

Täysistunto

Keskiviikko 2.4.2025 klo 14.00—1.58

Täysistunto alkoi klo 14.00. Täysistunto päättyi 3.4.2025 klo 01.58.

Puhetta johtivat puhemies Jussi Halla-aho (14.00—15.46 ja 18.00—19.59), ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko (15.46—18.00 ja 22.02—23.59) ja toinen varapuhemies Tarja Filatov (19.59—22.02 ja 23.59—1.58).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Välikysymys hallituksen lisäleikkauksista soteen ja koulutukseen

Välikysymys VK 2/2025 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 2. asia. Nyt annetaan vastaus edustaja Eveliina Heinäluoman ynnä muiden välikysymykseen VK 2/2025 vp hallituksen lisäleikkauksista soteen ja koulutukseen.

Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuson vastauksen ja edustaja Eveliina Heinäluoman puheenvuoron jälkeen välikysymyskeskustelu käydään etukäteen varattujen puheenvuorojen osalta nopeatahtisena. [Hälinää — Puhemies koputtaa] Aluksi pidetään yksi ryhmäpuheenvuorokierros, jossa puheenvuorojen pituus on enintään viisi minuuttia. Muut ennakolta varatut puheenvuorot käytetään ryhmäpuheenvuorojärjestyksessä, ja niiden pituus on enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuiden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia. Lisäksi voin myöntää harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja. — Ministeri Juuso, olkaa hyvä.

Keskustelu

14.01 **Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso:** Arvoisa puhemies! Suomen julkisen talouden tilanne on erittäin vaikea. Valtiontalous hakkaa joka vuosi yli kymmenen miljardia uutta velkaa veronmaksajien laskuun. On selvää, että seuraavakin hallitus joutuu toteuttamaan mittavia sopeutuksia, jotta velkaantuminen saadaan kuriin. Puolustusmenot, vanheneva väestö ja valtion velkaantuminen pakottavat säästöihin. Tällä hetkellä valtionvelan korkoihin menee rahaa tuhansia miljoonia euroja vuodessa, ja korkolasku on edelleen kasvussa. [Eduskunnasta: Ohhoh!]

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Tästä erittäin haastavasta talouden tilanteesta huolimatta hallitus on varmistanut, että hyvinvointialueiden vuosittain kasvava rahoitustarve pystytään turvaamaan valtiontalouden kehyksiä rikkomatta. Tämän teemme, koska ihmisten palvelut on turvattava tänään ja tulevaisuudessa. Me haluamme, että hyvinvointialueet onnistuvat tehtävässään.

Väestö ikääntyy, ja palvelutarve kasvaa. Siksi on ymmärrettävää ja välttämätöntä, että myös rahoitus kasvaa. Mutta tämäkään raha ei tule riittämään, jos palveluita ja palvelurakennetta ei uudisteta.

Hyvä oppositio, te kritisoitte toistuvasti jokaista hallituksen esittämää toimea, jolla palveluita uudistetaan ja taloutta tasapainotetaan. [Vasemmalta: Leikkauksia!] Mitä te sitten ehdotatte tilalle, veronkorotuksia ja lisää velkaa? [Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Välikysymys sisältää virheellisiä väittämiä, jotka on syytä korjata heti aluksi. Hallitus ei ole tehnyt lisäleikkauksia soteen, vaan kyseessä ovat sopeutustoimet, joista on päätetty jo vuosi sitten. Hallitus ei myöskään ole romuttanut hoitopäätöksiä eikä heikentänyt vanhusten hoivaa. Väitteenne eivät perustu tosiasioihin, vaan faktat kertovat täysin päinvastaista. [Antti Kaikkonen: Vain lisätään rahaa!]

THL julkaisi viime lokakuussa tutkimuksen asiakkaiden tyytyväisyydestä vanhuspalveluihin. Tutkimuksen keskeisenä havaintona todetaan, että asiakkaat ovat varsin tyytyväisiä saamiinsa vanhuspalveluihin ja lukuisat vanhuspalveluyksiköt saavat hyviä asiakasarvioita. Yli puolet kotihoidon ja yhteisöllisen asumisen sekä ympärivuorokautisen palveluasumisen asiakkaista antoi saamalleen palvelulle arvosanaksi 9 tai 10 asteikolla 1—10. Todelisuus kuulostaa varsin erilaiselta kuin maalaamanne kauhukuvat, joissa palvelut on romutettu. [Vasemmalta: Ei vielä!]

Vastaavasti juuri ennen välikysymystänne julkaistusta sosiaali- ja terveysministeriön selvityksestä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä käy ilmi, että hyvinvointialueet ovat onnistuneet järjestämään sote-palvelut yhdenvertaisemmin ja lainmukaisemmin kuin kunnat. Hyvinvointialueiden ensimmäisen kahden toimintavuoden aikana moni asia on mennyt parempaan suuntaan. [Ben Zyskiewicz: Olkaa tyytyväisiä!] Perusterveydenhuollon kiirettömään hoitoon pääsy on nopeutunut, henkilöstöpula on helpottanut, ja digitaaliset palvelut ovat yleistyneet. Kiireelliseen ja päivystykselliseen hoitoon pääsy toimii kaikkialla Suomessa hyvin. Perusterveydenhuolto sekä palveluiden yhdenvertaisuus ja integraatio ovat parantuneet aiempaan verrattuna.

Oppositio puhuu mielellään jättiläismäisistä leikkauksista, mutta todellisuudessa hyvinvointialueiden rahoitus kasvaa joka vuosi. Tämän vuoden rahoitus on peräti 2,2 miljardia euroa edellisvuotta suurempi. [Välihuutoja vasemmalta] Hyvinvointialueiden rahoitus ei siis tule sopeutustoimenpiteiden seurauksena laskemaan tämän vuoden tasosta. [Ben Zyskiewicz: Eikä ensi vuonna eikä seuraavana!] Päätetyt sopeutustoimet ovat suuruusluokaltaan alle prosentin hyvinvointialueiden kokonaisrahoituksesta, ja korostan vielä, että hyvinvointialueiden rahoitus tulee kasvamaan myöskin ensi vuonna.

Arvoisa puhemies! Hallitus on vastannut väestön ikääntymisestä seuraaviin haasteisiin useilla eri toimilla. Ikääntyneiden palveluita kehitetään siten, että palvelutarpeiden syntymistä sekä tarvetta siirtyä raskaampiin palveluihin ehkäistään. Samalla ennaltaehkäisevän työn ja liikunnan merkitys huomioidaan. Hallituksen ohjelmassa on varattu ikäihmisten toimintakyvyn, kotona pärjäämisen ja omaishoitajien tukemiseen vuosille 24—27 yhteensä 27 miljoonaa euroa. Tänä vuonna käynnistyy kuusi valtionavustuksella rahoitettua omaishoitajien hyvinvointia, terveyttä ja toimintakykyä edistävää hanketta. Omaishoitajil-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

ta ei siis leikata, vaan omaishoitoon panostetaan aikaisempaa enemmän. [Timo Heinonen: Oikein, se on inhimillistä!]

Palvelujen kattavuutta lisätään myös teknologiaa hyödyntäen. THL on julkaissut maa-liskuussa tutkimusraportin, jossa on arvioitu teknologisten ratkaisujen vaikuttavuutta. Hyvinvointialueilla on jo kotihoidossa täydentävänä palveluna käytössä erilaisia teknologioita, jotka kotikäyntien lisäksi tukevat asiakkaiden kotona asumista. Ne voivat liittyä esimerkiksi lääkkeiden annosteluun tai turvallisuuden varmistamiseen. Jälkimmäisestä tutuin ja pisimpään käytössä ollut on turvaranneke tai -puhelin. Kyse on siitä, että arjessa hyvin toimineita ratkaisuja otettaisiin käyttöön hyvinvointialueilla hieman nykyistä laajemmin. Asiakkaiden tarpeet luonnollisesti huomioidaan, eli kaikille teknologian käyttäminen ei sovellu. Mutta uusi asia tämä ei ole siinäkään mielessä, että myös edellinen hallitus yritti tuoda teknologiaa osaksi kotiin vietäviä palveluita. [Välihuutoja vasemmalta] Nytkö te vastustatte? [Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Vammaispalvelulain osalta soveltamissäännöstä täsmennettiin siten, että vammaispalvelulaki säilytetään vammaisille henkilöille kohdennettuna erityislakina, mikä oli myös lain alkuperäinen tarkoitus. Vastaavan kaltainen rajausta sisältyi myös alkuperäiseen ministeri Kiurun johdolla viime hallituskaudella valmisteltuun esitykseen. [Ben Zyskowicz: Ei voi olla totta!] Rajauksen poistamisen vuoksi lisättiin talousarvioon eduskuntakäsittelyn yhteydessä laskennallinen määräraha, kun perustuslakivaliokunta edellytti sääntelyyn täsmennyksiä, mutta elämänvaihesääntelyn täsmentäminen ei ollut mahdollista valiokunnassa. Täsmennyksen jälkeen tämä laskennallinen lisäys voidaan poistaa. Sääntelyllä ei ole vaikutusta lainmukaisiin palveluihin, vaan kyse on soveltamisalan täsmennyksestä vastamaan lain alkuperäistä tarkoitusta perustuslakivaliokunnan asettamilla reunaehdoilla.

Lastensuojelun osalta lastensuojeluyksiköiden henkilöstömitoitus muutetaan lapsikoh- taiseksi, kun se nyt on yksikkökohtainen. Päivystysvelvoitetta joustavoitetaan siten, ettei päivystystä tarvitsisi olla viikonloppuisin kahdessa vierekkäisessä yksikössä, vaan toinen yksiköistä voisi hoitaa sen. Sosiaalityötä ja hoivaa sijoitetuille lapsille ei siis vähennetä, eikä mitoitus yksittäisen lapsen kohdalla muutu, vaan ainoastaan yliresursointia puretaan sieltä, missä sitä on, eikä palveluiden saatavuus heikkene. [Suna Kymäläinen: Meillä ei ole yliresursointia!]

Sosiaalihuoltolain laajemmassa uudistuksessa on kyse siitä, että yksityiskohtaista palvelukohtaista sääntelyä kevennetään ja järjestämisvastuu tarkentuu uusiin, isompiin ja selkeämpiin asiakaslähtöisiin palvelukokonaisuuksiin, joiden puitteissa hyvinvointialueella on nykyistä joustavampi mahdollisuus järjestää ja organisoida henkilön ja hänen perheensä tarvitsema yksilöllinen tuki. Uudistettu muotoilu korostaa hyvinvointialueen vastuuta järjestää henkilön tarvitsema yksilöllinen sosiaalihuollon vastuulle kuuluva tuki ja apu mutta jättää keinot siihen aikaisempaa joustavammiksi.

Vuosi sitten keväällä päätettyjen lisäsopeutusten osalta 75 miljoonaa euroa kuuluu ope- tus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle. Sopeutustoimia valmistellaan normaalissa ta- lousarvioprosessissa. [Ben Zyskowicz: Se ei käy!] Tavallisesti päätös tehtäisiin vasta bud- jettiriihen yhteydessä. Hallitus on kuitenkin halunnut nopeuttaa aikataulua niin, että päätökset pyritään tekemään kehysriihen aikoihin.

Arvoisa puhemies! Lopuksi haluan vielä korostaa, että monissa jo tehdyissä ja tekeillä olevissa päätöksissä on kyse siitä, että hallitus mahdollistaa asioiden järkevämmän tekemi- sen. Tämä tuo myös säästöjä mutta ei heikennä palveluita ja on aivan keskeistä henkilös- töpulankin ratkaisemisen kannalta.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinäluoma, kymmenen minuuttia, olkaa hyvä.

14.10 Eveliina Heinäluoma sd: Arvoisa puhemies! Elämme epävakaita aikoja. Turvallisuus on meille suomalaisille entistä tärkeämpää. Olemme yli puoluerajojen voineet olla pitkälti yksimielisiä maamme ulkoisen turvallisuuden keskeisistä kysymyksistä. Mutta kokonaisturvallisuus tarkoittaa myös sisäistä turvallisuutta, yhteiskuntamme rauhallisuutta ja kriisinsietokykyä. Laajan turvallisuuden ytimessä on kansalaisten yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus.

Hallitus on kuitenkin kaudellaan lisännyt politiikallaan epävarmuutta ja heikentänyt monien suomalaisten uskoa tulevaisuuteen. Luottamus hallituksen kykyyn turvata tasa-arvoinen hoitopääsy on romahtanut. Hallitus on leikannut ankarasti hyvinvointiyhteiskunnan ydinpalveluista, kuten sosiaali- ja terveydenhuollosta. Myös koulutukseen on kohdistettu isoja leikkauksia, vaikka sen piti olla erityissuojeluksessa. [Ben Zyskowitz: Ja lisää rahaa!] Hallitus on heikentänyt merkittävästi työelämän yhteistyörakenteita ja vaikeuttanut palkansaajien asemaa.

Kaikkiaan hallituksen saldona on tähän mennessä eurooppalaisittain ennätystyöttömyys, heikkenevä koulutusjärjestelmä ja leikkauskierteeseen ajautunut sosiaali- ja terveyssektori. [Antti Lindtman: Melkoinen saldo!] Hallituksen arvovalinnat ovat eriarvoistaneet ihmisiä ja heikentäneet ihmisten osallisuutta yhteiskunnassa. [Sinuhe Wallinheimo: Maa ilman onnellisin kansa taas kerran!] Syrjäytyminen ja huono-osaisuus uhkaavat kasaantua, pienituloisuus ja jopa työssäkäyvien köyhyys lisääntyä. Hallituksen epäonnistuneesta talouspolitiikasta laitetaan maksamaan yhteiskunnan heikoimmassa asemassa olevat.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveyspalvelut ovat olleet toistuvasti hallituksen leikkauksen kohteena. Jo hallitusohjelmassa palveluihin suunnattiin lähes puolentoista miljardin euron leikkaukset. Hallitus on romuttanut perusterveydenhuollon hoitopääsyn. Hallituksen mielestä hoitoon sopii jonottaa kolme kuukautta aiemman kahden viikon sijaan. Hallitus on korottanut sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja kautta linjan. Korotukset ovat jopa 45 prosenttia.

Hallitus vei päätösvalan hyvinvointialueilta ja karsi rajusti sairaaloiden päivystyksiä. Yöpäivystys päättyi esimerkiksi Salossa, Varkaudessa, Iisalmessa ja Oulaskankaalla. Palvelutasoa karsittiin esimerkiksi Kouvolassa ja Savonlinnassa. Hallitus on heikentänyt vanhustenhoivan laatua leikkaamalla ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoitusta — näin siitäkin huolimatta, että asiantuntijoiden mukaan tämä tarkoittaa, että vanhusten oikeus ihmisarvoiseen elämään vaarantuu. Hallitus on nostanut lääkkeiden hintoja ja omavastuita. Pienituloisilla ihmisillä lääkerahat ovat pois jopa ruokarahasta.

Sote-uudistus, joka viimein vuosien yrittämisen jälkeen saatiin tehtyä viime kaudella, mahdollistaisi nyt peruspalveluiden vahvistamisen ja kustannusvaikuttavien palveluketjujen rakentamisen. Näin saisimme myös hillittyä tulevaisuuden sote-kustannuksia ja parannettua suomalaisten terveyttä ja hyvinvointia. Hallitus ei kuitenkaan suostu joustamaan hyvinvointialueiden alijäämien kattamisvelvollisuudesta vaan pakottaa ne lyhytnäköisiin säästöihin. Hyvinvointialueiden säästöremmin vuoksi säästöjä on jouduttu tekemään monista kohteista. Ihmisten arjen sujuvuudelle ja turvallisuudelle tärkeät lähi- ja peruspalvelut ovat heikentyneet, ja palveluiden saatavuus on huonontunut. Tämä ei todellakaan ollut sote-uudistuksen tarkoitus.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Arvoisa puhemies! Hyvä hallitus, me olemme tänään keskustelemassa siitä, mitä teidän politiikkanne tarkoittaa tavallisille suomalaisille. Pääministeri Orpo, viime keväänä teidän hallituksenne linjasi sote-palveluihin aiemmin päätettyjen leikkausten lisäksi vielä 170 miljoonan euron lisäleikkaukset ja 75 miljoonan euron leikkaukset opetus- ja kulttuuriministeriöön. Helmikuun lopussa te lupasitte julkistaa lisäleikkausten sisällöt hyvissä ajoin ennen vaaleja. Ennakkoäänestys alue- ja kuntavaaleissa alkaa tänään. Te julkaisitte leikkauslistanne viime torstaina, ja olemme saaneet nyt alle viikon tulkita, mitä teidän listanne mahdollisesti tarkoittaa. Ja, arvoisa pääministeri, sen sijaan, että itse vastaisitte tänään täällä oppositiopuolueiden yhteiseen välikysymykseen, laitattekin ministeri Juuson vastamaan teidän lupauksistanne. [Juho Eerolan välihuuto] Eikö teillä ollut kanttia itse vastata leikkauspolitiikkanne seurauksista?

Ja kuulimmeko mitään opetus- ja kulttuuriministeriöön kohdistuvista leikkauksista? Hallitus on ilmoittanut, että päätöksiä leikkauksista tulisi kehysriihessä. Mutta mistä leikkaukset tehdään? Tähän asti te olette vähätelleet opetukseen ja kulttuuriin tehtyjä säästöjä vetoamalla siihen, kuinka pieniä summia on leikattu. Tiedämme kuitenkin, että leikkausten vaikutukset ovat paljon suurempia kuin itse asiassa annatte ymmärtää. Esimerkiksi ammatillisen koulutuksen leikkausten piti kohdistua aikuiskoulutukseen. Opettajien irtisanomiset ja lomautukset sekä opintolinjojen supistamiset vaikuttavat väistämättä myös oppivelvollisten koulutukseen. Kulttuurileikkaukset ja alvin nosto ovat johtaneet työttömyyden kasvuun, kulttuuritarjonnan alueelliseen heikkenemiseen ja kulttuurialan yleiseen taloudelliseen heikentymiseen — ja nyt siis lisäleikkaukset kaiken tämän päälle.

Arvoisa hallitus, te suuntaatte uudet, yli 60 miljoonan euron leikkaukset sosiaalipalveluihin. Tämän lisäksi ne alkuperäiset 100 miljoonan euron säästöt sosiaalipalveluihin, joista lupasitte kyllä eduskunnalle tiedon, ovat edelleen hämärän peitossa. Te lykkäätte niitä eteenpäin, vaalien jälkeiseen aikaan, mutta ne ovat kyllä tulossa.

Pääministeri Orpo, on selvää, että leikkauslistanne julkaisu oli suuri bluffi. Te pimitätte edelleen sosiaalihuollon säästöjä 100 miljoonan euron edestä ja suuntaatte vielä lisää säästöjä vanhuspalveluihin, vammaispalveluihin ja lastensuojeluun. Aivan uskomattomia arvovalintoja.

Arvoisa puhemies! Muistammehan senkin, miten pääministeri lupasi ennen eduskunta-vaaleja, ettei sotesta leikata, ja sen lupauksen arvo ja käytännön pitävyys on todellakin nähty. Nämä leikkaukset kohdistuvat suomalaisiin, tavallisiin kansalaisiin, jotka ovat näiden palveluiden käyttäjiä ja nyt siis leikkausten kohteita. Teidän viime viikolla päättämänne leikkaukset heikentävät erityisesti niiden ihmisten asemaa, jotka ovat yhteiskunnassa jo heikoimmilla. Listalta löytyy esimerkiksi yli 16 miljoonan euron vuosittainen leikkaus vanhusten kotipalveluista. [Sari Sarkomaan välihuuto] Onko teidän mielestänne vanhusten kotihoitossa todellakin jotain karsimisen varaa? Ja todella, tämä ei teille riitä, vaan näiden lisäksi tuotte myöhemmin, vaalien jälkeen, esitykset siitä, miten sosiaalipalveluista leikataan vielä 100 miljoonaa euroa lisää joka vuosi.

Arvoisa puhemies! ”Hallituksen koulutusleikkaukset, leikkaukset hoitoon pääsystä, perusterveydenhuollon heikennykset, leikkaukset vanhusten ja vammaisten palveluista, leikkaukset lapsiperheiden tuesta ja lastensuojelusta sekä jatkuvasti kiristynvä säästöruuvi hyvinvointialueiden päätösvaltaan heikentävät suomalaisten hyvinvointia ja arjessa pärjäämistä. Hallituksen leikkaukset ovat kestäättömiä, mutta vaihtoehto on myös olemassa. Me voimme tehdä toisenlaisia arvovalintoja, joissa suojellaan hyvinvointiyhteiskunnan

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

tärkeimpiä palveluja. Tästä syystä katsomme, että hallitus ei nauti eduskunnan luottamusta.” [Oikealta: Montako ratkaisua kuultiin äsken? — Hälinää — Puhemies koputtaa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Castrén, olkaa hyvä.

14.21 Maaret Castrén kok (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Talouden kantokyvystä huolehtiminen on keskeinen osa Suomen kokonaisturvallisuutta. Suomen hyvinvointiyhteiskunnan on seistävä tukevalla maaperällä, ei kasvavan velkavuoren päällä. Kokoomukselle taloudesta huolehtiminen tarkoittaa palveluista huolehtimista. Se tarkoittaa maksukykyä hankkia kehittyneempiä hoitomuotoja ja uusimpia lääkkeitä ja sitä, että henkilöstöä on käytössä riittävästi yhä kasvavaan palvelutarpeeseen.

Vaikka hallitus on sopeuttamassa valtiontaloutta yhteensä yhdeksällä miljardilla eurola, laitamme sote-palveluihin eli sairaaloille, vanhushoivaan ja vammaispalveluihin tänä vuonna yli kaksi miljardia euroa lisää rahaa. Lasten ja nuorten terapiatakuu tulee voimaan 1. toukokuuta. Kela-korvauksia suunnataan yli 65-vuotiaiden lääkärikäynteihin syyskuusta alkaen. Rehottanut vuokrabisnes on vihdoin saatu kuriin. Ja hyvinvointialueilla suunta kääntyy paremmaksi. Se kertoo hallituksen työstä.

Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueilla on nyt alkanut kolmas vuosi. Kaikilla alueilla toiminta on saatu käyntiin ja vakiinnutettua. STM ja THL ovat omissa selvityksissään todenneet, että monet palvelut toimivat aiempaa paremmin. Aluevaltuutetut ja ammattilaiset ympäri Suomen kurovat nyt kiinni yli vuosikymmenen uudistusvajetta, joka vanhasta sote-mallista perittiin.

Suomalaisten palveluiden turvaaminen ja parantaminen vaatii alueilla ja meillä eduskunnassa rohkeutta muuttaa asioita, jotka eivät toimi. Esimerkkinä Helsingissä Liikkuva hoitaja -palvelu eli LiiHo. Se käynnistyi muutama vuosi sitten ikääntyneiden hoivapalveluissa ja kotihoidossa. Liikkuva hoitaja liikkuu nimensä mukaisesti sinne, missä häntä kulloinkin tarvitaan. Tämä toimintamalli on ollut menestys: sillä on saatu vähennettyä palveluasumisen asiakkaiden tarpeettomia päivystyskäyntejä alle puoleen entisestä, vaikka asiakasmäärät ovat reilusti kasvaneet. Tai lääkeannostelurobotit, jotka ovat parantaneet tuhansien suomalaisten lääketurvaa ja tukevat ikäihmisten kotona asumista.

Näiden ja lukuisten muiden kokeilujen tulokset kertovat, että teknologia parantaa ihmisten turvallisuutta sairaaloissa, vanhushoivassa aivan samalla tavalla kuten se on parantanut sitä liikenteessä tai meidän jokaisen kotona. Kyse ei ole siitä, että ihmiset korvattaisiin laitteilla. — Edustaja Lindtman, ei siis etäsuihkuttamista. — Kyse on siitä, että teknologian avulla vapautetaan ihminen ihmiselle: [Ben Zyskowitz: Oikein!] jotta hoitaja ehtii pysähtyä viereesi; [Välihuutoja vasemmalta] jotta lääkäri ehtii kuunnella ja katsoa sinua silmiin; jotta kirurgi näkee paremmin, mitä hän on leikkaamassa. Voin vuosikymmenien lääkärinkokemuksella sanoa, että juuri teknologia auttaa meitä ammattilaisia auttamaan sinua paremmin.

Arvoisa puhemies! Se, että hallitus uudistaa sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten työnjakoa, purkaa työtä haittaavia normeja ja lisää teknologian käyttöä, on täysin välttämätöntä. Sote-palvelut eivät ole museoesine, jossa mikään ei saa muuttua, vaikka maailma ympärillämme muuttuu. Pelkästään ikääntyneiden palveluihin tullaan tarvitsemaan toistakymmentätuhatta lisääammattilaista tulevana vuosina. [Välihuuto vasemmalta] Oppositio pelottelee ihmisiä sillä, että teknologian lisääminen tarkoittaisi satavuotiaille ihmisille läppäreitä hoitajien sijaan. Tosiasiassa teknologian hylkääminen tarkoittaisi, että tulevaisuu-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

nessa tuhannet ihmiset jäisivät vaille tarvitsemaansa hoivaa. Se ei ole hallitukselle vaihtoehto.

Arvoisa puhemies! On melkein irvokasta, että oppositio kyllä mielellään omisi omaksi ansiokseen kaiken sen hyvän, mitä sote-uudistuksesta on seurannut, mutta syyttää hallitusta kaikista uudistukseen liittyvistä haasteista, kuten heidän itse rakentamastaan rahoitusmallista. Välikysymyksessä todetaan, että suomalaiseen perinteeseen kuuluu, että ei pidä luvata sellaista, mitä ei voi pitää. Tähän syyllistyvät hallituksen sijaan oppositiopuolueet. Tässä salissa ainoastaan hallitus on rehellisesti tarjonnut uskottavan vaihtoehdon suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan turvaamiseksi. Välikysymys on kuin satumaailemasta, jossa todellisuuden lait eivät päde. Sadussa meillä on loputtomasti pätevää henkilöstöä ja loputtomasti rahaa. Synkkä velkavuori ja henkilöstöpula on taiottu unohduksiin, ja ainoa uhka satumetsän rauhalle on ilkeä hallituspeikko. Tällainen satu on varmasti vetävä tupailloissa ja vaaliteltoilla, mutta suomalaisten sosiaali- ja terveyspalveluita sillä ei turvata.

Kokoomus haluaa, että Suomi on rohkea hoivan ja hoidon kehityksen kärkimaa, sillä suomalaiset ansaitsevat sen. Kokoomuksen viesti suomalaisille on: tämä on tehtävissä. [Ben Zyskiewicz: Juuri näin! — Oikealta: Ei sote-palvelut vaan satupalvelut!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. [Hälinää — Puhemies koputtaa] — Edustaja Huhtasaari, olkaa hyvä.

14.26 Laura Huhtasaari ps (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on sitoutunut päätöksiin, jotka tähtäävät talouden kestävyYTEEN ja hyvinvointivaltion tulevaisuuden varmistamiseen. Hullu mies Huittisista syö enemmän kuin tienaa. Niin on Suomikin tehnyt ja tekee edelleen. Jotain rajaa on kuitenkin vedettävä, jotta hyvinvointivaltiolla olisi tulevaisuus. Talouden sopeuttaminen on välttämätöntä. Sotessa haluamme tehostaa toimintaa ja suunnata resurssit sinne, missä niitä kipeimmin tarvitaan. [Aki Lindén: Niin kuin kotihoito!] Hallitus on linjannut sosiaali- ja terveydenhuollon sopeuttamistoimien toteuttamisesta. Lähtökohtana olivat hallitusohjelman ja vuoden 2024 kehysriihen mukaiset säästötavoitteet. Kyse ei siis ole uusista säästöpäätöksistä. [Vasemmalla: Lisäleikkauksia!]

Perussuomalaiset ovat vuosia varoitelleet holtittomasta rahojen tuhlaamisesta toissijaisiin menoihin, kuten haittamaahanmuuttoon, ulkomaille, kehitysapuun ja ilmastopööröyteen. Nämä menot ovat muiden puolueiden mielestä olleet välttämättömiä, ja siksi joudumme korjaamaan taloutta enemmän, ja se tarkoittaa myös ikäviä päätöksiä. [Keskeltä: Leikkaatteko te nyt vai ette?] Perusopetuksesta emme leikkaa. Me panostamme sinne 200 miljoonaa lisää.

Muut puolueet eivät ymmärtäneet eurovaluutan aiheuttavan hyvinvointitappiota. Muut puolueet eivät ymmärtäneet, että haittamaahanmuuton ihannoiti törmää lopulta todelliseen betoniseiniin. [Suna Kymäläinen: Onneksi nyt on hallitus, joka ymmärtää!] Te luultie, että edellä mainitut tuovat rikkautta, mutta ne ovatkin aiheuttaneet runsasta valtion velkamäärän kasvattamista. Nyt me korjaamme teidän virheitänne ja maksamme teidän laskujanne. [Aki Lindén: Tarkoitatte kokoomusta varmaan!]

Suomi kohtaa suuria haasteita. Väestö ikääntyy, ja resurssipula on todellisuutta. Tätä pulmaa me nyt ratkaisemme. Hallitus tarkastelee säästötoimia huolella, jotta ne eivät iskisi kaikista heikoimmassa asemassa oleviin. [Naurua vasemmalta] Perussuomalaiset haluavat, että säästöt kohdistetaan mahdollisimman paljon valtion toissijaisiin menoihin, [Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa] kuten paljon keskustelua herättäneeseen alue-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

valtuustoryhmien ryhmärahaan. Kummallista, että esimerkiksi keskusta ei ole kiitellyt hallitusta tästä säästöstä, vai harmittaako keskustaa se, että poliitikoille tulee vähemmän rahaa käyttöön? [Antti Kaikkonen: Me kiitämme!] Nyt ryhmärahalle tulee katto ja ryhmärahaa saa vain, mikäli alue ei ole alijäämäinen.

Perussuomalaiset seisovat sen takana, että apu kohdistuu oikeisiin paikkoihin, esimerkiksi omaishoitajien tukeen. Leikkausten sijaan omaishoitoa vahvistetaan hallitusohjelman mukaisesti lukuisilla eri konkreettisilla toimenpiteillä ja rahallisilla panostuksilla, sillä me arvostamme niitä, jotka pitävät huolta läheisistään.

Luottamus palveluihin on monille huolenaihe, ja ymmärrämme sen. Kun rahat käytetään järkevästi, luottamus kasvaa, sillä palvelut toimivat ja apu tavoittaa ne, jotka sitä tarvitsevat. Esimerkiksi kotihoidossa teknologian hyödyntäminen ja etäyhteydenpito eivät korvaa ihmisen läsnäoloa vaan täydentävät sitä. [Välihuutoja] Jos lyhyitä käyntejä pystytään osittain korvaamaan teknologialla ja matka-aikaa säästyy, hoitohenkilöstön työaikaa vapautuu pidempiin käynteihin toisaalla. Tämä on moderni tapa vastata kasvavaan tarpeeseen ja samalla säilyttää inhimillisyyttä. Te kritisoitte oppositiosta käsin teknologian käytön lisäämistä voimakkaasti, mutta yrititte samaa jo viime hallituskaudella. [Välihuutoja]

Arvoisa puhemies! Älä koskaan usko, mitä poliitikko sanoo, vaan katso, mitä poliitikko tekee. [Välihuutoja] Sosiaalidemokraatit meuhkasivat täällä salissa ja kiristelivät hampaitaan pitkään Kela-korvausten osalta, mutta sitten kun tuli totuuden hetki, niin äänestää rätikäyttivät Kela-korvausten puolesta, [Oikealta: Ohhoh!] koska itsekin tiesivät sen olevan suomalaisten parhaaksi. Perussuomalaiset pitävät huolen, että apu priorisoidaan sinne, missä tarve on suurin, oli kyse sitten ikääntyneistä, lapsiperheistä tai muista apua kaipaavista. Me perussuomalaiset seisomme suomalaisen arjen ja työn puolella. [Puhemies koputtaa] Perussuomalaiset ovat rakentamassa Suomea, joka on oikeudenmukainen, vahva, terveistä perinteistä kiinni pitävä ja tulevaisuuteen katsova.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nurminen, olkaa hyvä.

14.32 Ilmari Nurminen sd (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä hallitus, [Hälinää — Puhemies koputtaa] te maksatatte teidän epäonnistuneen talous- ja työllisyyspolitiikan kaikkein heikko-osaisimmilla suomalaisilla. Huomionarvoista tänään on, että suunta ei muutu. Päätöstenne takia peräti 100 000 ihmistä tippuu toimeentulotuelle. Työttömyys on noussut kymmenillä tuhansilla, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuja on mennyt ulosottoon yli puoli miljoonaa, ihmisten hoitoonpääsyä on vaikeutettu venyttämällä sitä kahdesta viikosta peräti kolmeen kuukauteen. Lähes 20 000 suomalaista on joutunut odottamaan erikoissairaanhoidtoa yli puoli vuotta. Häädöt ja asunnottomuus ovat kasvussa. Leipäjonot ovat pidempiä kuin vuosikymmeniin. Nämä kaikki ovat teidän päätöstenne tuloksia. Eivätkö edes nämä saa teitä avaamaan silmiänne?

Vuoden päivät olette valmistelleet lisäleikkauksia. No, niistä lopulta löytyi pääministeri Orpon sanoin ”järkevä ja kohtuullinen paketti”. Päinvastoin järki ja kohtuus ovat tästä paketista kaukana. Leikkaatte vammaisilta, vanhuksilta ja lastensuojelusta, ja te kutsutte tätä järkeväksi ja kohtuulliseksi. SDP:n mielestä tämä on kaukana siitä. Tämä on järkyttävä ja kohtuuton paketti, pääministeri Orpo.

No puhutaan nyt hieman näistä teidän arvovalinnoistanne.

Ensimmäiseksi, miten voitte leikata vanhusten kotihoidosta? Tällä hetkellä liian harvat saavat hoitoa ja kotihoidon tilanne on äärettömän huolestuttava ympäri Suomen. Tästä

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

huolimatta leikkaatte lähes 700 000 kotikäynnin verran kotihoidosta. Vaaditteko, että työntekijät venyvät entisestään, vaikka jo nyt uupuvat, vai jätetäänkö käynnit tekemättä, niin että yhä useampi jää odottamaan apua, jota ei nytkään saa? Pääministeri Orpo, me haluamme, että te otatte tosissanne tämän vanhustenhoidon kriisin ettekä puhu vanhusten hoidosta niin, että he olisivat vain desimaaleja tai desimaalit lillukanvarsia. Kyse on ihmisistä ja ihmisten turvallisuudesta ja avusta saada hoitoa kotona.

Toiseksi, samaan aikaan kun te kasvatatte lapsiperheköyhyyttä ja lasten ja nuorten pahoinvointi lisääntyy, te päätitte leikata lastensuojelusta. [Ben Zyskowiczin välihuuto] Tätä arvovalintaa on vaikea ymmärtää, saatikka hyväksyä.

Kolmanneksi, saksenne iskevät myös vammaisten palveluihin. Aiotteko te vielä yrittää heikentää vammaisten ihmisten oikeuksia heidän palveluihinsa? Miten voitte säästää jälleen kaikista heikko-osaisimmilta, kun jo nyt heidän apunsa on riittämätöntä?

Mutta mennään nyt siihen, mitä te jätitte meille kertomatta. Piditte kiinni 100 miljoonan säästöistä sosiaalihuoltoon. Lisäksi piditte kiinni 75 miljoonan säästöistä opetukseen ja kulttuuriin. Mutta me emme täällä vielääkään tiedä, miten nämä säästöt aiotaan toteuttaa. Pääministeri Orpo, te lupasitte, että kaikki säästöt ovat tiedossa hyvissä ajoin ennen vaaleja. No, nyt ennakkoäänestys on jo alkanut. [Jenna Simulan välihuuto] Lupauksenne ei pitänyt. Jätitte niin eduskunnan kuin äänestäjät pimentoon näistä tulevista leikkauksistanne.

Arvoisa puhemies! SDP:lle on selvää, ettei sosiaalipalveluista voi leikata. Se lisää kustannuksia, ja tekin, ministeri Juuso, sen tiedätte, mutta siitä huolimatta te, pääministeri, lykkäsitte nämä ministeri Juusolle toteutettaviksi. Tässä on kyse puhtaasti teidän kovista oikeistohallituksen arvoalinnoista. Pääministeri Orpo, eikö teiltä todella löytynyt euroakaan yritystuista, eikö edes varakkaimpien veronkevennyksistä? Miksi oluttölkinkin kolmen sentin veronkevennys meni vanhusten, vammaisten ja heikoimmassa asemassa olevien lasten edelle? Oliko tämä teidän mielestänne tosiaan järkevä ja kohtuullinen paketti?

SDP:n mielestä erityisesti vaikeina aikoina on pidettävä kiinni siitä, että kaikkien ihmisten hyvinvoinnista huolehditaan, eriarvoisuutta vähennetään ja ihmisten hoitoonpääsyä parannetaan. SDP ei hyväksy tätä hallituksen saksipolitiikkaa. SDP haluaa tarjota kaikille suomalaisille luottamusta tulevaan. Kaiken voi tehdä reilummin.

Tästä syystä SDP kannattaa edustaja Heinäluoman tekemää epäluottamusesitystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

14.38 Jouni Ovaska kesk (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Mitä voin vastata, kun Ulla Ikaalisista soittaa? Hän on itkuinen ja kertoo, että ei saanut tänäänkään tättään hoitoon. Tāti vietiin alkuillasta keskussairaalaista terveyskeskukseen. Myöhemmin illalla hänet kotiutettiin terveyskeskuksen vuodeosastolta yhtä huonokuntoisena. Seuraavana päivänä tädin tila huononi. Ensihoito toteaa, että terveyskeskuksessa ei ole tilaa. Ambulanssiin ei oteta, koska hengenlähde ei ole lähellä. Taksinvälityskeskus Helsingissä ilmoittaa, että 120 kilometrin säteellä ei ole kyytiä. Vajaan neljän tunnin jälkeen tāti on vihdoinkin päivystyksessä, mutta sama kierros alkaa kohta alusta. [Ben Zyskowiczin välihuuto]

Entä mitä voin vastata, kun Pentti Tampereelta soittaa? Hän murehtii, miten arjessa pärjää, kun ikäihmisten päivätoiminta Pirkanmaalla uhataan lopettaa. [Välihuutoja — Krista Kiuru: Ei kannata vähätellä ihmisten hätää!] Sanonko, että koeta pärjätä sillä tabletilla?

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Niin Ulla, Pentti kuin sadattuhannet muut suomalaiset lähi- ja peruspalveluistaan huolissaan olevat ihmiset odottavat vastauksia. Mitä te sanotte vanhukselle, joka pelkää vanheta?

Arvoisa puhemies! Me kysyimme sosiaali- ja terveyspalvelujen ja koulutuksen uusien leikkausten perään. Alue- ja kuntavaalien ennakkoäänestys alkoi tänään. [Ben Zyskoviczin välihuuto] Pääministeri ei pitänyt lupaustaan kertoa leikkauksista hyvissä ajoin ennen vaaleja. Pääosa leikkauksista on edelleen pimennossa. Ministeri Juuson mukaan päätökset on kuitenkin tehty. Miksi sosiaali- ja terveyspalvelujen leikkaukset edelleen salataan?

Sen tiedämme, että lastensuojelusta, vanhustenhoidosta ja vammaispalveluista hallitus ainakin leikkaa. Siis kaikkein heikoimmassa asemassa olevilta ihmisiltä. [Ben Zyskowicz: Katsokaa, mitä sieltä!]

Irvokasta on, että pääministeri — koko hallitus pääministeristä alkaen — nimittää leikkauksia ”parannuksiksi” tai ”asioiden järkevöittämiseksi”. [Vasemmalta: Vapauttamiseksi!] Kyllä leikkaus on leikkaus. Ei kannata vähätellä ihmisten ymmärrystä, saati huolia näin vakavista asioista. [Ben Zyskowicz: Kuten te teette!]

Hallituksella oli vuosi aikaa valmistella, päättää ja julkistaa uudet leikkaukset. Luottamusta lisäävän johtajuuden sijaan asioista tuli sotkua. Leikkauksista käytävän avoimen keskustelun sijaan saatiin salailua. Lopulta vastuu on aina pääministerillä.

Arvoisa puhemies! Nyt on korkea aika keskustella asioista niiden oikealla nimellä. Hallituksella on valta ja vastuu. Se ei voi laittaa sosiaali- ja terveyspalvelujen ongelmia hyvinvointialueiden syyksi. Jos ja kun asioissa on korjattavaa, ne pitää korjata.

Keskusta on asiantuntijoiden tavoin esittänyt hyvinvointialueille lisäaikaa talouden tasapainottamiseen, koska nyt alueilla tehdään hallituksen politiikan vuoksi hätäratkaisuja sulkemalla terveysasemia, hoivakoteja ja vuodeosastoja. [Ben Zyskoviczin välihuuto] Nämä päätökset tulevat inhimillisesti ja taloudellisesti kalliiksi pidemmällä aikavälillä. Esimerkiksi leikkaukset kotihoitoon tarkoittavat vuodessa jopa 700 000 käyntiä vähemmän, ja tämä tarkoittaa entistä vähemmän hoitajia. [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä]

Keskusta haluaa pelastaa nimenomaan ihmisten lähi- ja peruspalvelut ja parantaa niitä. [Perussuomalaisten ryhmästä: Miten on sujunut?] Siksi parantaisimme perusterveydenhuoltoa yksityisten terveysjättien tukemisen sijaan. Siksi tekisimme omalääkäreistä totta. Näin voimme lyhentää hoitajonoja, helpottaa päivystysten ruuhkia ja taata hoidon jatkuvuuden. Me lopettaisimme ”mummorallin” siirtämällä Kelan matkakorvaukset hyvinvointialueille. [Ben Zyskoviczin välihuuto]

Arvoisa puhemies! Hallitus leikkaa lähi- ja peruspalveluista, koska sen talouspolitiikka on epäonnistunut. Suomen talouden on annettu syöksyä ja työttömyyden pahentua. Kasvun edellytyksiä murennetaan arvonlisäveron korotuksilla, yrittäjien byrokratiaa lisäämällä, kotitalousvähennyksen heikentämisellä, aikuiskoulutustuen lakkauttamisella ja vieläpä ammatillisen koulutuksen leikkauksilla. Nyt koulutuksesta ollaan leikkaamassa 75 miljoonaa euroa lisää, mutta nämäkin leikkaukset salataan ihmisiltä. [Vasemmalta: Näin se on!] Suomalaiset ansaitsevat parempaa. Suomi tarvitsee parempaa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen politiikka vaarantaa terveydenhoidon, ikäihmisten hoidon, koulutuksen ja muut ihmisen arjen palvelut. Siksi kannatan edustaja Heinäluoman tekemää epäluottamuslause-ehdotusta. [Antti Kaikkonen: Se oli väkevä puhe!]

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

14.43 **Sofia Virta vihr** (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aivan alkuun haluan toivottaa ministerin tervetulleeksi takaisin töihin.

Sanotaan, että yhteiskunnasta kertoo paljon se, miten yhteiskunta pitää huolta kaikkein heikoimmista. Vanhuspalveluissa avunsaajina ovat ihmiset, jotka ovat rakentaneet tämän maan, joiden voimat ovat ikääntymisen myötä hiipuneet ja jotka nyt tarvitsevat apua. On paikallaan kysyä, onko oikein leikata heiltä.

Lastensuojelussa avuntarvitsijoina ovat lapset ja nuoret, jotka ovat nähneet niin hirveitä asioita elämänsä aikana, että vain harva tässä salissa kykenee sellaista edes kuvittelemaan. On ehkä paikallaan kysyä, tarvitseeko leikata juuri heiltä.

Vammaispalveluita taas voivat käyttää ne suomalaiset, jotka vamman vuoksi tarvitsevat tukea, jotta voivat elää yhdenvertaista arkea tässä yhteisessä kotimaassa. Onko oikein leikata juuri heiltä? [Ben Zyskowicz: Heiltä ei leikatakaan!]

Vihreiden mielestä ei ole. Nämä ihmiset, joilta hallitus leikkaa, eivät ole voineet eivätkä voi vaikuttaa avun tarpeeseensa. Nämä ihmiset ovat juuri niitä ihmisryhmiä, joita varten on olemassa hyvinvointivaltio, sillä jos emme onnistu pitämään heistä huolta, niin mitä varten hyvinvointivaltio on, keitä varten? Enkä voi olla korostamatta, että nämä leikkaukset eivät osu vain niihin ihmisiin, jotka ovat avun tarpeessa. Ne osuvat aina myös niihin ammattilaisiin, jotka tekevät työtä siellä kentällä. Ilman näitä ammattilaisia meillä ei olisi palveluita eikä myöskään niitä veroeuroja, joita heidän työpäivänsä tälle valtiolle tuottavat.

Vihreiden mielestä ei ole siis oikein eikä myöskään järkevää leikata sosiaali- ja terveyspalveluista. Paljon järkevämpää olisi hakea vastaavat säästöt muualta, kuten olemme vaihtoehtobudjetissa osoittaneet, [Ben Zyskowicz: Ettekä ole!] näitä hallituksen tekemiä leikkauksia kun ei olisi pakko tehdä — ei, vaikka kuinka väitätte. Leikkaukset kotihoitoon voitaisiin perua leikkaamalla teollisen puunpolton verotukea vain muutamalla prosentilla. Lastensuojelun leikkaukset taas voitaisiin perua korottamalla kaivosvero verokkaimaiden tasolle. Vammaispalveluiden leikkaukset te voisitte päättää perua, kunhan vain peruisitte olutveron alennuksen, jonka olette tehneet.

Arvoisa puhemies! Vihreät nimenomaan ajattelevat, että nyt tulisi tehdä päätöksiä, jotka turvaisivat sen, että avun ja hoidon saa ajoissa. Vain siten kustannusten kasvua hillittää. Jonoissa ongelmat vain pahenevat ja ovat aina kalliimpia hoitaa. Sotesta leikkaamisen sijaan pitäisi nimenomaan vahvistaa hoidon jatkuvuutta, vahvistaa ammattilaisten pysyvyyttä ja työn vaikuttavuutta.

Meidän mielestämme tulisi panostaa turvalliseen lapsuuteen ja ehjään nuoruuteen, niin että kotona olisi hyvä olla. Silloin on kouluissakin oppimisrauha. Meidän mielestämme koulutukseen pitäisi panostaa kautta linjan, ei panostaa yhteen kohtaan ja saksia kaikkialta muualta. Vain hyvinvointiin, osaamiseen ja innovaatioihin panostamalla on mahdollista, että Suomi kasvaa kestävästi. Vain siten me voimme onnistua hillitsemään niitä kustannuksia ja vain siten voimme varmistaa, että Suomi on se vahva ja välittävä pohjoismainen hyvinvointivaltio tai yhteiskunta, jota hallituskin hallitusohjelmansa kannessa tavoittelee.

Ja nyt, hallitus, te teette täysin päinvastoin. Teillä on myös saatavilla tämän maan paras ja laajin tieto. Ettekö te vain kuuntele asiantuntijoita? Olen aivan varma, että kyllä teille on kerrottu, ettei sosiaalihuollosta voi leikata 100:aa miljoonaa ilman, että se heikentää suomalaisten palveluita — ainakin minä olen kertonut, jos kukaan muu ei ole — sillä sosiaalihuollossa palveluita saa tarpeeseen pohjaten. Niitä saa, kun on todettu, että ihmisellä on

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

tarve apuun, ja kun te leikkaatte sieltä 100 miljoonaa, se on leikkaus suomalaisten palveluihin, vaikka te kerrotte täällä mitä tahansa.

Suomalaisten tulisi saada tietää, mistä leikataan 75 miljoonaa koulutuksen ja kulttuurin sektorista, mistä leikataan ne salatut 100 miljoonaa sosiaalihuollosta. Ne vaikuttavat aivan täysin siihen, minkälaista arkea voi elää hyvinvointialueilla, kaupungeissa ja kunnissa, ja siksi ne olisi pitänyt kertoa ennen vaaleja. Näin ei kuitenkaan ole tehty, me emme ole saaneet vastauksia, ja siksi vihreät kannattavat edustaja Heinäluoman tekemää epäluottamuslause-esitystä.

Arvoisa puhemies! Aivan loppuun en malta olla toteamatta, että te, sosiaali- ja terveysministeri, kerroitte alkuun THL:n syksyisestä raportista ja siitä, miten on totta, että siellä todetaan, että valtaosa asiakkaista on tyytyväisiä Marinin hallituksen tekemän sote-uudistuksen jälkeiseen aikaan, jossa vanhuspalveluista apua saadessa apu on hyvää. Te kuitenkin jätitte kertomatta tälle salille puheenvuorossanne, että samaisessa raportissa todetaan, että tyytymättömyys kotihoitoon on kasvanut, ja silti te päätätte leikata juuri sieltä lisää. Te ette myöskään kertonut sitä, että THL:n vastaava johtava tutkija on viimeksi maaliskuussa todennut, että tämä sopeutuspaaine, jonka hallitus sinne aiheuttaa, vaarantaa palveluiden kehittämisen — sen kehittämisen, jota te leikkaamalla väitätte tekevänne.

Nyt on aika vielä muuttaa suunta. Nyt on aika ryhdistäytyä, hallitus, sillä Suomen on kyettävä lunastamaan ne lupaukset, joita olemme ihmisille tässä maassa antaneet siitä, että apua ja hoitoa saa silloin, kun omat voimat loppuvat tai elämä tuo eteen vastoinikäymisiä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

14.48 Aino-Kaisa Pekonen vas (ryhmäpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oikeistohallitus on luonut Suomeen poliittisen kulttuurin, jossa vaikeimmassa asemassa olevat suomalaiset joutuvat elämään jatkuvassa pelossa: mistä seuraavaksi leikataan ja mitäköhän ne seuraavaksi keksivät?

Vasemmistoliitto on vaatinut jo vuoden ajan, että hallitus kertoo, miten 100 miljoonan euron säästöt sosiaalipalveluista toteutetaan. Pimittäminen kuitenkin jatkuu, ja suurin osa leikkauksista on edelleen kertomatta.

Miten tämä koko farssi rakennettiin? Perussuomalainen vastuuministeri Juuso ei osallistunut omaa toimialaansa koskeviin neuvotteluihin vaan kertoi yllättyneensä siitä, että hallituspuolueiden miehet olivat sopineet näistä leikkauksista. [Vasemmalta: Saunassa!]

Opetusministeri Adlercreutz taas valmistelee uusia leikkauksia koulutukseen mutta on suoraan kertonut panttaavansa nämä päätökset tulevien kuntavaalien yli. Myös kulttuuri-ala joutuu elämään epätietoisuudessa tulevien lisäleikkauksien suhteen. En suoraan sanottuna usko, etteikö näitä kauan aikaa sitten päätettyjä leikkauksia kyettäisi nykyisillä tiedoilla kertomaan myöskin kansalaisille, mutta ilmeisesti vaalikentillä on helpompaa puhua koulutuksen erityisuojelesta ja kulttuurin tärkeydestä, kun huonot uutiset voi kertoa sitten joskus myöhemmin.

Arvoisa puhemies! Sen verran saimme nyt kuitenkin tietää, että vanhuspalveluista ja vammaispalveluista leikataan. Pääministeri Orpo, te olette kutsunut näitä toimia järkeviksi ja kohtuullisiksi. Ymmärrätkö te, että tällä 20 miljoonan euron leikkauksella viedään etenkin monilta ikääntyviltä vammaisilta oikeus vammaispalvelulain mukaisiin palveluihin? Olisitteko te, pääministeri, henkilökohtaisesti valmis kertomaan 65-vuotiaalle vammaiselle henkilölle, että kun sinä olet jo niin vanha, niin on ihan kohtuullista, että sinä et

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

saa näitä vammaispalveluita, sinulta nämä palvelut nyt rajataan ulos? Vai miten on, valtiovarainministeri Purra, kerrotteko te tämän? [Riikka Purra: Kerron totuuden!]

Ministeri Juuso, te olette koko ajan korostanut vanhuspalveluiden tärkeyttä. Nyt nämä leikkaukset kotihoitoon tarkoittavat sitä, että jatkossa vuositasolla tehdään jopa yli 700 000 käyntiä vähemmän kotipalvelua tarvitsevien vanhusten koteihin. Jo nyt kotihoidon palveluita saavat vanhukset ovat entistä huonokuntoisempia ja monet työntekijät ovat alalla uupuneita. Te puhutte teknologian hyödyntämisestä, mutta sitä hyödynnetään jo nyt laajalti kotihoidossa, kuten avauspuheessanne sanoittekin. Hallituksen leikkauspäätös ei tuo tähän mitään uutta, vaan se on vain ja ainoastaan leikkaus: vähemmän hoitajia ja vähemmän kohtaamisia. Apua saa sitten Teamsin kautta, jos saa. [Eduskunnasta: Höpön löpön!]

Pelkästään lähihoitajien työttömyys on kasvanut vuodessa yli 2 000 henkilöllä. Nuoret valmistuvat nyt sote-alalta suoraan kortistoon. Aikoinaan meille lähihoitajille luvattiin monesta suunnasta, että töitä kyllä alalla tulee riittämään, mutta nyt työpaikat vähenevät entistään.

Arvoisa puhemies! Nämä leikkaukset eivät ole välttämättömiä, vaikka hallitus niin väittää. Hallitusneuvotteluissa terveysjätit saivat puolen miljardin jättipotin uusina Kela-korvauksina. Vaikka korotukset valuivat suoraan firmojen hinnankorotuksiin ja voittoihin, niin pottia vain kasvatettiin, nyt arviolta 545 miljoonaan euroon. Rahaa siis kyllä on, kun oikea taho osaa sitä pyytää.

Vasemmistoliitto on ainoana eduskuntapuolueena johdonmukaisesti vastustanut suuria terveysfirmoja suosivaa politiikkaa ja vaatinut näiden rahojen siirtämistä julkisiin sote-palveluihin. Viime eduskuntavaalien alla me vasemmistoliitossa varoitimme, mihin kokoomuslainen sote-politiikka tulisi johtamaan, ja kaikki se on valitettavasti toteutunut. Paremmin tekeminen ja tehostaminen tarkoittavatkin jatkuvia yt-neuvotteluja ja palveluiden alasajoa.

Pääministeri Orpo, te lupasitte, että hallitusohjelman sote-kirjaukset eivät tarkoita palveluista leikkaamista. Nyt hoitohenkilöstöä irtisanotaan ympäri Suomea ja kaikesta leikataan. Te nousitte valtaan katteettomilla lupauksilla ja suoranaisella epärehellisyydellä.

Puhemies! Vasemmistoliiton eduskuntaryhmä kannattaa edustaja Heinäluoman tekemää epäluottamusesitystä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Wickström, varsågod.

14.54 **Henrik Wickström r** (ryhmäpuheenvuoro): Ärade talman! Det behöver understrykas: Regeringen riktar inte nya inbesparingar i specialsjukvården, regeringen inför inte en förmögenhetsgräns för kostnadsersättningar inom tjänster för äldre, regeringen sänker inte åldersgränsen för barnskyddets eftervård, regeringen rör inte heller barnskyddets personaldimensionering. För svenska riksdagsgruppen och SFP har det varit viktigt att avvärja dylika förödande förslag som direkt påverkar när servicen eller människors och särskilt de mest utsattas vardag. Nu måste vi i Finland få igång tillväxten för att förbättra välfärds-tjänsterna.

Arvoisa puhemies! Vaikka oppositio muuta väittääkin, alkaa hyvinvointialueilta tulla myönteisiä merkkejä, eivätkä niiden talousnäkymät ole kaikilta osin yhtä synkät kuin aiemmin. Se tarkoittaa, että suunta on oikea. Lisäksi hallituksen toimet hoidon saatavuuden parantamiseksi alkavat purra, ja odotettu lasten ja nuorten terapiatakuu astuu voimaan.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

ensi kuussa. Myös hyvinvointialueilla tehty määrätietoinen työ alkaa antaa tuloksia. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen omalääkärimallia koskeva pilottihanke antaa turvaa, kun potilasta hoitaa aina sama lääkäri. Hyvinvointialue on onnistunut rajusti vähentämään erittäin kalliiden vuokralääkäreiden käyttöä, mikä tähän mennessä on aiheuttanut suuren osan hyvinvointialueiden kustannuksista. Nyt käynnistyy myös kansallisen vuokratyötä koskevan sopimusmallin valmistelu, jonka odotetaan vähentävän hoitoalan vuokrahenkilöstöstä aiheutuvia kustannuksia, aivan kuten Ruotsissa.

I Egentliga Finland har språkprogrammet förbättrat tillgången till svenskspråkig service, och vi i SFP vill se ordentliga incitament för personalen i alla tvåspråkiga välfärdsområden att erbjuda service på minoritetsspråket. I Österbotten har vi goda erfarenheter av det mobila sjukhuset LiiSa. Vi ser nu att ett målmedvetet arbete ger resultat, men det sker inte över en natt. I SFP är vi nöjda över att flera av dessa förnyelser som vi drivit framåt ger goda resultat.

Arvoisa puhemies! Pakko se on todeta Suomen kansan edessä: SDP:n ruusunpunainen takki kääntyy kevätuulessa oikein toden teolla — tusen tack för det!

Vi i svenska riksdagsgruppen gläds över att socialdemokraterna röstat för regeringens förslag att höja FPA-ersättningen för privat sjukvård. Enbart genom ett gott samarbete mellan den offentliga och privata sektorn lyckas vi förbättra tillgången till vård.

Arvoisa puhemies! Ilman hyvinvoivaa henkilöstöä ei ole hyvää sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Ruotsalaisen eduskuntaryhmän mielestä on aivan keskeistä, että terveydenhuollon työnjaon tarkoituksenmukaisuutta parantava lakiehdotus saadaan tänne eduskuntaan viimeistään ensi syksynä, jotta lähihoitajien, sairaanhoitajien ja lääkäreiden työaika voidaan käyttää nykyistä tarkoituksenmukaisemmin. Haluamme myös käyttää veroporkkanaa henkilöstön houkuttelemiseksi Suomeen pohjoismaisista naapurimaistamme. Myös niiden eläkeläisten, jotka haluavat tehdä osa-aikatoita terveydenhuollossa, tulisi saada siihen verokannustimia.

Digitala tjänster kan aldrig ersätta vård och omsorg som ges ansikte mot ansikte — däremot kan de vara ett komplement. Vi inom SFP vill att det alltid ska finnas fysiska tjänster, vare sig det handlar om hemvården eller om behovet att träffa en läkare. Vi i SFP vill trygga de fysiska hembesöken, och regeringens beslut betyder inte att all hemvård ska ersättas digitalt, utan det individuella behovet styr servicen. Ingen äldre person ska bli utanför samhället. Därför efterlyser vi i SFP en digigaranti, som ska trygga att ingen äldre blir ensam med att kämpa med användningen av digitala tjänster. En viktig tjänst som vi i SFP vill att alltid erbjuds fysiskt, ansikte mot ansikte, är dagverksamheten inom äldreomsorgen. Socialt umgänge är centralt för välmåendet, särskilt för dem som är ensamma.

Arvoisa puhemies! Opetusministeri on vakuuttanut, että nyt opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle tehtävät säästötavoitteet eivät kohdistu peruskouluun. Hallitus on päinvastoin vahvistanut peruskoulun rahoitusta 200 miljoonalla eurolla, muun muassa uudistanut oppimisen tukea, ja ensi syksynä alakouluihin tulee lisää äidinkielen, kirjallisuuden ja matematiikan tunteja.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Ärade talman! Regeringen åtnjuter svenska riksdagsgruppens förtroende.

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kitos. — Edustaja Tanus, olkaa hyvå.

14.58 **Sari Tanus kd** (ryhmåpuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensiksi lämpimästi terve-tuloa takaisin, ministeri Juuso. — Keskusteltavat teemat ovat tänään vakavia. Samalla on kuitenkin vahvasti olo, että olemme päässeet keskelle oppositioryhmien vaalikampanjarie-hakointia — ja veronmaksajien piikkiin. Ehkäpä jonkinlainen karenssi vaalityst voisi tässäkin salissa olla tarpeen. [Vasemmalta: Mitä sillä tarkoitetaan?]

Arvoisa puhemies! Tämän hallituskauden alkaessa valtionvelka oli kasvanut huolestut-tavalle tasolle. Suomen talous oli jäänyt reippaasti jälkeen monista muista Pohjois- ja Bal-tian maista. Palvelut olivat menossa vauhdilla suuntaan, jossa niiden toteuttaminen ei olisi ollut enää mahdollista. Isoksi kasvaneen velan myötä joka vuosi valtion varoista reilu kol-me miljardia euroa menee lainojen korkoihin, sen sijaan että ne käytettäisiin suoraan kan-salaisten palvelujen parantamiseen.

Tämä oli tilanne, jonka kanssa tämä hallitus kaksi vuotta sitten lähti liikkeelle. Vaihto-ehtoina oli siirtää taloudelliset ongelmat tulevaisuuteen ja jatkaa edellisen hallituksen ta-voin velasta murehtimatta tai tehdä haasteellisia mutta välttämättömiä päätöksiä, jotta kes-tv talous ja hyvinvointi voitaisiin turvata tuleville sukupolville. Tämä hallitus valitsi jäl-kimmaisen ratkaisun, vaikka tiesimme, että toimet, joita tilanteen korjaus vaatii, tulevat olemaan rimmaisen vaikeita. [Veronika Honkasalon välihuuto] Ja sitä ne ovat todella ol-leet. Mutta jotta voisimme pitää huolta juuri heikommassa asemassa olevista ihmisistä, tar-vitsemme kestävälle pohjalle rakennetun talouden.

Arvoisa puhemies! Oppositio on urakalla kritisoinut hallituksen toimia sote-järjestel-mn kehittämiseksi. [Vasemmalta: Kehittte leikkaamalla!] Muistuttaisin oppositiota, että viime kaudella toteutettu massiivinen sote-uudistus teidän oppositiopuolueiden ajamana toi mukanaan kalliin uuden hallinnon. Samalla uudistuksen alkuperäiset tavoitteet yhden-vertaisista palveluista ja kustannusten hillinnästä saivat jäädä taka-alalle. Varoitimme, että uudistus laiminlyö sote-palvelujen uudistamisen ja niiden vaikuttavuuden vahvistamisen. Näin myös kävi. [Aki Lindénin välihuuto] Hallinto paisui, ja kulut kasvoivat.

Hallituksessa teemme nyt sen, mikä on välttämättöntä, eli pyrimme saamaan sote-järjes-telmää kestävälle pohjalle, jotta kattavat palvelut voidaan turvata jatkossakin. Tärkeitä päätöksiä tehdään myös hyvinvointialueilla. Painotamme hallinnon tehostamista, joustavuuden lisäämistä ja normien purkua. Ihmisten tarvitsemat palvelut tulee hoitua hyvin, joustavasti ja oikea-aikaisesti.

Opposition puheet ja pelottelukampanja ovat kuitenkin jättäneet varjoon sen tosiasian, että hyvinvointialueiden rahoitus kasvaa myös ensi vuonna, eikä esimerkiksi sairaaloita lakkauteta, kuten on väitetty. Hallitus on tehnyt myös tärkeitä panostuksia palveluihin ja pyrkinyt huomioimaan erityisesti lapsia ja nuoria. Se toteuttaa esimerkiksi kauan kaivatun terapiatakuun.

Vastaavasti ikäihmisten asiat ovat meille KD:ssä sydmenasioita. Ikihmisiin kuuluu monenlaisia ihmisiä, ja palvelutarpeissa on suurta vaihtelua. [Krista Kiurun välihuuto] Teknologia ei korvaa ihmistä hoitotyössä, mutta sitä hyödyntämällä voidaan ratkaista teh-täviä, joiden kautta vapautetaan tyaika ihmisten kohtaamiseen sitä tarvitseville.

Samoin vammaisten henkilöiden on saatava riittävä tuki mahdollisimman hyvään ar-keen. Uusi vammaispalvelulaki oli tärkeää saada voimaan. Lakiin on tehty tarvittavia kor-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

jauksia, jotka olivat jo lakia säädettäessä ennakoitavissa, jotta palvelut toteutuvat tarkoituksenmukaisesti kohdentuen nimenomaan vammaisille henkilöille.

Myös omaishoitoa ja omaishoitajien hyvinvointia edistävien tavoitteiden eteenpäinvieminen kuuluu kristillisdemokraattien keskeisiin päämääriin.

Koulutuksen puolella haluamme panostaa perusasioihin. Lisäämme lisätunteja matematiikkaan ja äidinkieleen. Panostamme oppimisen tukeen. Lisäämme oppimisrauhaa. Peruskoulun päättävän nuoren tulee hallita perustaidot, jotka ovat viime vuosien aikana jääneet liian monen osalta puolitiehen. Kunnilla on keskeinen rooli koulutuksen ja sivistyksen alueella, ja siksi hallitus on pyrkinyt turvaamaan myös kuntien rahoituksen. Toimenpiteet vahvistavat kuntataloutta kokonaisuutena tänä vuonna.

Arvoisa puhemies! Hallitus on tehnyt valtavasti töitä sen eteen, että toimet, joita tehdään, ovat oikeita ja oikeudenmukaisia ja vievät taloutta parempaan suuntaan. Ratkaisut ovat vaikeita, ja valmistelu vie aikaa. Te oppositiossa tiedätte sen erittäin hyvin. Edellinen hallitus jätti tekemättä vaikeita ratkaisuja, joita me nyt teemme, jotta tulevaisuuden sukupolvilla olisi parempi pohja rakentaa tulevaisuutta. [Välihuutoja — Puhemies koputtaa]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

15.04 Harry Harkimo liik (ryhmäpuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Päättäjien tärkein tehtävä on rakentaa luottamusta ja luoda suomalaisille uskoa ja toivoa tulevaisuuteen ja se, että suomalaiset voisivat luottaa politiikoihin. Nyt hallitus haluaa kuitenkin romuttaa tämän leikkaamalla heikommassa asemassa olevilta.

Monet kotihoidon avulla kodissaan elävistä vanhuksista ovat edelleen täysissä sielun voimissa. Vaikka ikä on vienyt voimia liikkumiseen, nämä ihmiset ajattelevat kirkkaasti ja myös heidän tunteensa toimivat. He tuntevat iloa, surua, kaipuuta ja rakkautta. Eniten he kuitenkin tuntevat yksinäisyyttä ja hätää, kun joutuvat tulemaan lähes yksin toimeen arjen kaikissa askareissa. Ja tästä on hallitus vielä säästämässä. Ei mikään lääkerobotti tai ruokarobotti voi korvata ihmistä. Sosiaalinen kanssakäyminen on vähintään yhtä tärkeää kuin syöminen ja lääkkeet.

Hyvät ihmiset, miettikää hetki itseänne omassa elämässänne tilanteessa, jossa vuorokauden ainoa ihmiskontakti kestää enintään 15 minuuttia. Tämä on tilanne tuhansilla ja tuhansilla vanhuksilla, ja nyt tämä hallitus esittää, että tästä voidaan vielä leikata ja säästää. Tuoreen leikkauslistan tekijät ovat täysin vieraantuneet tavallisten ihmisten arjesta. [Vasemmalta: Näin on!]

Arvoisa puhemies, ärade talman! Nämä puheena olevat säästöt pitää perua, kun ne eivät ole mitään säästöjä. Hallitus osoittaa sen itsekin, kun ei ole vuoden aikana löytänyt näille säästöille kohteita. Leikkaukset ovat kuin hölmöläisen peiton jatkamista. Nykyisellä mallilla tämä 170 miljoonan leikkaus tulee hyvinvointialueiden alijäämäksi ja valtio kuittaa tappiot vuonna 2028, eli ei mitään järkeä.

Suomalaiset vanhenevat ja tarvitsevat enemmän hoitoa ja hoivaa, ja samaan aikaan palveluita karsitaan. Nyt pitää löytää kaikki keinot hoitojonojen purkamiseen. Nyt pitää saada hoitotakuu yhteen viikkoon ja laittomat hoitojonot purettua. Tällä nykyisellä mallilla syntyy ikiliikkuja, kun ihmiset eivät pääse lääkäriin ja sairaudet pahenevat. Yli puoli vuotta laittomasti erikoissairaanhoidon jonossa on tälläkin hetkellä lähes 20 000 suomalaista. Aivan turhaa inhimillistä kärsimystä ja myös erittäin merkittävä menetys kansantaloudelle menetettyinä työpäivinä.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Arvoisa puhemies, ärade talman! Hyvinvointialueille syntyy kolmessa vuodessa neljä miljardia euroa syömävelkaa, ja nyt hallitus puuhastelee täysin turhien säästöjen kanssa. Kokonaisuus ei ole kenenkään hallussa. Omalääkärimalli pitäisi ottaa käyttöön kaikilla alueilla, ja sitä Liike Nyt kannatti ainoana puolueena edellisissä aluevaaleissa. Missä me olisimme nyt, jos omalääkärimalli olisi johdonmukaisesti ajettu kaikille sisään jo kaksi vuotta sitten?

Verot pitää jokaisen maksaa, mutta sitten se sama kansalainen ei saa hoitoa eikä hoivaa, kun sitä tarvitsee. Nyt on kysymys suomalaisten tuntemasta turvallisuudesta ja luottamuksesta, ja niitä on nyt horjutettu aivan liian paljon. Tästä luottamuksesta kertoo kaiken se, että suurin osa vanhemmista ottaa lapselleen terveysvakuutuksen jo ennen lapsen syntymää, ja näitä vakuutuksia on Suomessa voimassa 600 000. Että sellainen on suomalaisten luottamus soteen. Sote on surkea epäonnistuminen kaikilta päättäjiltä, ja sote pitää laittaa kuntoon.

Arvoisa puhemies, ärade talman! Olemme antaneet ihmiselle lupauksen, että pidämme hänestä huolen, kun hän ei pärjää enää kotonaan, ja tätä lupautta ei saa pettää, niin kuin nyt on tapahtumassa. Muistakaa myös, että vanhenemme kaikki. Kohdellaan ihmisiä niin kuin haluamme itseämme kohdeltavan.

Näistä syistä Liike Nyt yhtyy sosiaalidemokraattien välikysymykseen. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Annan nyt neljän minuutin vastauspuheenvuoron pääministeri Orpolle, ja jo sen aikana halukkaat edustajat voivat pyytää vastauspuheenvuoroja painamalla V-painiketta ja nousemalla seisomaan. — Pääministeri, olkaa hyvä.

15.09 Pääministeri Petteri Orpo: Arvoisa puhemies! Suomalaiset voivat luottaa siihen, että tämä hallitus pitää Suomen ja suomalaiset turvassa. Suomalaiset voivat luottaa siihen, että Suomessa sosiaali- ja terveyspalvelut pelaavat ja että hoitoon pääsee ja apua saa, kun sitä tarvitsee. Siihen voi luottaa.

Tilanne on haastava. Turvallisuustilanne ympärillämme johtaa siihen, että meidän on lisättävä puolustuksen ja turvallisuuden menoja. [Vasemmalta: Mutta ei sotien kustannuksella!] Me korjaamme samaan aikaan taloutta, koska jo kauan kestänyt ja viime kaudella kiihtynyt velkaantuminen uhkaa Suomea. Korkomenot ovat miljardiluokkaa joka vuosi. Eli on säästettävä. Ja kolmanneksi me rakennamme sosiaali- ja terveyspalveluita hyvinvointialuemallin sisälle. Sitä olemme tehneet kaksi vuotta. Kaikki tämä on tehtävissä. Hallitus tekee vakavalla mielellä vakaasti töitä näiden kaikkien ongelmien ratkaisemiseksi, ja tämä on tehtävissä.

Ensinnäkään minusta ei ole hyvä se, että vaikka kuinka on vaalit ja vaikka kuinka on oppositio ja hallitus, niin maalataan kuvaa, että suomalainen sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmä on täydellisesti suunnilleen romahtamassa. [Välihuutoja vasemmalta] Ei ole. Meillä menevät asiat parempaan suuntaan, ihan oikeasti menevät parempaan suuntaan. [Välihuutoja vasemmalta] Talous on kääntymässä positiiviseksi jo yli puolella hyvinvointialueista. Hoitojonot ovat lyhentyneet muun muassa erikoissairanhoidossa merkittävästi. Hoitotakuun, sen aikaisemman määritelmän, ajan alle päästään osassa hyvinvointialueita. Kalliista vuokralääkäri- ja -hoitajabisneksistä on päästy merkittävästi eroon. Se lähti muuten kasvuun silloin, kun te laaditte viime kaudella tiukat mitoitukset ilman hoitajia. [Antti Lindtman: Ei pidä paikkansa! — Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa] Asiat menevät

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

hyvään suuntaan, ja minusta on erikoista, että te saatte haukkua kuinka paljon vain, ja jos hallitus puolustautuu, niin sitä ei saisi tehdä. [Timo Harakka: Kertokaa se sata miljoonaa!]

Seuraavaksi mennään näihin säästöihin: Lähtökohta on se, että kun meidän on pidettävä huolta säästökokonaisuudesta, niin nämä säästöt tehtiin, ja me tehtiin ne mielestäni järkevämällä tavalla kuin esimerkiksi se, mitä virkavalmistelusta meille tuotiin, ja sinne oikeasti... [Välihuutoja vasemmalta] — Kuunnelkaa. — Esimerkiksi tämä lastensuojelu: Meillä Suomessa käytetään 1 500 miljoonaa euroa lastensuojeluun. [Suna Kymäläinen: Eikä riitä vielä!] Nyt me tehostamme toimintaa ja järkevöitämme viidellä miljoonalla 1 500 miljoonasta. Emme tee mitoitusta sen mukaan, mikä on huoneiden määrä lastensuojelulaitoksessa, vaan asiakkaiden määrän. Eikö se kuulosta fiksulta, hyvät demarit? Mitä jos tehdään fiksummin? [Välihuutoja vasemmalta — Timo Harakka: Kertokaa se sata miljoonaa nyt!] Tai vammaisten palvelut: Te yrititte tehdä viime kaudella tarkkarajaisen vammaispalvelulain. Te ette siinä onnistuneet. [Välihuutoja vasemmalta] Nyt me teemme sen ja me turvaamme sillä nimenomaan vammaisille ne palvelut. Ja kun ne rajataan vammaisille, niille, jotka sen vammaispalvelun tarvitsevat, niin silloin siitä jää 20 miljoonaa säästöön, ja se on vammaisten ihmisten etu. Eli älkää sanoko, että me leikkaamme vammaisilta, [Vasemmalta: Se on totta! — Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa] kun he saavat sen lain mukaisen palvelun — eikä se kovemmalla äänellä mene yhtään sen paremmin perille. [Krista Kiuru: Pohjasta puuttuu 50 miljoonaa rahaa!]

Ja sitten mitä tulee tähän sataan miljoonaan ja sosiaalihuoltolakiin [Timo Harakka: Nyt kuunnellaan!] — kuunnelkaa — niin meillä on nyt puolitoista vuotta aikaa valmistella sosiaalihuoltolakia, koska sen pitää tulla siihen mennessä, kun sen pitää olla voimassa. [Timo Harakka: Totta! — Naurua] Kokonaisuus on kymmenen miljardia — kymmenen miljardia. Kun sata miljoonaa on tavoite tässäkin, että tehtäisiin paremmin ja fiksummin, niin että vähemmän olisi niitä menotarpeita, [Ville Merinen: Pikkurahaa, pikkurahaa!] niin onko se yksi prosentti, sata miljoonaa kymmenestä miljardista, teistä liikaa, [Välihuutoja] samaan aikaan kun tämä maa velkaantuu hirvittävän kovaa tahtia, tässä maailmantilanteessa, kun sitä rahaa ei ole? [Välihuutoja vasemmalta — Timo Harakka: Te lupasitte! — Puhemies koputtaa]

Parasta olisi se, hyvät sosiaalidemokraatit, että politiikassa olisi joku linja. Te olette vastustaneet meidän säästöjä sosiaali- ja terveyssektorille, ja te ette ole niitä vaihtoehtobudjetissanne sinne tuoneet. [Puhemies koputtaa] Te vastustitte Kela-korvauksia. Kaiken te rahoititte tällä, että kaadetaan rahaa yksityiselle, ja sitten hipihiljaa Lindtmanin johdolla ne hyväksytään. [Timo Harakka: Te lupasitte kertoa, ja ette kertonut! — Vasemmalta: Ei tulut vastauksia!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Castrén, olkaa hyvä.

15.13 Maaret Castrén kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositio on ollut useasti kanssamme samaa mieltä siitä, että päätösten pitää perustua tutkittuun tietoon sekä vaikutusarvioihin ja että ne pitää tehdä harkiten. Nyt useissa puheenvuoroissa vaadittiin kuitenkin normaaliprosessin sivuuttamista. Emme lähde hätiköimään OKM:n säästöjen valmistelussa vain sen takia, että oppositiolla on tarve väittää täysin normaalia, vuodesta toiseen toistuvaa budjettiaikataulua asioiden pimittämiseksi. Kuten aiemmatkin hallitukset me noudatamme normaalia, huolellisen valmistelun mahdollistavaa aikataulua. Jos tämä jotain muuta olisi, siihen olisivat syyllistyneet myös nykyiset oppositiopuolueet koko

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

viime hallituskauden edustaja Harkimoa lukuun ottamatta. Orpon hallitus tekee työtään harkiten. Eikö oppositionkin mielestä ole oikein, että hallitus odottaa tutkimuksia ja vaikutusarvioita ennen kuin tekee päätöksensä? [Välihuutoja vasemmalta]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Huhtasaari, olkaa hyvä.

15.14 Laura Huhtasaari ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Puoliväliriihessä hallitus tarkastelee tilannetta kokonaisuutena ja tekee päätökset talouden realiteettien pohjalta. Perussuomalaiset eivät kaihda uudistuksia, sillä me tiedämme, että vain rohkeilla toimilla Suomi pysyy vahvana.

On harmillista, että teknologian käytön edistäminen kaatui viime hallituskaudella heikkoon valmisteluun. Tämä hidasti kehitystä, joka olisi voinut tuoda konkreettisia hyötyjä jo paljon aikaisemmin kansalaisille. No, nyt on aika oppia tästä ja katsoa eteenpäin. [Krista Kiuru: Se kaatui kuulkaa perustuslakiin! — Sari Sarkomaa: Heikkoon valmisteluun! — Krista Kiuru: Perustuslakiin kaatui!] Teknologia ei ole vain työkalu vaan avain parempaan tulevaisuuteen, kunhan sen käyttöä edistetään vastuullisesti ja kaikkia osapuolia kuunnellen. Teknologian käyttö tarjoaa meille valtavia mahdollisuuksia. En ymmärrä tätä opposition teknologiavastaisuutta näissä puheenvuoroissa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nurminen, olkaa hyvä.

15.15 Ilmari Nurminen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo, te maksatatte nyt teidän epäonnistuneen talous- ja työllisyyspolitiikan suomalaisilla heikompiosaisilla ihmisillä, ja tämä ei meille sosiaalidemokraateille käy.

Toinen kysymys, jota olemme nyt useasti kysyneet näistä sadan miljoonan sosiaalihuollon leikkauksista, mikä on muuten merkittävän iso leikkaus: [Peter Östman: Yksi prosentti!] Te lupasitte, että eduskunta saa tiedon näistä ennen vaaleja, ja nyt me emme niistä tiedä, millä tavalla nämä sadan miljoonan sosiaalihuollon leikkaukset aiotaan toteuttaa. Nyt kysyn: aiotteko te nyt kertoa meille? Me peräämme tätä teidän lupauksestanne, että te pidätte siitä kiinni.

Ja toinen, ministeri Juuso: Nyt te leikkaatte vanhustenhoidosta, kotihoidosta, kaikista heikko-osaisimmilta ihmisiltä, jotka nytkään eivät saa apua ja tukea. Te puhutte täällä digistä ja kannettavista ja tietokoneista ja muista, mutta fakta on se, että te leikkaatte kotihoidosta. Jos te toisitte sinne näitä välineitä ja apuja työn tueksi, [Puhemies koputtaa] se olisi ok, mutta nyt te leikkaatte. Mistä nämä 700 000 kotikäyntiä leikataan? [Puhemies koputtaa] Väännätkö rautalangasta meille?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska, olkaa hyvä.

15.17 Jouni Ovaska kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Toivon todella, [Välihuutoja — Puhemies koputtaa] että täällä ei huudella, kuten noissa puheenjohtajatesteissä on tapana, vaan täällä puhutaan asiallisesti ihmisten huolista ja ongelmista.

Pääministeri, te sanoitte, että hoitoon pääsee ja apua saa, kun sitä tarvitaan. Tämä ei valitettavasti tässä maassa pidä paikkaansa. Te sanoitte myös, että hyvinvointialueilla näytetään tilanne valoisammalta. No, nyt mietimme, millä hinnalla. Sillä hinnalla, että mielenterveyspalveluiden pariin ei pääse, vuodeosastoja lakkautetaan, terveysasemia suljetaan.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Teillä oli vuosi aikaa valmistella, päättää ja julkistaa nämä leikkaukset. Mitä tuli? Tuli sotku, ja tuli salailu.

Mutta miksi tämä tuntuu niin väärältä? [Mikrofoni sulkeutuu] — Joku otti jo mikrofoninkin. — No, ne olivat omat, eikä yllätä. [Naurua] — Miksi tämä tuntuu niin väärältä? Koska palvelut ovat heikentyneet samaan aikaan, kun ministerit ovat saaneet veronalennuksia, kotihoitoa leikataan samaan aikaan, kun olutvero kevenee. Nämä valinnat tuntuvat niin hullunkurisilta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Virta, olkaa hyvä.

15.18 Sofia Virta vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Perussuomalaisten ryhmäpuheessa todettiin, että säästöt tulee kohdistaa mahdollisimman paljon valtion toissijaisiin menoihin. Valtion toissijaisiin menoihin? Ovatko siis vanhuspalvelut, lastensuojelu ja vammaispalvelut toissijaisia menoja? Te hehkutitte niitä ryhmärahoja, te hehkutitte leikkauksia ryhmärahoihin — luvut: 5 miljoonaa ryhmärahoista ja 500 miljoonaa suomalaisten sosiaali- ja terveystalouksista, viime viikolla 166 miljoonaa sosiaali- ja terveystalouksista. Ja teidän puolueenne puheenjohtaja, valtiovarainministeri Riikka Purra, kertoi saman päivän iltana viime viikolla, että ehkä on tulossa vielä lisää sote-säästöjä. Joten todella taitaa olla niin kuin perussuomalaisten ryhmäpuheessa todettiin, että älä usko, kun hallituspuolueen poliitikko puhuu, vaan katso, mitä hän tekee, katso, mistä hän todella leikkaa. [Ben Zyskowitz: Niinkö siinä sanottiin?] — Voit tarkistaa nauhalta, minä tarkistin jo. [Välihuutoja perussuomalaisten ryhmästä]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Pekonen, olkaa hyvä.

15.19 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ministeri Juuso, teidät tunnetaan Lapissa vanhustenhuollon puolustajana, mutta tosiasia on, että teidän vahtivuorollanne vanhustenpalvelut romutetaan. Ympäri vuorokautista palveluasu- mista ajetaan tällä hetkellä alas useilla hyvinvointialueilla, hoivakoteja lakkautetaan, terveyskeskuksen vuodeosastoja lakkautetaan. Te olette päättäneet leikata hoitajamitoituksesta, mikä on jopa tämän teidän oman esityksenne vaikutusarvioiden mukaan heikentävä vanhuspalveluiden laatua.

Ja tämä kotihoidon tilanne — siitä olen, ministeri Juuso, erittäin huolissani. Kotihoidon tilanne on kriittinen jo entisestään. Kotihoidossa hoitajat tekevät työtä todella suurella sydämellä mutta aivan liian kovassa kiireessä aivan liian huonokuntoisten vanhusten kanssa. Ministeri Juuso, miten tässä näin kävi?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Ledamot Wickström, varsågod.

15.20 Henrik Wickström r (vastauspuheenvuoro): Värderade talman, arvoisa puhemies! Tässä kun kuuntelee opposition puheenvuoroja, niin on pakko kuitenkin muistuttaa siitä todella haastavasta taloudellisesta tilanteesta, jonka kanssa hallitus joutuu kamppailemaan. Hallitus on tämän kauden aikana tehnyt monta työllisyyden näkökulmasta aivan välttämätöntä uudistusta, rakenteellista uudistusta, [Välihuutoja vasemmalta] jotka tulevat tuottamaan tulosta tulevaisuudessa. Nämä olisi pitänyt tehdä jo paljon aiemmin. Niin ovat

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

vaikkapa meidän verrokkimaat Pohjoismaissa tehneet, ja tilanne on siellä taloudellisesti paljon parempi.

Mitä tulee hallituksen panostuksiin, niin on pakko myöskin nostaa esiin, että peruskouluun panostetaan 200 miljoonaa euroa. Tällä tullaan vahvistamaan ennen kaikkea lasten ja nuorten perusosaamista, mikä on äärettömän tärkeää. Mitä tulee lasten ja nuorten hyvinvointiin, niin ensi kuussa astuu voimaan lasten ja nuorten terapiatakuu. Myöskin panostuksia tehdään, vaikka tilanne on äärettömän hankala ja haastava. Ja tämä on tärkeää myöskin opposition muistaa. [Vasemmalta: Te leikkaatte nuorilta kaikkein eniten!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Tack, kiitoksia. — Edustaja Tanus, olkaa hyvä.

15.21 Sari Tanus kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jotta voimme pitää huolta heikommassa asemassa olevista ihmisistä ja säilyttää palvelut, tarvitsemme kestäväälle pohjalle rakennetun talouden.

On tärkeää, että palveluiden piiriin pääsee joustavasti ja nopeasti. Ihmisten, erityisesti lasten, nuorten ja ikäihmisten, tulee päästä tutkimuksiin, hoitoon, kuntoutukseen ja tarvittavan tuen ja hoivan piiriin oikeaan paikkaan ja oikea-aikaisesti. Samoin käytössä olevien resurssien, niin eurojen kuin riittävän henkilökunnankin, pitää kohdentua oikein. Byrokratiasta, hallinnosta, rakenteista ja seinistä resurssit ohjataan ihmisten tarvitsemiin palveluihin. Erityisryhmien erityislakien resurssineen tulee kohdentua juuri heille. Tästä vammaispalvelulain uudistuksessa oli kyse. Arvoisa ministeri, voisitteko vielä tiivistäen kertoa, mitä kaikkea hallitus on tehnyt näiden tavoitteiden saavuttamiseksi? [Eduskunnasta: Leikkauksia!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harkimo, olkaa hyvä.

15.22 Harry Harkimo liik (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies, ärade talman! Ei tämä ole mitään oppositiopolitiikkaa. Kun keskustele hoitajien kanssa, jotka tekevät hoitoja, ja heillä on kahdeksan aamuhoidtoa, jotka kestävät 15 minuuttia kappaleelta, ja he joutuvat käymään kotona tekemässä aamupalvelut, niin se menee keskipäivään ennen kuin he pääsevät tässä loppuun. Mistä tästä nyt sitten leikataan vielä? Kyllä tämän 16 miljoonaa, joka nyt halutaan leikata tästä, voisi jättää pois.

Ja aina huudatte hallituspuolelta, että mistä me leikataan, mistä se raha tulee. No, leikatkaa vaikka ammattiyhdistysliikkeiden voittojen veroista, joista te huudatte aina ennen vaaleja, mutta sitten, kun vaalit tulevat, te ette koskaan leikkaa niistä. [Jani Mäkelän välihuuto — Timo Harakan välihuuto]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen, olkaa hyvä.

15.23 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se syyhän, miksi hallitus tekee näitä armottomia lisäleikkauksia, on se, että hallitus on täydellisesti epäonnistunut omassa talous- ja työllisyyspolitiikassaan. Suomalaisten miesten työttömyys on EU-maiden korkein, työllisyys matala, ja tämän epäonnistuneen talouspolitiikan laskun te todella maksatatte Suomen kaikkein heikoimmassa asemassa olevilla ihmisillä: vanhuksilla, vammaisilla, lastensuojelun piirissä olevilla lapsilla. Ja kun te lopulta taivuitte osan tästä leikkauslistastanne paljastamaan, niin sieltä todella paljastui, että te leikkaatte vanhus-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

ten kotihoivasta, vanhusten kotiin annetuista palveluista. Kuinka moni ikäihminen tuntee jo tänä päivänä turvattomuutta omassa arjessaan puutteellisten kotipalveluiden piirissä? Heille te tarjoatte tilalle digiä ja tietokonetta, mutta, pääministeri Orpo, digi ei korvaa ihmistä. Edelleen te pimitätte lisäleikkauksia sosiaalihuoltolakiin. Olisiko, pääministeri, nyt paikallaan se hetki, jolloin te avaatte, mistä te tulette ottamaan nämä loput [Puhemies koputtaa] sadan miljoonan euron leikkaukset sosiaalihuoltolaista? Lisääkö vanhuksilta ja vammaisilta?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

15.24 Hilikka Kemppi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hallituksen sote-linja alkaa olla selvä. Suurimmat leikkauskohteenne ovat sosiaali- ja terveystaloudessa. Keskitätte valtaa alueilta valtiolle ja salaatte leikkauskohteet. Minulle oli valtava pettymys, että pääministeri vyörytti tähän kysymykseen ykkösvastauksen juuri sairauslomalta palanneelle ministeri Juusolle. Tässä kysymyksessä on kyse suomalaisten arjen turvallisuudesta ja johtamisesta, talouspolitiikan lukujen esiin tuomisesta.

Minua myös ihmetyttää, kuinka huolettomasti hallituspuolueiden kansanedustajat suhtautuvat näihin leikkauksiin, joita meille on esitelty. Hoitopääsyn kriteerit — liian tiukat, ja nyt te vaikeutat hoitopääsyä. Tai sitten nämä 700 000 vanhusten kotikäyntiä, jotka te leikkaatte. Onko tämä oikeaa politiikkaa?

Arvoisa pääministeri, kuinka monta miljoonaa euroa ikäihmisten palveluista voi vielä ottaa pois ennen kuin luottamus turvalliseen vanhuuteen murenee?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lindtman, olkaa hyvä.

15.26 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hyvä pääministeri, te olette suomalaisille selityksen velkaa. [Jenna Simula: Niin, soppatykit tulille!] Tämän välikysymyksen liikkeelle paneva voima olitte te itse. [Jani Mäkelä: Ei pidä paikkaansa!] Siltä paikalta kuukausi sitten te lupasitte eduskunnalle, lupasitte jokaiselle suomalaiselle, että te kerrotte nämä säästöratkaisut yksityiskohtaisesti hyvissä ajoin ennen vaaleja. Nyt äänestys on käynnissä, välikysymystä käsitellään. Emme edelleenkään ole saaneet kuulla, mistä nämä lisäleikkaukset tehdään. Te ette niitä edelleenkään kerro, laitoitte ministeri Juuson vastaamaan. Te olette, pääministeri, suomalaisille selityksen velkaa. Te petitte tämän eduskunnan edessä antamanne lupauksen suomalaisille.

Arvoisa puhemies! Mikä pohjimmiltaan on taustalla? Epäonnistunut talous- ja työllisyyspolitiikka. [Puhemies koputtaa] Sehän on näiden lisäleikkausten taustalla, ja nyt maksatatte sen suomalaisilla vanhuksilla. [Puhemies huomauttaa ajasta] Olette selityksen velkaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Forsgrén, olkaa hyvä.

15.27 Bella Forsgrén vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olemme tässä salissa lähtökohtaisesti jakaneet sen arvon, että kun ihmiselle elämäntilanteessaan tulee vaikeuksia, niin yhteiskunta tukee, yhteiskunta on rinnalla, ja ajattelen, että tästä arvosta meidän pitäisi pitää kiinni.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Hallitus sanoo, että nämä leikkaukset ovat välttämättömiä, on pakko leikata, mutta katsotaanpa tarkemmin, kenelle ne päätökset ovat kaikkein vaikeimpia: niille, jotka ovat taistelleet arjessa pärjätäkseen jo nyt, niille, jotka jonottavat apua eivätkä saa sitä ajoissa, niille, jotka pelkäävät menettävänsä senkin vähäisen tuen, mitä heillä tänä hetkenä on. Me käytiin näitä hallituksen leikkauksia läpi, ja kun katsoin, niin siellä oli muutama esitys, jotka olivat teknisesti siirtoja, esimerkiksi tällaisia investointi- tai tki-siirtoja. Olisinkin kysynyt hallitukselta, kun tosiasiallisesti siellä ei kerrota, mikä se sata miljoonaa on, että onko se sitten seuraava budjettiriihi vai milloin te kerrotte tästä. Ihmisillä on oikeus tietää.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Krista Kiuru, olkaa hyvä.

15.28 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen, ministeri Juuso, teidän kanssanne samaa mieltä siitä, että oli aika pysäyttää vuoden kestänyt kone sosiaalihuollon leikkausten etsimiseksi.

En kuitenkaan ymmärrä teitä, pääministeri Orpo. Te lupasitte eduskunnalle vastauksia siitä, mistä nämä säästöt otetaan. Vastaus on nyt se, että otetaan lisää yhden vuoden aika ja lykätään toinen puoli säästöistä seuraavalle hallituskaudelle. [Ben Zyskowicz: Eikö se ole hyvä? Pääsette niitä peruuttamaan!] Sen lisäksi te olette onnistunut tänään vain kertomaan yhden tosiasian. Se on se, että leikkauksista pidetään kiinni. Se on yllättävää siksi, että teidän talous- ja työllisyyspolitiikan epäonnistuminen maksatetaan nyt Suomen kaikkein heikoimmassa asemassa olevien, köyhien sekä sairaiden, kustannuksella. Kova arvovalinta, joka kertoo tästä hallituksesta kaiken. Talouspoliittiset erityisavustajat eli puolueiden puheenjohtajien ykköstalousgurut ovat istuneet ilman sosiaali- ja terveystaloudellisen ministeriöryhmän jäseniä ja ovat jälleen esittäneet leikkauksia. [Puhemies koputtaa] Kotihoidon tuesta melkein 700 käynnin vähentäminen on järkyttävä teko. [Antti Lindtman: 700 000 käyntiä! — Eduskunnasta: Niin se menee!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mattila, olkaa hyvä.

15.30 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Leikkaukset sosiaalihuoltoon rasittavat myös sosiaalialan ammattilaisia. Tämän hallituskauden aikana on tehty sellaisia päätöksiä, jotka ovat kasvattaneet sosiaalihuollon asiakkaitten määrää, ja samalla kun määrä on kasvanut, niin myös heidän tilanteensa ovat olleet aina vain vaikeampia ratkottavia. Työntekijöiden viesti on, että voimavarat alkavat olla vähissä ja alanvaihtotoiveet ovat yhä useammalla mielessä. Kysynkin ministeri Juusolta: mitä teillä on kerrottavana sosiaalihuollon ammattilaisille, miten he selviävät näistä leikkauksista ja kasvavasta asiakasmäärästä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto, olkaa hyvä.

15.30 Laura Meriluoto vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Purran mielestä empatia ei kuulu politiikkaan, mutta pystyisittekö te, pääministeri Orpo, asettumaan hetkeksi sellaisen ihmisen asemaan, jolla ei ole omaa kotia, omaa osoitetta: Missä söisitte päivän aterianne? Missä peseytyisitte? Miten kävisitte töissä tai hakisitte työpaikkaa? Missä säilyttäisitte tavaranne? Missä tapaisitte läheisiänne? Miten ylipäättään selviäisitte päivästä toiseen? Näihin kysymyksiin nyt yhä useampi suomalainen joutuu todellakin

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

etsimään vastauksia, kun te lisäätte räikeästi asunnottomuutta ja samalla leikkaatte juuri niistä palveluista, joissa heitä voitaisiin tukea: hyvinvointialueilta, järjestöistä, asumisneuvonnasta.

Kun te ette nyt pysty kertomaan meille sitä, mihin nämä sadan miljoonan euron leikkaukset sosiaalihuollossa kohdistetaan, niin voisitteko luvata ainakin sen, että jokainen teidän vuoksenne asunnottomaksi joutunut suomalainen saa sosiaalihuollosta sen avun, mitä hän tarvitsee?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Berg, olkaa hyvä.

15.32 Kim Berg sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä teknologian käytön lisäämisestä: Te leikkaatte vanhuksille kotiin tuotavista palveluista yli 16 miljoonaa euroa vuodessa. Te siis leikkaatte hyvinvointialueilta tämän rahan ja perustelette sitä nyt teknologian käytön lisäämisellä kotihoidossa. Hyvä hallitus, tilanteessa, jossa asiakkaan palvelutarve ja toimintakyky sen sallivat, kuten ministeri toi esille, tätä teknologiaa jo käytetään hyvin paljon. Teknologian käyttöönottoa on vielä mahdollista laajentaa, kun lainsäädäntöä kehitetään. Se pitää paikkansa. Se tarkoittaa kuitenkin rahan lisäämistä, ei leikkaamista, jotta voidaan laajemminkin investoida teknologisiin ratkaisuihin. Kun te nyt leikkaatte rahat, niin se voi tarkoittaa tosiaan jopa 700 000 kotikäynnin vähentämistä. Teidän mallillanne vanukset uhkaavat jäädä kotiinsa heitteille, digilaitteiden kanssa tai ilman.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Valtola, olkaa hyvä.

15.33 Oskari Valtola kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Emme onneksi pääse kokemaan SDP:n tapaa hoitaa taloutta tällä hetkellä. Niin häilyvää se on, että edes työllisyysvaikutuksia vaihtoehtobudjetista ei ole julkistettu, vaikka ne luvattiin julkistaa vuoden 2024 alussa. Opposition puheenvuoroista käy ilmi, että ei olla valmiita uudistamaan mitään. Hyvänä esimerkkinä tästä on lastensuojelu, jossa meillä on huutava pula henkilöstöstä. [Välihuutoja vasemmalta] Hallitus esittää, että jatkossa tyhjiissä tai vajaakäytöllä olevissa lastensuojeluyksiköissä ei tarvitsisi pitää ylimääräistä henkilöstöä paikalla. Tällä hetkellä yksiköissä täytyy pitää kiinteä määrä työntekijöitä paikalla, vaikka lapsia ei olisi yksikössä. Siinä ei ole mitään järkeä. Tämä on maalaisjärkinen uudistus, sillä se vähentää resurssien hukkakäyttöä. Myös hyvinvointialueet ovat kannattaneet tätä uudistusta, esimerkiksi Etelä-Karjalan hyvinvointialueen johtaja. Vaalien alla oppositiolle ei tunnu kelpaavan mikään, eivät edes sellaiset ratkaisut, jotka helpottavat työvoimapulaa. [Timo Harakka: Totuus kelpaisi!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

15.34 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on useissa puheenvuoroissa todettu, muun muassa edustaja Tanus ryhmäpuheenvuorossa, kuinka sote-uudistuksessa luotiin uusi, kallis hallinnon taso. No, nyt Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos on tutkinut, että hallintokustannukset pienenevät uudistuksen myötä. Sitra on laskenut, että 1,8 promillea menee tähän demokraattiseen järjestelmään. Totuuden kanssa ei kannata olla taloudellinen. Minusta kannattaa kuunnella nyt pääministerin viestiä tänään ja jo ennen joulua, jossa hän sanoi, että lopetetaan se soten haukkuminen. Mihin se energia

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

kannattaisi käyttää? Siihen, että tuetaan hyvinvointialueita uudistamaan palveluita ja parantamaan niitä palveluita, joihin suomalaiset eivät voi vielä luottaa, niin että jokainen voisi ikääntyä täällä turvallisesti. [Ben Zyskowitz: Hyvä, juuri näin hallitus tekee!]

Kohdistuuko tämä hallitukselle tehty välikysymys siihen, että hallitus on tukemassa hyvinvointialueita? Ei, hallitushan on leikkaamassa sieltä rahaa. [Vilhelm Junnilan välihuuto] Eihän se tue hyvinvointialueitten mahdollisuutta uudistaa palveluita. Hallitus on tehnyt priorisointia: leikataan sieltä, mikä on vähiten tärkeää hallituksen mielestä, eli vammais- palveluista, vanhustenpalveluista, lastensuojelun asiakkaista. Minusta tämä ei ole järkevä tärkeysjärjestys, [Puhemies koputtaa] ja moni suomalainen miettii, onko tämä oikeasti se tärkeysjärjestys.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Junnila, olkaa hyvä.

15.35 Vilhelm Junnila ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Viime kunta- ja aluevaalien alla keskusta lupasi: jokaisessa kunnassa on vähintään yksi sosiaali- ja terveysasema, josta lähipalvelut saa sujuvasti ja nopeasti. Vaalien tuloksena keskusta sai vallan suurimmassa osassa maamme kuntia. Nyt te sanotte, ettei palveluja saa eikä hoitoon pääse, ja syyllinen onkin hyvinvointialueilla. Myös siellä keskustalla on eniten aluevaltuutettuja. Miten menee omasta mielestä? [Välihuutoja keskustan ryhmästä] Tämän jälkeen syytätte maan hallitusta, vaikka te rakensitte tämän rahoitusmallin yhdessä sosiaalidemokraattien kanssa ja tämä hallitus laittaa joka vuosi yli 2,2 miljardia euroa enemmän rahaa kuin te Marinin ja Saarikon kanssa kykenitte. [Vasemmalta: Ei kyllä pidä paikkaansa!]

Arvoisa puhemies! Keskustalla on valta kunnissa, keskustalla on valta alueilla. Siitä huolimatta merkittävä määrä sote-palveluista on joko lakkautettu tai lakkautuslistalla. [Puhemies koputtaa] Minkälaisista muutosta tämänlaisella politiikalla oikeasti edistetään?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne, olkaa hyvä.

15.37 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Palaan itsekin tähän kysymykseen tästä teknologiasta. Sen fiksua hyödyntämistä tuskin kukaan tässä salissa vastustaa. On niin, että se tarjoaa työkaluja, [Laura Huhtasaari: Nyt te kannatatte niitä? — Vasemmalta: Ei leikkauksena!] parantaa laatua ja vapauttaa aikaa, ihmisten aikaa, toisten kohtaamiseen. Sitä menee liikaa edelleen erilaisiin tietojärjestelmiin. Siitä on hyviä kokemuksia. Esimerkiksi oman isoisäni kanssa ollaan oltu yhteydessä tällaisella kuvapuheluyhteydellä. Hyvä tulevaisuus on se, missä teknologiaa käytetään fiksusti.

Sitten on se dystooppinen vaihtoehto, jossa leikkauksia perustellaan tällä ja jossa nimenomaan leikataan inhimillisestä vuorovaikutuksesta, kohtaamisesta, hoivatyöstä. On hyvin kertovaa, että tämän keskustelun te olette aloittaneet nimenomaan tämän massiivisen leikkauslistan kanssa. Se on ollut se, jolla on puolusteltu tätä toimintaa, ja nähdäkseni se kertoo, että teille teknologia on keppihevonen, jolla tosiasiallisesti leikataan ihmisten hoivasta ja kohtaamisesta. Yhteiskunnan yksi mitta on lopulta se — ja sivistyksen mitta oikeastaan — miten heikoimmista pidetään huolta. [Puhemies koputtaa] Miltä tämä päätös ja nämä leikkaukset siinä valossa näyttävät? Pääministeri Orpo, [Puhemies koputtaa] pidätkö itseänne vielä sivistysporvarina?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Furuholm, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

15.38 Timo Furuholm vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Hyvä hallitus, ikäihmisten oikeus arvokkaaseen vanhenemiseen on kuulemma teille tärkeää, mutta te leikkaatte siitä. Inhimillinen järkivalinta taas tarkoittaa teille vammaisilta leikkaamista, heidän palvelujensa heikentämistä. Koulutus on teidän mielestänne yhteiskunnan menestymisen selkäranka, mutta eikö ammattikoulutus tai aikuiskoulutus kuulu tähän joukkoon? Samaan aikaan te puhutte todella kauniisti liikunnasta ja kulttuurista, mutta te olette leikanneet niistäkin.

Näitä samoja juhlapuheita toistellaan nyt vaalikentillä hallituspuolueiden ehdokkaiden toimesta. Siksi olisi hyvä nyt kertoa rehellisesti sekä ehdokkaille että äänestäjille, mihin opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan 75 miljoonaa euroa kohdistuu ja mistä 100 miljoonan euron leikkaus sosiaalihuollosta kaivetaan. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Östman, olkaa hyvä.

15.39 Peter Östman kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tälle hallitukselle on täysin selvää, että vammaisten henkilöiden on saatava riittävä tuki mahdollisimman hyvään arkeen, joten väännetään rautalangasta vielä kerran. [Krista Kiurun välihuuto] Vammaisilta ei leikata, vaan uuteen vammaispalvelulakiin on tehty tarvittavia täsmennyksiä, jotka olivat jo lakia säädettäessä... [Välihuutoja vasemmalta — Puhemies koputtaa] ...jotka olivat jo lakia säädettäessä ennakoitavissa, jotta palvelut toteutuvat tarkoituksenmukaisesti kohdentuen nimenomaan vammaisille henkilöille. Vastaavankaltainen rajausta sisältyy myös alkuperäiseen, siis edellisen hallituksen valmistelemaan esitykseen, mutta rajauksen poistamisen vuoksi jouduttiin lisäämään talousarvioon eduskuntakäsittelyn yhteydessä laskennallinen määräraha, koska perustuslakivaliokunta edellytti sääntelyn täsmennyksiä, mutta elämänvaihesääntelyn täsmentäminen ei ollut silloin mahdollista valiokunnassa. [Krista Kiurun välihuuto] Nyt tämän täsmennyksen jälkeen [Puhemies koputtaa] laskennallinen määrärahalisäys voidaan poistaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Heinäluoma, olkaa hyvä.

15.40 Eveliina Heinäluoma sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kuuntelee täällä hallituspuolueiden puheenvuoroja, niin täytyy kyllä ihmetellä, tiedättekö ollenkaan, mistä te puhutte, [Krista Kiuru: Niin, sitä minäkin olen miettinyt!] kun te puhutte nykytilasta suomalaisessa vanhustenhoidossa. Kuulostaa siltä, että ette.

Suomalaiset ovat hyvin oikeudentuntoista väkeä. Suomalaiset haluavat, että me pidämme huolta ja turvaamme hyvän, turvallisen vanhuuden sille sukupolvelle, joka on tämän hyvinvointiyhteiskunnan meille rakentanut kovalla työllä. Mutta, arvoisa hallitus, tämä teidän kotihoidon niin sanottu modernisointi, tämä on vanhusten heitteillejätto. Te leikkaatte kotihoidosta, joka on jo nyt todella kovilla.

Arvoisa puhemies! Vaihtoehtoja on. Varsinkin taloudellisesti vaikeina aikoina pitäisi pystyä oikeudenmukaisuuteen. Jokaiselta pitää vaatia kantokykynsä mukaan, ja tämä hallitus selvästi vähät välittää [Puhemies koputtaa] empatiasta ja oikeudenmukaisuudesta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Väyrynen, olkaa hyvä.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

15.42 Ville Väyrynen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Isosta kuvasta muistuttaakseni: Tälle vuodelle tulee se 2,2 miljardia lisää hyvinvointialueille ja ensi vuodelle on ennustettu noin miljardin verran. Eliikkä rahoitus lisääntyy. Ennustettu tarve oli huomattavasti suurempi — kaikki tiesivät sen vuosia sitten. Siihen tilanteeseen ja tarpeeseen — pääministerikin viittasi tässä siihen, kuinka puolustusmenot tulevat kasvamaan, meidän julkisen taloutemme tilanne on, mikä on [Krista Kiurun välihuuto] — tuli hyvinvointialueuudistus, joka tuli kuin tilauksesta ja jonka tavoite oli taistaa kulukehitys ja tehdä asioita eri tavalla. Nyt tässä on avattu näitä toimia, mitä liittyy vanhustenhuoltoon, vammaispalveluihin, lastensuojeluun. Nämä kaikki ovat sitä, että yritetään löytää jokaiselle eurolle mahdollisimman vaikuttava kohde. Siellä tehdään selkeästi järjeistykksiä liittyen lastensuojelun päivystykseen, liittyen vammaispalvelulakiin, mitä edellisenkin hallitus yritti tarkentaa. Tämä on juuri sitä, mitä te toivoitte uudistuksella tehtävän. Nyt tehdään sitä työtä: yritetään saada jokainen euro paremmin käyttöön. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

15.43 Tuomas Kettunen kesk (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kun kansan pitää maksaa verot ajallaan, niin kyllä kansan pitää päästä myös hoitoon ja lääkäriin ajallaan, kun tarve vaatii. Suomalaiset haluavat ja suomalaiset ansaitsevat tasa-arvoista kohtelua koko Suomessa, niin täällä Helsingissä kuin myös maakunnissa. [Eveliina Heinäluoma: Juuri näin!]

Hyvät perussuomalaiset, edustaja Junnila, kun te puhutte, että valtaa on keskustalla tuolla maakunnissa, hyvinvointialueilla, niin kyllä kansa tietää. [Vilhelm Junnila: Niin, ketkä ne palvelut on lakkauttanut? — Suna Kymäläisen välihuuto] Kyllä moni perussuomalainen on jättänyt valtakirjan ja vaihtanut myös keskustan suuntaan juuri sen vuoksi, että nykyinen hallitus on leikannut hyvinvointialueilta ja laittanut palveluita kiinni ja jopa mikro-manageerannut [Jenna Simula: Sekö on nykyhallituksen vika?] hyvinvointialueita muun muassa näissä sairaaloihin liittyvissä asioissa.

Puhemies! Nykyinen potilaiden siirtely kauas läheisistään on inhimillisesti kestämatonta. Se ei edistä kenenkään toipumista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mäkelä, olkaa hyvä.

15.44 Jani Mäkelä ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onhan tämä välikysymys hieman arvoton näytelmä oppositiolta. Ensin rakennellaan tuollainen keinotekoinen kuvio, että joitakin tietoja halutaan ennen vaaleja. [Välihuutoja vasemmalta] Miksi ne halutaan ennen vaaleja? Koska ne halutaan käyttää vaalikampanjan välineinä. Te marssitate tuonne pöytäkirjaan [Hälinää — Puhemies koputtaa] puhumaan pormestariehdokkaan toisensa perään. Yrittäisitte nyt edes vähän teeskennellä, että te ette tee tässä vaalikampanjaa.

Mutta nyt jos ajattelempa, että oppositio saisi vallan, niin mitä sitten tapahtuisi? Minua pelottaa se. Olen tuossa saanut listanne, jossa kerrotaan kymmenistä lakkautuksista vuodeosastoille, synnytysten keskittämistä, akuuttiosastojen lopetuksista, ties mistä ympäri tämän maan hyvinvointialueita, [Suna Kymäläinen: Kukahan se sitä sairaalaverkkoa karsi? — Veronika Honkasalon välihuuto] joissa ovat vallassa keskusta ja sosiaalidemokraatit, ja nämä perustuvat hyvin paljolti niihin rahoituspäätöksiin, joita itse teitte edellisessä hallituksessa. Nyt te syytätte hallitusta näistä päätöksistä. Te vaaditte lisää aikaa alijää-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

mien kattamiseen — ette kerro, millä rahalla se tehdään. Kyllähän oppositiosta voi mitä tahansa riekkua, mutta ei tämä ole yhtään uskottavaa. En usko, että myöskään suomalaisten mielestä. [Krista Kiuru: Tämä ei ole millään tavalla uskottavaa!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Annan nyt vastauspuheenvuoron ministeri Juusolle. Neljä minuuttia, olkaa hyvä.

15.45 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso: Arvoisa puhemies! Sosiaalihuollon sadan miljoonan säästöt eivät ole salaisuus, [Antti Lindtman: Missä ne on? — Timo Harakka: Kertokaa!] vaikka oppositio täällä kovasti salaliittoteorioita kehittelee. Ne eivät ole salaisuus. Tästä on olemassa virkaesitys, ja yritän nyt teille mahdollisimman... [Välihuutoja vasemmalta] Mikäli te jaksatte kuunnella, [Hälinää — Puhemies koputtaa] niin voisin teille kertoa, mistä nämä koostuvat. [Krista Kiuru: Nyt on virkaesitys! Nyt on kyllä tosi kova juttu! — Hälinää — Perussuomalaisten ryhmästä: Antakaa ministerin puhua!] — Pystyykö nollaamaan tuon ajan, niin että saan sen neljä minuuttia? [Joona Räsänen: Ottakaa vaikka kymmenen, jos kerrotte. — Vasemmalta: Vaikka viisitoista! — Välihuutoja vasemmalta]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, nyt rauhoittukaa. — Ja ministeri jatkaa.

Ehdotetussa muutoksessa tarkasteltaisiin sosiaalihuoltolain 14 §:ssä lueteltuja yli 40:tä erilaista lakisäätelistä palvelutehtävää ja pyritäisiin tunnistamaan niistä perustason palveluihin kuuluvat keskeiset kokonaisuudet, joihin uusi sääntely keskittyisi. Yksityiskohtaista palvelukohtaista sääntelyä kevennettäisiin ja purettaisiin, ja järjestämisvastuu tarkentuisi uusiksi ehkä noin kymmeneen isompaan ja selkeämpään asiakaslähtöiseen palvelukokonaisuuteen, joita voisivat olla esimerkiksi lapsiperhepalvelut, taloudellista toimintakykyä edistävät palvelut, kotona asumista tukevat palvelut, päihde- ja riippuvuuspalvelut, perheoikeudelliset palvelut ja niin edelleen. Ehdotuksessa ei puututtaisi selkeiden erityistason palveluiden, kuten lastensuojelun tai vammaispalveluiden, asemaan tai sisältöön, mutta eri lakien soveltamisalaan liittyviä epäselvyyksiä voitaisiin mahdollisuuksien mukaan selkeyttää. [Vasemmalta: Mistä tämä nyt tulee?]

Tämä, että nämä sisällöllisesti jaettaisiin isompiin kokonaisuuksiin, mahdollistaisi resurssien tarkoituksenmukaisen kohdentamisen ja palveluverkon joustavamman organisoinnin ja auttaisi siten turvaamaan hyvinvointialueen jatkossa entisestään niukkenevien resurssien ja voimavarojen riittämisen kriittisten tehtävien hoitamiseen.

Säästöjä lasketaan tulevan sillä, että se vähentäisi hallinnollista työtä, esimerkiksi palvelupäätöksiin tai hankintoihin liittyvää työtä. Asiakkaan tuen tarpeisiin vastaamisen keinot monipuolistuisivat ja lisääisivät mahdollisuuksia vastata yksilöllisiin tarpeisiin oikea-aikaisesti, mikä lisäisi työn vaikuttavuutta ja siten kustannustehokkuutta.

Kyseessä on erittäin laaja työ, koska sosiaalihuoltolaki on tällä hetkellä erittäin pirstaleinen. Tämä vaatii runsaasti valmistelu-aikaa. Nyt on sovittu, että tämä tulisi voimaan siten, että laki tulisi voimaan 1.1.27., mutta siinä olisi puolen vuoden siirtymäaika, jotta hyvinvointialueilla olisi aikaa nämä muutokset toteuttaa.

Mielestäni tämä on erittäin kohtuullinen, erittäin järkevä selostus, ja tässä ei ole salattu yhtään mitään. Minä olen saanut tämän esityksen vasta tässä valmistelun aikana, kun olen

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

ollut sairauslomalla. Eli mitään ei ole yritetty salata, vaan valmistelua on tehty järkevästi sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön virkakunnan kanssa yhdessä. Eli nyt on järkevä kohdennus niille säästöille, mitä te olette kritisoineet. [Hilkka Kempin välihuuto]

Toinen asia, mitä haluan selkeyttää, on vammaispalvelulaki. Tällä muutoksella, mitä vammaispalvelulakiin ollaan tekemässä, ei ole vaikutusta lainmukaisiin palveluihin. Tarkoituksena on nimenomaan säilyttää vammaispalvelulaki erityislakina, vammaisille tarkoitettuna erityislakina, ja se tarkoittaa sitä, miten sitä sovelletaan siinä tapauksessa, että meillä on... Vammaispalvelulakiin kuuluu myös toimintojen rajausta. Jos sinulla on rajoituksia jossain toiminnassa, niin voit kuulua vammaispalvelulain piiriin. Mutta kun ihminen vanhenee, niin miettikää: Näkö heikkenee, kuulo heikkenee, liikkuminen heikkenee. Kaikki heikkenee ihan normaalisti, iän mukanaan tuomia vaikutuksia, mutta se ei tee siitä ikäihmisestä vammaista. [Aino-Kaisa Pekosen välihuuto] Ei minusta tule vammaista, vaikka minulla kuulo heikkenee ja näkö heikkenee. [Aki Lindénin välihuuto] Minä olen ikäihminen, ja minulla on oikeus sosiaalihuollon palveluihin. Tällä lisäyksellä halutaan nimenomaan tarkentaa tätä rajausta, kuka on sosiaalihuollon palveluiden piirissä ja kuka on vammaispalveluiden piirissä, nimenomaan tarkoituksena säilyttää tämä vammaisille tarkoitettu erityislakina. [Välihuutoja]

Tässä korostan vielä, että tällä hetkellä vammaispalvelut maksavat meille noin 2,5 miljardia euroa vuodessa. [Johanna Ojala-Niemelän välihuuto] Tämä 20 miljoonaa on se, mikä siinä otetaan pois nyt tarkentamalla tätä soveltamista edelleen. Sitä yritettiin jo viime syksynä, mutta ei ehditty tehdä sitä siinä aikataulussa, missä vammaispalvelulaki piti saada voimaan. Silloin poistettiin se elämänvaiherajaus siitä, mutta se tuodaan nytten ja perustellaan paremmin ja tehdään ne perustuslakivaliokunnan esittämät muutokset. [Ben Zyskiewicz: Ja Marinin hallitus yritti ihan sitä samaa! — Suna Kymäläinen: Ei yrittänyt!] — Saanko vielä hetken? [Välihuutoja]

Sitten mitä tulee kotipalveluihin, niin vuonna 23 Suomessa tehtiin 39 miljoonaa kotikäyntiä. Ikääntyvien määrä kasvaa koko ajan. Meillä on pula hoitajista. Teknologia kehittyy valtavasti koko ajan, siis teknologian ja tekoälyn kehitys on tällä hetkellä aivan valtavaa. On aivan selvää, että me otamme soveltuvien osin myöskin teknologian hyödyt käyttöön hoivatyössä. Se on aivan olennaista. Meidän pitää katsoa tulevaisuuteen.

Tässä tarkoituksena on, että kun asiakkaalle tehdään palvelutarpeen arvio ja hoitosuunnitelma, niin siinä suunnitelmaa tehdessä veloitetaan hoitaja ottamaan huomioon teknologia: onko jotain, mitä tämän henkilön kohdalla voitaisiin ratkaista teknologiaa käyttämällä? Ei tietenkään kaikkia palveluita, mutta jos jonkun osan voisi korvata teknologialla, niin silloin se olisi mahdollista. Ja on selvä, että se ei sovellu kaikille, mutta on myös ikäihmisiä, joille se soveltuu. Meillä on tulossa sellaisten ikäihmisten sukupolvi, jotka ovat hyvinkin taitavia teknologisten ratkaisujen hyväksikäyttämisessä.

Korostan vielä sitä, että eivät kaikki ihmiset ja ikääntyvät ole yksinäisiä. Joku voi arvostaa sitä, että hänen luonaan ei juokse neljä kertaa päivässä aina eri hoitaja tekemässä jotain, [Välihuutoja vasemmalta] vaan kunnioitettaisiin hänen yksityisyyttään, ja hänkin saisi jonkun rauhan siellä, [Hälinää — Puhemies koputtaa] jos joku käynti voitaisiin korvata teknologialla. Esimerkiksi lääkkeiden automaattinen annosjakelu: ei siihen tarvitse välttämättä hoitajan tulla paikalle katsomaan, että se lääke annetaan, vaan on olemassa automaattia, jotka muistuttavat ja jotka myöskin kontrolloivat sitä, että lääke varmasti on otettu. [Pia Viitanen: Miten se kontrolloi?] — Näin se tekee, tällaista teknologiaa on.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Ei tosiaankaan mitään salaliittoteorioita. Nämä ovat järkeviä säästöjä, ja seison kyllä näitten takana.

Ja sen sanon vielä, että olen ollut koko ajan mukana näissä säästöpäätöksissä puhelimitse. Vaikka en ole lähtökohtaisesti pystynyt olemaan läsnä itse ministeriössä, olen ollut mukana ja linjaamassa näitä säästöjä. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Nyt vielä ministereitä. Ministeri Purralle on puhemies aikaisemmin jo antanut luvan kolmeen minuuttiin. Sitten lyhyet puheenvuorot Satoselle ja Grahn-Laasoselle, ja sitten mennään jälleen uudelleen tähän, ja Adlercreutz haluaa myöskin. Teille tulee vain minuutin mittaiset. — Purra, olkaa hyvä.

15.53 Valtiovarainministeri Riikka Purra: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä on melkoista kurjuuden julistusta tämä opposition välikysymys kuten kaikki muutkin teidän ulostulonne, jotka tietenkin kiihtyvät ennen vaaleja. En muista, monesko välikysymys tämä on teidän tekemästänne sote-uudistuksesta, käytännössä teille itsellenne.

Kaikkein huolestuttavinta kuitenkin on se, että teidän puheenvuoronne perusteella Suomessa ei ole käytännössä enää mitään hyvää. Hallitus on siis sen 15 kuukauden aikana, minkä meidän toimmme ovat enimmillään olleet voimassa, teidän mielestänne käytännössä tuhonnut hyvinvointiyhteiskunnan ja suomalaisen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut, vaikka nämä teemat, joita täällä nytkin käsitellään, ovat tismalleen samoja, joita käsiteltiin ennen viime aluevaaleja ja joita on käsitelty sosiaali- ja terveydenhuollossa aiemmissa kuntavaaleissa. [Vasemmalta: Pelkkää retoriikkaa!]

Te puhutte mielellänne yhteiskunnan jakautumisesta ja kannatte suurta huolta jakavista ilmiöistä, mutta kuunnelkaa nyt itseänne. Te pelottelette suomalaisia kansalaisia. [Saara Hyrön välihuuto] Teidän tapanne väittää, että tämä hallitus on tuhonnut hyvinvointiyhteiskunnan, on hyvin epäisanmaallinen, [Timo Harakka: Sata työtöntä joka päivä!] ja se on äänestäjien huijaamista, hyvä sosiaalidemokraattinen ryhmä. [Välihuutoja vasemmalta] Teidän vastauksenne joka ikiseen meidän tekemäämme säästötoimeen on ”ei, ei, ei”. Teillä ei ole kuitenkaan vaihtoehtoa. Samaan aikaan te olette sitä mieltä, että julkista taloutta pitää korjata.

Annetaan jälleen rautalankaa: Tämä hallitus lisää hyvinvointialueille 2 200 miljoonaa euroa lisää. Käytännössä tämä on lähes kolmannes valtion budjetista. [Krista Kiurun välihuuto] — Edustaja Krista Kiuru, me olemme vuosi sitten joutuneet tekemään muun muassa siitä syystä lisää toimenpiteitä, että me olemme hyvinvointialueille voineet antaa enemmän rahaa. Tämä on tosiasia. [Aino-Kaisa Pekosen välihuuto] Ne ovat tismalleen meidän omia päätöksiämme. — [Pia Viitanen: Te olette leikanneet!] Koskaan ennen suomalaiseen soteen ei ole laitettu näin paljon rahaa kuin tällä hetkellä. Tämä tulee edelleen lisääntymään ensi vuonna. Luonnollista se on siksi, että meillä on vanheneva väestö, jonka hoiva ja hoito maksavat koko ajan enemmän. Samaan aikaan kuitenkin teidänkin, hyvä oppositio, pitäisi olla huolissanne siitä, että työikäisen väestön määrä vähenee. Tämä yhtälö on vaikea. Me tarvitsemme paitsi merkittävästi talouden kasvua myös jatkuvasti priorisointia ja järjestelmän tehostamista. Se tulee olemaan jokaisen puolueen edessä, [Suna Kymäläisen välihuuto] joka tässä maassa on hallitusvallassa. Jokaisen pitää ymmärtää nämä talouden realiteetit ja olla välttelemättä vaikeita aiheita edes ennen vaaleja. [Timo Harakka: Sata työtöntä joka päivä!]

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Arvoisa puhemies! Edellä ministeri Juuso korjasi täysin väärästi esitettyjä tietoja muun muassa vammaispalveluihin ja lastensuojeluun tulevista muutoksista. Pääasiassa kokonaisuus on järkevä sikäli kuin se purkaa normeja, mitoituksia ei muuteta, [Puhemies koputtaa] kevennetään velvoitteita, käytetään teknologiaa. Minä luulen, oppositio, että te olette pettyneitä tähän kokonaisuuteen, koska me kykenimme olemaan muuttamatta esimerkiksi erikoissairaanhoidon tulevia muutoksia ja [Puhemies koputtaa — Aino-Kaisa Pekosen välihuuto] leikkaamatta tästä palveluverkosta. [Puhemies: Kiitoksia!]

Arvoisa oppositio, vielä — lopetan juuri, rouva puhemies — [Timo Harakka: Hyvä uutinen!] minä en ole pahoillani teidän puolestanne, mutta minä olen pahoillani suomalaisten kansalaisten puolesta, [Vasemmalta: Niin minäkin, todella!] jotka saavat tällaista esitystä ja vielä ennen vaaleja.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Täällä äsken kritisoi, että annan ministereille puheenvuoron, mutta mielestäni on oikeus ja kohtuus, että jos kysytään, niin teille tulee myös vastauksia. Minuutin mittaiset puheenvuorot, ministerit Satonen, Grahn-Laasonen ja Adlercreutz tässä vaiheessa. Sen jälkeen jatkamme debattia, ja sen jälkeen on vielä ministereillä sitten mahdollisuus vastailla. — Satonen, minuutti.

15.57 Työministeri Arto Satonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä on väitetty, että talous- ja työllisyyspolitiikan vaikeuksista johtuen näitä säästöjä joudutaan tekemään. No, tämä olisi jollain lailla uskottavaa, jos te olisitte pyytäneet meiltä lisää toimia talouden ja työllisyyden eteen. [Välihuutoja vasemmalta] Mutta sen sijaan te olette vastustaneet joka ikistä uudistusta suomalaisen työn kilpailukykyyn, suomalaisen viennin kilpailukykyyn, työn tekemisen kannattavuuteen suhteessa sosiaaliturvaan. Kaikkia näitä te olette johdonmukaisesti vastustaneet. [Timo Harakan välihuuto]

Ja otetaanpa sitten esille opposition esitykset. Vasemmistoliitto on esittänyt, että 30 tunnin työstä pitäisi saada täysi palkka julkisella sektorilla. Oletteko laskeneet, montako kotihoitokäyntiä olisi vähemmän, kuinka pitkät olisivat hoitojonot, kuinka monta bussivuoroa jäisi ajamatta? Meidän koko julkiset palvelut romahtaisivat tällaisilla esityksillä. Olen sitä mieltä, että pitää olla vastuullisia myöskin opposition esityksissä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Grahn-Laasonen, minuutti.

15.59 Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täydennän tätä toteamalla sen, että inhimillinen vanhuuden turva ja meidän sosiaali- ja terveystalouden turvaaminen vastuullisella taloudenpidolla etenkin nyt näinä aikoina, mitä elämme, kun jokainen ymmärtää ja kaikki puolueet sitoutuvat siihen, että puolustusmäärärahoja pitää kasvattaa. Silloin oleellinen kysymys on se, mitä näillä resursseilla, jotka meillä on ja jotka tänäkin vuonna sote-palveluihin lisättiin, yli kaksi miljardia lisää rahaa — ja niin kuin valtiovarainministeri totesi, koskaan ei ole aiemmin käytetty näin paljon sosiaali- ja terveystalouden turvaamiseen rahaa — mitä tällä rahalla saadaan aikaan. [Krista Kiurun välihuuto]

Kun sote-ammattilaisten kanssa käy keskustelua, niin hekin tuovat esiin sitä, että on järkevää purkaa mitoituksia tai sentyyppeistä normitusta, mikä ei kanavoidu asiakkaan hyödyksi vaan johtaa esimerkiksi hallinnon kasvamiseen tai byrokratiaan tai paperityöhön tai sel-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

laiseen työhön, jossa henkilöstö on paikalla mutta lapsia ei. Esimerkiksi tämä lastensuojelun säästö: Siinä on kyse siitä, että jos on kaksi yksikköä lastensuojelussa, niille voidaan järjestää joustavammin yhdessä yhteinen yöpäivystys, [Krista Kiurun välihuuto] tai siitä, että lastensuojelussa mitoitus on lapsikohtainen — [Puhemies koputtaa] se on lapsikohtainen eikä paikkakohtainen. Eli jos yksikkö on seitsemänpaikkainen [Puhemies: Aika!] ja siellä on vaikka neljä lasta paikalla, niin on neljän lapsen verran heistä huolta pitäviä ammattilaisia, [Aino-Kaisa Pekosen välihuuto] joista myöskin on [Puhemies: Kiitoksia!] meillä pulaa. Eli käytetään resurssit järkevämmiin.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Adlercreutz.

16.00 Opetusministeri Anders Adlercreutz (vastauspuheenvuoro): Ärade talman, arvoisa puhemies! Niukan ajan puitteissa pyrin vastaamaan OKM:n suuntaan esitettyihin kysymyksiin. [Suna Kymäläisen välihuuto]

Toisin kuin Eveliina Heinäluoma totesi, emme ole väheksyneet sitä 120 miljoonan leikausta ammatilliseen koulutukseen. Olemme kertoneet, minkäkokoinen se on. Olen kertonut, mikä osuus se on kokonaisrahoituksesta. Olen kertonut, mihin se kohdistuu. Se kohdistuu opiskelijavuosiin. Toista ja kolmatta tutkintoa suorittavien mitoitus on tällä hetkellä 66 000 opiskelijavuotta — se pienennetään 55 000 opiskelijavuoteen. Ja on selvää, että kun opiskelijamäärä pienenee, niin resurssitkin vastaavasti pienenevät. Se tarkoittaa käytännössä sitä, että opettajia tarvitaan vähemmän. Tämän te ymmärrätte, ja tämän me tässä hallituksessa ymmärrämme. [Vasemmalta: Ja seuraavat 75 miljoonaa!]

Mitä tulee 75 miljoonaan, niin se tehdään aivan normaalissa menettelyssä, ei tosin syksyllä, vaan pyritään aikaistamaan se tähän kehysriiheen. Olemme kertoneet, että sitä ei kohdisteta peruskouluun, mutta muuten neuvottelut ovat vielä kesken. Ja on tietenkin selvää, että kun tällaista kokonaisuutta arvioidaan, [Puhemies koputtaa] niin otetaan huomioon se, mistä on jo aikaisemmin säästetty, minkälaisia sopeutuksia on kohdennettu aikaisemmin hallinnonalan sisälle, ja pyrimme saamaan aikaan tasapainoisen kokonaisuuden.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten debatti jatkuu. — Edustaja Lindén.

16.02 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensimmäinen kommentti: Sosiaali- ja terveysministeriön pääluokka tässä budjettikirjassa, joka minulla on edessäni, vuonna 24 oli 16 miljardia ja tänä vuonna 15 miljardia eli miljardi vähemmän. Eli koskaan ei ole käytetty enemmän rahaa kuin käytetään tällä hetkellä. Minä myönnän, että tämä oli STM:n pääluokka — hyvinvointialueiden rahoitus on siellä VM:n pääluokassa. [Ben Zyskowicz: Sote, sote!]

Sitten mennään tähän kotikäyntien määrään. Kokoomuksen taholta on käynnistetty tuolla somessa sellainen väite, että pää räjähtää, kun seurataan tätä demarien talouslaskentaa, kun olemme päätyneet siihen, että 700 000—800 000 kotihoitokäyntiä jää tekemättä. Edustaja Valtola on todennut, että heidän alueellaan yhden kotihoitokäynnin hinta on 107 euroa. Voi hyvänen aika, kun te saatte yksityiseltäkin kokonaisen tunnin 43 eurolla, ja siinä ajassa tehdään kaksi kotikäyntiä. Kyllä tämä meidän laskelma on aivan oikea, eli 700 000 kotikäyntiä vähemmän tehdään tällä miinus 16 miljoonalla. [Vilhelm Junnilan vä-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

lihuuto] On aivan turha väittää, että teknologia ei tässä muka aiheuttaisi tätä henkilöstövähennystä. Miten sinne muuten saadaan se miinusmerkki [Puhemies koputtaa] tähän luvun eteen?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, minuutti kerrallaan. — Seuraavaksi edustaja Viljanen.

16.03 Eerikki Viljanen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Juuso totesi hallituksen linjana vastatessaan välikysymykseen, että yliresursointia puretaan sieltä, missä sitä on. [Vasemmalta: Kotihoidossa!] Arvoisa hallitus, arvoisa pääministeri, nyt kun tämä on hallituksen julkilausuttu kanta, niin miksi te ette edelleenkään kerro, mihin nämä leikkaukset konkreettisesti kohdistuvat, mistä te leikkaatte? Hallitus on kertonut täällä esimerkkejä, mitä se tulee ehdottamaan, mutta ei ole kertonut, mihin kohdistuvat 100 miljoonan leikkaukset sosiaalihuoltoon, mihin kohdistuvat 70 miljoonan leikkaukset erikoissairaanhoidon tai mihin tulette kohdistamaan 75 miljoonan leikkaukset koulutukseen. Sitä, mihin nämä käytännössä, konkreettisesti, tulevat kohdistumaan, te ette kerro. Te kerotte esimerkkejä, mitä saatatte tulla tekemään, mutta vastaukset puuttuvat yhä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Merinen.

16.04 Ville Merinen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ensimmäisenä kiitos ministeri Juusolle, kun tulitte paikalle ja kerroitte sisältöä tuolle sadalle miljoonalle, leikkaukselle.

Pääministeri Orpo, pääongelma on varmaan se, että te ette ole koko kansan pääministeri. Hyvänä päivänä te tunnutte edustavan ehkä viidesosaa kansasta täällä, huonona päivänä ehkä kahdeskymmenesosaa. Tuntuu isolta osin, kun tätä on seurannut, että te edustatte erittäin varakkaita ihmisiä, ehkä suuria yrityksiä, terveysjättejä, mutta te ette ole koko kansan pääministeri. En halunnut muuta sanoa kuin tuon.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tynkkynen.

16.05 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Me oppositiossa jätimme välikysymyksen, koska kannamme huolta suomalaisten peruspalveluista, joihin nyt te kohdistatte leikkauksia. Kun kuunteli perussuomalaisen puolueen ryhmäpuheenvuoroa, niin kävi taas ilmi, että perussuomalainen puolue haluaa sen sijaan keskustella maahanmuutosta ja Euroopan unionista. Miksi? Koska teillä ei ole ratkaisuja suomalaisten enemmistön isoihin haasteisiin [Laura Huhtasaari: Me haluttaisiin vähän vähemmän velkaa!] sosiaali- ja terveyspalveluissa ja koulutuksessa.

Arvoisa puhemies! Olisin halunnut varmistaa ministeri Purralta, koska tässä oli ympärillä aika paljon hälinää. Saatoin kuulla väärin, koska kuulin, että te olisitte syyttänyt oppositiota epäisänmaallisuudesta, ja pyytäisin teitä varmistamaan. Totta kai pystyn sen myös pöytäkirjasta myöhemmin tarkistamaan, mutta pitääkö tämä paikkansa, vai kuulinko väärin? — Te nyökkäätte, että te syytitte oppositiota epäisänmaallisuudesta. [Välihuutoja vasemmalta] Ensinnäkin se on erittäin kova väite, ja olen siitä eri mieltä, koska ajattelen, että yksi isänmaallisimpia asioita, mitä tässä maassa voi tehdä, on puolustaa hyvinvointiyhteiskuntaa viimeiseen asti.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitanen.

16.06 **Pia Viitanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri, kylä se nyt vaan on niin, että teidän erittäin huonon työllisyyden hoidon seurauksena te olette itse aiheuttaneet miljardin aukon talouteen, ja nyt te laitatte tämän maksajiksi lapset, vanhukset ja vammaiset. Te leikkasitte jo vanhustenhoivasta, hoitajamitoitus romutettiin, ja nyt seuraavaksi käydään sitten kotihoidon kimppuun. Tosiasia on, että tämä on leikkaus. Täällä on sanottu, että se tarkoittaa 700 000:ta kotikäynnin vähentämistä. [Ben Zyskowitz: Luuletteko oikeasti?] Ja te ilmeisesti sanotte sitten ikäihmisille, että tässä digilaite käteen, siinä sinulle hoiva. [Ben Zyskowitz: Luuletteko oikeasti?] Näin se tietenkään, pääministeri, ei ole. Me tiedämme, että ei se laite katso, että ne lääkkeet syödään. Ei se laite pese, ei se pese hampaita, ei se rasvaa jalkoja, ei se auta vessaan. Tämä on tosiasia. Näitä leikkauksia ei ole yhtään varaa tehdä kotihoidosta, ja minusta tämä on todella väärä ja julma arvovalinta. Pääministeri, onko todellakin oikein, että pistätte lapset, vanhukset ja vammaiset teidän huonon taloudenpitoron maksajiksi?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Marttinen.

16.07 **Matias Marttinen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa rouva puhemies! Huomaa kyllä opposition puheenvuoroista, että taitaa olla vaalit tulossa. [Välihuutoja vasemmalta] Niin paljon on pelottelua ja huolta tuotu ilmaan samaan aikaan kun, hyvät kollegat, tilanne on se, että maan hallitus kohdistaa yli 2 200 miljoonaa euroa lisää tänä vuonna [Pia Viitasen välihuuto] suomalaisten laadukkaiden sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämiseen. Se on mielestäni aika hieno asia. [Ben Zyskowitzin välihuuto] Paljonko sitä rahaa pitäisi joka vuosi laittaa lisää, SDP? Kolme miljardia, neljä, viisi, kuusi? Kertokaa suomalaisille tämä.

Rouva puhemies! Samaan aikaan kyllä on niin, varsinkin kun kuuntelee puheenjohtaja Lindtmanin puheita, että te olette velkaa suomalaisille selityksen. Mikä on SDP:n linja? Te olette esittäneet käytännössä kaikkien työmarkkinauudistusten ja säästöjen perumista. Kela-korvauksia te olette vastustaneet verisesti tässä salissa, ja nyt yhtäkkiä ne taas vastaavasti kelpaavatkin teille. Edustaja Kiuru oli viemässä näitä vammaistalvelulain uudistuksia, mitä nyt tehdään, itse eteenpäin viime kaudella, ja nyt niissä on taas vastaavasti ongelma. Tämä meidän linjamme on vastuullinen. Teillä taas ei ole mitään linjaa eikä mitään tolkkua tässä teidän politiikassanne.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen.

16.09 **Hanna Kosonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus kertoo yhdeksän miljardin euron toimista, joilla suitsitaan valtionvelkaa — hallitus on niin kutsutusti vastuullinen valtiontalouden hoitaja. Yhdeksästä miljardista kaksi miljardia on leikkauksia sosiaali- ja terveystalveluihin. Kun otetaan kaksi miljardia euroa pois, hallituksen mielestä se ei ole leikkaus vaan se on täsmennys, lisäraha, modernisointi, järjestyks. Fakta on, että hallitus vie hyvinvointialueilta rahat.

Hallitukselle koulutus on erityissuojelussa. Mitä se käytännössä tarkoittaa? No, jopa sote-leikkauksissa on otettu koulutus erityiskohteluun. Nimittäin te viette koulutuksesta eli lääkäreiden erikoistumiskoulutuksesta, mutta arvon hallitus, tämä säästö ei tule toteutu-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

maan, koska koulutusvaihelääkärit ovat merkittävä osa työvoimaa erityisesti perusterveydenhuollossa. Heitä ei voi vähentää, eikä heitä voi olla palkkaamatta. Tämä leikkaus lähtee siis muualta lähipalveluista.

Mutta entä ne muut koulutusleikkaukset? Toivomme todella tietoa niistä sivistysleikkauksista, mitä olette tekemässä 75 miljoonan euron edestä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Lohikoski.

16.10 Pia Lohikoski vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hallitus väittää, ettei se leikkaa vaan kehittää. Ministeri Juuso, luitte alussa lokakuun 2024 raporttia vanhuspalveluiden asiakastytytyväsyydestä, mutta sen jälkeenhän te leikkasitte hoitajamitoitusta. Se tarkoittaa sitä, että te leikkasitte tämän vuoden alusta hoitajia pois vanhuspalveluista. Jäljelle jääneet hoitajat juoksevat kovempaa, toiset hoitajat leikattiin kortistoon.

Myös perusterveydenhuollon hoitoonpääsy parani vielä vuonna 2024, kun säättämämme 14 vuorokauden hoitotakuu oli vielä voimassa, mutta nyt te olette leikanneet hoitotakuuta ja se on kolme kuukautta. Sen seurauksena hoitoonpääsy on hidastunut. [Ben Zyskowiezin välihuuto]

Nyt aiotte kohdentaa uudet leikkaukset lastensuojeluun, vanhusten kotihoitoon, vammaispalveluihin, ja osan jätätte yhä kertomatta. Mutta mihin aiotte, hallitus, kohdentaa OKM:n lisäleikkaukset? Kun ammatillista koulutusta kuulemma ette leikkaa ettekä kuulemma leikkaa myöskään peruskoulusta, niin mistä te leikkaatte? Voitteko kertoa, mitä tämä erityissuojelu tarkoittaa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen.

16.11 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan aluksi täytyy kommentoida tätä mahdollista valtiovarainministeri Purran väitettä oppositiosta epäisänmaallisenä. Tässä salissa ei ole muuta kuin isänmaataan rakastavia kansanedustajia. Näin se on, ja sitä puhetapaa, joka tässä salissa on muotoutunut vuosikymmenten aikana, on meidän kaikkien syytä kunnioittaa. [Oikealta: Koskee teitäkin!]

Mutta toiseksi on sanottava, että toiselta perussuomalaiselta ministeriltä, ministeri Juusolta, tuli myös yllättävä puheenvuoro, ja se oli se, kun te tunnustitte, että teillä on olemassa virkaesitys näistä sadan miljoonan euron uusista sosiaalihuoltolain leikkauskohteista. Tätähän me olemme penänneet. Me olemme sitä penänneet pääministeriltä, me olemme penänneet sitä hallitukselta. Me olemme saaneet vain listan, että tämä lainsäädännön uudistamistyö jatkuu. Nyt kun teillä, ministeri Juuso, on se virkaesitys, niin voisitteko te avata sen eduskunnalle? Ja mielellään hyvissä ajoin ennen vaaleja. [Vasemmalta: Ennen eduskuntavaaleja!] Mistä nämä sosiaalihuollon leikkaukset tullaan tekemään: vammaisilta, vanhuksilta vai lapsilta?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sillanpää.

16.13 Pia Sillanpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Soteen tulee tosiaan tänäkin vuonna yli 2 000 miljoonaa euroa lisää rahaa, mutta jos emme kykene hillitsemään kustannusten kasvua, niin mikään määrä rahaa ei tule riittämään.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Hallitus ei nyt näillä päätöksillä leikkaa lisää, vaan toteutamme jo aiemmin linjattuja säästöjä vastuullisesti ja järkevästi. Haluamme, että sosiaali- ja terveydenhuollon resurssit käytetään tehokkaasti ilman, että suomalaisten palvelut kärsivät. Panostamme edelleen lapsiin, nuoriin ja ikääntyviin sekä varmistamme, että vammaispalvelut palvelevat aidosti niitä, joille ne on tarkoitettu.

Meillä tulee aivan juuri voimaan lasten ja nuorten terapiatakuu. Meille tulee ministeri Juuson johdolla omalääkäri- ja omahoitajamalli. Meille tulee Kela-korvauksia niihin palveluihin, mitä julkiselta puolelta on hyvin vaikea saada. Teemme tätä työtä, jotta jokainen suomalainen voi luottaa siihen, että palvelut toimivat tänään ja tulevaisuudessa. [Vasemmalta: Leikkaamalla!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Krista.

16.14 Krista Kiuru sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensinnäkin haluan todeta, että me täällä tivaamme ja penäämme teiltä totuutta. Me kysymme, mistä sosiaalihuollon leikkaukset tulevat, aiotaanko toteuttaa erikoissairaanhoidon leikkaukset, aiotteko pysyä näissä leikkauksissa, ja kun teitä kuuntelee, niin ylimielisyyden huippu on se, että näihin kysymyksiin on tänään selvinnyt vastauksena, että säästöistä pidetään kiinni, sosiaalihuollosta ei vielä tiedetä, mistä siitä leikataan, ja erikoissairaanhoidon leikkaukset korvataan näillä kohdennuksilla, jotka tulevat sosiaalihuollosta, eli vanhusten palveluista leikkaamalla, vammaisilta leikkaamalla ja lastensuojelusta leikkaamalla. [Ben Zyskowiezin välihuuto]

Mutta yllättävää oli se, että ministeri kävi juuri äsken tuossa pöntössä ja kertoi, että sosiaalihuollon sadan miljoonan leikkauksista onkin olemassa virkaesitys. Täällä kyselytunnilla, jolloin pääministeri totesi, että eduskunnalle annetaan tämä tieto, mistä leikataan, ei ollut tällaista esitystä, ja nyt se näyttää olevan, kun te tulette tänne. Miksi tässä hallituksen vastauksessa ei kerrota, minkälaisia esityksiä oli? Me olemme niitä täällä penänneet, sitä virkaesitystä, kaikki nämä ajat, ja nyt kerrotaankin, että sellainen onkin olemassa. [Ben Zyskowiezin välihuuto — Laura Huhtasaaren välihuuto] Olisi siis hyvä, että te nyt kertositte, missä siihen virkaesitykseen [Puhemies koputtaa] saisi lähemmin tutustua.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hopsu.

16.15 Inka Hopsu vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus, te sanotte, että nämä uudet leikkaukset ovat inhimillisempiä, mutta sitten kun katsoo sitä leikkausten kohteeksi joutuneiden listaa — vammaiset, ikäihmisten kotihoito ja lastensuojelu — niin kyllä ihmettelen, miten näiden haavoittuvien ryhmien valitseminen on inhimillisempi valinta.

Sitten te sanotte, että tämä lastensuojelun leikkaus on helppo toteuttaa, että se on vaan järkevää toimintaa. Mutta oikeasti jos lastensuojelun päivystystä ajattelee, niin se on nimenomaan se hetki, kun siellä on usein niitä kriittisimpiä tilanteita ja tarvitaan sitä henkiloitusta ja turvaa sinne. Lastensuojelusta me odotetaan — jos säästöjä haluaa tehdä, laitoshoido on todellakin kallis kustannus yhteiskunnalle — sitä kokonaisuudistusta, jossa siihen ennaltaehkäisevään palveluun satsattaisiin, mutta sitä me ei olla tänne saatu vielä. Se, että hatkanuoria aiotaan auttaa, on hyvä, mutta se ei ole kokonaisuudistus, joka toisi mitään säästöjä tai parempaa palvelua meidän lapsille.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ovaska.

16.17 **Jouni Ovaska kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä edustaja Marttinen totesi, että taitaa olla vaalit tulossa, ja niin ne näyttävät olevan tulossa, kun katsoo perussuomalaisten ja kokoomuksen edustajamäärää. [Vasemmalta: Kyllä, he ovat kentällä!] Siellä he ovat kentällä näköjään puolustamassa niitä lähi- ja peruspalveluita, joista he täällä leikkaavat. Joku voisi sanoa, että siinä on jokin ongelma, mutta ei välttämättä. Täällä puheenvuoroissa on sanottu, että eivät nämä ole leikkauksia, nämä ovat parannuksia ja järjeistämisiä, [Jenna Simulan välihuuto] mutta eivät ne vain ihmisten mielestä aina siltä tunnu.

Asioita voidaan tehdä järkevämminkin. Se on aivan totta. Otetaan teknologiaa, niin kuin on sanottu. Pääministeri Orpo taisi eilen puhua näistä rannekkeista, jotka ovat olleet jo vuosikausia käytettävissä, mutta kyllä tuolla kotihoidossa moni vaan edelleen sanoo, että kun palvelusuunnitelmat tehdään, niin miten niitä pystytään toteuttamaan näiden leikkausten jälkeen.

On pakko sanoa tästä alijäämän kattamisesta, kun mietitään, paljonko inflaatio kiihtyi ja palkat nousivat suhteellisen nopeasti, että myös siihen pitää vastata hyvinvointialueiden rahoituksissa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Nurminen.

16.18 **Ilmari Nurminen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ministeri Juuso, kerroitte, että on olemassa virkaesitys näistä sadan miljoonan euron leikkauksista, ja nyt se on esiteltävä eduskunnalle. Me olemme sitä täällä peränneet, ja pääministeri on luvannut, että se eduskunnalle kerrotaan, joten jos teillä on tämä virkaesitys, niin se on nyt kerrottava. [Laura Huhtasaaren välihuuto] Nyt vetoamme teihin, että te sen meille kerrotte.

No, sitten, ministeri Juuso, vähän huolestuneena kuuntelin näitä teidän kotihoidon leikkauspuheita. En vielä saanut sanatarkkaa lainausta, mitä sanoitte, mutta vapaasti lainattuina: kaikki vanhukset eivät arvosta, että joku ramppaa heidän kotonaan. [Välihuuto vasemmalta] Siis tämä kertoo siitä, että olette täysin tietämätön tämän hetken ikäihmisten kotihoidon tilanteesta, joka johtuu siitä, että resurssit ovat pienet, henkilöstö joutuu vaihtumaan ja venymään, [Pia Sillanpään välihuuto] ja te annatte ratkaisuna kotihoidon leikkauksia. Tämä ei millään tavalla vastaa sitä tämän hetken todellisuutta. Toivon, että nyt korjaatte tätä lausuntoanne ja annatte jotain ymmärrystä meidän kotihoidossa olevien ikääntyneiden palveluiden parantamisen puolesta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Sarkomaa.

16.19 **Sari Sarkomaa kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Orpon hallituksen kaksi keskeistä tavoitetta on pelastaa hyvinvointiyhteiskunta ja huolehtia, että ihan jokainen suomalainen saa tarvitsemansa hyvinvointipalvelut. [Krista Kiuru: Aika huonosti menee!] Tämä edellyttää vastuullista taloudenpitoa ja sitä, että asioita tehdään uudella tavalla. Tässä keskustelussa on tullut täysin selväksi, että oppositiolle ei sovi kumpikaan näistä asioista. Me haluamme, että ihmiset pääsevät jonosta hoitoon, ja me otamme käyttöön omahoitaja- ja omalääkärimallin. [Suna Kymäläinen: Leikkaamalla se onnistuu?] Kun yhä useammin omalääkäri tai omahoitaja hoitaa potilasta, ihmistä, silloin

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

hoidon laatu paranee, kokonaishoitoa tarvitaan vähemmän ja kustannukset alenevat. Tämä on sitä työtä, mitä pitää tehdä. Mitä tehtiin viime kaudella? Ministeri Lindén selvitti omalääkärimallia, ja mihin se meni? Ministerin mappi ö:hön, ja mitään ei tapahtunut. Nyt tehdään, ja se on aivan oikein.

Kysyn ministeriltä vielä siitä, kun Suomen Sairaanhoitajat on kysynyt, miten hoitajien työnkuvia voitaisiin vahvistaa ja miten hoitotyön uramalleja ja erikoistumisalojen kehittämistä edistettäisiin, niin että otettaisiin se hoitajien mittaamattoman suuri osaaminen paremmin käyttöön myöskin näissä omatiimimalleissa: miten tätä tehdään? [Puhemies koputtaa] Tiedän, että Hyvän työn ohjelmassa tehdään asioita, mutta olisi hyvä, että oppositiokin sen kuulisi — ja ne ihmiset, jotka vielä tätä keskustelua jaksavat kuunnella.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Ojala-Niemelä. [Aki Lindén: Olisinko saanut vastauspuheenvuoron, kun nimi mainittiin?] — Ei mainittu.

16.20 Johanna Ojala-Niemelä sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kävin viime pyhänä kotona, ja sinne oli kolahtanut postilaatikosta perussuomalaisten hyvinvointialuevaalilehti. Tartuin siihen, ja hämmennys oli kyllä suuri, kun ensimmäinen aukeamankokoinen artikkeli koski jäänmurtajien vientiä ja viennin edistämistä. [Laura Huhtasaari: Veroeuroja soteen!] Te kävitte viime vaalit bensapopulismilla ja nämä vaalit ilmeisesti jäänmurtajilla. Voin kertoa, että kummallakaan ei ole mitään tekemistä hyvinvointialuevaalien kanssa. [Välihuutoja — Laura Huhtasaari: Mistä me saadaan rahaa?]

Ymmärrän kyllä sen, että ei ole paljon hyvää kerrottavaakaan siinä lehdessä. Nimittäin olette leikanneet voimakkaasti sote-rahoitusta, suljette päivystyksiä, ministeri Juuson omalla vahtivuorolla meni omakin sairaala, hups, nostatte lääkkeiden hintoja, korotatte asiakasmaksuja ja pienennätte henkilöstömitoitusta ja hoitotakuuta. Siinä ne teidän saavutuksenne. [Eduskunnasta: Ja jäänmurtajia tulee! — Onneksi tulee jäänmurtajia!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Kalli.

16.21 Eeva Kalli kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Keskustan mielestä hallituksen sosiaali- ja terveystalitiikassa on tiivistetysti vain kaksi isoa ongelmaa: ensinnäkin siitä puuttuu sydän, ja toiseksi siitä puuttuu järki. [Keskeltä: Muuten hyvä!] Sydämettömyyttä osoittaa se, että hallitus on jälleen valmis leikkaamaan kaikkein heikoimassa asemassa olevilta eli lapsilta, vanhuksilta, vammaisilta ja sairailta. [Ben Zyskowicz: Mistäs te leikkaatte?] Ja järjen puutetta puolestaan alleviivaa se, että hallituksen valinta leikata nimenomaan lähi- ja peruspalveluista ei tuo säästöjä vaan se tuo kustannuksia. Tästä ovat muuten myös talousviisaat huomauttaneet, ja tämä olisi kyllä syytä myös hallituksen viimein ymmärtää. Uskokaa pois: arjen turvasta, terveydestä ja hyvinvoinnista leikkaaminen tulee vielä kalliiksi niin kansanterveydelle kuin kansantaloudellekin. Olisin halunnut kysyä pääministeri Orpolta, mutta koska hän ei ole enää paikalla, niin kysyn paikalla olevilta ministereiltä: eikö hallituksen tehtävä olisi pikemminkin parantaa kuin heikentää suomalaisten palveluita?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Forsgrén.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

16.23 Bella Forsgrén vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun tarkastelee näitä hallituksen leikkausesityksiä tarkemmin, niin mennäänpäs muutama kohta: Hallitus esittää Kelalta leikattavaksi kertaluonteisesti 50 miljoonaa, mutta kun luki uutisia, niin kuulosti siltä, että Kelaa ei oltu informoitu ennen leikkausta, ja ehkä oma huoleni liittyykin siihen, miten tämä voidaan tehdä niin, että Kelan toimintaa ei heikennetä. Kotihoidosta leikataan 16,2 miljoonaa teknologian avulla, mutta me tiedämme, että teknologia ei korvaa läsnäoloa, ei inhimillistä kosketusta, ei turvaa. Sitten hallitus leikkaa vammaispalvelulaisista 20 miljoonaa. Tässä puhutaan tarkennuksista, mutta käytännössä kyse on palveluiden kaventamisesta. Se on suora leikkaus vammaispalveluihin. Kuntouttavaa työtoimintaa siirretään kunnille, mutta samalla säästetään 12,5 miljoonaa euroa. Miten palvelua voi vahvistaa samalla, kun sen resursseja leikataan? [Sinuhe Wallinheimo: Tekemällä eri lailla asiat!] Se on todellisuudessa vain leikkaus.

No, hallitus puhuu toivon politiikasta ja siitä, että tätä yhteiskuntaa pitäisi rakentaa kaikkia ihmisiä varten, ja olisinkin kysynyt hallitukselta: noudatatteko te omaa ohjettanne?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Haatainen.

16.24 Tuula Haatainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Surullista on, että ikääntyneet ihmiset joutuvat vielä tänä päivänä niin pelonsekaisin tuntein suhtautumaan tulevaisuuteensa, ja tämänhän pitäisi olla meille päivänselvää, että asian pitäisi olla päinvastoin. Meidän jos kenen pitäisi huolehtia tässä salissa siitä, että jokainen ihminen voi luottaa siihen, että kun hän ikääntyy, tulee sairauksia ja vaivoja, kaikki tämä hoidetaan, ja mikä tärkeintä, luottaa siihen, että myös apu ja hoiva ovat sinne kotiin saatavilla.

Minusta tässä keskustelussa pitää myös muistaa se, että se apu voi tietysti olla teknologinen apu tietyissä tilanteissa, mutta kyllä ihminen on se kaikkein tärkein, [Ben Zyskowicz: Ja kuka sen on poistamassa?] se, että vanhuksen luona käydään ja että sinne ei kohdenneta näitä lisäsäästöjä ja leikkauksia, niin kuin nyt näyttää olevan.

Toinen asia, mikä huolettaa, on se, että nämä erilaiset leikkaukset koulutuspuolella vievät myös nuorilta uskoa tulevaisuuteen. Ammatillisen koulutuksen leikkaukset ovat heikentäneet ammatillisen koulutuksen mahdollisuuksia vahvistaa opetusta siellä. Lähiopetus on jo tällä hetkellä heikkoa. Tämä kaikki yhdessä luo toivottomuuden ilmapiiriä, kun pitäisi ihmisille nyt luoda vahvaa uskoa tulevaisuuteen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kallio.

16.25 Vesa Kallio kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täällä puhutaan paljon siitä, että ei tiedetä, mitä ja kuka leikkaa. Kun tuossa sukulaisia on jossain vaiheessa menossa kirurgiselle osastolle, niin toivottavasti siellä tiedetään, mistä leikataan ja kuka leikkaa.

Vaikuttavuus sosiaali- ja terveydenhuollossa tarkoittaa toimenpiteiden tuottamaa hyötyä verrattuna siihen, että ei tehtäisi mitään tai toimittaisiin jotenkin toisin. Yhdenvertaisuus tarkoittaa riippumatonta pääsyä vaikuttaviin palveluihin kansalaisen sosioekonomisesta asemasta, asuinpaikasta tai muusta taustatekijästä riippumatta. Humanitaarisuus on sote-järjestelmän perusta ja päämäärä. Humanitaarisuus on kansalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Humanitaarisuus ei toteudu ilman vaikuttavuutta ja yhdenvertaisuutta. Integriteetti kertoo rehellisyydestä ja vahvoista moraalisisista periaatteista. Mitä kor-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

keampi integriteetti on, sitä paremmin päätöksenteossa otetaan huomioon kaikki tieto ja tarkastellaan päätöksentekijöiden kykyä arvioida omia ennakkokäsityksiään.

Arvoisa puhemies! Kysymys valtiovarainministerille. Kuinka hyvin mielestänne hallitus on onnistunut ottamaan soteen ja vanhustenhuoltoon liittyvissä päätöksissään nämä tekijät huomioon: vaikuttavuuden, yhdenvertaisuuden, humanitaarisuuden ja integriteetin? Pahoittelen, että käytin hieman vierasperäisiä sanoja. [Ben Zyskowicz: Toista se oli silloin, kun te olitte hallituksessa!] — Edustaja Zyskowicz, olkaa välillä hiljaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan kolme puheenvuoroa tähän väliin, ja sen jälkeen sitten ministeri Purra, joka joutuu lähtemään ja siitä syystä saa jo tässä vaiheessa puheenvuoron. Muut ministerit joutuvat vielä jonkin aikaa odottamaan. Nämä kolme henkilöä ovat Väättäinen, Zyskowicz ja Lindtman. — Väättäinen.

16.27 Tuula Väättäinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomalaisen yhteiskunnan tukipilareita ovat sosiaali- ja terveydenhuolto, palo- ja pelastustoimi ja kansalaisjärjestöt, ja näistä kaikista te olette nyt säästämässä ja leikkaamassa. Tehdyillä leikkauksilla ja tulevilla leikkauksilla te romutatte koko tämän järjestelmän, johonka ihmiset ovat voineet luottaa ja varsinkin ne, jotka ovat heikommassa asemassa.

Arvoisa ministeri Juuso, mitä enemmän minä teitä tänään kuuntelen, sitä sekavammaksi koko tämän asian käsittely muuttuu. [Laura Huhtasaaren välihuuto]

Arvoisa rouva puhemies! Tuli juuri mieleen Timo Soinin aikoinaan esittämä kysymys: arvoisat ministerit, eikö teitä hävetä?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi Zyskowicz, olkaa hyvä.

16.28 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mitäköhän on se opposition pelottelupropaganda? Keskustan ryhmän puheenjohtaja Antti Kurvinen tiedotteessaan viikko sitten eli 20.3: ”Vähennetäänkö vammaisten henkilökohtaista apua vai leikataanko kehitysvammaisten päivätoiminnasta?” Vastaa: ei vähennetä, ei leikata. ”Avataanko lastensuojelulaki ja vähennetään perheiden ennaltaehkäisevää tukea?” Vastaa: ei vähennetä. [Antti Lindtman: Emmehän me tiedä!] Sitten: ”Hidastetaanko mielen-terveyspalveluihin pääsyä?” Vastaa: ei hidasteta. Sitten: ”Leikataanko päihdepalveluita?” Vastaa: ei leikata. Sitten: ”Vai suljetaanko lisää sairaaloiden päivystyksiä ja osastoja ympäri Suomen?” Vastaa: ei suljeta. [Krista Kiurun välihuuto]

Tällaisia tiedotteita laitettiin viikko sitten, ja tätä samaa pelottelua jatketaan. On tämä Suomi kyllä surkea maa, kun teidän puheenvuoronne kuuntelee. [Krista Kiurun välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi vielä edustaja Lindtman.

16.29 Antti Lindtman sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vastaa: emme edelleenkään tiedä.

Ministeri Juuso, 27. päivä helmikuuta kyselytunnilla te sanoitte, että ei ole listaa siitä, mistä vanhuspalveluista leikataan. Totesitte uudelleen, että mitään listaa ei ole, mihin nämä säästöt kohdistetaan, ja vielä varmuuden vuoksi sanoitte, että mitään listaa tai mitään

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

kohdennusta ei ole vielä tehty eikä suunniteltu. Mutta hupskeikkaa, viime viikolla kuulumme, että vanhusten kotihoidosta säästetään 700 000 käynnin verran rahaa.

Sen jälkeen pääministeri Orpo lupasi, että oppositio ja suomalaiset saavat kaiken tarvittavan tiedon. No, nyt me tänään kuulumme, että pääministeri sanoi, että emme saa, koska nämä sosiaalihuollon esitykset halutaan valmistella huolella, mutta hetki sitten kuulumme, että ministeri totesi, että teillä on olemassa virkaesitys. Eli se esitys, johon pääministeri viittasi, jota valmistellaan, onkin olemassa — siis ei muistio vaan virkaesitys — mutta ette ole paljastaneet sitä eduskunnalle ettekä Suomen kansalle.

Arvoisa puhemies! Olisiko aika kutsua pääministeri [Puhemies koputtaa] takaisin saliin selventämään nyt tätä tilannetta? [Vasemmalta: Kyllä! Onko olemassa vai ei? Pääministeri paikalle!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja nyt sitten ministeri Purra, kaksi minuuttia.

16.30 Valtiovarainministeri Riikka Purra (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sosiaalidemokraattien edustaja irvaili siitä, että meidän lehdessämme puhutaan jäänmurtajista, vaikka jäänmurtajista ei päätetä kunta- eikä hyvinvointialuevaaleissa. Oikeastaan tämä puheenvuoro alleviivaa käytännössä kokonaan sosiaalidemokraattien ja muun vasemmiston ongelman: se on se, että te ette ymmärrä siitä tulopuolesta mitään. Te kerrotte yksinkertaisesti, mihin tarvitaan lisää rahaa tai mitä te haluatte näissä vaaleissa luvata, [Bella Forsgrén: Joista päätetään näissä vaaleissa!] mutta sen sijaan niille kasvun pilareille, joista tällä hetkellä jäänmurtajat ja suomalainen telakkateollisuus ovat erittäin oleellisia, te irvaillette. Te ette tunnista kasvun elementtejä, vaikka ne tuotaisiin teidän eteenne.

Nimenomaan tätä edellyttää suomalaisen järjestelmän korjaaminen, että me pystymme huolehtimaan tulevaisuuden hyvinvointiyhteiskunnan palveluista ja etuuksista myös sosiaali- ja terveydenhuoltoon liittyen, myös kuntiin liittyen, koulutuksesta ja muusta, että me saamme tähän maahan talouskasvua. Sen takia nämä asiat ja tämä kokonaisuus liittyvät mitä ilmeisimmin tuleviin vaaleihin ja jokaiseen vaaliin, jota tässä maassa käydään. [Välihuuto vasemmalta]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten jatketaan debattia. — Edustaja Reijonen.

16.32 Minna Reijonen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Teot ratkaisevat, eivät keskustan vaalipuheet. Hyvinvointialueilla keskusta johtaa monella alueella, ja hallitushan on antanut 2,2 miljardia lisää sinne, [Pia Viitanen: Hallitus on myös leikannut aika paljon!] ja hyvinvointialueet itse päättävät niistä asioista, mitä siellä hyvinvointialueilla tehdään.

Mennäänpä eteenpäin. Mitä keskusta on tehnyt hyvinvointialueilla?

Otetaan Lappi. Lapista perusterveydenhuollon vuodeosasto on lakkautettu Sallassa, Pelkosenniemiellä, Utsjoella, Kolarissa, Posiolla, Tervolassa, Simossa, Savukoskella. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ohhoh!] — Ohhoh. — Ja vähennetään 300 ikäihmisten ympärivuorokautisen palveluasumisen paikkaa.

No, sitten mennään Pohjois-Pohjanmaalle. Mitä siellä lakkautetaan? Lumijoen vastaanottotoiminnan vastuuyksikkö, Alavieskaa, Merijärveä, Ylikiimingin toimipisteen lakkaut-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

taminen, suun terveydenhuoltoja lakkautetaan Merijärveltä ja Alavieskasta ja akuuttiosasto Kalajoelta, [Mika Lintilä: Oulaskangas puuttuu!] vastaanotto ja infektiorjunnan vastuuyksikkö myös. [Puhemies koputtaa] Siellä on paljon asioita.

Sitten menee vielä: [Puhemies: Aika!] akuuttiosasto ykkönen lakkautetaan, akuuttiosasto Haapajärveltä, [Puhemies: Aika!] Taivalkoskelta ja Kainuusta Kuhmo, Otanmäki, Paltta... [Puhemies: Aika!] ja Pohjois-Savosta Riistavesi, Vuorela, Kangaslampi. [Puhemies koputtaa] Nämä ovat niitä tekoja, mitä keskusta tekee. [Laura Huhtasaari: Lista olisi jatkunut!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lohi.

16.33 **Hannu Hoskonen kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Lienee kaikille täysin selvää tämän välikysymyskeskustelun kuultuamme...

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Lohi oli, mutta... [Naurua] Jos teidän ni-
menne on Lohi, niin olkaa hyvä ja puhukaa vain.

Anteeksi, pahoittelen virhettäni. Pahoittelen, en voinut kuulla. Olen odottanut kaksi tuntia puheenvuoroa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Selvä. Antaa edustaja Hoskosen nyt käyttää puheenvuoro, ja Lohi sen jälkeen.

Pyydän anteeksi virhettäni, mutta joka tapauksessa tämän keskustelun jälkeen... [Hälinää — Puhemies koputtaa] Pyydän anteeksi tätä virhettäni, mutta saanen sanoa loppuun, [Puhemies: Kyllä!] että tämän keskustelun jälkeen lienee kaikille selvää, että tämä sote-uudistus on hieman kesken.

Omalta osaltani toivon sellaista asiaa, että kun täällä on pyrkimys kaikilla uudistuksilla keskittää palvelut keskuspaikkoihin ja pienet kunnat kärsivät, niin pienen kunnan valtuuston puheenjohtajana Ilomantsista toivon, että huomioitte senkin, että siellä ihmiset tarvitsevat samalla keinoin nimenomaan lähipalveluja. Älkää erottako niitä vanhoja aviopareja toisistaan, kun toinen joutuu vaikka vähän pitemmälle hoitoon. Hoitopaikka pitää olla siinä samassa kunnassa, niin että näitä ihmissuhteita ei mennä katkomaan. Se on julmin teko, mitä vanhoille ihmisille voitte tehdä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten edustaja Lohi.

16.34 Markus Lohi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On selvää, että kannattaa turhaa hallintoa ja byrokratiaa purkaakin, [Välihuuto perussuomalaisten ryhmästä] ja sitä siellä hyvinvointialueilla odotetaan nytten, mutta yhtään se ei auta, että jos sääntelyä puretaan, niin viedään kaikki laskennallinen hyöty. Yksikään hyvinvointialue ei pääse sitä kautta parempaan taloudelliseen asemaan.

Täällä keskustelussa on ehkä vallinnut se, että täällä on kerrottu, että kun ikäihmisten palveluista leikataan 16 miljoonaa ja vammaispalveluista 20 miljoonaa, niin mikään palvelu ei heikkene vaan itse asiassa paranevat kaikki palvelut. Ikäihmisille, kun sieltä vähenevät ne kotikäynnit, tuodaan tilalle tabletti ja sanotaan, että ota se tabletti, niin kaikki

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

muuttuu paremmaksi. Se on melko voimakas tabletti. Semmoinen tablettihan kannattaisi panna sinne lääkeautomaattiin kaikille jakoon, jolla maailma muuttuu valkoiseksi kaikille ja pahasta tulee hyvää kaikille. [Välihuuto vasemmalta] En usko tähän, ja suosittelisin hallitukselle, että kannattaa koettaa jossain vaiheessa rehellisyyttä ja avoimuutta ja sanoa, että me joudumme leikkaamaan ja nämä palvelut heikkenevät. Eivät ihmiset usko sitä, että yhdellä tabletilla maailma valkenee. [Eduskunnasta: Kehitys kehittyy!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harakka.

16.35 Timo Harakka sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä on kyllä niin vakava paikka, että soisi pääministerin olevan nyt paikalla ja selventävän tätä asiaa, koska tässä on nyt kaksi aivan ristiriitaista ilmoitusta hallitukselta. Pääministeri tuossa sanoi, että tätä sadan miljoonan euron leikkauslistaa kaikessa rauhassa valmistellaan, [Ben Zyskowiczin välihuuto] ja nyt sitten sosiaali- ja terveysministeri totesi, että on olemassa jo virkaesitys, eli sitä on jo valmisteltu. [Laura Huhtasaaren välihuuto] Kumpi tässä on totuus? Nyt tarvitsemme tähän selvityksen.

Toinen asia, joka tässä jäi vaivaamaan — sen lisäksi, että sekä pääministeri että varapääministeri Purra ovat poissa selvittämästä tätä asiaa — on se tietenkin, että olen keskustellut monien vanhojen ihmisten kanssa enkä ole kyllä koskaan kuullut, että kukaan valittaisi siitä, että heillä ramppaa liikaa hoitajia. [Vasemmalta: Päinvastoin!] Semmoista en ole koskaan kuullut, ja sanoisin nyt niin, että koska yksinäisyys varsinkin ikäihmisten parissa on merkittävä yhteiskunnallinen ongelma, niin toivoisin, että ministeri voisi tältä osin vähän korjata tätä näkemystään niin, että olisiko kuitenkin niin, että vanhat ihmiset — ja miksei-vät nuoremmatkin — kaipaavat sitä läsnäoloa hoitajalta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö.

16.37 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minulla ei ole mitään teknologiaa vastaan, päinvastoin, olen siitä itse asiassa varsin innoissani usein. Ongelmahan ei olekaan se, että teknologiaa hyödynnetään. Sitä jo tehdään ja pitäisikin tehdä huomattavasti nykyistä laajemmin tilanteissa, joissa sillä voidaan vaikkapa potilasturvallisuutta parantaa. Uusiakin ratkaisuja kannattaa ennakkoluulottomasti etsiä. Mutta ongelma on se, että te imuroitte nyt hyvinvointialueilta ne rahat pois tämän teknologian hyödyntämisen varjolla. Se on leikkaus, ja se on pois niistä kohtaamisista, se on pois läsnäolosta, se on pois ihmisistä, ja tämä olisi rehellistä myöntää. Minusta on kerta kaikkiaan falskia yrittää väittää, että näillä leikkauksilla ei ole mitään vaikutusta kenenkään saamiin palveluihin. Totta kai on. Ettehän te muuten itsekään täällä puhuisi siitä, miten vaikeaa on ollut tehdä näitä leikkauksia. Jos mitään heikentäviä vaikutuksia kenenkään palveluihin ei olisi, niin ei kai niitä päätöksiä nyt silloin vaikea olisi tehdä. Sittenhän se olisi varmaan varsin helppoa. Te tiedätte, että nämä päätökset ovat leikkauksia ihmisten saamiin palveluihin, ihmisten arjen turvallisuuteen ja sujuvuuteen, lastensuojeluun, vanhusten ja vammaisten ihmisten elämään. Olisi rehellistä ja suoraselkäistä myöntää se.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Partanen.

16.38 Karoliina Partanen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nämä demareitten digipuheet ovat vähintäänkin yhtä hämmentäviä kuin heidän Kela-korvauspuheensa olivat tässä muutama viikko sitten, ennen kuin se sormi eksyi sinne jaa-napille. Demarit ovat tuoneet heidän kuntavaaliohjelmassaan esille sen, että teknologian käyttöä on lisättävä. He muun muassa kirjoittavat näin: ”Saavutettavat ja helppokäyttöiset digitaaliset palvelut, kuten matalan kynnyksen mielenterveysklinikat, chat-palvelut, [Krista Kiuru: Miten ne liittyy kotihoitoon?] hoitoon hakeutumisen ohjaus ja etävastaanotot, on otettava laajasti käyttöön kaikilla hyvinvointialueilla.” [Vasemmalta: Ilman säästöjä!] Ja nyt täällä he sanovat, että kaikki tämä työ, mitä hallitus tekee — juuri tämä työ, mikä on heidän omassa kuntavaaliohjelmassaan — on täysin väärin.

Ja kun täällä edustaja Kiuru sanoi, että meidän sosiaali- ja terveysministeri on ylimielinen, kun hän purkaa mitoituksia, niin ylimielistä oli se, että hän sanoi kahdessa tunnissa säästävänsä toimivan mitoituksen vanhustenhoitoon. Mihin se johti? Se johti siihen, että hyvinvointialueilla vuokralääkäribisnes ja ostopalvelubisnekset näissä tehtävissä räjähtivät 600 miljoonaan euroon vuodessa ja meiltä hävisi 3 500 hoivapaikkaa vanhustenhoidossa [Krista Kiuru: Aivan käsittämätöntä puhetta!] — tällä kahden tunnin työllä. [Puhemies ko-puttaa] Jos joku on ylimielistä, niin tällainen puhe.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Werning.

16.39 Paula Werning sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hieman herättää kysymyksiä se, onko tässä salissa ok kutsua demareiksi mutta ei persuiksi, onko täällä eri pelisäännöt eri puolueille.

Mutta mietin sitä, että kyllä hallitus tässä taas soppaa hämmentää ihan omin voimin. Ministeri Juuso, te sanoitte, että virkamiesesitys on olemassa tästä sadasta miljoonasta eurosta. Pääministeri Orpo taas puhuu tuttuun tapaan aivan ristiin teidän kanssanne. Tilanne vain on nyt sellainen, että eiköhän olisi varsin vastuullista kutsua pääministeri tänne saliin takaisin selventämään, mistä tässä on kyse, ja kertomaan, miksi ministerit puhuvat eri suilla samasta asiasta. Te, hallitus, ette anna minkäänlaisia vastauksia täällä näin, päinvastoin te saatte kaiken entistä sekaisemmaksi. Onko teillä keskenänne puheyhteys olemassa, ja jos on, niin puhuteko te siellä edes samoista asioista keskenänne? Olisiko aika selventää, hallitus, teidän omaa pelikenttänne ja omia roolejanne?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitos. — Edustaja Kymäläinen.

16.40 Suna Kymäläinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Sivistyneen yhteiskunnan mittari on se, kuinka se pitää huolta lapsista ja vanhuksista. Ministeri Purra, joka ei nyt valitettavasti ole paikalla, on todennut — on myös erittäin valitettavaa, ettei pääministeri tai valtiovarainministeri kumpikaan ole paikalla — [Jenna Simulan välihuuto] että empatia ei kuulu politiikkaan, ja en voisi olla enemmän eri mieltä. Juuri politiikalla vaikutetaan ihmisten arkeen ja arjen turvallisuuteen. Siihen kuuluvat toimivat palvelut, mahdollisuus ruokaan, lääkkeisiin, kotiin ja hoivaan. Nyt te leikkaatte nimenomaan lapsilta, vanhuksilta ja vammaisilta. [Ben Zyskowitz: Tämä nyt on todettu moneen kertaan!] Niin käy, kun ei ole empatiaa mukana.

Hurstin ruokajonon pituudesta voi lukea paljon politiikkaanne seurauksista. Siellä on erityisesti vanhuksia ja lapsiperheitä. Voisin haastaa hallituksen ministerit käymään siellä

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Hurstin ruokajonossa toteamassa sen karun näyn, kuinka pitkä se on ja kuinka ikäviä koh-taloita ihmisillä on teidän politiikkanne osalta. Löytyisikö sitten sitä empatiaa myös pää-töksentekoon?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Juvonen.

16.42 **Arja Juvonen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Se on myös ar-vovalinta, että omaishoitajilta ei leikata. Pidetään kaikista hyvä huoli. Ministeri kertoi, että tänä vuonna käynnistyy kuusi erilaista hanketta, joilla edistetään omaishoitajien hyvin-vointia, terveyttä ja toimintakykyä. [Suna Kymäläisen välihuuto]

Hyvinvointialueista täällä myös mainittiin ja nousi keskustelu, joten kysyisinkin teiltä — te teette eri tavalla kuin opetatte: Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella omaishoitajien toisesta maksuluokasta leikattiin tämän vuoden alusta 75 euroa. Me perussuomalaiset vas-tustimme sitä, mutta leikkaukseen osallistuivat muun muassa SDP, vihreät ja vasemmisto. [Petri Honkosen välihuuto] Eli kuinka se menikin näin?

Arvoisa puhemies! Rouva ministeri, minkä viestin lähettäisitte sinne hyvinvointialueil-le — todellakin vaalit ovat, ja valtuustot valitaan — eli mikä olisi teidän viestinne siitä, että omaishoitajista pidetään jatkossakin huolta, ja kun alueet voivat itse päättää [Aino-Kaisa Pekosen välihuuto] esimerkiksi omaishoitajien tuesta, että se pidettäisiin hyvällä tasolla?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Yrttiaho.

16.43 **Johannes Yrttiaho vas** (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Myös kokoomusjohtoi-set kaupungit heikentävät nyt toimillaan ikäihmisten hyvinvointia. Kaikille ikäihmisille avoin ennalta ehkäisevä päivätoiminta on siirretty alueilta kunnille. Näitä palveluita koto-na toimeen tulevat ikäihmiset ovat voineet edullisesti käyttää. Esimerkiksi Turussa — jos-sa sielläkin siis on kokoomus johdossa — isot hyvinvointikeskukset Lehmusvalkama ja Ruusukortteli tarjosivat ikäihmisille vielä vuosi sitten monipuolisia palveluita: ohjattua lii-kuntaa, tasapainoryhmiä, allasjumppia, askartelua, luentoja ja suosittuja päivätansseja — siis fyysistä ja sosiaalista hyvinvointia. Kun niitä ennen järjesti yli 20 ammattilaista, hoi-detaan ne nyt vapaaehtoisvoimin tai ei hoideta. Tämänkin palvelu on kaupungin vastuulla siis romahtanut, ja samaa viestiä kerrotaan muualtakin maasta.

On kestänyt, että nämä edullisetkin palvelut leikataan pois, vaikka ne tosiasiassa edistävät kotona pärjäämistä, parantavat elämänlaatua ja säästävät kalliimmista palveluis-ta. Tämä yhtälö on karkea. Hoivakoteihin on tuhansien jono, kotihoidosta leikkaatte 700 000 käyntiä, terveysasemia, vuodeosastoja, päivystyksiä lakkautetaan, ja sitten aje-taan ennalta ehkäisevä palvelukin alas.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Marttila.

16.44 **Helena Marttila sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onhan tämä täysin kestänyt, ja vasten ihmisten oikeustajua, että hallitus maksattaa surkean oikeistopoli-tiikkansa yhteiskunnan kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevilla, muun muassa suo-jelun tarpeessa olevilla lapsilla. Säästölistassa kerrotaan, että esimerkiksi lastensuojelun päivystysvelvoitetta joustavoitetaan. Ministeri Grahn-Laasonen kertoi, että lastenkotien

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

yöaikaista henkilöstömäärää tarkastellaan. Iso osa muista toimista jäi toki yhä täysin pimentoon.

Kysyn ensinnäkin: miten hallitus aikoo varmistaa, että nämä heikennykset henkilöstömitoituksissa todella tuovat säästöä ja alentavat palveluntuottajien hintoja, kun yli 80 prosenttia lastenkodeista on yksityisiä? Muistamme, että Kela-korvausten korottaminen viime vuonna kymmenillä miljoonilla oli täysin katastrofi ja vain nosti terveysjätien palvelumaksuja ja yritysten voittoja.

Toiseksi olisin kysynyt pääministeriltä tai valtiovarainministeriltä, jos he toivottavasti palaavat saliin: kohdennettiinko säästöt tarkoituksella heihin, jotka ovat yhteiskunnassamme kaikkein hiljaisimpia?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eloranta.

16.45 Eeva-Johanna Eloranta sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Huoli siitä, mihin kohteeseen opetus- ja kulttuuriministeriön 75 miljoonan euron lisäleikkaukset osuvat, on suuri. Pikkulinnut kertovat, että ehkä ne kohdistettaisiin korkeakoulutukseen. Lisäleikkaukset esimerkiksi ammattikorkeakouluista olisivat täysin kohtalokkaita koulutuksen laadulle, sillä sieltä leikkasitte jo heti hallituskauden alussa merkittävästi — niin paljon, että ammattikorkeakoulujen perusrahoitus tulee laskemaan vuoteen 28 mennessä yli 32 miljoonalla eurolla, mikä vastaa 1 700 tutkinnon vuosittaista rahoitusta.

Hallitus on kuvannut puoliväliriihtä kasvuriiheksi, jossa tavoitteena on löytää eväitä Suomen kasvun vahvistamiseksi. Lähestulkoon kaikki tahot yhteiskunnassa ovat nimenneet osaajapolun keskeiseksi kasvun esteeksi ja koulutustason noston ratkaisuksi sille. Ammattikorkeakoulusta valmistuneet ovat täysin ratkaisevassa asemassa myös uusien t&k-päätösten vaikuttavuuden saavuttamisessa.

Kysynkin hallitukselta: onko ammattikorkeakoulusta leikkaaminen sellainen asia, joka voidaan nähdä kasvutoimena?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Hanna.

16.47 Hanna Räsänen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kun puhumme täällä sote-asioista, niin aika usein hallitus puhuu täällä byrokratiaa. Puhutaan rakenteellisista uudistuksista, tehostamisesta, virkamiesesityksistä, lakiesityksistä, sopeutuksista. Sen sijaan meidän tulisi puhua paljon enemmän ihmisistä ja siitä, kuinka nämä asiat vaikuttavat ihmisten arkeen. Nyt kun on tullut kierrettyä aika paljon tuolla maakunnissa ja tavattua eri toreilla ihmisiä, niin kyllä se on tosi karua kuultavaa, kuinka nämä vaikuttavat.

Sen lisäksi näyttää siltä, että oikeasti hallituksen päätökset, huonot päätökset, iskevät samoihin ihmisiin, samoihin ikäluokkiin, ja varsinkin niillä alueilla, missä on rakenteellista työttömyyttä, sairastavuutta, nämä iskevät juuri kaikista pahiten, ja eri alueet ovat myös eriarvoisessa asemassa.

Haluaisinkin kysyä hallitukselta: oletteko te ollenkaan katsoneet ja vertailleet, kuinka nämä esitykset kohtelevat niitä samoja ihmisiä tai kuinka tämä kohtelee Suomen eri alueita?

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Hiltunen. Ei ole enää vissiin paikalla. — Seuraavaksi edustaja Rantanen, Piritta.

16.48 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Juuso, te olette sairaanhoitaja, niin kuin olen itsekkin. Kyllä minäkin tartun tähän puheenvuoroon siitä, että kotihoidossa hoitajat kävisivät ravaamassa joissakin paikoissa. Olen itsekkin ollut siellä kotihoidossa, ja jokainen kotihoidon käynti tulee johonkin palvelun tarpeeseen. Siellä ei ravata turhan päiten, ja väitänpä niin, että joka ikinen vanhus, jonka kotona käydään, on äärimmäisen kiitollinen siitä, että se käynti on tehty.

Nyt te olette säästämässä 700 000 käyntiä näistä kotihoidon käynneistä ja perustelette tätä esimerkiksi turvarannekkeilla ja automaattisella lääkkeenjaolla. Turvarannekkeet otettiin käyttöön 2000-luvulla ja automaattinen lääkkeenjako 15 vuotta sitten. Minkälaiset säästöt ne aiheuttavat tänä päivänä kotihoidossa? [Aki Lindén: Miinus 16 miljoonaa euroa!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto.

16.49 Pinja Perholehto sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Oikeastaan koko tämän kahden vuoden aikana minua on häirinnyt erityisesti yksi asia, ja se on se, millä tavalla hallitus vastaa siihen, että me olemme huolissamme sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoituksesta. Se osoittaa nimittäin aikamoista vieraantumista tavallisen ihmisen arjesta, tavallisten ihmisten huolista, että vastaus on joka kerta se, että mehän laitamme sinne tämän ja tämän verran euroja. Nimittäin sitä tavallista ihmistä, joka menee terveyskeskuksen aulaan, sitä tavallista ihmistä, joka haluaa päästä hammaslääkärille, sitä tavallista ihmistä, joka tarvitsee lastensuojelusta apua, ei kiinnosta, montako euroa te olette laittaneet budjettikirjassa sosiaali- ja terveyspalveluihin tai pelastustoimeen. Häntä kiinnostaa se, saako hän apua silloin, kun hän sitä apua tarvitsee, ja siinä te olette valitettavasti epäonnistuneet.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Vuornos.

16.50 Henrik Vuornos kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä keskustelussa tuntuvat olevan mittakaavat hieman hukassa. Vuoteen 28 mennessä tavoitellaan 0,5 prosentin säästöjä sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoituksesta, ja tätä ei voi pitää vielä aivan maailmanlopun säästösummana. Oikeastaan suuremmat säästöt aiheutuivat siitä, että viime vuoden alijäämäennuste tarkentui 200 miljoonaa pienemmäksi, ja tätä myöten jälkikäteistarkastus pienenee.

Teknologiaan liittyen täällä on kyllä käytetty aika erikoisia puheenvuoroja. Ainakin itse ajattelen, että teknologian hyödyntämiseltä voidaan odottaa tuottavuushyötyjä. Esimerkiksi kotihoidossa meillä on tekoälyavusteisia potilaskirjauksia aivan lähiaikoina saatavissa, eli sen sijaan, että kotihoidon työntekijä käyttää aikaansa kirjaamiseen, [Välihuuto vasemmalta] tekoälyavusteisesti hän saa kirjaukset tehtyä nopeammin, pääsee kohtaamaan enemmän asiakkaita ja siten aikaa jää enemmän asiakastyöhön. Eli käyntien määrän ei tarvitse ollenkaan vähentyä, vaan aikaa käytetään siihen, mihin ammattilainen sitä parhaiten osaa käyttää, eli kotihoitoon. [Aki Lindénin välihuuto]

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

16.51 Anna-Kristiina Mikkonen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Juuri näin, kuten edustaja Lindén tuossa välihuuti, että nämä teknologiset ratkaisut eivät toki sitä 16:ta miljoonaa säästä sieltä vanhusten kotihoidosta, kuten hallitus esittää.

Tässä on nyt jouduttu muutenkin kohta kaksi vuotta seuraamaan hallituksen toimia, joilla hallitus leikkaa sote-rahoitusta, sulkee päivystyksiä, nostaa lääkkeiden hintoja, korottaa asiakasmaksuja, pienentää henkilöstömitoitusta ja heikentää hoitotakuuta. Kaikkineen nämä hallituksen toimet ovat uhka kansalaisten potilasturvallisuudelle. Hallituksen leikkaukset maksatetaan itsehallinnollisten hyvinvointialueiden vammais- ja vanhuspalvelujen järjestämisestä sekä lastensuojelusta. Vielä pimitetään tätä sadan miljoonan euron sosiaalihuollon säästölistaa. Lisäksi valtiovarainministeri Purra on väläytellyt lisää sote-säästöjä. Valmistelussahan oli myöskin erikoissairaanhoidon liittyviä säästöjä, ja nyt on annettu ymmärtää, että niitä ei esitetä. Ministeri Juuso, tuleeko riihestä lisää sote-säästöjä, ja koskettavatko ne mahdollisesti erikoissairaanhoidoa?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Otetaan vielä edustaja Pekonen, ja sitten ovat ministerit Juuso ja Ikonen, ja sitten vielä jatketaan, kyllä. Ajattelin, että 17.30:een asti on debattia, jos jaksatte. — Ministeri Juuso. [Aino-Kaisa Pekonen: Vai minä?] — Anteeksi, Pekonen ensin ja sitten Juuso ja Ikonen.

16.53 Aino-Kaisa Pekonen vas (vastauspuheenvuoro): Kiitos, puhemies! Pidän täällä puoliani. — Puhemies! Pidän hieman erikoisena sitä, että tässä ministeri Juuson puheenvuorossa jotenkin niin kuin muutamaankin kertaan todettiin, että vammaispalveluista ei leikata. Haluaisin vielä kysyä teiltä: mitä te sillä oikeastaan tarkoittatte? Eihän tälläkään hetkellä kenellekään yhtäkkiä tarjota vammaispalveluita ikääntymisen vuoksi, mutta, arvoisa ministeri, kyllä ikäihminen voi vammautua, ja toisaalta täytyy myös todeta, että vammaiset ihmiset myöskin voivat ikääntyä, ja heidän palvelunsa ovat nyt tässä todellakin vaarassa. [Aki Lindén: Nimenomaan!] Täytyy todeta, että jos ihminen siirtyy sinne vammaispalveluiden piiriin, niin kyllä on aina sille joku peruste, miksi hän siellä on, ja nyt te olette sitä perustetta nimenomaisesti muuttamassa, todennäköisesti, tällä ikärajausella. Haluan nyt vielä kysyä: kun te toteatte, että tämä ei ole leikkaus, niin mikä se miinus 20 miljoonaa euroa sitten siellä Excelissä on? [Ben Zyskowicz: Ja juuri samaa rajausta yrititte itse tehdä viime kaudella! — Vasemmalta: Ei! — Ben Zyskowicz: Kyllä yrititte!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Oliko vielä Pekosella? — Ei. — Sitten mennään ministereitten vastauksiin. Ministeri Juuso, kolme minuuttia, samoin ministeri Ikonen, ja sitten vielä Bergqvist on pyytänyt yhden minuutin.

16.54 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso: Arvoisa puhemies! Tämä 20 miljoonaa on se 20 miljoonaa, mikä lisättiin varauksena talousarvioon viime syksyn vammaispalvelulain käsittelyssä sen vuoksi, että sitä elämänvaiherajausta ei ehditty täydentää siinä aikataulussa, että oltaisiin saatu vammaispalvelulaki voimaan 1.1. siinä muodossa kuin te itse olette aikoinaan sitä esittäneet. Korostan vielä, että vammaispalvelut ovat olennaisesti

parantuneet tämän uuden vammaispalvelulain myötä, eli tässä ei todellakaan olla heikentämässä yhtään mitään.

Erikoissairaanhoidosta sen verran totean, että sairaalaverkkouudistuksen kakkosvaihe päätettiin olla toteuttamatta. Siitä tuli ehdotus, mutta se päätettiin jo yli vuosi sitten, että sitä kakkosvaihetta ei toteuteta, ja sen takia me olemme etsineet sille nyt korvaavia säästöjä, eli mitään erikoissairaanhoidoon liittyviä säästöjä ei ole tulossa.

Mitä tulee näihin sosiaalihuollon sadan miljoonan säästöihin, niin tarkennetaanpa nyt hiukan käsitteitä: Ilmeisesti te puhutte esityksestä ja ajattelette jotain hallituksen esitystä, missä on tarkemmin niin kuin jo määritelty kaikki yksityiskohdat, mutta tämä on taustajajatus, tämä on näitten neuvottelujen taustapaperi, ja tämä ei ole... [Vasemmalta: Ei, ei!] Tämä on virkakunnan tekemä tausta, missä he ovat perustelleet sitä, että nämä säästöt ovat saatavissa näillä toimenpiteillä, [Vasemmalta: Kertokaa ne toimenpiteet!] mitä äsken teille kerroin. Jos ette muista, niin te voitte kuunnella ne sitten sieltä eduskunnan nauhoitetuista verkkolähetyksistä. Eli tässä nytten minusta on vähän hiusten halkomista. Kyllähän te nyt itsekin ymmärrätte, että kun esitys on tulossa puolentoista vuoden päästä eduskunnan käsittelyyn, niin eihän meillä nyt vielä ole mitään listaa siitä ranskalaisilla viivoilla, mitä kaikkea se koskee. Jokainen teistä ymmärtää sen. Älkää leikkikö nyt, että te ette ymmärtäisi, mistä on kysymys.

Haluan vastata tähän... — Saanko vielä hetken? [Puhemies: Teillä on kolme minuuttia.] — Edustaja Sarkomaa esitti kysymyksen sairaanhoitajien erikoistumiskoulutuksesta, ja tähän haluan vastata, että meillä on varattu erillisrahoitusta sairaanhoitajien kliinisen hoitotyön erikoistumiskoulutuksen kansallisen järjestämisen toimintamalliin. Tänä vuonna tullaan käynnistämään yksi—kaksi keskeistä kliinisen hoitotyön erikoistumiskoulutusta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministeri Ikonen, kolme minuuttia.

16.57 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen: Arvoisa puhemies! Haluan korjata muutamia väitteitä, mitä täällä on esitetty.

Täällä sanottiin, että hallitus vie hyvinvointialueilta rahat. Ei pidä paikkaansa. Hyvinvointialueiden rahoitus kasvaa. Niin kuin täällä on useita kertoja kerrottu, se kasvoi tälle vuodelle 2,2 miljardia, ja se kasvaa myöskin ensi vuodelle. Tämä on ensimmäinen osa.

Toinen väite oli täällä, että teknologiaa tehdään vain talouden vuoksi. Ei pidä paikkaansa. Teknologiaa kun me tuomme ihmisten sote-palveluihin, se lisää ihmisten turvallisuutta. Se on yksi kaikkein tärkeimpiä elementtejä teknologian hyödyntämisessä. Se lisää myöskin mahdollisuuksia pitää yhteyttä ammattilaisten, läheisten kanssa. Se voi tuoda mahdollisuuksia palveluitten saamiseen sujuvammin. Niitäkin esimerkkejä täällä on esitetty lukuisia. Se tuo myöskin sujuvuutta ammattilaisten työhön, ja kaiken kaikkiaan se tuo tällaista ihmislähtöisyyttä ja sanoisin, myöskin tulevaisuudessa entistä enemmän ennakoivuutta.

Olin tänään avaamassa julkishallinnon tekoälyakatemia. Miten me esimerkiksi tekoälyä hyödynnämme ja tiedon hyödyntämistä siinä, että me pystymme tulevaisuudessa kehittämään entistä ennakoivampia palveluita, joissa pääsemme oikea-aikaisemmin kiinni erilaisiin sote-palveluitten haasteisiin — nähdään tämä mieluummin mahdollisuutena ja hyödynnetään sitä.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Sitten täällä oli esillä tämä kysymys, että eikö hallituksen tavoite ole parantaa ihmisten palveluita. Juuri siihenhän me tähtäämme tällä uudistamistyöllä, mitä hyvinvointialueilla nyt tehdään ja mitä hallitus tekee, että meidän palvelumme toimisivat oikea-aikaisesti, että me saisimme rahat riittämään ja osajat riittämään. Nyt jos katsomme näitä THL:n ja sosi-aali- ja terveysministeriön julkaisemia arvioita palveluitten tilasta, niin ihan niiden otsikot jo kertovat, että hyvinvointialueet ovat onnistuneet järjestämään palvelut paremmin kuin aiemmin ja sote-palveluitten vahvistumisesta on paljon merkkejä. Ei tämä ole ollenkaan pelkästään huonoon suuntaan kulkemassa. Meillä on kehittämiskohteita, joihin pitää tarttua, mutta erittäin paljon hyvään suuntaan vievää työtä.

Kuntoutuksen työtoiminnan siirrosta kysyttiin. Se on kuntien toiveen mukainen ollut. Kunnat ovat hyvin tyytyväisiä siihen, että siirretään, ja sitten siinä samalla vielä kehitetään sitä entistä enemmän työllisyyttä vahvistavaksi. Se on hyvä suunta. [Krista Kiuru: Kuntoutuksena työtoiminta siirtyy!]

Sitten täällä vielä kysyttiin kaupunkien roolista ja kannettiin huolta siitä, että kaupungit heikentävät palveluitaan. Kyllä nämä sote-palvelut ovat nykyisin hyvinvointialueitten vastuulla pääosin, mutta kun me katsomme kuntien palveluita, sinne kuuluu edelleenkin semmoinen ennaltaehkäisevä työ, ja kunnat tekevät myöskin erittäin paljon terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä edistävää työtä. Hallituksen molemmat budjetit, mitä olemme tällä hallituksella antaneet, ovat olleet kuntien taloutta lievästi vahvistavia. Kunnat ovat sitten itsehallinnollisia toimijoita siinä, miten he näitä palveluita ja rahoja käyttävät. Ne ovat vähän erilaisissa tilanteissa. Mutta kun sanottiin, että kaupungit heikentävät, niin ei voi näin sanoa kokonaisuudessaan. Kun tässä puhuttiin ikäihmisten uintivuoroista ja päivätoiminnan ratkaisusta, niin ainakin tiedän, että Tampereella ikäihmisille tarjotaan ilmaisia uintivuoroja ja päivätoiminnan kehittämistä tehdään tällä hetkellä ja siihen haetaan ratkaisuja kuntien ja järjestöjen yhteistyössä. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten ministeri Bergqvist.

17.00 Liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Salista on tullut kysymyksiä siitä, miten näitä leikkauksia kohdistetaan siellä OKM:ssä. Ja kuten tähän on vastattu aikaisemminkin, tästä neuvotellaan parhaillaan. Tämä budjettiprosessi on hyvin selkeä. Kevään aikana neuvotellaan, ja vasta sitten elokuussa VM julkaisee budjettiesityksen, ja tämä on ihan normaali prosessi. Minä toivon, että me voidaan olla nyt samaa mieltä siitä, että onhan se parempi, että käydään nyt huolellisesti läpi eri vaihtoehtoja, selvitetään ja arvioidaan, ja sitten vasta tehdään päätöksiä. Näitä päätöksiä kyllä tehdään varmasti [Antti Lindtmanin välihuuto] tämän kevään aikana mutta viimeistään tietysti sitten syksyllä. Mutta haluamme, että kenttä tietää, mistä on kyse, ennen kesää, ja tämä on meidän tavoitteemme. [Timo Harakka: Ennen vaaleja! — Tytti Tuppurainen: Mutta entä äänestäjät?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten jatketaan vielä debattia, niin kuin sanoin, suurin piirtein tuonne puoleen asti, ja ministerit saavat sitten vielä, jos haluavat, puheenvuoroja. Jatketaan siis debattia. — Edustaja Elomaa.

17.02 Ritva Elomaa ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Lähestyvät vaalit kuuluvat nyt hyvin selvästi opposition puheissa. Tässä vain käy niin, että hallitusta kritisoides-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

sanne unohdatte täysin oman osuutenne ja vastuunne sosiaali- ja terveyspalveluiden haasteista. Kaikki te edustajat, paitsi Harkimo, olitte edellisessä hallituksessa luomassa hyvinvointialueita [Välihuutoja vasemmalta] ja tätä hallintohimmeliä, jonka me saimme teiltä perinnöksi. Ei näitä teidän sotkujanne nyt ihan käden käänteessä olisi kukaan korjannut. Hallituksella on käynnissä Hyvän työn ohjelma, jossa tehdään lyhyen ja pitkän aikavälin toimia [Krista Kiuru: Se aloitettiin, hyvä edustaja, jo viime kaudella!] sote- ja pelastusalan henkilöstön riittävyyden ja saatavuuden turvaamiseksi. Hallitus tekee hyvinvointialueiden rahoituksen kannustavuuteen tähtääviä muutoksia hallitusti.

Me perussuomalaiset näemme todella tärkeänä, että auttavia käsiä olisi riittävästi hoito- paikoissa. Teknologia on vain lisäapu, täydentävä apu, kuten ministeri Juuso totesi.

Ja vielä tilaus jäänmurtajista: se antaa työtä, se kohentaa taloutta, sillä maksetaan palveluja. [Suna Kymäläisen välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Wallinheimo.

17.03 Sinuhe Wallinheimo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun kuuntelee oppositiota, heidän vaihtoehtomuuttaan ja tietyllä lailla myös valitustaan, ei ole muuten ihme, että kokoomus voitti nuorten kunta- ja aluevaalit. [Eduskunnasta: Kyllä se jotkut vaalit voittaa!] Sieltä sentään löytyy nuoria, jotka näkevät, että täältä löytyy myös puolue, joka haluaa katsoa myös... [Aino-Kaisa Pekonen: Vaalipuhe!] — Niin, vaikka sitäkin. — Eli löytyy puolue, joka pystyy katsomaan julkisen talouden perään, pystyy varmistamaan palvelut myös tuleville sukupolville. [Vasemmalta: Työllisyyden palvelut!] Ja miksi näin? Koska me olemme tulevaisuuden puolue, niin kuin tämä hallituskin on tulevaisuuden hallitus. Me teemme juuri niitä toimia, että me pystymme tulevaisuudessakin varmistamaan julkiset palvelut. [Suna Kymäläisen välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Siponen.

17.04 Markku Siponen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen tässä pohtinut, mitä hallitus vielä keksii ikäihmisten tilanteen kurjistamiseksi. Tämä mummo- ja papparalli kiihtyy.

Tässä äsken hallituksen puolelta kannettiin huolta omaishoitajien tilanteesta. Mutta oletko unohtaneet, että tälle keväälle lupasitte omaishoitolain uudistuksen? Ministeri on täältä vahvistanut, että sitä ei ole tulossa. Tulee vain opaskirja. Eli olette kääntäneet myöskin omaishoitajille tässä selkänne.

Todellakin uusimpana säästönä on tämä 16 miljoonaa euroa kotihoidosta, ja se todellakin tarkoittaa satojatuhansia kotikäyntejä vähemmän. Jos ajatellaan näitä kotona asuvia iäkkäitä ihmisiä, niin kyllä he tarvitsevat hoitajan läsnäoloa nimenomaan enemmän, eivät vähemmän — enemmän läsnäoloa, ei vähemmän. Kyllä minäkin hämmästelen ministerin puheenvuoroa siitä, että joillakin vanhuksilla kotihoito kävisi liian usein. Eihän kukaan, hyvänen aika, maksa turhasta, liioista kotikäynneistä. Aivan varmasti siellä käydään tarpeen mukaan.

Ja kyllä meitä todellakin kiinnostaisi: Ikäihmisille tulee nyt paljon leikkauksia. [Puhemies koputtaa] Edelleen on auki tämä 100 miljoonaa — mihin se kohdistuu? [Puhemies: Aika!] Kyllä me haluamme tiedon, tuleeko lisää leikkauksia ikäihmisille.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kokko.

17.05 **Jani Kokko sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Voi, kunpa meillä olisi-kin sosiaali- ja terveystalouden alalla sellainen tilanne, että siellä mummojen ja pappojen luona oikeasti ihmisiä riittää ihan siihen saakka, että he voivat siellä rampata. Mutta kun katsoo sitä todellisuutta, mikä hyvinvointialueilla on, niin henkilöstöstä on lähestulkoon kaikilla sektoreilla pulaa, joten en kyllä todellakaan usko, että meillä nimenomaan niitä resursseja riittäisi siihen, että kotihoidon työntekijät olisivat jo vanhuksille ihan riesaksi asti, varsinkin kun me näemme sitä, että ne aikataulut siellä kotona käymisessä ovat varsin kireät.

Tunnen lähipiirissäni useita kotihoidon työntekijöitä, jotka sanovat, että se lääkejakelu ja muut hoitotoimenpiteet, mitä he tekevät, ehkä juuri pystytään hoitamaan, mutta sitten, jos vanhus pyytää jotain muuta apua, oli sitten kysymys ihan niinkin pienestä asiasta kuin vaikka kynsien leikkauksesta, niin johdosta on sanottu, että ei kuulu meille, pyytäkää jotain muuta sitten tekemään se, koska nämä aikarajat ovat niin tiukat ja mitoitus on tehty sen mukaisesti. Siinä suhteessa kyllä pidän ehkä aika kylmäävänä sitä puhetta, että meillä nimenomaan ikäihmisten parissa kotihoito suorastaan ramppaisi ja ikääntyneet kokisivat tämän ongelmana.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen.

17.07 **Eemeli Peltonen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus tosiaankin lupasi tehdä hyvissä ajoin ennen alue- ja kuntavaaleja selkoa näistä sote-leikkauksistaan. Tänäpä, kun ennakkoon äänestys on ollut jo useita tunteja käynnissä, tiedämme, miten tässä lopulta kävi. Hallituksen lisäleikkauksista soteen on todellakin paljastettu vasta jäävuoren huippu. Vieläkään suomalaiset eivät tiedä, miten hallitus aikoo toteuttaa esimerkiksi jopa sadan miljoonan euron leikkaukset sosiaalihuollon palveluihin.

Hetki sitten kuulumme tässä salissa vastuuministeriltä, että jokin virkavalmistelun tulos tai ehdotus olisi olemassa — näin kuulumme — ja kyllä vetoan siihen, että pääministeri saapuisi saliin tekemään selkoa tähän tilanteeseen. Onko tällainen ehdotus olemassa vaiko ei, ja koska se tullaan julkistamaan? Kyllä nyt tähän sekavaan tilanteeseen täytyisi selvyys saada. Ihmiset ansaitsevat tietää, mistä hallitus sosiaalihuollonkin osalta aikoo leikkauksia tehdä. [Eduskunnasta: Kuka johtaa hallitusta?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kilpi.

17.08 **Marko Kilpi kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus joutuu elämään siinä todellisuudessa, että Suomi on vaarallisesti velkaantunut hyvinvointiyhteiskunta, [Suna Kymäläinen: Teidän ansiosta vielä lisää!] jolla on julkisen velan suhde bruttokansantuotteeseen yli 80 prosenttia, joka yhteisesti sovittuna ei saa ylittää sitä 60:tä prosenttia, ja samalla myöskin perusjäämä on negatiivinen, kun se esimerkiksi tuolla oliiviöljymaisakin on positiivinen. Nämä ylitykset ja vajeet eivät saa olla vähäisiä eivätkä pitkäkestoisia. Sen lisäksi kestävyysvaje rätkii runkoon, muutkin megatrendit ovat siellä kasvavasti kimpussa, ja talouskaan ei ole kasvanut 17—18 vuoteen.

Siitä huolimatta hallitus laittaa sen yli kaksi miljardia lisää sote-palveluihin tänäkin vuonna, ja kyllä, joudutaan leikkaamaan, ja kyllä, joudutaan keksimään uusia keinoja jär-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

jestää niitä palveluita ja pitää niistä huolta — niin kuin esimerkiksi lastensuojelu tai esimerkiksi yöpäivystykset, nekään eivät ole pelkkiä leikkauksia eivätkä sulkemisia, vaan siellä tulee korvaavia toimenpiteitä.

Täällä edustaja Tynkkynen sanoi, että on isänmaallista yrittää pelastaa hyvinvointiyhteiskunta. Mikään ei ole sen isänmaallisempaa kuin se, mitä tämä hallitus tekee juurikin näillä toimillaan, millä se pelastaa hyvinvointiyhteiskunnan. Nimittäin jos näin ei tehdä, niin tehdään se isoin leikkaus: sieltä leikataan se hyvinvointi pois, ja jää pelkkä yhteiskunta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Tynkkynen.

17.09 Oras Tynkkynen vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuuntelin sekä hyvin kiinnostuneena että iloisena ministeri Juuson puheenvuoroa — iloisena toki sen takia, että on hienoa nähdä teitä taas täällä — kun avasitte vähän tätä 100 miljoonan euron säästöpakettia sosiaalihuollosta. Sen osan siitä puheenvuorosta ymmärsin, että hallinnollista taakkaa keventämällä, jos siinä onnistutaan, varmasti säästöjä voidaan saada, ja työn vaikuttavuuskin kuulosti oikein hyvältä.

Mutta vielä jäi vähän auki, että ihankohan näistä se 100 miljoonaa euroa saadaan kasaan. Kun te pääsitte jo hyvään vauhtiin tässä puheenvuorossanne tämän paketin avaamisessa, niin voisitteko jatkaa vähän pitemmälle ja ehkä joillakin luvuillakin avata sitä, mistä tarkemmin se 100 miljoonaa euroa koostuu: mikä saadaan sieltä hallinnollisen taakan keventämisestä, mikä vaikuttavuuden parantamisesta? Ehkä voitte kertoa myös siitä tarkemmin, että kun ministeriössä tätä valmistelua on tehty, niin miten se valmisteluasiakirja voitaisiin saada tänne eduskunnan tietoon? Auttaako tietopyyntö, vai auttaako, jos valiokunta sitä pyytää, vai mikä toimii?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen.

17.11 Riitta Mäkinen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kuluneet kaksi vuotta ovat olleet suomalaisille äärimmäisen vaikeita. Kymmenet tuhannet ovat jääneet työttömiksi, rahat eivät riitä asumiseen, ruokaan, lääkkeisiin saati lasten harrastuksiin. Samaan aikaan lääkäriin pääsyä heikennetään ja avun saamista vaikeutetaan. Tämä on ihmisten arjen realismia tänä päivänä tässä yhteiskunnassa.

Te teitte lisäpäätöksiä näistä leikkauksista jo vuosi sitten, ja nyt ne kohdennetaan Suomessa kaikkein heikoimmassa asemassa oleviin: tukea ja apua tarvitseviin lapsiin ja nuoriin, vammaisiin ja vanhuksiin. Tosiasia on se, että te tulette jäämään historiaan hallituksena, joka maksattaa oman epäonnistuneen talous- ja työllisyyspolitiikan kaikkein heikoimmilla, niillä, jotka eivät pysty itse puolustautumaan. Se ei ole reilua, se ei ole inhimillistä, se on suorastaan häpeällistä.

Koska pääministeri ja valtiovarainministeri ovat jo poistuneet paikalta, esitän kysymyksen aitiassa oleville ministereille. Inhimillisyys kuuluu politiikkaan. Oletteko te tästä samaa mieltä, ja jos olette, koska alatte toimia sen mukaisesti?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Huhtasaari.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

17.12 **Laura Huhtasaari ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yksikään edustaja tässä salissa ei pääse pakoon sitä tosiasiaa, että Suomen talouden tilanne on heikko. Talous ei ole kasvanut 17 vuoteen mutta menot ovat. Tämä hallitus tekee kaikkensa, jotta ulkomaankauppa olisi jatkossa ylijäämäinen. [Suna Kymäläisen välihuuto] Joka kolmas ve-roeuro menee soteen, siksi jäänmurtajat ovat tärkeä asia. Lisäksi en ymmärrä, miksi nau-rattaa se, että me saamme lisää vientiä Suomeen ja lisää dynamiikkaa. [Timo Harakka: Onko nimet jo kauppakirjoissa!]

Ja sitten tämä teknologiavastustus, mitä täällä jatkuvasti on. Onko sekin paha asia, jos me saisimme säästöjä siitä, että me saamme vähennettyä byrokratiaa, luotua uusia ratkai-suja, innovaatioita ja muuta? Itsekin harkitsin älymaton ostamista. Siis teknologia kehitty-y ihan valtavalla vauhdilla, ja jos siitäkin saa säästöjä, niin onko sekin opposition mielestä huono asia? Tätä kyllä ihmettelen. [Timo Harakka: Mutta ettekö ostanut sitä?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Edustaja Valtola.

17.13 **Oskari Valtola kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Säännöllisen koti-hoidon kustannukset ovat THL:n arvion mukaan noin 1,6 miljardia, ja tämä koostuu lähes 39 miljoonasta kotikäynnistä. Eli käytännössä tämä teknologialla saatava säästö olisi yksi prosentti kotihoidon kustannuksista. [Eduskunnasta: Taas on se yksi prosentti!] Tämä 700 000 hoitokäyntiä taas on lähes kaksi prosenttia näistä käynneistä, eli siinä on tietty gäppi.

Se pitää myöntää, että omassa tviitissäni oli virhe, että Etelä-Savossa kotihoidon kustan-nukset ovat 107 euroa 39 senttiä per tunti, ja selvitämme nyt tietysti, miksi ne ovat nous-seet merkittävästi. SDP ja keskusta niin kuin kokoomuskin kannattivat Etelä-Savossa tek-nologian käyttöönottoa kotihoidossa, ja sillä saimme noin kolmen miljoonan euron sääs-töt, jotka ovat samaa tasoa kuin mitä esimerkiksi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on saanut. [Puhemies koputtaa] Olen täysin varma, että nämä 16,5 miljoonan euron säästöt ovat saatavissa. Se on vain yksi prosentti.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mattila.

17.15 **Hanna-Leena Mattila kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Täs-sä viime torstaina jaetussa hallituksen säästölistassa on kohta, joka minua huolestuttaa: ni-mittäin te haluatte keventää RAI-mitoitusta. En tiedä, missä todellisuudessa te elätte, kos-ka jo tällä hetkellä kotona on sellaisia vanhuksia, joittenka hoitopaikka olisi kovastikin hoi-tolaitoksessa. Kriteerit hoitopaikan saamiseksi ovat niin korkeat, että meillä on todellakin huonokuntoisia vanhuksia kotona eikä sieltä oikeasti pystytä keventämään. Siksi kysyisin-kin ministeri Juusolta, kun tätä ongelmaa ei saa nyt säilyttää hyvinvointialueitten niskaan: millä tavalla tämä keventäminen tullaan tekemään?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Krista.

17.15 **Krista Kiuru sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä digitaalisuudes-ta: Meillähän on nyt tänään ollut keskustelussa sosiaalihuollon sadan miljoonan leikkauk-set ja niiden sisältö, mutta se, mikä on varmaa, on se, että on tulossa sosiaalihuollon 30 mil-joonan leikkaus nimenomaan digitaalisuutta ja teknologiaa hyväksikäyttäen vanhuspalve-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

luihin. Tämä työryhmä on istunut, mutta, yllättävää kyllä, sen lopputulosta ei laitettu ennen vaaleja lausuntokierrokselle. Itseäni on mietityttänyt, miksei. Jos tämä teknologia on niin helppo ja kivuton ratkaisu, niin ei muuta kuin lausuntokierrokselle ja katsotaan, mitä väki sanoo. Näyttääkin siltä, että kokoomus haluaa kulisseyksissä sitä, että jos teknologiaa lisätään ympärivuorokautisessa hoivassa ja kotihoidossa, niin voisi myöskin laskea mitoitusta vielä alimmasta 0,6:n mitoituksesta alemmas tätä teknologiaa hyväksikäyttämällä. Näin nälkä kasvaisi syödessä ja 30 miljoonaa jäisi unholaan ja säästettäisiin vielä enemmän. Kysynkin, ministeri: onko niin, että teknologian hyväksikäyttämisessä mitoituksista pidetään kiinni?

Ja kysyn vielä teiltä kaikilta: eikö kuntouttava työtoiminta ole nimenomaan sosiaalihuollon palvelu, [Puhemies koputtaa] ja olisiko se sitä enää kunnissa? Miksi ministeri käytti kuntouttava työtoiminta -nimeä, jos se siirretään [Puhemies koputtaa] sinne?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kari.

17.17 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva eduskunnan puhemies! Tässä talossa ja eduskunnan salissa on pitkäaikainen käytäntö siitä, että puhumme arvostavasti toisiamme kohtaan emmekä syytä toisiamme valehtelusta, ja tätä taustaa vasten epäsitämaallisuuden käyttäminen varapääministeriltä, kun oppositio käyttää perustuslaillista oikeuttaan ilmaista omaa näkemystään asiasta, oli täydellisen asiaton eikä tähän saliin kuulu. [Suna Kymäläinen: Eikä pahoitellut!]

Ministeri Juuso, tervetuloa Lahden torilta. Yksikään siellä, varmaan lähes 200 ihmisen kanssa keskusteltuani, ei sanonut, että kotihoidon suurin ongelma on se, että kotihoidon henkilökuntaa ramppaa ihmisten kotona, vaan pikemminkin kotihoito ei riitä kaikilta osin vastaamaan ihmisten palvelutarpeeseen.

Olen itse myös Päijät-Hämeen Omaishoitajien puheenjohtaja ja odotin hallitusohjelmalta paljon nimenomaan omaishoidon kehittämisen kohdalla. Kun täällä on sanottu, että hallitus on tulevaisuuspuolue, niin näyttää nyt, että tämä omaishoito jää tulevaisuudessa muiden hoidettavaksi asiaksi. Onko teillä, ministeri Juuso, antaa edes jotain lohtua siitä, että tältä hallitukselta tulisi pontevien puheiden sijaan [Puhemies koputtaa] myös rahaa omaishoitoon, uutta toimintaa ja tukea hallitukselta, yhden ohjekirjan lisäksi?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mehtälä.

17.18 Timo Mehtälä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä on puhuttu paljon leikkauksista, toivottavasti ei kuitenkaan ihmisoikeusleikkauksista.

Hyvä hallitus, säästöt voivat olla hyvinkin kyseenalaisia. Oulaskankaalla tehtiin eilen viimeinen tekonivelleikkaus ja yöpäivystys loppuu tämän kuun lopussa. Jatkossa siis kaikki palvelut ovat Oulussa. Mitä saa sillä rahalla, kun ambulanssiyksikkö ajaa Raahesta Ouluun? Tästä on siis tarkka laskelma olemassa. Yhden lääkärin ja kaksi sairaanhoitajaa saa yöpäivystykseen puolentoista kerran reissun hinnalla. Ajatelkaapa, mitä kustannuksia siitä tulee, kun ajetaan maakunnan etelälaidalta, esimerkiksi Reisjärveltä 190 kilometriä, Ylivieskasta, Nivalasta, Haapajärveltä 120—160 kilometriä, eli tuplaten tämä matka, minkä tässä esimerkkinä kerroin. [Puhemies koputtaa] Samalla myös kaikki riskit kasvavat, kun ambulanssien lukumäärä kasvaa. Kansalaisaloite Oulaskankaasta [Puhemies koputtaa] on tulossa tänne eduskunnan käsittelyyn. Ministeri Juuso, mikä on tilanne sen osalta?

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto.

17.20 **Laura Meriluoto vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämä hallituksen väite, että vammaisilta ei leikata, ei kyllä pidä paikkaansa. Esimerkiksi gerontologian professori Maria Jylhä on todennut: ”Vammaispalvelujen ikärajoja ei voi perustella millään järkevällä logiikalla tai vanhenemisesta kertovalla tutkimustiedolla. Mitään tavanomaiseen vanhenemiseen kuuluvaa vammaisuutta ei ole olemassa. Ei ole mitään ikärajaa, jonka jälkeen vammaisuus kuuluisi asiaan. Tämä on ikäsyrrintää ja noudattaa taas kerran sitä toimintatapaa, jossa niiltä otetaan, joiden arvellaan olevan kyvyttömiä vastarintaan.” Vastavia asiantuntijalausuntoja on saatu kuulla muitakin. On esimerkiksi ihmetelty, miten täsmälleen sama henkilökohtaisen tai liikkumisen avun tarve, minkä 64-vuotiaalla katsotaan johtuvan vammaisuudesta, voikin 65-vuotiaalla johtua tavallisesta vanhenemisestä.

Arvoisa ministeri Juuso, toivottavasti kuuntelette näitä asiantuntijoita tarkalla korvalla näitten lakien valmistelussa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Eskelinen.

17.21 **Seppo Eskelinen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Suomessa hyvinvointialueiden ja kuntien suurena apuna on ollut palveluja tuottamassa meidän laaja järjestökenttämme. Näitten sote-leikkauksien lisäksi tulevaisuuspuolueen Wallinheimo mainitsi, että kokoomus ja hallitus ovat nyt suunnittelemassa massiivista leikkausta järjestökenttään vuosille 26—27. Nyt ei isketä lekalla vaan isketään moukarilla. Leikkaukset tulevat vaikuttamaan erityisesti monien ikäihmisten, perheiden, pienituloisten, työttömien ja nuorten arkeen. Iso osa matalan kynnyksen kohtaamispaikoista, neuvontapalveluista, harrastusryhmistä ja monet pienet järjestöt joutuvat lopettamaan toimintansa. Järjestöjen apuna on lisäksi ollut suuri joukko vapaaehtoisia kansalaistoimijoita. Nämä järjestökentän leikkaukset, satojen miljoonien rahalliset leikkaukset — lasku tulee olemaan suuri ja vaikutukset vuosia eteenpäin. Lasku tulee suurelta osin sitten kunnille ja hyvinvointialueille palveluiden lisätarpeena.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Väyrynen.

17.22 **Ville Väyrynen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tässä on keskustelun aikana jälleen monta kertaa palattu päivystysten lakkauttamiseen, hoitotakuuseen ja hoitajamitoitukseen. No, päivystyksiä ei olla lakkauttamassa, yöpäivystyksiin tulee toki muutoksia. Jossain sanottiin, että iPadilla ei pestä hampaita. Niitä ei pestä myöskään hoitajamitoituksella, eikä yhtään potilasta hoideta hoitotakuulla. Muistaakseni edustaja Lohikoski sanoi, että teidän säätämänne hoitotakuu murennetaan nytten. Se on ihan totta, että te sääditte sen, me toteutettiin. Se oli edellisellä kaudella. Se oli kolme kuukautta, ja silloin se ei ollut mitenkään epäinhimillistä, niin kuin se ei ole nyttenkään.

Meillä on sosiaalidemokraattien puheenjohtajan suulla käyty kampanjoimassa ympäri Suomea ja sanottu, että suuri osa hyvinvointialueista pyrkii ja pääsee kahden viikon hoitotakuuseen. Siitä on vedetty tällainen logiikka vielä, että jos tämä onnistuu, niin hallitus joutuu perääntymään tästä omasta lainsäädännöstään. Tämä on vähän semmoinen erikoinen logiikka, että se, että alueet pyrkivät ja pääsevät hoitotakuuseen tai kahden viikon hoitoonpääsyyn, olisi sekin ikään kuin hallituksen vika.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Honkonen.

17.23 Petri Honkonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! On komentoitava tätä uskomatonta käsienpesun ja harhaanjohtamisen määrää, mitä täällä on esitetty varsinkin kokoomuksen ja perussuomalaisten taholta.

Ensinnäkin tämä hyvinvointialueiden rahoitusmalli on perusratkaisuiltaan, peruskohdiltaan identtinen sen kanssa, minkä kokoomus ja perussuomalaiset hyväksyivät Sipilän hallituksen aikana. [Markus Lohi: Juuri näin! — Krista Kiuru: Näin on!] Älkääpä unohtako sitä.

Toisekseen, te annatte ymmärtää, että hyvinvointialueet toimisivat jotenkin irrallisessa todellisuudessa, irrallaan hallituksesta ja valtiosta, kun ne samaan aikaan saavat käytännössä joka ikisen euron ja lainsäädännön kautta kaikki tehtävänsä valtiolta, ja te olette nyt kaksi vuotta olleet hallituksessa. Muistutus siitäkin teille.

Mitä tulee tähän mummoralliin, niin teillä olisi ollut tässä kaksi vuotta aikaa tuoda esimerkiksi Kela-korvausten siirto hyvinvointialueiden budjettiin, mikä kannustaisi ylläpitämään näitä lähipalveluita. Ei ole kuulunut sitä hallituksen esitystä. Ja toisekseen kaikki asiantuntijat, käytännössä kaikki THL:stä lähtien, ovat toivoneet, että tätä alijäämän kattamisvelvoitetta voitaisiin nyt pidentää. Siitä on seurausta tämä mummoralli, siitä on seurausta nämä monet muutkin hyvinvointialueiden ongelmat. Toteuttakaa se.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hyrkkö.

17.25 Saara Hyrkkö vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tämän välikysymyksen taustalla on aito huoli ihmisten sosiaali- ja terveyspalveluista, lapsista ja nuorista, koulutuksesta ja kulttuurista. On pakko sanoa, että tämän keskustelun perusteella ei ole tullut vaikutelmaa, että hallitus ottaisi tämän opposition esittämän huolen kovin vakavasti. Sen sijaan olemme kuulleet ministeriäitiosta syyttelyä ja sättimistä, vääristelyä ja vähättelelyä — emme toki näiltä ministereiltä, jotka siellä nyt edelleen istuvat. Kiitos siitä teille, että olette täällä edelleen kuulolla. Jos joskus opposition retoriikka on lennokasta, niin kyllä ehkä petrattavaa olisi hallituksenkin päässä.

Opetus- ja kulttuuriministeriön leikkauksista on puhuttu täällä aika vähän — tietysti sen takia, että niitä leikkauslistoja emme vieläkään ole saaneet nähtävillemme. Ne ovat edelleen jossain hallituksen pöytälaatikossa, ja nyt on vähän kolmenlaista tietoa siitä, milloin ne ylipäänsä tulevat. Ministeri Talvitie on aiemmin puhunut toukokuusta, ministeri Adlercreutz puoliväliriihestä, ja nyt ministeri Bergqvist on sanonut, että osa ehkä keväällä ja sitten osa ehkä vasta syksyllä. Täytyy sanoa, että epätietoisuus on raastavaa. Teidän aikaisemmatkin leikkauksenne ovat kohdelleet näitä aloja [Puhemies koputtaa] hyvin kouraisesti. Siellä ollaan todella huolissaan ja peloissaan ja halutaan tietoa niistä. [Puhemies: Aika!] Minusta kulttuurialalla, nuorisoalalla, koulutuskentällä on oikeus tietää, mistä te aiotte leikata.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

17.26 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllähän tämän keskustelun suurin uutinen on ollut se, että te, ministeri Juuso, olette täällä todennut, että teillä on tieto, mistä tämä piiloteltu 100 miljoonan euron lisäleikkaus ollaan ottamassa. Te to-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

tesitte, että teillä on virkaesitys, jolla saadaan 100 miljoonan euron säästö näistä sosiaali-huollon palveluista.

Jos tämä pitää paikkansa, mitä siis te totesitte, niin se asettaa kyllä pääministerin puheet tässä salissa mielenkiintoiseen valoon, koska pääministeri juuri ennen teidän puheenvuoronne levitteli käsiään ja sanoi, ettei kenelläkään ole mitään tietoa. Jos nyt sitten uskon teitä, niin sehän tarkoittaa silloin sitä, että pääministeri on puhunut eduskunnan edessä muunneltua totuutta. Pitääkö meidän epäillä, onko pääministeri johtanut eduskuntaa tahallaan harhaan? Nyt olisi kyllä saatava pääministeri paikalle selventämään tätä tilannetta, koska, ministeri Juuso, teidän puheidenne perusteella [Puhemies koputtaa] tämä on ihan täydellisessä sotkussa. [Krista Kiuru: Virkaesitys ei ollut olemassa pääministerillä, mutta Juusolla on!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Seuraavaksi edustaja Simula.

17.27 Jenna Simula ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Oppositio on vaalikii-massaan saanut aikaiseksi vaalivälikysymyksen, suorastaan yhteisen vaalikampanjan. Sil-lä pelotellaan suomalaisia ja muunnellaan tosiasioita rankasti. [Timo Harakka: Ollaanko isänmaallisia kuitenkin?] Pormestariehdokkaat juoksivat vuorotellen tuolla pöntössä pitä-mässä vaalipuheita ja muistuttelemassa kansalaisia siitä, että ennakköäänestys on alkanut. [Aki Lindén: Ja Junnilakin piti puheenvuoron!] Uskotteko te itsekään tähän teidän väliky-symykseenne? Yritättekö te oikeasti kaataa hallitusta? Esimerkiksi oppositiopuolue kes-kustan puheenjohtaja, edustaja Kaikkonen ei ole ilmeisesti itse edes äänestämässä tuleva-na perjantaina, kun epäluottamusäänestys on. Sain nimittäin jostain kummallisesta syystä keskustalaisilta kutsun vaalitulaisuuteen, jossa hän on jakamassa kinkkukiusausta Oulussa, kun pitäisi olla äänestämässä täällä. [Minna Reijonen: Aiotteko mennä?] Taitaa se kinkku siinä kiusauksessa olla soijaa eikä sikaa keskustan tuntien. [Hanna-Leena Mattilan väli-huuto]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kauma. [Hälinää] — No niin, Kauma.

17.28 Pia Kauma kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tätä keskustelua seu-raava saa kyllä aivan väärän kuvan siitä, minkälaisella tolalla sosiaali- ja terveystaloudet ovat tällä hetkellä. Hän saa niistä paljon huonomman kuvan kuin miten ne ovat. [Petri Hon-kosen välihuuto] Se on minusta todella valitettavaa, koska täällä pelotellaan suomalaisia sillä, minkälaisessa tilassa sosiaali- ja terveystaloudet ovat.

Kuten pääministeri Orpo aiemmin täällä salissa totesi, tärkeintä on se, että suomalaiset voivat nimenomaan luottaa siihen, että apua saa, kun terveydessä on huolia, ja tämä halli-tushan on tehnyt toimia sen eteen. Muun muassa soteen jo pelkästään tänä vuonna laite-taan 2,2 miljardia euroa lisää rahaa. Lasten ja nuorten terapiatakuu on toteutumassa touko-kuussa. Kela-korvauksia suunnataan yli 65-vuotiaille, jotta he pääsevät julkisen palvelun hinnalla sinne yksityiselle puolelle. [Suna Kymäläisen välihuuto] Oppimisen tukeen ja pe-ruskoulujen vahvistamiseen laitetaan [Markus Lohi pyytää vastauspuheenvuoroa] 200 mil-joonaa euroa lisää rahaa vuodessa. Eli toimia tehdään.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Mutta, arvoisa puhemies, toki pitää myös uutta teknologiaa ja parhaita käytäntöjä ottaa käyttöön. Olisinkin kysynyt ministeri Ikoselta: millaisia parhaita käytäntöjä teille on tullut tietoon, joita voitaisiin jakaa eri hyvinvointialueilla? [Jouni Ovaskan välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten otetaan vielä kolme puheenvuoroa ja sen jälkeen ministerien vastauksia. Nämä ovat edustajat Nikkanen, Berg ja Hänninen.

17.30 Saku Nikkanen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Pari vuotta sitten viime eduskuntavaalien aikana ja alla moni suomalainen luotti siihen, että kokoomusta äänestettäessä sosiaali- ja terveyspalveluista ei leikata, tai perussuomalaisia äänestänyt luotti siihen, että pienituloisilta suomalaisilta ei leikata. Kun oikein puheenjohtajat näin lupasivat, niin luottoa tuli ja ääniäkin paljon. Erityisesti kotikaupungissani Salossa teitä äänestäneillä on varsin pettynyt olo, lakkauttitehan te yöpäivystyksen tässä hiljattain, tai tullette lakkauttamaan, siirrätte vaativan leikkaussalitoiminnan Turkuun, sekä sitten hyvinvointialueiden leikkausten johdosta myöskin terveysasemille pääsy heikkenee ja vaikeutuu. Viimeisenä sain lukea näistä kaikista leikkauksista, mitä on tullut, eilisestä Salon Seudun Sanomista, että Lasten Laulukaupunki -festivaalikin, joka on meidän pitkäaikaisin festivaali, menetti valtioneutensa ja on vaarassa peruuntua.

Arvoisa puhemies! Meillä Salossa, kuten muuallakin Suomessa, ollaan hyvin huolissaan, ja aidosti, mistä talosta tällä kertaa leikataan ja kenen laulu katkeaa seuraavaksi, kun lapsien lauluskaan ei ole tältä hallitukselta turvassa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten Berg.

17.31 Kim Berg sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tästä vammaispalvelulain elinkaarirajauksesta, millä ikääntyneet nyt halutaan rajata vammaispalvelulain ulkopuolelle ja näin säästää ne 20 miljoonaa euroa: Viime syksy meni sosiaali- ja terveysvaliokunnassa aika pitkälti siinä, kun hallituspuolueiden edustajat yrittivät väkisin saada tästä esityksestä perustuslain mukaista. No, lopulta onneksi uskottiin perustuslakiasiantuntijoita ja annettiin tässä periksi. Nyt kysyisin teiltä, ministeri Juuso: millä taikasauvalla te ajattelitte nyt tämän esityksen saada perustuslain mukaiseksi, kun viime syksynä useamman kuukauden yrittämisen jälkeen siinä ei onnistuttu?

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Vielä edustaja Hänninen.

17.32 Juha Hänninen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvokas puhemies! Me emme usko siihen, että palvelujärjestelmää pidetään hengissä nostamalla verotusta tai ottamalla lisää velkaa. Me uskomme siihen, että uudistamalla ja purkamalla turhia normeja saadaan enemmän aikaan vähemmällä. On helppo luvata kaikkea kaikille, mutta vaikeampaa on kantaa vastuuta. Hallitus ei ole luvannut mahdottomia. Me olemme valinneet suunnan, joka rakentaa parempaa tulevaisuutta, ei romuta sitä. Jos joku väittää, että palveluiden laatu voidaan turvata pelkästään rahalla, ilman uudistuksia, hän ei tee rehellistä politiikkaa. Teemmekö me, arvoisa ministeri Juuso?

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten aloitetaan, ja otetaanko vaikka sillä tavalla, että Bergqvist minuutti ja sitten Ikonen kaksi minuuttia ja kolme minuuttia Juusolle. — Bergqvist.

17.33 Liikunta-, urheilu- ja nuorisoministeri Sandra Bergqvist (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies, ärade talman! Kun puhuin näistä OKM:n leikkauksista, niin kuten sanoin, tämä on normaali budjettiprosessi. Sitä ei ole kytketty vaaleihin, ei ole kytketty puoliväliriiheen, vaan se on kytketty vain siihen tavalliseen budjettiprosessiin. Se tarkoittaa sitä, kuten sanoin, että kevään aikana neuvotellaan ja sitten VM julkistaa tämän budjettiesityksen vasta elokuussa. Mutta kun tiedetään, että tämä on herättänyt paljon kysymysmerkkejä ja huolia kentällä, niin me kolme ministeri Talvitien kanssa ja Adlercreutzin kanssa yritetään neuvotella niin, että meillä olisi jotain päätöksiä jo kevään aikana. Se on meidän mielestä hyvä asia, koska sitten pystymme jo kevään aikana kertomaan kentälle, mistä on kyse. Mutta tämä ei ole kytketty varsinaisesti siihen puoliväliriiheen eikä vaaleihin, vaan tämä on ihan tavallinen budjettiprosessi, ja yleensä näitä tietoja tulee julkisuu-teen vasta sitten elokuussa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ministeri Ikonen, kaksi minuuttia.

17.34 Kunta- ja alueministeri Anna-Kaisa Ikonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kyllä, inhimillisyys kuuluu politiikkaan, ja se näkyy tässä esityksessä esimerkiksi niin, että on haettu säästöjä, jotka kohdentuvat mahdollisimman vähän suoraan ihmisten palveluihin. Tässä listassa, mitä meille on esitetty hallituksena, ei ole mukana niitä, että sairaaloita nyt lakkautettaisiin, synnytyssosastoja lopetettaisiin. Lastensuojelussa sosiaalityöntekijän asiakasmäärää ei kasvateta, ympärivuorokautisen hoivan asiakasmaksut eivät nouse, iäkkäitten maksuissa ei jatkossakaan huomioida varallisuutta. [Välihuutoja keskustan ja sosiaalidemokraattien ryhmistä] Muun muassa tällaisia valintoja me teimme juuri inhimillisyys edellä.

Kysyttiin työllisyyden hoidon välineistä. Kyse on ennen kaikkea työllisyyden hoidon välineitten kehittämisestä. Kyllä, kuntouttava työtoiminta on siirtymässä kuntiin, ja sitä kehitetään vahvistamaan entistä paremmin työllisyyden hoitoa, mutta sosiaalinen kuntoutus jää hyvinvointialueille, ja me kehitämme näitä välineitä ja niiden suhdetta toisiinsa. [Krista Kiuru: Olisi hyvä kuulla, mitä eroa näillä on!]

Vielä tästä taloudesta: Täällä sanottiin, että kaikki ovat toivoneet alijäämän kattamisvelvoitteen pidentämistä. Siinä hallitus on etenemässä aluekohtaisesti, ei yleisen lainsäädännön uudistamisella. Jos tarkemmin katsotaan, mitä asiantuntijat ovat sanoneet, niin arviointineuvoston puheenjohtaja on todennut, että tämä voi toteutua myöskin arviointimenettelyn kautta. STM on kehottanut kehittämään ennakkoivan ohjauksen menettelyä, jonka kehittämistyö on parhaillaan käynnissä, ja se tuli voimaan jo vuodenvaihteessa. Suunta yli-päätään alueilla on taloudenhoidossa oikea. Se on kehittymässä sinne, että käänne on jo nähtävissä parempaan, ja myöskin hyvinvointialueet, kuten edellisessä puheenvuorossa kerroin, ovat onnistuneet järjestämään palveluita paremmin kuin aiemmin. Sote-palveluit-ten vahvistumisesta on paljon merkkejä.

Jos vielä lopuksi näistä hyvistä käytännöistä: myöskin sellaisia on paljon liikkeellä. Jos me katsomme hoitoonpääsyä, hallitus on tuomassa nyt tänä keväänä voimaan terapiata-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

kuun, Kela-korvauksia on viety eteenpäin, digiklinikoita on kehitetty hyvinvointialueilla. Jos puhumme hoidon jatkuvuudesta, sitä turvataan muun muassa omalääkäri-, omatiimimalleilla. Ja jos puhumme vaikkapa päivystykseen joutumisesta, niin että [Puhemies koputtaa] ikäihminen joutuu sinne vaikka ambulanssilla useampaan kertaan, niin tässä ratkaisuna ovat olleet liikkuvat palvelut ihmisen luo. Mielestäni nämä ovat hyviä suuntia. [Aki Lindénin välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten vielä ministeri Juuso, kolme minuuttia, ja sitten jatkamme: mennään puhujalistaan, ja ministerit saavat sitten, mikäli ovat paikalla, vielä myöhemminkin puheenvuoroja. — Mutta nyt ministeri Juuso, kolme minuuttia.

17.37 Sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso: Kiitos, arvoisa puhemies! Vielä näistä sosiaalihuollon 100 miljoonan säästöistä ja listoista — niistä jo äsken kerroin, mutta toistan nyt sen saman: Varsinaista virkaesitystä siinä muodossa, että meillä olisi jo tarkat listat siitä, miten tämä 100 miljoonaa saadaan kokoon, ei ole. Minulla on taustapaperi, virkakunnan laatima taustapaperi, missä sanotaan, että nämä säästöt saadaan vähentämällä hallinnollista työtä, esimerkiksi palvelupäätöksiin ja hankintoihin liittyvää työtä. Tämä on meillä tiedossa. Tämä on iso kokonaisuus, ja se, mitä kaikkea siihen sitten jakaantuu, selviää sitten myöhemmin, kunhan esitys on siinä vaiheessa, että se voidaan lähettää lausunnolle. Nythän se on vasta valmisteilla. Elikkä tämä, että pääministeri olisi puhunut muunneltua totuutta, ei kyllä todellakaan pidä paikkaansa.

Mitä liittyy kotihoitoon, niin kyllä minulla siitäkin on kokemusta. Kyllä yhden ihmisen luona voi hoitaja hyvin käydä viisi kertaa vuorokaudessa. Tiedän kyllä, että toiset ikäihmiset eivät tykkää siitä, että sinne tulee omilla avaimillaan henkilö sisään, mahdollisesti soittaa ovikelloa etukäteen, [Piritta Rantasen välihuuto] ei tule edes täsmällisinä aikoina joka päivä, vaan se vähän vaihtelee riippuen siitä, miten aikaa on mennyt muiden kotihoidon asiakkaiden luona. Uskon, että meillä on sellaisiakin ihmisiä, jotka arvostavat sitä, että edes yksi käynti, vaikka se päivälääkekäynti, päivälääkkeenanto, voitaisiin hoitaa sillä lääkeautomaatilla. He varmasti myöskin arvostavat [Piritta Rantanen pyytää vastauspuheenvuoroa] kaikkea turvallisuuteen liittyvää teknologiaa, mitä kotiin voidaan asentaa. En yhtään epäile, etteikö näin olisi. Muistutan myöskin siitä, kun tässä edustaja — en nyt nimeä muista — viittasi siihen, että kotihoidon kustannukset tällä hetkellä ovat 1,6 miljardia euroa. Nyt on kysymys 16 miljoonasta, eli hieman suhteellisuudentajua nyt oppositioltakin.

Mitä tulee RAI-arviointiin — nyt kysyjä ei enää ole paikalla — niin RAI-arviointi THL:n suositusten mukaan suositellaan tehtäväksi puolen vuoden välein. Käytäntö on osoittanut sen, että se on tarpeetonta silloin, kun se palvelun tarve ei ole muuttunut. Hoitajat tekevät näitä säännönmukaisesti ihan turhaan. Jopa saattohoitopotilaille kuulemma joudutaan tekemään RAI-arviointeja. Tämä on ihan turhaa, ja mielestäni tätä suositusta pitää muuttaa sillä tavalla, että se tehdään silloin, kun se palvelun tarve olennaisesti muuttuu, silloin tehdään uusi arvio siitä, eikä tehdä sitä säännönmukaisesti aina kuuden kuukauden välein. Tämä säästää työaikaa huomattavasti. [Krista Kiuru: Entä minimimitoitus?] — Minimimitoituksesta edustaja Kiurulle voin kertoa, että alle 0,6:n ei mennä. [Krista Kiuru: Loistavaa! Se oli päivän hyvä uutinen!]

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten mennään puhujalistaan tässä vaiheessa. — Sen aloittaa edustaja Partanen.

17.40 Karoliina Partanen kok: Arvoisa puhemies! Kaiken voi todella tehdä reilummin. Kaiken voi tehdä heiluttamatta demareiden veromoukaria tai antamatta keskustalaisia lupauksia, joita ei voi todellisuudessa pitää. Kuka muistaa vielä sen, että keskusta lupasi säilyttää jokaisessa kunnassa sosiaalipisteen säätämänsä sote-rahoituslain puitteissa? Tai kuka muistaa sen, että demarit ja keskusta juuri äänestivät Kela-korvausten puolesta sanottuaan ensin suomalaisille, että tämä on väärin, ja että demarit nostivat kahden tunnin työllä mitoituksia ja takuita, jotka johtivat siihen, että vuokralääkäribisneksen kulut hyvinvointialueilla nousivat 600 miljoonaan euroon vuodessa ja hoivapaikkoja suljettiin yli 3 000, [Krista Kiurun välihuuto] koska vaadittua määrää hoitajia ei ollut? [Krista Kiuru: Toinen kerta jo, kun täällä puhutaan asian vierestä! — Aki Lindénin välihuuto]

Tähän ministeri Juuso on puuttunut mitoituksia keventämällä ja tehnyt erittäin hyvää työtä. Orpon hallitus nopeuttaa ihmisten hoitoonpääsemistä muun muassa Kela-korvausten muodossa. Korvauksiin käytetään 335 miljoonaa koko hallituskaudella. Se on melko vähän vuokralääkäreiden vuosikustannuksiin verrattuna. [Petri Honkosen välihuuto] Demarihallitus edistikin vuokralääkärimallia, kun Orpon hallitus edistää omalääkärimallia. [Helena Marttilan välihuuto]

Kuka muistaa, kuinka monta ratkaisua oppositio on esittänyt ihmisten hoitoonpääsemisen nopeuttamiseksi? Ainoa asia, jota oppositio on esittänyt, on pelottelu, vääristely, alijäämän kattamisveloitteiden pidentäminen ja lisärahan saaminen hyvinvointialueille velkarahalla. [Markus Lohi: Ei tuo pidä paikkaansa!] Sen sijaan hallitus on esimerkiksi laittanut rehottavan vuokrabisneksen kuriin ja saanut valtaosalla hyvinvointialueista suunnan kääntymään paremmaksi. [Aki Lindén: Ei hallitus sitä ole tehnyt!] Kiitos Orpon hallitukselle ja vastuuministereille siitä.

Arvoisa puhemies! Hallitus ei leikkaa lastensuojelusta. Lastensuojeluun käytetään arviolta 1 500 miljoonaa euroa vuodessa. Hallitus muuttaa lastensuojeluyksiköiden henkilömitoitusta niin, että mitoitus on laskettava sen mukaan, kuinka paljon lapsia ja nuoria yksikössä kulloinkin on, ei seinien mukaan. [Helena Marttilan välihuuto] Lisäksi jatkossa vierekkäisissä yksiköissä riittäisi yksi yhteinen päivystys esimerkiksi kiireellisiä sijoituksia varten. Tällä hetkellä esimerkiksi lasten lomajaksojen aikana yksikössä täytyy pitää kiinteä määrä työntekijöitä paikalla, vaikka lapsia ei ole yksikössä. Eihän tässä ole mitään järkeä, kun osaavista työntekijöistä on huutava pula. Tämä on maalaisjärjelläkin ymmärrettävä uudistus, sillä se vähentää resurssien hukkakäyttöä. [Helena Marttilan välihuuto] Henkilöstön sitominen tyhjiin tai vajaakäytöllä oleviin yksiköihin nimenomaan heikentää kykyämme auttaa lapsia. Miten tätä on niin vaikea ymmärtää? [Aki Lindénin välihuuto]

Arvoisa puhemies! Sain tämän keskustelun aikana sähköpostin vammaiselta henkilöltä. Hän kertoi, että hän meinaa saada aivoverenvuodon kuunnellessaan tätä keskustelua. Hän kirjoitti seuraavasti: ”On täysin välttämätöntä rajata soveltamisalaa ja tiukentaa vammaispalveluihin oikeutetun vammaisen henkilön määritelmää. Laveassa muodossaan tämä vuoden 2023 lainsäädäntö on eksistentiaalinen uhka subjektiivisille palveluille. Vanhuspalvelut tai -hoiva eivät saa sekoittua tähän, eli pitää kiinni elämänvaiherajauksesta. Tarkka vammaisen henkilön määritelmä, voimavararajaus ja subjektiiviset palvelut ovat tärkeitä, eikä yhtä voi olla ilman toista. Toivottavasti löytyy kestävä keino rajata ikävaiheen toimin-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

takykyä. Kaikki voittaa, kun ei jää tulkinnanvaraa sen suhteen, kuka on vammainen.” Juuri tämän takia Orpon hallitus muuttaa ja uudistaa lainsäädäntöä. [Aki Lindénin välihuuto]

Arvoisa puhemies! On vastuutonta sanoa, että hyvinvointialueilla ei voida toimia, koska hallitus ei anna lisää rahaa alueille. Miksi täällä salissa oppositio ei kiinnitä huomiota siihen, mitä alueilla tehdään ja päätetään? Kerronpa esimerkin: Olen Pohjois-Savon hyvinvointialueella aluevaltuutettu. Keskustan johdolla, jota demarit tukivat, teimme päätöksen, jolla käytämme sote-kiinteistöihin vuokran muodossa vuodessa 3,5 miljoonaa euroa enemmän kuin mitä laki edellyttää — siis 3,5 miljoonaa euroa vuokrana seiniin eikä ihmisten hoitoon. Oletteko te todella sitä mieltä, että päätöksiä ei voi tehdä hyvinvointialueilla, jotka turvaavat ihmisten hoitoa ja hoitoonpääsyä? [Petri Honkosen välihuuto] On aivan käsittämätöntä, että rahaa halutaan laittaa seiniin eikä ihmisten hoitoon. Kokoomus äänesti tietenkin tätä vastaan, koska olemme sitä mieltä, että kaiken voi todella tehdä reilummin. [Petri Honkosen välihuuto]

Arvoisa puhemies! Maailmalla myrskyää, ja siksi meidän päättäjien on pidettävä huolta taloudestamme. Meidän pitää vaikuttaa niihin asioihin, jotka ovat erityisesti meidän omista käsissämme, kuten hyvinvointialueilla tehtävät päätökset ovat. Talouden kantokyvystä huolehtiminen on keskeinen osa Suomen kokonaisturvallisuutta. Suomen hyvinvointiyhteiskunnan on seistävä tukevalla maaperällä, eikä se saa seistä kasvavan velkavuoren päällä. Myös nuoret vaativat tätä meiltä päättäjiltä. Yhteensä 75 000 suomalaista alaikäistä lasta äänesti nuorten vaaleissa, ja he kertoivat meille päättäjille, että he haluavat meidän päättäjien tekemän päätöksiä niin, että me emme syö heidän mahdollisuuksiaan tulevaisuudessa. Nuoret sanoivat ”ei” vastuuttomalle talouspolitiikalle. [Helena Marttila: Saanko vastauspuheenvuoron?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Sillanpää.

17.46 Pia Sillanpää ps: Arvoisa puhemies! Hallitus on sitoutunut tekemään tarvittavat toimenpiteet, jotta suomalaisilla on jatkossakin hyvinvointivaltion palvelut. [Välihuuto vasemmalta] Se on vaatinut paljon töitä, eikä työ tavoitteiden eteen ole päättymässä hetkeen. Sen lisäksi, että meidän pitää varmistaa olemassa olevien palveluiden toimivuus ja laatu, meidän on välttämätöntä huolehtia hyvinvointialueiden rahoituksen tasapainosta. Meidän pitää toimia sillä rahalla ja niillä resursseilla, mitä meillä on tällä hetkellä käytössä, jotta palvelut voidaan oikeasti turvata. Hallitus on linjannut sosiaali- ja terveydenhuollon säästöjen toteuttamisesta sen pohjalta, mitä on päätetty hallitusohjelmassa ja vuoden 2024 kehysriihessä. Haluankin painottaa, että kyseessä eivät ole uudet lisäleikkaukset. Nämä ovat jo aiemmin päätettyjä toimenpiteitä, vaikka joku yrittäisi jotain muuta väittää.

Arvoisa puhemies! Kun mietitään kokonais kuvaa ja koko hyvinvointialueiden rahoitusta, sote-säästöjen kokoluokka on noin 0,6 prosenttia hyvinvointialueille osoitettavasta kokonaisrahoituksesta, siis alle prosentin luokkaa. Yksi suurimmista tavoitteista on ollut löytää keinoja, jotka järjeistävät työntekoa hyvinvointialueilla ilman, että palveluiden laatu tai saatavuus heikkenee. Tämä onnistuu muun muassa sillä, että tehostamme hallintoa, puremme turhia normeja ja hyödynnämme teknologiaa entistä paremmin. Esimerkiksi digitaalisilla ratkaisuilla voimme parhaimmillaan vapauttaa hoitohenkilöstön työaikaa potilas- ja hoitotyöhön eli siihen, mihin heidät on tosiasiallisesti palkattu. Jos voimme säästää työ-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

aikaa ja keskittää sitä hoitotyöhön teknologian avulla, sen pitäisi olla vain ja ainoastaan kannatettavaa.

Ja mitä tulee lastensuojeluun, olemme tunnistaneeet uusia mahdollisuuksia henkilöstön käytössä ilman henkilöstömitoituksen heikentämistä, mikä tuo vieläpä säästöjä. Jatkossa työntekijöiden määrän tulee vastata sitä todellista lasten määrää yksiköissä, mikä lisää sekä tehokkuutta että työn mielekkyyttä. Tämä ei heikennä lastensuojelutyön toteuttamista tai lasten asemaa millään tavoin. [Ilmari Nurmisen välihuuto]

Arvoisa puhemies! Välikysymyksessä väitetään hallituksen romuttaneen ihmisten hoitoonpääsyn ja palveluiden saatavuuden huonontuneen. Näillä väitteillä ei ole todellisuuspohjaa, eikä oppositio selkeästi ole kuullut tai halunnut kuunnella hallituksen toimenpiteitä suomalaisten hyväksi. Hallitus esimerkiksi aloittaa kokeilun, jossa yli 65-vuotiaat pääsevät julkisen puolen asiakasmaksun hinnalla yksityiselle yleislääkärille hoitoon. Tulemme toteuttamaan omalääkärimallin, joka edistää hyvää ja jatkuvaa hoitosuhdetta. Kela-korvauksen saa jatkossa fysioterapeutin ja suuhygienistin vastaanottokäynneistä sekä gynekologikäynneistä korotettuna. Lasten ja nuorten terapiatakuu tulee voimaan ensi kuun alusta. Tässä muutamia konkreettisia toimia, joita hallitus tekee sen eteen, että suomalaiset saavat jatkossakin hyvää ja laadukasta hoitoa. Miten te siis voitte väittää, etteivät ihmiset pääse hoitoon tai palveluiden pariin, kun teemme kaikkemme sen eteen?

Arvoisa puhemies! Hallitus ei siis näillä päätöksillä leikkaa lisää, vaan toteutamme jo aiemmin linjattuja säästöjä vastuullisesti ja järkevästi. Haluamme, että sosiaali- ja terveydenhuollon resurssit käytetään tehokkaasti ilman, että suomalaisten palvelut kärsivät. Pannostamme edelleen lapsiin, nuoriin ja ikääntyviin sekä varmistamme, että vammaispalvelut palvelevat aidosti niitä, joille ne on tarkoitettu. Teemme tätä työtä, jotta jokainen suomalainen voi luottaa siihen, että palvelut toimivat tänään ja tulevaisuudessa.

Tähän lopuksi haluan vielä sanoa, että tätä keskustelua tänään kuunnelleessani en kerta kaikkiaan ymmärrä tätä opposition tarvetta ymmärtää tahallaan väärin ministereiden puhetta. On totta, että suuri osa meidän vanhuksista toivoo inhimillistä ja lämmintä kohtuamista hoitajilta, jotkut kerran päivässä, jotkut useamman kerran päivässä. Olen aivan samaa mieltä ministeri Juuson kanssa siitä, että meidän vanhukset ovat yksilöitä ja heillä on yksilölliset tarpeet. Aivan niin kuin meillä on introverttejä aikuisia, jotka mielellään tekevät etätöitä, on meillä myös vanhuksia, jotka tykkäävät omasta yksityisyydestä ja eivät välttämättä toivo niin montaa käyntiä päivässä kuin toiset vanhukset.

On aivan selvää, että hallitus haluaa turvata jokaiselle ikäihmiselle yksilöllisesti ne palvelut, mitä hän tarvitsee ja mitä hän toivoo, ovat ne sitten kotona, yhteisöllisessä asumisessa tai palveluasumisessa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kalli. — Otetaan edustaja Kallin jälkeen sitten ministeri Talvitien lyhyt puheenvuoro, sitten jatketaan puhujalista taas.

17.51 Eeva Kalli kesk: Arvoisa rouva puhemies! Poliitiikka on yhteisten asioiden hoitoa ja sujuvan, turvallisen arjen rakentamista. Valitettavasti nykyhallitukselta tuntuu kadonneen kosketus ihmisten arjen asioihin. Sen osoituksena leikkuriin ollaan tällä kertaa työntämässä sosiaalihuollon eli lasten, vanhusten ja vammaisten palvelut. Kaiken huippuna näyttää siltä, että hallitus ei aivan itsekään tiedä, mitä ja mistä sosiaalihuollon 100 miljoonaa ollaan säästämässä. Eihän tämä näin voi mennä. Tilanne korostaa politiikan olevan

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

mitä suurimmassa määrin arvovalintoja. Vaikka ei edes tarkalleen tiedetä, mistä säästetään, saati millaisin vaikutuksin, on silti otettu kohteeksi juuri kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten palvelut. Minun sydämeni sanoo tämän olevan väärin. Siksi tämä opposition yhteinen välikysymys myös on tehty. Eduskunnalla on vastuu huolehtia, että perustuslain takaama jokaisen suomalaisen oikeus riittäviin sosiaali- ja terveyspalveluihin toteutuu. Erityistä vastuuta meidän poliitikkojen pitäisi kantaa juuri kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten palveluista. Se on meidän vastuumme, ja se on meidän velvollisuutemme.

Arvoisa puhemies! Tätä vasten olen erittäin huolestunut siitä, mihin tilaan Orpon hallitus jättää suomalaisten sosiaali- ja terveyspalvelut. Jo kuluneen kahden vuoden aikana on eriarvoistettu hoitoonpääsyä, heikennetty vanhustenhoivaa, korotettu asiakasmaksuja ja karsittu sairaaloiden päivystyksiä. Tämän päälle hallitus on vielä nostanut lääkkeidenkin verotusta. Ihmisille tärkeät lähi- ja peruspalvelut ovat heikentyneet ja palveluiden saatavuus huonontunut. Suomalaisten luottamus terveydenhuoltoon on laskenut hallituksen politiikan seurauksena. Tämän säästötahdin järjettömyydestä ovat talousviisaatkin jo huomauttaneet. Pidennetty alijäämien kattamisaika olisi paikallaan, jotta ihmisten peruspalveluista voidaan koko Suomessa huolehtia. Perusterveydenhuollon merkityksen tämä hallitus tuntuu kuitenkin totaalisesti unohtaneen.

Ja valittu saksilinja: Se voi lyhyellä aikavälillä näyttää Excel-taulukossa hyvältä, mutta voin taata, että kustannukset eivät tällä linjalla tule pitkässä juoksussa pienenemään vaan päinvastoin kasvamaan. Tämä tie käy nimittäin kalliiksi, kun hoitoonpääsyn pitkittyessä olo ei parane vaan ongelmat pahenevat. Se käy niin inhimillisesti kuin taloudellisestikin kalliiksi.

Arvoisa puhemies! Perusterveydenhuollon lisäksi hallitus näyttää unohtaneen ennalta ehkäisevän työn merkityksen. Siinä suomalaisilla järjestöillä on aina ollut iso rooli, jotta oikea-aikaista ja ennakoivaa hyvinvointityötä on voitu tarjota eri puolilla Suomea. Sotealan järjestöjen tarjoama matalan kynnyksen tuki niin täydentää julkisia palveluita kuin osaltaan torjuu ihmisten syrjäytymistä ja yksinäisyyttä. Hallitukselta tuntuu kuitenkin unohtuneen tämä sosiaali- ja terveysjärjestöjen tärkeä rooli. Vaadinkin sosiaali- ja terveysministeriä vastaamaan kysymykseen, miten paljon hallitus aikoo vielä alan järjestöiltä leikata, ja miten te aiotte nämä lisäleikkaukset kohdentaa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen mystinen leikkauslista ei kuitenkaan jää vain soteen ja järjestöihin, vaan ulottuu tosiaan myös koulutukseen, siis siitäkkin huolimatta, että alun perin lupasitte koulutuksen olevan erityissuojeluksessa. Olette jo leikanneet 120 miljoonaa ammatillisesta koulutuksesta, mikä vastaa muuten 1 600 ammatillisen koulutuksen opettajan vähennystä. Nyt kuitenkin olette jälleen asettaneet koulutuksen leikkuriin. Voitteko lupata, että ammatillisesta koulutuksesta ei enää leikata lisää? Ilman ammattilaisia ja koulutukseen panostamista on nimittäin turha haaveilla myöskään työstä ja talouskasvusta.

Arvoisa puhemies! Loppuun voi vielä tiivistetysti todeta, että olen kokonaisuudessaan huolestunut tämän hallituksen politiikasta. Talouskasvun ja työllisyyden sijaan Orpon hallituksen aikana kasvussa ovat nimittäin olleet vain velka, verot, konkurssit ja työttömyys. Jatkuvan leikkauskierteen sijaan Suomi ja suomalaiset tarvitsevat toivoa paremmasta ja uskoa tulevaan. Kyllä meistä moni kantaa vastuuta ja huolta talouden tasapainotuksesta, mutta keinojen oikeudenmukaisuudesta olemme erimielisiä. Keskusta haluaa tasapainottaa julkista taloutta, mutta erilaisin arvovalinnoin. Me emme leikkaisi kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten sosiaali- ja terveyspalveluista.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Tällä valitulla politiikalla hallitus ei nauti minun tai keskustan eduskuntaryhmän luottamusta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Ja sitten ministeri Talvitie. Riittääkö kaksi minuuttia?

17.56 Tiede- ja kulttuuriministeri Mari-Leena Talvitie: Kiitos, arvoisa puhemies! Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle tosiaan kohdistuu 75 miljoonan euron säästöt ensi vuodesta lähtien. Säästöt koskevat koko sitä opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokkaa, ja niitä säästöjä etsitään koko luokan kohdalta. OKM:n pääluokka on suuruudeltaan 8,5 miljardia euroa tänä vuonna, ja tosiaan ensi vuodelle täältä on 75 miljoonan euron säästöt valmistelussa. Tätä työtä tehdään nyt kevään aikana. Normaalisissa budjettiprosessissa nämä säästöt tuotaisiin elokuussa ja syyskuussa, kuten hyvin tämä sali tietää meidän normaalin budjettiprosessin, mutta on tärkeää ja me olemme pitäneet ministeri Adlercreutzin ja ministeri Bergqvistin kanssa yhdessä tärkeänä sitä, että näitä säästöjä valmistellaan jo tämän kevään aikana ja ne tuodaan loppukeväästä tietoon. Kyse ei siis ole puoliväliriihestä eikä mistään pimittämisestä, vaan siitä, että nämä säästöt tuodaan sieltä elo—syyskuulta tietoon jo tänä keväänä.

Täällä on myöskin puhuttu näistä kulttuuriin ja taiteeseen kohdistuvista leikkauksista. Haluan todeta, että näihin liittyen hallitus on viime vuonna tilannut Jyväskylän yliopiston selvityksen koskien kulttuuripolitiikkaa, valtionrahoitusta ja rahoituksen supistumisen vaikutuksia, ja tämä vaikutusarviointi valmistuu tämän huhtikuun aikana. Juuri siihenkin nähdessä olisi aika pöyristyttävää, että tekisimme niitä säästöjä tässä nyt, ennen kuin ne vaikutusarviointit ovat tiedossa.

Sitten myöskin näihin muutamiin muihin kulttuurisäästöihin. Tässä on muutamista Taiteen edistämiskeskuksen myöntämistä avustuksista ollut kysymyksiä. Näiden sopeutusten kohdistaminen on ollut siis täysin viraston harkintavallan piirissä, eikä opetus- ja kulttuuriministeriö ole puuttunut niihin ollenkaan. Muutamia avustusasioita on tosiaan siirretty OKM:stä Taiteen edistämiskeskukseen, ja Taike on tehnyt nämä päätökset ja niihin liittyvät kriteerit sitten itsenäisesti.

Kokonaisuudessaan näitten yhteisöavustuksien osalta, kun päätökset ovat nyt viime aikoina menneet, puhutaan tosiaan näistä säästöistä, jotka on viime vuonna päätetty, ja monille yhteisöavustuksen saajille ovat päätökset menneet nyt. Tietenkin pitää muistaa, että ne ovat aina olleet harkinnanvaraisia, eli jos on saanut avustusta edellisellä vuonna, sitä ei välttämättä saa seuraavana vuonna, tai toisinpäin: jos sitä on saanut edellisellä vuonna, sitä voi saada myös seuraavana vuonna. Eli se ei ole niin, että jos joskus saa avustuksen, niin sen tulisi aina saamaan. Mutta on selvää, että kun kokonaispotti on noin kaksi ja puoli miljoonaa euroa pienempi, niin silloin myöskin se näkyy siinä kokonaisuudessa [Puhemies koputtaa] avustuksen saajien pienenemisenä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Sitten mennään puhujalistaa jatkamaan. — Forsgrén, olkaapa hyvä.

18.00 Bella Forsgrén vihr: Arvoisa puhemies! Tässä salissa on usein todettu, että yhteiskunnan tehtävä on kulkea ihmisen rinnalla silloin, kun elämä horjuttaa. Mutta nyt tuo lupaus horjuu pahasti. Hallitus sanoo, että se joutuu tekemään vaikeita päätöksiä, mutta me-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

hän tiedämme politiikassa sen, että jokainen päätös on todellisuudessa arvovalinta. Haluaisinkin ehkä pureutua siihen, kenelle nämä hallituksen päätökset ovat oikeasti olleet kaikkein vaikeimpia. Niille, jotka jo nyt taistelevat pärjätäkseen arjessa. Niille, jotka jonottavat apua tällä hetkellä, eikä sitä apua tule oikea-aikaisesti. Niille, jotka pelkäävät menettävänsä senkin vähäisen tuen, mikä heillä vielä on.

Arvoisa puhemies! Edelleen kaikista lupauksista huolimatta hallitus ei ole täyttänyt velvoitettaan kertoa täsmällisesti, mistä 100 miljoonan euron sosiaalihuollon säästöt koostuvat. Nyt julkaistu dokumentti tuo esiin muutamia kohteita mutta ei kokonaisuutta. Katsotaan tarkemmin päätöksiä:

Hallitus on päättänyt leikata Kelalta kertaluonteisesti 50 miljoonaa euroa. Ymmärtääkseni Kelaa ei ole informoitu etukäteen mahdollisesta leikkauksesta, ja huoli nouseekin siitä, mistä tämä leikkaus otetaan. Kotihoidosta leikataan 16,2 miljoonaa teknologian avulla, mutta me tiedämme, että teknologia ei korvaa läsnäoloa, ei inhimillistä kosketusta, ei turvaa. Vammaispalvelulain uudistuksesta ollaan leikkaamassa 20 miljoonaa euroa. Tässä puhutaan lain tarkentamisesta, mutta käytännössä kyse on kuitenkin palveluista leikkaamisesta.

Kuntouttavaa työtoimintaa siirretään kunnille, mutta samalla säästetään 12,5 miljoonaa euroa. Hallitus väittää, että tämä on palveluiden vahvistamista. Mutta miten palvelua voi vahvistaa samalla, kun sen resursseja leikataan? Lastensuojelun päivystyssääntöjä höllennetään, vaikka tiedämme, että lasten turvallisuus on monin paikoin jo nyt vaarassa. Sotehenkilöstön erikoistumiskoulutuksesta leikataan 15 miljoonaa samaan aikaan, kun alalla on huutava osaajapula.

Jospa pohditaan vielä lisäksi, mitä leikkauksia hallitus on tehnyt jo aikaisemmin sosiaali- ja terveyspalveluista: Hallitus on heikentänyt hoitotakuuta merkittävästi. Hallitus on nostanut asiakasmaksuja. Niitä on ollut 100 miljoonalla eurolla. Ympäri vuorokautisen hoidon henkilöstömitoitusta on laskettu merkittävästi. Järjestöjen rahoituksesta on leikattu, lääkkeiden sairausvakuutuskorvauksien alkuomavastuuta korotettu — ja on useampia muitakin leikkauksia. Tämä on se kokonaisuus, minkä keskellä hallitus nyt sanoo, että on pakko leikata, pakko leikata lisää.

Arvoisa puhemies! Nämä päätökset eivät ole toivon politiikkaa. Ne ovat politiikkaa, joka pahentaa ongelmia. Kun lapsi ei saa apua ajoissa, se ei ole säästö. Kun vanhus jää yksin kotiin, vaikka tarvitsisi apua, se ei ole tehokkuutta. Kun vammaisen mahdollisuudet elää itsenäistä elämää heikkenevät, se ei ole rakenneuudistus. Hallituksen tekemä politiikka ei ole pakko, se on arvovalintoja.

Arvoisa puhemies! Me vihreät uskomme, että yhteiskuntaa ei rakenneta repimällä vaan tukemalla. Ihmisiä pitää nostaa, ei painaa. Nyt tehdään juuri päinvastoin. Ja samaan aikaan hallitus leikkaa myös koulutuksesta. Aikuiskoulutustuki on lakkautettu. Oppilaitoksilta on viety rahoitusta. Miten voi nousta jaloilleen, jos kaikki tikkaat on potkittu alas?

Arvoisa puhemies! Toivo ei synny juhlapuheista. Se syntyy teoista, jotka sanovat: ”Sinä olet tärkeä. Sinä et ole yksin. Me rakennamme tätä maata myös sinua varten.” Me voimme vielä valita toisin. Me voimme vahvistaa hyvinvointialueita, antaa niille aikaa, riittävästi aikaa, riittävästi rahoitusta ja työkaluja uudistaa palveluita. Me puhumme nyt ihmisistä, emme tilinpäätöksistä. Me puhumme siitä, saako lapsi turvaa, saako vanhus hoivaa, saako apua silloin, kun sitä oikeasti tarvitaan.

Arvoisa puhemies! Ajattelen, että hallituksella on vaikea tilanne siinä, mitenkö valtiontaloutta saadaan tasapainoon. Mutta Petteri Orpo, pääministeri, lupasi kautensa alkuvai-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

heessa, että mikään ihmisryhmä, kukaan ihminen ei joudu kantamaan enempää kuin pysyy. Ajattelenkin, että tässä talouspolitiikan vaikeassa tilanteessa vastuuta pitäisi kantaa enemmän niiden, keillä on enemmän, ei niiden, keillä on vähemmän. — Kiitos. [Vasemmalta: Hyvä puhe!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Meriluoto, olkaa hyvä.

18.05 Laura Meriluoto vas: Arvoisa puhemies! Jokainen kansanedustaja, joka on kiertänyt tapaamassa ihmisiä eri puolilla Suomea, tietää, että kansalaiset ovat tällä hetkellä valtavasti huolissaan sosiaali- ja terveyspalveluidensa tulevaisuudesta, eivätkä suotta. Hallituksen sote-politiikka on kylmäävää, ja vielä emme edes tiedä kaikkia niitä leikkauksia, joita hallitus tulee tällä kaudella sosiaali- ja terveyspalveluihin tekemään.

Olette jo tähän mennessä leikanneet hyvinvointialueiden rahoitusta sadoilla miljoonilla euroilla. Olette käsittämättömän lyhytnäköisesti pidentäneet perusterveydenhuollon hoitotakuuta. Vanhuspalveluita olette heikentäneet keventämällä hoitajamitoitusta. Syrjäytymisvaarassa olevia nuoria olette kurittaneet muun muassa lastensuojelun jälkihuollosta leikkaamalla. Olette heikentäneet alueiden elinvoimaa ja ihmisten turvallisuutta karsimalla sairaaloiden palveluita, ja tämä kaikki ei kuitenkaan teille vielä riitä. Viime kesänä muutama hallituspuolueen mies meni saunaan ja päätti 100 miljoonan euron leikkauksista sosiaalihuollon palveluvalikoimaa rajaamalla — siis sosiaalihuollon, jossa toteutetaan muun muassa lastensuojelun palveluita, hoivapalveluita ja esimerkiksi asunnottomien palveluita. Jo se, että ette vielä tähänkään mennessä ole pystyneet päättämään, mistä siitä tuon summan aiotte leikata, kertoo, että päätös oli täysin vastuuton — täysin vastuuton. Se kuvaa suurta ymmärtämättömyyttä sosiaalihuollon palveluista ja vaikeassa asemassa olevien suomalaisten arjesta.

Arvoisa puhemies! Joistain leikkauksista kuitenkin saimme kuulla viime viikolla. Hallitus jatkaa valitsemallaan linjalla ja leikkaa kaikista heikoimmassa asemassa olevilta. Leikkurin kohteena ovat muun muassa ikääntyvät vammaiset, kotihoidon palveluita tarvitsevat vanhuksot sekä suojelua tarvitsevat lapset. Leikkaatte vammaispalveluista 20 miljoonaa euroa viemällä monilta ikääntyviltä vammaisilta pois oikeuden vammaispalveluihin. Asiantuntijoiden mukaan kyse on ikäsyrjinnästä. Esimerkiksi sosiaalipolitiikan professori Anne Kouvonen Helsingin yliopistosta on todennut tästä niin kutsutusta elämänvaiherajauksesta seuraavasti: ”On kummallista, että vammaispalvelulain elämänvaihetta koskeva raja on jälleen pöydällä, vaikka perustuslain ja YK:n vammaisyleissopimuksen mukaan palveluissa ei saisi syrjiä iän perusteella.” ”Miten täsmälleen sama henkilökohtaisen tai liikkumisen avun tarve, minkä 64-vuotiaalla katsotaan johtuvan vammaisuudesta, voikin 65-vuotiaalla johtua tavallisesta vanhenemisestä?”

Arvoisa puhemies! Karmivilta kuulostavat myös hallituksen kaavailemat kotihoidon leikkaukset. Kotihoidon laadukas järjestäminen on nyt jo liian hankalaa liian pienen rahoituksen vuoksi. Jo nykyisellään hoitajat uupuvat, palvelut pirstaloituvat ja vanhuksot jäävät ilman kunnon kohtaamista. Nyt hallitus väittää, että tästä voidaan vielä säästää. Kerrotte leikkaavanne kotihoidosta päälle 16 miljoonaa teknologiaa hyödyntämällä. Ilmeisesti tämä tarkoittaa erilaisia palveluita tai digitaalisia ratkaisuja. Arvioiden mukaan vanhusten kotihoidosta häviää yli 700 000 käyntiä vuodessa ja tähän tarvittavat työntekijät. Kuka uskoo, että kotihoidon palvelutaso voidaan tällä reseptillä säilyttää entisellään? Tuskin kukaan.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Arvoisa puhemies! Mitä sitten tehdään, kun hyvinvointialueiden palvelut eivät enää pysty palvelemaan kaikkia tarvitsijoita? No, yleensä pyydetään järjestöjä apuun. Tuoreimman sosiaalibarometrin mukaan yli puolet sote-johtajista ajattelee, että järjestöjen tulisi ottaa enemmän vastuuta ihmisten hyvinvoinnista. Ja mitä tekee hallitus? No, tietenkin leikkaa järjestöjen rahoitusta ja murentaa niiden toimintaedellytyksiä. Vaalikauden loppuun mennessä sote-järjestöjen avustuksista on leikattu 130 miljoonaa euroa. Leikkaukset näkyvät jo nyt muun muassa niin, että järjestöt joutuvat lopettamaan ja supistamaan esimerkiksi kohtaamispaikkatoimintaa, koulutus-, neuvonta-, chat- ja kriisipuhelinpalveluita. Eikö tämä yhtälö teistä, hallituspuolueitten edustajat, kuulosta yhtään pelottavalta?

Arvoisa puhemies! Kaiken kaikkiaan hallituksen politiikka on täysin kestänyt: yhdellä kädellä leikataan palveluita, toisella lisätään niiden tarvetta. Me tulemme valitettavasti löytämään tämän kaiken jäljet edestämme, ja minun on hyvin vaikea käsittää, miten irrallaan tavallisten suomalaisten arjesta Orpon ja Purran hallitus on. Mitä nopeammin saamme uuden hallituksen, sitä nopeammin pääsemme korjaamaan nykyisen tekemiä virheitä, sikäli kuin se on vielä mahdollista. Tämä hallitus ei siis nauti luottamustani.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

18.10 Minna Reijonen ps: Arvoisa puhemies ja arvoisat ministerit! On hyvä asia, että sinne hyvinvointialueille tulee 2,2 miljardia lisää rahaa. Hallitus koettaa kovasti nyt tehdä paremmaksi sitä sotea, minkä edellinen hallitus teki. Sote-uudistuksessa on vielä paljon korjattavaa. On hyvä, että tämä omalääkärimalli on tulossa. Sitä varmasti kukaan ei vastusta, se on hyvin järkevä asia. Siinä tosiaan potilas tuntee lääkärin ja lääkäri potilaansa. Omaishoitoon panostetaan, niin kuin tänään kuulumme. Se on hieno asia, että siihen panostetaan. Se on todella tärkeä asia. Myös Kela-korvausta on tulossa fysioterapiapuolelle, gynekologiakäynteihin ja suuhygienistivastaanotoille, ja samoin myös lapsettomuuden hoitoon tulee Kela-korvauksia. Nämä ovat isoja ja merkittäviä asioita.

Tietysti tässä sotessa on paljon parannettavaa, ja on tämä soten hallintohimmeli, eli kun puhutaan hallintohimmetistä, niin kyllähän tämä hallinto on aika raskas. Se on ihan selvä asia, ja siitä ei ole tarpeeksi puhuttu. Sitran tutkimus on ollut erittäin hyvä. Sitran tutkimuksessa käy ilmi tämä hallintohimmetin suuruus, mikä se on Suomen mittakaavassa. Olihan se aika erikoista, että silloin kun ruvettiin tekemään tätä sotea, niin siinä ei selvitetty, paljonko hallinnon kulut ovat ja paljonko luottamushenkilöitä on alueilla koko Suomen tasolla. Sitä ei ollut selvitetty, ja se on se vakava puute siinä. Esimerkiksi meidän alueella Pohjois-Savossa — Sitran tutkimuksesta käy ilmi — muistaakseni on jopa 178 semmoista luottamustehtävää, jotka eivät ole lakisääteisiä. Onhan se iso määrä. Jos miettii suhteessa lakisääteisiä ja ei-lakisääteisiä tehtäviä, niin meidän alueella siellä Pohjois-Savossa on ei-lakisääteisiä tehtäviä enemmän kuin niitä lakisääteisiä. Jotenkin tuntuu, että ei tämä nyt ihan oikein mene, ja siellä hallinnossa on kyllä sitä karsimisen paikkaa.

On hyvä, että hallitus puuttuu tähän piilopuoluetukeen elikkä näihin demokratia-rahoihin, koska terveydenhuoltoon tarvitaan rahat, ei puolueiden tukemiseen. [Välihuutoja vasemmalta] Se on tärkeä asia, että tähän puututaan, koska puolueet ovat käyttäneet niitä rahojen monenlaiseen muuhun tarkoitukseen kuin terveydenhuoltoon.

Jos miettii näitä hallintohimmeleitä, niin tosiaan meidän alueella on hirveän monta lautakuntaa. Sitten tietysti pitää ihmetellä, että kun siellä esimerkiksi on tällainen yleisten palveluiden lautakunta, [Hälinää — Puhemies koputtaa] niin siellä viime kokouksessa —

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

katsoin pöytäkirjaa — oli käsitelty tämmöistä Kaavin vuodeosaston lopettamista ja perussuomalaiset olivat siellä esittäneet, että tätä vuodeosastoa ei lopeteta. Yllättävää on, että siellä ei SDP tai keskusta tullut tukemaan tätä esitystä. Elikkä perussuomalaiset esittivät siellä, että Kaavin vuodeosastoa ei lopeteta, mutta siellä ei tosiaan SDP tai keskusta tukenut meitä ollenkaan.

Sitten muutamia, mitä olen omalla alueellani ihmetellyt, kun kaikkiin kuluihinhan pitää puuttua ja miettiä, mikä maksaa ja paljonko maksaa, ovat esimerkiksi nämä tulkkauskulut. Olen kysynyt useaan otteeseen sitä siellä meidän hyvinvointialueella, varmaan viisi kertaa ainakin, minkälaiset tulkkauskulut ovat sillä alueella olleet. En ole saanut vastausta koskaan. Nyt tietysti Valtiokonttorillehan pitää tässä muutaman viikon sisällä kaikkien hyvinvointialueiden antaa selvitys näistä tulkkauskuluista. Meidän alueella kuitenkin kuulin, että jopa 70 kielelle käännetään näitä asioita. Kyllähän se hyvä on nämäkin kulut selvittää, [Puhemies koputtaa] paljonko ne ovat.

Kaikista asioista pitää pystyä puhumaan, ja hyvinvointialueita yrittää hallitus [Puhemies koputtaa] parhaansa mukaan parantaa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Nurminen, olkaa hyvä.

18.13 Ilmari Nurminen sd: Arvoisa puhemies! Tässä keskustelua seuranneena ajattelin muutamia asioihin kommentoida:

Ensinnäkin, edustaja Reijonen, puhuitte näistä rahoituksen lisäyksistä hyvinvointialueille, mutta kuten hyvin tiedätte, ne rahat on jo käytetty. Suurin osa tästä summasta on tätä jälkikäiteisrahoitusta, jonka alueet ovat jo käyttäneet. Kuten tiedätte, tässä on ollut raskaasti alijäämäisiä vuosia, ja ne täytyy nyt tänä vuonna hyvinvointialueille maksaa. Ja kuten tiedätte, olette leikanneet hoitopääsystä ja vanhustenhoidosta ja asiakasmaksuja on nostettu ja muuta, ja nämä leikkaukset näkyvät siellä hyvinvointialueilla. Mitä tulee näihin demokratia-rahoihin ja muihin, niin tässähän on ollut julkisuudessakin esillä esimerkiksi teidän europarlamentaarikko, ja varmasti hän on käyttänyt myös, kun oliko kymmenen avustajaa vai mitä ollut. Niin että varmasti on hyvä arvioida näitäkin.

Arvoisa puhemies! Ehkä itseäni jäi jotenkin epäilyttämään tämä hallituksen kylmä politiikka ja se, kuinka itsepintaisesti he vievät näitä leikkauksia läpi. Hallitus kertoi, että säästöt ovat syntyneet ja te leikkaatte vammaisilta, vanhuksilta ja lastensuojelulta. Kyllä varmasti monet suomalaiset nyt miettivät, ovatko tämän hallituksen arvovalinnat todellakin tällaiset, että näistä voidaan leikata. Kysyimme monesti pääministeriltä ja erityisesti valtiovarainministeri Purralta, eikö löytynyt euroakaan yritystuista, eikö edes näistä varakaimpien veronkevennyksistä, joita ministeritason tuloluokille annettiin, tai edes siitä kolmen sentin oluen verotuksen keventämisestä, jolla olisi pystytty torjumaan se, että vanhusten kotihoitoa leikataan, mutta perussuomalaisten arvoilla ei löytynyt euroakaan näistä. Kaikki säästöt kohdistettiin vanhuksiin, vammaisiin ja lastensuojeluun, ja tämä on se, mitä sosiaalidemokraatit eivät hyväksy.

Itse asiassa tämän lisäksi on tulossa vielä, kuten ministeri Juuso kertoi, sadan miljoonan leikkaukset sosiaalipalveluihin, ja meille edelleen jäi epäselväksi, onko tämä virkaselvitys nyt tehty. Ministeri, kerroitte, että on olemassa virkaselvitys näistä sadan miljoonan sosiaalihuollon säästöistä, ja edelleen toivottaisiin, että saataisiin tähän selkeys.

Sitten — ministeri Juuso, kiitän, että tulitte paikalle — kävisin hieman läpi tätä vammaispalvelulain elämänvaiherajausta: Työskentelen myös sosiaali- ja terveystieteiden tutkimus-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

sa, ja tähän nähtiin perustuslain vastaisena ja ongelmallisena. Se johtuu ennen kaikkea siitä, että lähtöajatuksena elämänvaiheen määrittelemisen lakiin ikääntyneiden ihmisten näkökulmasta on ongelmallinen. Kuten kerroitte aikaisemmin, niin ikä tuo kaikki vaivat, ja silloin tavanomaisen elämän määrittely laissa tietyille ikäluokalle on haastavaa, minkä myös perustuslain asiantuntijat toivat esille, ja myös vanhusasiavaltuutettu. Sitä, että siellä nyt on tarkoituksena rajata esimerkiksi kuljetuspalveluita tai näitä kodin muutostöitä ja muita, me ei pidetä hyväksyttävänä.

Toinen asia, liittyen tähän vanhusten kotihoidon tilanteeseen: Haluamme nyt vielä sosiaalidemokraatteina tuoda esille, että vanhusten kotihoidon tilanne on kaikista ongelmallis-
sin ja isoin asia meidän koko vanhuspoliittisessa tilanteessa tällä hetkellä. Meillä on todella huonokuntoisia ihmisiä, jotka eivät saa apua, ja henkilökunta ei jaksakaan — he väsyvät, he joutuvat vaihtamaan useasti eri paikan välillä — kuten ministeri tässä ansiokkaasti myös toi sitä tämän hetken kotihoidon tilannetta, mutta ratkaisu ei ole se, että kotihoidosta leikataan. Tämä on iso ero.

No, sitten, arvoisa herra puhemies, ministeri Purra kertoi, suora lainaus: ”Teidän tapanne väittää, että hallitus on tuhonnut hyvinvointiyhteiskunnan, on hyvin epäisänmaallista, ja se on äänestäjien huijaamista.” Arvoisa puhemies, mielestäni tämä on täysin poikkeuksellinen ja täysin hyväksymätön lausunto. Se, että me tuomme esille, että hallitus leikkaa vammaisilta, vanhuksilta ja lastensuojelulta ja tuo sosiaalihuoltoon sadan miljoonan säästöt, että hallituksen politiikalla sata työtöntä tulee joka päivä lisää [Puhemies koputtaa] ja että satatuhatta ihmistä tippuu toimeentulotuelle — se, että me kerromme tämän hallituksen arvovalinnoista [Puhemies koputtaa] ja me puolustamme pienituloisia ihmisiä, on isänmaallista.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harjanne taitaa olla poissa, edustaja Furuholm poissa, edustaja Fagerström poissa. — Edustaja Rintamäki, olkaa hyvä.

18.19 Anne Rintamäki ps: Arvoisa puhemies! Oppositio sorvaa välikysymyksiä, jotka liittyvät heidän itsensä luomaan järjestelmään, sote-uudistukseen. [Suna Kymäläisen välihuuto] Luin tuota välikysymystekstiä oikein hartaudella, ja täytyy todeta, että syy tämänkin välikysymyksen tekemiseen löytyi jo ensimmäiseltä sivulta. Siinä oli kappale tulevista vaaleista ja siitä, kuinka demokratian kannalta on välttämätöntä, että äänestäjät tekevät päätöksensä parhaan tiedon ja vakaan harkinnan pohjalta. Tämä välikysymys on siis viher-vasemmiston vaalikampanja sloganilla ”Kaiken voi tehdä reilummin.” [Aki Lindénin välihuuto] Vaalisloganeiden ja valheellisten väittämien sinkoilla on hyvä muistaa, että hyvinvointialueiden valtuustoissa ei päätetä rahoituksesta. Oppositiopuolueiden äänestämisen ei tuo alueille penniäkään lisää rahoitusta. Säästötoimenpiteiden edessä ollaan monella alueella puolueesta riippumatta.

Viimeisten viikkojen kyselytunneilla on saatu kuulla jatkuvaa opposition tivaamista tulevista sote-säästöistä. Nyt kuunneltuani sosiaalidemokraattien ryhmäpuheenvuoroa ilma oli sakeanaan pelottelua, millä halutaan antaa se kuva, että kansalaiset jätetään maassamme jatkossa heitteille. Näin ei kuitenkaan ole, vaan huolimatta tarpeellisista sopeutuksista istuva hallitus on varmistanut, että hyvinvointialueiden vuosittain kasvava rahoitustarve turvataan.

Arvoisa puhemies! Näinä maailmanpoliittisesti epävarmoina aikoina pitäisi poliittisilla päättäjilläkin olla jonkinlainen vastuu, mitä suustansa päästää, eikä pitäisi lietsoa yhteis-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

kunnallista epävakautta [Suna Kymäläisen välihuuto] ja jakaa kansalaisia eri luokkiin. Ei ole ihme, että mielenterveysongelmat vain lisääntyvät, kun tunnetut poliitikot, joiden sanat toistetaan vielä mediassakin, maalaavat hyvin mustan tulevaisuuden suomalaisille. [Timo Harakan välihuuto] On hyvä huomata, että hallituksen linjaa kritisoivalla oppositiolla ei ole mitään käytännön visioita siitä, miten heidän luomansa järjestelmä korjattaisiin. Sote-uudistushan on heti alkujaan todettu valuvikaiseksi kyhäelmäksi, joka oli luojilleen kunnianhimoinen suunnitelma, mutta jo alkumetreillä huomattiin, [Aki Lindénin välihuuto] että rahat toteutukseen puuttuivat. [Timo Harakka: Ministerit kehui äsken!] Nyt on siten jatkuvien välikysymysten aika.

Uhkakuvista huolimatta on syytä huomioida, että perusterveydenhuollon kiireettömään hoitoon pääsy on nopeutunut, henkilöstöpula on helpottanut ja digitaaliset palvelut ovat yleistyneet. Digitaalisiin palveluihin olen tutustunut yksin asuvan iäkkään tätini kautta, kun hänelle tuli kotipalvelun kautta pöydälle laite, johon hoitaja ottaa yhteyttä kahdesti päivässä kuvan kanssa valvoen, että aamulääkkeet otetaan asianmukaisesti ja että verensockeri on viitearvojen rajoissa. Iltapäivällä tehdään tarkastus uudelleen. Tämä on nykypäivää, vaikka olin kuulevinani oppositiolta erittäin typerän kommentin digitaalisesta suihkussa käynnistä. Esimerkiksi iäkkäillä vanhemmillani käy pesijä. Ne palvelut säilyvät luonnollisesti fyysisinä käynteinä. [Piritta Rantanen: Mistä se säästö sitten tulee?]

Arvoisa puhemies! Suomessa on paasattu rahaa holtittomasti toissijaisiin menoihin, kuten maahanmuuttoon, kehitysapuun ja ilmastonmuutokseen. Näistä me perussuomalaiset olemme varoitelleet, koska nämä ovat pohjattomia kaivoja, joihin edellisen hallituksen aikana oli piikki jatkuvasti auki hyveposeerauksen vuoksi. Istuvan hallituksen tehtävänä on valtion velkaantumisen taittaminen ja talouden kuntoon laittaminen useiden löysien rahanjakohallitusten jälkeen. [Timo Harakka: Miten menee omasta mielestä?] On hyvä muistaa, että seuraavankin hallituksen on jatkettava tiukan talouden linjalla ja pidettävä Suomen kansa etusijalla. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Perholehto, olkaa hyvä.

18.24 Pinja Perholehto sd: Arvoisa herra puhemies! On aika vaikeaa yrittää ymmärtää, miten hallitus voi kutsua itseään hyvinvointiyhteiskunnan pelastajaksi, kun samaan aikaan se leikkaa sote-palveluista, koulutuksesta, kulttuurista, jopa kaikkein heikoimmassa asemassa olevilta ihmisiltä. Ajattelen itse, että tämä ei kyllä oikeastaan ole pelastamista. Tämä on ihmisille tärkeimpien asioiden alasajoa.

Suomessa työttömyys kasvaa, köyhyys lisääntyy ja ihmiset elävät jatkuvassa epävarmuudessa. Suomessa on tällä hetkellä satojatuhansia ihmisiä, jotka jonottavat lääkäriin, odottavat apua mielenterveysongelmiin tai miettivät, uskaltaako edes hakea hoitoa, koska rahat eivät riitä jatkossa edes perusasioihin. Ja mitä tekee hallitus tällaisessa tilanteessa? Se leikkaa lisää. Moni suomalainen ymmärtää kyllä varsin hyvin, että talous pitää laittaa kuntoon, että on löydettävä niitä paikkoja, joista voidaan säästää, mutta se tapa, jolla hallitus tämän tekee, on minusta suorastaan aika hirvittävä. Se on täysin vailla todellisuuspohjaa.

Hallituksen politiikka osoittaa hälyttävää ymmärtämättömyyttä siitä, millaisissa oloissa ihmiset jo tällä hetkellä Suomessa sinnittelevät. Täytyy olla todellisuudesta pahasti vieraantunut etsiäkseen 170 miljoonan euron säästöjä lastensuojelusta, vanhusten kotihoidosta ja vammaisten ihmisten palveluista. Ei siellä ole mitään, mistä säästää. Ei ole ylimääräistä, jota ottaa pois. On vain ja ainoastaan ihmisiä, jotka jo tällä hetkellä sinnittelevät, ja

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

on vain ja ainoastaan palveluita, joissa on tälläkin hetkellä valtavasti kuormitusta. Pääministeri Orpo on kaiken kukkuraksi kutsunut tätä tuoreinta leikkauspakettia järkeväksi. En varmasti ole ainoa ihminen, joka ajatteli, että tämä tuntuu aika väärältä ilmaukselta. Ei nimittäin ole mitään järkevää saatikka inhimillistä siinä, että heikoimmassa asemassa olevilta otetaan pois.

Puhemies! Hallituspuolueiden edustajat täällä salissa usein hokevat ja toistelevat ehkä lähinnä itselleen todistellen, itselleen vakuuttaakseen, montako euroa budjettikirjasta on sotelle lähestulkoon armollisesti annettu. Minä kysyn teiltä, että meinaatteko te todella, että se asia, jolla ihmisille on merkitystä, on se, mitä lukee teidän Excelissänne tai mitä lukee valtion talousarviokirjassa, ja jos meinaatte, niin olen aika pahoillani. Nimittäin sekin ajatus on hyvin kaukana ihmisten todellisuudesta, arjen realiteeteista, sillä ei ihmisiä kiinnosta kuunnella vain puheita, ei heitä kiinnosta kuunnella hankalaa jargonia. Heitä kiinnostaa se, saako apua silloin, kun sitä tarvitsee. Heitä kiinnostaa se, onko palveluita lähellä, ovatko ne esteettömiä, saavutettavia jokaiselle postinumeroon tai lompakon paksuuteen katsomatta, käytössä olevia, ja mikään tästä ei muutu muuksi sillä, että täällä salissa hoe-taan kerta toisensa jälkeen, että mehän annamme. Niin annatte, mutta se ei yksinkertaisesti riitä täyttämään niitä tarpeita, joita ihmisillä tällä hetkellä on ympäri Suomea.

Mutta vielä tätäkin hämmäntävämpää on se, että vaikka mihinkään näihin asioihin ei ole laittaa enempää, niin kyllä hallituksella on rahaa. Kyllä teillä on rahaa laittaa yksityisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Kyllä teillä on rahaa laittaa turkistarhaukseen. Kyllä teillä on rahaa laittaa veronalennuksiin hyvätuloisille, veronalennuksiin olutveroon. Näitä on käyty läpi täällä kerta toisensa jälkeen. Joka kerta tähän te vastaatte, että kyse on pienistä summista. Kyllä, kyse on yksittäisissä toimissa pienistä summista, mutta niin on näissä leikkauksissakin. Kun te viette joistain palveluista, lastensuojelusta, ikäihmisiltä, vammaisilta vaikka 20 miljoonaa euroa, niin tiedätte itsekin, että te olisitte voineet ottaa sen aivan toisaalta. Minusta on irvokasta, että samaan aikaan on varaa laittaa nimenomaan näihin tois-sijaisiin asioihin varoja mutta ei ihmisille tärkeimpiin palveluihin.

Täysin vastoin kaikkien asiantuntijoiden suosituksia hallitus ei myöskään anna hyvinvointialueille aikaa sopeuttaa taloutta hallitusti. Se ei anna niille mahdollisuutta kehittää toimintaa niin, että ihmisille tärkeät palvelut pystyttäisiin aidosti turvaamaan. Sen sijaan hallitus pakottaa alueet valitsemaan, kumpaa lakia rikotaan: rikotaanko perustuslakia vai rikotaanko hyvinvointialuelakia. Minä itse alan taipua siihen puoleen, että en haluaisi olla kantamassa vastuuta siitä, että olen epävarma hyvinvointialuepäättäjänä, voidaanko ihmisille taata heidän perusoikeutensa, perustuslain mukaisesti sellaiset palvelut, jotta ne riittä-vät. Toivon, että te todella myös ministeriaitiossa mietitte tätä asiaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Lohi, olkaa hyvä.

18.30 Markus Lohi kesk: Arvoisa puhemies! Nyt kun keskustelemme hyvinvointialuei-den tilanteesta ja meillä on vaalit edessä, niin ajattelisin, että tulevalla vaalikaudella meillä on kaksi yhteistä tehtävää, jotka ovat ylitse muiden.

Meidän tehtävämme on palauttaa suomalaisten luottamus julkisiin perustason terveys-palveluihin. [Suna Kymäläinen: Kyllä!] Se luottamus on rapautunut, ja se näkyy siinä, että noin 1,3 miljoonaa suomalaista on yksityisen terveysvakuutuksen piirissä, joko ovat itse tai vanhemmat ovat lapselle ottaneet, joissakin tapauksissa työnantajat. Miksi he ovat otta-neet sen? Sen takia, että he eivät luota, että silloin kun apua tarvitaan, sitä saadaan riittävän

sujuvasti ja asianmukaisesti. Suomalaiset luottavat kyllä siihen, että jos tulee joku vakava sairaus, sydänkohtaus, syöpä tai vastaava, meidän erikoissairaanhoido toimii. Se luottamus on kyllä hyvin ansaittu. Meillä on yhdenvertainen, ehkä maailman yhdenvertaisin, erikoissairaanhoido, ja erittäin laadukas. Mutta perustasolla tätä luottamusta ei nyt ole riittävästi, ja se on palautettava. Siksi on hyvä, että hallitus on lähtenyt kehittämään sitä omalääkärimallia. Mehän vielä emme tiedä, mitä siitä tulee. Keskustan näkökulma on se, että me sat saisimme kyllä kaiken sen, mitä Kela-korvauksiin kohtuudella lisää ollaan laittamassa. Kyllä me laittaisimme sen nyt buustaamaan ja kiihdyttämään tätä omalääkärimallin, perhelääkärimallin käyttöönottoa Suomeen. Sillä saataisiin palautettua tämä luottamus. Tätä kannattaa kyllä harkita jatkossa. Meillä on tulossa näitä kokeiluja, mutta kun mietitään, mihin ne kohdennetaan, tämä olisi yksi järkevä kohdentaminen.

Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat! Mikä on se toinen tärkeä tehtävä tulevalla vaalikaudella? Se on minusta ikäihmisten hoivan parantaminen. Meidän on kyettävä antamaan sellainen palvelulupaus, että jos elämänsä viimeisinä viikkoina tai kuukausina, joskus pitempään, tarvitsee ympärivuorokautista hoivaa, niin sen saa kohtuullisen matkan päästä kotoa tai omaisistaan. Tässä me olemme osittain epäonnistuneet hyvinvointialueilla. Täällä on syytetty tietenkin aina toisia puolueita ja milloin hallitusta ja oppositiota tästä, mutta haluan korostaa, että hyvinvointialueilla ei ole oppositio—hallitus-asetelmaa. Siellä hyvinvointialueiden hallituksessa on ihan voimasuhteitten mukaisesti päättäjiä eri puolueista. Ainakin kotimaakunnassani Lapissa on kyetty poliittisilla linjauksilla huolehtimaan siitä, että jokaisessa kunnassa — siellä kun on järkevä palveluverkko, on kuntakeskukset — on terveysasema. Se on ollut selkeä linjaus, ja siitä halutaan pitää kiinni.

Mutta ikäihmisten palvelu on kyllä todella tärkeä, ja tällä on yhtymäkohta myös siihen välikysymykseen, jota nyt täällä käsittelemme. Se yhtymäkohta on se, että miten me tämän kokonaisuuden hoidamme niin, että kun meidän väestö ikääntyy, palvelutarve kasvaa, niin meidän ikäihmiset pärjäisivät paremmin kotona, ja silloin kun ei pärjätä kotona, niin meillä olisi yhteisöllistä asumista tai ympärivuorokautista hoivaa tarjolla riittävästi. Tämä on se olennainen kysymys tässä välikysymyksessä.

Jos leikataan sieltä kotipalvelusta, niin että siellä vähemmän käydään, niin kyetäänkö aidosti... Uskotaanko siis siihen, että nämä säästöt ovat vain laskennallisia paperilla ja rahat viedään hyvinvointialueilta, vai kyetäänkö tällä teknologialla oikeasti korvaamaan niitä käyntejä? Olen varma, että teknologia tulee, ja se pitää ottaa käyttöön. Itse asiassa useimmilla alueilla se on jo käytössä enemmän tai vähemmän, ja niin pitääkin olla. Monesti on parempi, että siellä on teknologia, joka valvoo vaikka, että ovatko yöllä asiat hyvin, kuin että hoitaja avaa oven tunnin välein ja herättää ikäihmisen, että katsotaan, onko kaikki hyvin. Se pitää ottaa käyttöön.

Mutta valitettavasti en ole ihan varma siitä — vaikka näyttää, että laskennallisesti saadaan säästöjä — että tällä oikeasti syntyisi hyvinvointialueille semmoisia säästöjä. Tämä on se ongelma minun mielestäni näissä säästöhommissa, että nyt ei voi osaoptimoida niin, että valtio kyllä säästää, jos ei olla varmoja, että hyvinvointialueille se aiheuttaa vastaavia säästöjä myös, kustannusten pienenemistä. Nimittäin tähän on yhtä julkista taloutta. Jos valtiontaloudessa tulee säästöjä mutta hyvinvointialue vastaavasti ei kykene niitä kustannuksia pienentämään, siellä alijäämä kasvaa, se on plus miinus nolla tähän julkiseen talouteen. Tämä on minusta se keskeinen kysymys.

Toinen keskeinen kysymys on tietenkin se, ollaanko me riittävästi kyetty tukemaan hyvinvointialueita siinä uudistustyössä, johon meidän pitäisi niitä kannustaa palveluiden uu-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

distamisessa. Onko valtakunnan tasolla kyetty johtamaan riittävän ripeästi, antamaan työkaluja sinne, [Puhemies koputtaa] vai onko tehty Excel-laskelmat, että me nyt vähennämme näitä velvoitteita ja imaisemme rahat pois? Ja ahdistus lisääntyy siellä. [Puhemies koputtaa]

Arvoisa puhemies! Sanon vielä loppuun sen, että tiedän, että näitä monia asioita valmistellaan eri hyvinvointialueilla. He ovat ottaneet teknologiaa käyttöön. [Puhemies koputtaa] He haluavat, että byrokratiaa, turhaa sääntelyä puretaan, mutta he haluavat tehdä niitä toimenpiteitä sen takia, että he saisivat alijäämät katettua, [Puhemies koputtaa] eikä niin, että nyt he ovat taas etsimässä uusia säästöjä.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hänninen, olkaa hyvä.

18.36 Juha Hänninen kok: Arvoisa herra puhemies! Opposition välikysymys ei ole vain hallituksen kritiikkiä, se on osa vaalikampanjaa. Kunta- ja aluevaalit ovat aivan nurkan takana, ja siksi on ymmärrettävää, että vaalikentillä houkutellaan kansalaisia suurilla lupauksilla ja värikkäillä puheilla. Mutta tässä salissa on puhuttava asioista niin kuin ne oikeasti ovat. [Suna Kymäläinen: Eikä syyttää oppositiota epäisänmaallisuudesta!]

Arvoisa herra puhemies! Me kokoomuksessa lähdemme siitä, että taloudesta huolehtiminen on vastuullista politiikkaa. Ilman kestäväää taloutta ei ole hyvinvointia, ei palveluita eikä turvaa. Juuri siksi hallitus on tehnyt vaikeita mutta välttämättömiä päätöksiä, ei siksi, että haluaisimme leikata, vaan siksi, että haluamme pelastaa suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan myös tuleville sukupolville. On tärkeää muistaa, että samaan aikaan, kun hallitus tasapainottaa taloutta, me olemme lisänneet sote-palveluihin yli kaksi miljardia euroa lisää rahaa. Olemme käynnistäneet lasten ja nuorten terapiatakuun. Olemme palauttaneet Kela-korvauksia. Me olemme aidosti tehneet tekoja ihmisten hoitoonpääsyn parantamiseksi.

Arvoisa herra puhemies! Me emme usko siihen, että palvelujärjestelmä pidetään hengissä nostamalla verotusta tai ottamalla lisää velkaa. Me uskomme siihen, että uudistamalla ja purkamalla turhia normeja saadaan enemmän aikaan vähemmällä. On helppo luvata kaikkea kaikille, mutta vaikeampaa on kantaa vastuuta. Hallitus ei ole luvannut mahdottomia. Me olemme valinneet suunnan, joka rakentaa parempaa tulevaisuutta, ei romuta sitä. Jos joku väittää, että palveluiden laatu voidaan turvata pelkästään rahalla ilman uudistuksia, hän ei tee rehellistä politiikkaa. Suomalaiset ansaitsevat parempaa. He ansaitsevat ratkaisuja, eivät tyhjiä lupauksia.

Arvoisa herra puhemies! Lähestyvät vaalit eivät saa sumentaa sitä tosiasiaa, että meillä on vastuullinen hallitus, joka ei pelkää tehdä vaikeitakaan päätöksiä. Tämä välikysymys ei muuta sitä tosiasiaa. Me seisomme päätöksiemme takana, koska haluamme turvata isänmaamme hyvinvoinnin nyt ja tulevaisuudessa. — Kiitos, arvoisa herra puhemies.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

18.39 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Hyvinvointialueet ovat järjestäneet sosiaali- ja terveydenhuollon väestön näkökulmasta yhdenvertaisemmin ja lainmukaisemmin kuin aikaisemmin kuntien vastatessa palveluiden järjestämisestä. Hyvinvointialueiden ensimmäisen kahden toimintavuoden aikana moni asia on mennyt kuitenkin parempaan suuntaan. Myönteisistä esimerkeistä huolimatta hyvinvointialueilla on kuitenkin vielä paljon

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

tehtävää ja parannettavaa palvelujen järjestämisessä. Hyvinvointialueiden rahoitusmallia kehitetään, ohjausta yhtenäistetään, henkilöstön riittävyyden parantamiseksi tehdään toimia ja palvelulainsäädäntöä uudistetaan. Perusterveydenhuollon kiireettömään hoitoon pääsy on nopeutunut, henkilöstöpula on helpottanut, ja digitaaliset palvelut ovat yleistyneet. Kiireelliseen ja päivystykselliseen hoitoon pääsy toimii kaikkialla Suomessa melko hyvin. Perusterveydenhuolto sekä palveluiden yhdenvertaisuus ja integraatio ovat parantuneet aiempaan verrattuna, mutta parempaan tietysti pyritään. Ikääntyneiden palveluita kehitetään siten, että palvelutarpeiden syntymistä sekä tarvetta siirtyä raskaampiin palveluihin ehkäistään.

Hallituksen ohjelmassa on varattu ikäihmisten toimintakyvyn, kotona pärjäämisen ja omaishoitajien tukemiseen vuosille 2024—2027 yhteensä 27 miljoonaa euroa. Ja todettava on tietysti, että ilman omaishoitajia olisimme pulassa. Hallitus haluaa vahvistaa iäkkäitä omaisiaan hoitavien tukea kuitenkin. Viime vuoden alussa käynnistettiin hyvinvointialueiden vuorovaikutusohjaus tavoitteena omaishoitajien jaksamisen tukeminen sekä yhtenäisemmät omaishoidon tuen myöntämisperusteet ja muut käytänteet.

Hyvinvointialueilla on kotihoidossa käytössä erilaisia teknologioita, jotka kotikäyntien lisäksi tukevat asiakkaiden kotona asumista. Ne voivat liittyä esimerkiksi lääkkeiden annosteluun tai turvallisuuden varmistamiseen. Jälkimmäisestä tutuin ja pisimpään käytössä ollut on turvaranneke ja turvapuhelin. Kyse on siitä, että arjessa hyvin toimineita ratkaisuja otettaisiin käyttöön hyvinvointialueilla hieman nykyistä laajemmin. Asiakkaiden tarpeet luonnollisesti huomioidaan, eli kaikille teknologian käyttäminen ei sovellu. Auttavat kädet ja henkilökunnan riittävyys ovat tärkeitä edelleenkin. Turvallisuutta on myös se, että hoitohenkilökunnan kielitaito on riittävä.

Arvoisa puhemies! Vammaispalvelulain osalta soveltamissäännöstä täsmentämällä on tarkoitus saada laskennallinen 20 miljoonan euron säästö. Tällä ei ole vaikutusta lainmukaisiin palveluihin, vaan kyse on soveltamisalan täsmennyksestä vastaamaan lain alkupeleistä tarkoitusta perustuslakivaliokunnan asettamilla reunaehdoilla. Vastaavan kaltainen ikääntymisrajaus sisältyy myös alkuperäiseen ministeri Kiurun johdolla viime hallituskaudella valmisteltuun esitykseen, mutta valiokunta päätyi poistamaan sen esityksen käsitteilyaikataulun vuoksi havaittujen perustuslaillisten ongelmien vuoksi.

Lastensuojelussa palveluiden saatavuus ei heikkene.

Sosiaali- ja terveystieteiden palvelut ovat tietysti erittäin tärkeä palanen koko yhteiskunnan toiminnan ja ihmisten hyvinvoinnin näkökulmasta. Ikääntyvä väestö ja heikentynyt huoltosuhte ovat tuoneet ja tuovat suuria haasteita.

Lähestyvät vaalit näkyvät tietysti salikeskusteluissa. Viime kaudella sote-malli tehtiin, mutta meillä kaikilla on vastuu korjata epäkohtia ja yrittää kehittää järjestelmästämmme mahdollisimman hyvin toimiva. Kansalaisten on päästävä ajoissa hoitoon. Varmasti koko eduskuntaväki, edustajat, sitä haluaa. Jokaisella se on päämäärä, jonka varmasti jokainen voi allekirjoittaa. Omalääkärimalli on merkittävä uudistus. Myös hallintohimmeliä on syytä karsia.

Arvoisa puhemies! Aivan lopuksi: Henkilökohtainen mielipiteeni on, että ennaltaehkäisyä sellaisten sairauksien synnyssä, joihin voimme itse vaikuttaa, pitää lisätä. Se tarkoittaa sitä, [Puhemies koputtaa] että esimerkiksi kakkostyypin diabetekseen voidaan vaikuttaa myös elämäntavoilla.

Luovien alojen mahdollisuus kulttuurissa on valtavan suuri. [Puhemies koputtaa] Siihen pitää panostaa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Viitala, olkaa hyvä.

18.44 **Juha Viitala sd:** Arvoisa puhemies! Juuri edellisissä puheenvuoroissa kuulimme näkemyksen, että välikysymys on osa vaalikampanjaa, mutta syy, miksi tämä välikysymys tehtiin, on lähtöisin hallituksen sote-leikkausten pimitämisestä. Eli kyse on enemmän siitä, että äänestäjät ansaitsevat kuulla ennen vaaleja, mistä hallitus on tällä kertaa valmis saksimaan. Politiikka on arvovalintoja, ja on hyvä nostaa taas esiin, mikä on hallituksen arvo maailma. Siinä ei heikompiosaisten tilanne ole kovinkaan isossa roolissa.

SDP teki aloitteen tästä välikysymyksestä, koska hallitus piilotteli aiemmin päättämien sote- ja koulutusleikkausten kohdentamista ennen kunta- ja aluevaaleja. Nyt vaalien ennakkoäänestystä on käyty muutaman tunnin ajan, ja vieläkin on epäselvää, mistä hallitus on leikkaamassa. Viime torstaina hallitus kertoi pienen osan tulevista sote-leikkauksista, mutta suurin osa, noin 100 miljoonaa euroa, jäi yhä kertomatta, ja kansalaisilla on kuitenkin oikeus tietää, millaisia arvovalintoja hallituspuolueet tekevät heille tärkeiden palveluiden suhteen. Valtakunnanpolitiikan päätökset kertovat paljon myös siitä, millaisia päätöksiä puolueet tekisivät paikallisesti.

Hallituksen viime torstaina julkistama leikkauslista oli suoranaista silmänlumetta. Ilmoitetuista leikkauksista 65 miljoonaa on kertaluonteisia yhden vuoden säästöjä, ja pysyvät 100 miljoonan euron leikkaukset sosiaalihuoltoon jäivät kuitenkin vielä kokonaisuutena kertomatta. Lähteekö siis vieläkin enemmän hoitajia vanhuspalveluista, lastensuojelun henkilökunnasta, vai rajataanko vammaispalveluita vieläkin lisää? Miten hallitus seuraavaksi kurittaa yhteiskuntamme kaikkein heikoimmassa asemassa olevia? Näihin me oppositiossa haluamme vastauksia, ja vastauksia haluaa varmasti myös Suomen kansa.

Ne leikkaukset, jotka saimme torstaina tietää, ovat selvää jatkumoa hallituksen heikoimmassa asemassa olevia kurittavalle politiikalle. Hallituksen saksissa leikkautuivat vammaispalvelut, vanhuspalvelut ja lastensuojeluakin meni. Yhteiskuntamme kaikista haavoittuvimmassa asemassa olevilta ihmisiltä — ikäihmisiltä, vammaisilta ja kovia kokeneilta lapsilta — on ilmeisesti hallituksen mielestä varaa vieläkin leikata, mutta tehottomiin yrityksiin tai hyvätuloisten veroetuihin ei haluta koskea. Hallituksen arvovalinta on siis aika lailla selvä.

Arvoisa puhemies! Hallitus aikoo siis saada säästöjä muun muassa ikäihmisten kotihoidosta. Noin 16 miljoonan euron leikkaus tulee käytännössä tarkoittamaan satoja hoitajia vähemmän ja jopa 800 000 kotikäyntiä vähemmän. Kotihoidon palvelut ovat jo riittämättömiä, ja hoitajat ovat ylikuormitettuja. Teknologiasta paljon tässä salissa puhumme, ja monilla alueilla se on hyvin laajassa käytössä, ja siitä on hyvä apu mutta asiakkaan tilanteen niin salliessa. Sen varaan ei voi kuitenkaan kaikkea laittaa.

Miten hyvinvointialueilla pitäisi saada puristettua vieläkin lisää leikkauksia näistä palveluista? Ainoa vaihtoehto on vähentää hoitajien määrää ja vähentää kotikäyntejä. Hoivan ja tuen tarpeen määrä ei kuitenkaan tule laskemaan, eli palvelun tarve on olemassa. Jää siis kaksi vaihtoehtoa. Pelkään, että vastuu hoivasta siirtyy entistä enemmän omaisille tai ihmisen jää kokonaan ilman hoivaa ja tukea. On tärkeää myös todeta, että kone ei voi korvata sitä ihmisen läsnäoloa.

No, vielä toinen leikkauskohde, lastensuojelu, on yhtä vaikea ymmärtää arvovalintana. Ensin hallitus lisää perheiden epävarmuutta ja kasvattaa lapsiperheköyhyyttä ja sitten vielä heikentää kaikista haavoittuvimmassa asemassa olevien lasten tukea. Hallitus on siis suoraan sanottuna vähentämässä lasten kanssa työskenteleviä ja lapsia tukevia ammattilai-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

sia aikana, jona lasten ja nuorten ongelmat ja pahoinvointi ovat hälyttävän pahassa tilanteessa. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kosonen poissa. — Edustaja Elo, olkaa hyvä.

18.49 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Viime päivien keskusteluissa ihmisten kanssa suurin huoli on ollut Orpon hallituksen tylöstä leikkauspolitiikasta ja sosiaali- ja terveyspalveluiden tulevaisuudesta, siitä, miten hallitus romuttaa hyvinvointiyhteiskunnan perustaa ja voimistaa eriytymiskehitystä. Lastensuojelulaitoksessa työskentelevä kertoi, miten lastensuojelussa liian moni lapsi ja nuori jää vaille tarvitsemaansa apua ja hoitoa. Ikäihminen kertoi, ettei lääkärille saa aikaa. Vammaisen omainen oli huolissaan vammaispalveluiden heikentämisestä. Opettajat kertovat riittämättömistä resursseista moninaista tukea tarvitsevien oppilaiden opetuksessa. Nähdessään konkreettisesti hallituksen leikkausten tuhoisia vaikutuksia ihmiset ovat väsyneitä ja turhautuneita kuulemaan, että on pakko leikata. Me kaikki tässä salissa tiedämme, että ei ole pakko leikata kaikkein heikoimmassa asemassa olevilta. Se on arvovalinta. Sosiaali- ja terveyspalveluista sekä koulutuksesta leikkaamisen sijaan voisimme tasapainottaa taloutta 100 miljoonalla eurolla kiristämällä kaivosveroa, toisella 100 miljoonalla karsimalla puunpolton verotuesta tai 50 miljoonalla ottamalla käyttöön maankäytön muutosmaksun. Olutveron alennuksen peruminen toisi kassaan 25 miljoonaa euroa. Näillä toimilla voitaisiin kattaa nyt suunnitteilla olevat leikkaukset.

Arvoisa puhemies! Leikkaukset sosiaali- ja terveyspalveluista lisäävät eriarvoisuutta yhteiskunnassamme tavalla, jota ei voi eikä pidä hyväksyä. Ne osuvat erityisen kovaa heihin, jotka ovat jo nyt haavoittuvimmassa asemassa: lapsiin, vanhuksiin, vammaisiin ja pienituloisiin. Lapsiperheköyhyys on kasvanut, ja yhä useampi perhe joutuu tekemään valintoja ruuan, lääkkeiden ja harrastusten välillä. Hyvinvointiyhteiskunta on rakennettu siksi, että jokaisella olisi mahdollisuus hyvään elämään taustasta, iästä tai varallisuudesta riippumatta. Se on liian arvokas asia romutettavaksi lyhytnäköisillä leikkauspäätöksillä, jotka kohdistuvat ihmisten arjen turvaverkkoihin. Leikkaamalla ennaltaehkäisevästä tuesta hallitus sysää kustannuksia tulevaisuuteen mutta paljon suurempina ja inhimillisesti raskaampina.

Arvoisa puhemies! Yksi hallituksen esittämistä säästöistä on kotihoidon teknologian tehostaminen. Tavoitteena on säästää 16 miljoonaa euroa keinolla, jota jo nyt käytetään laajasti. Teknologia voi tukea hoitoa, mutta se ei korvaa ihmistä. Vanhusten yksinäisyys on jo nyt vakava ongelma, ja teknologian lisääminen inhimillisen hoivan sijaan pahentaa tilannetta. Kun ovi käy harvemmin ja katse ei kohtaa, jää inhimillinen vuorovaikutus toteutumatta. Ja kenen harteille tämä hoivan vaje kaatuu? Usein naisten. Suomessa hoivavastuu on yhä voimakkaasti sukupuolittunutta. Kun palveluita karsitaan, vanhusten hoiva siirtyy äideiltä tyttärille, miniöille, vaimoille. Hoivan romuttaminen rapauttaa myös naisten mahdollisuuksia työelämään ja hyvinvointiin.

Arvoisa puhemies! Pääministeri Orpo lupasi ennen vaaleja, että leikkaukset kerrotaan kansalaisille avoimesti ja ajoissa. Nyt me tiedämme vain osan leikkauksista, ja ne kohdistuvat suoraan lastensuojeluun, vammaispalveluihin ja vanhustenhoivaan. Valitettavasti hallitus pimittää edelleen, mihin 100 miljoonan euron säästöt sosiaalihuollossa tarkalleen kohdistuvat. Hallitus on jo aiemmin leikannut mittavasti sosiaali- ja terveysalan järjestöil-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

tä. Järjestöihin kohdistunut 80 miljoonan euron leikkaus osuu suoraan ihmisten saamaan ennaltaehkäisevään tukeen, apuun ja neuvontaan. Vaalikauden loppuun mennessä sote-järjestöjen valtionavustukset leikkautuvat peräti kolmanneksella. Järjestöjen toiminnasta leikkaamisessa ei ole hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kannalta mitään järkeä. Järjestöjen leikkaukset ovat johtaneet jo nyt henkilöstön lomautuksiin, irtisanomisiin ja toimintatapojen, kuten chat- ja kriisipuhelinpalveluiden, lopettamiseen, ja tämä näkyy kuorimituksena hyvinvointialueiden palveluissa.

Arvoisa puhemies! Hallituksen leikkauspolitiikka herättää suurta huolta kansalaisissa. Meidän on pystyttävä parempaan. Me voimme säilyttää suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan, mutta se ei onnistu, jos lyhytnäköisillä leikkauksilla sysäämme tuhansia lapsia köyhyyteen, jätämme ihmiset vaille tarvitsemaansa hoitoa ja uuvutamme sosiaali- ja terveysalalla työskentelevät kasvavan työkuorman alle. Siksi tämä välikysymys ja tämä keskustelu tänään, ja siksi hallitus ei nauti minun eikä vihreiden luottamusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Strandman poissa. — Edustaja Kvarnström, olkaa hyvä.

18.54 Johan Kvarnström sd: Arvoisa puhemies, ärade talman! Nämä leikkaukset sote-palveluista ja koulutuksesta eivät ole välttämättömiä, kuten hallitus haluaa antaa ymmärtää, vaan ne ovat arvovalintoja. On mahdollista priorisoida toisin, kuten oppositiopuolueiden vaihtoehtobudjetit osoittavat, ja sopeutumistarve ei olisi yhtä suuri, jos hallituksen työllisyyspolitiikka olisi toiminut.

Hyvä hallitus, te peittelette edelleen suurinta osaa näistä uusista leikkauksista, sillä ette kerro, miten sosiaalihuollon kustannuksia aiotaan pienentää sadalla miljoonalla eurolla. Ministeri Juuso sanoi eilen Ilta-Sanomien mukaan näin: ”Kysymys on siitä, että tarkastelemme sosiaalihuoltolain 14 §:ssä lueteltuja, yli 40:tä erilaista lakisääteistä palvelutehtävää.” Kyseisessä pykälässä mainitaan esimerkiksi kotihoito, perhetyö, liikkumista tukevat palvelut, mielenterveystyö sekä omaistaan tai läheistään hoitavan henkilön vapaa. Hyvä hallitus, onko jokin näistä tehtävistä mielestänne turha, vai onko niistä mielestänne kohtuullista leikata?

Ärade talman! Här i salen har i dag från regeringens håll sagts att oppositionen överdriver vårdens utmaningar och problem. Men då jag träffar folk i min valkrets och frågar vad de har på hjärtat och om de har någon hälsning hit till riksdagen, så är svaret nästan alltid detsamma: tillgången till vård är otillräcklig och måste förbättras. Då finns det inte rum för fler nedskärningar, men det är den vägen som regeringen har slagit in på, och anpassningsbehovet är desto större i och med att sysselsättningsläget är så svårt. Men också det beaktat går det att prioritera mer rättvist.

Arvoisa puhemies! Hallitus tekee nyt parhaansa siirtääkseen huomion pois välikysymyksen ytimestä eli sosiaali- ja terveydenhuollon leikkauksista. Ne muotoillaan kehittämiss Hankkeiksi tai jopa parannuksiksi. Hyvä hallitus, uskotteko vakavissanne, että joku todella uskoo esimerkiksi kotihoidon paranevan, jos hallitus kohdistaa siihen leikkauksia?

Operatiivista työtä kehitetään jatkuvasti, toisinaan paremmin, toisinaan heikommin. Tätä tapahtuu hyvinvointialueilla. Siellä mietitään kyllä, miten digitaalisia palveluja voidaan kehittää, mutta tehtävä ei ainakaan helpotu, jos hallitus tuo mukanaan muutoksia, jot-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

ka vähentävät rahoitusta. Toisin sanoen: jos oikeasti teette vain muutoksia mutta ette leikkauksia, alkää sitten poistako 170:tä miljoonaa euroa sosiaali- ja terveydenhuollosta. Mutta juuri siitä on kyse: leikkauksista — leikkauksista, jotka vievät alueilta rahaa ja työrauhan, vaikeuttavat pitkäjänteistä kehitystyötä ja vaarantavat tasa-arvoisen hoitopääsyn.

Arvoisa puhemies! Lastensuojelun leikkauksista ministeri Juuso sanoi, että palveluiden saatavuus ei heikkene, vaan että ainoastaan yliesursointia puretaan sieltä, missä sitä on. No, missä sitten on yliesursointia? Ei ainakaan lastensuojelussa — ehkä terveysbisneksessä. Kukaan lastensuojelussa työskentelevä ei tietääkseni väitä, että siellä olisi ylimääräisiä resursseja, päinvastoin. Tarve on suuri, haasteet valtavia.

Ärade talman! Vi måste värna om de äldre och deras rättigheter och möjlighet till en värdig ålderdom. Till detta hör en tillräcklig personaldimensionering inom äldreomsorgen. Till detta hör att hemvården behöver stärkas snarare än försvagas. Vi har som framkommer i regeringens svar en åldrande befolkning. Det medför ett växande vårdbehov. Högerpartier nas tanke verkar då vara att vi måste lätta på krav som personaldimensionering och vårdgaranti, men dessa är egentligen en del av lösningen då de skapar bättre arbetsvillkor för personalen och gör att folk får hjälp i tid, vilket är både medmänskligt och långsiktigt ekonomiskt vettigt. Att tvärtom underfinansiera vården så till den grad att vårdpersonal sägs upp förstör branschens attraktionskraft. Sämre personaldimensionering och sparkrav med uppsägningar som följd får fler att vantrivas inom vården eller tvingas lämna den mot sin vilja. Så ska vi inte ha det. Vi behöver fler som arbetar inom social- och hälsovården de kommande åren, inte färre. Även ur det perspektivet är regeringens politik kortsiktig.

Arvoisa puhemies! Sosiaalipalveluista ei voida leikata, erityisesti ei näinä aikoina, kun hallituksen leikkaukset ja epäonnistunut työllisyyspolitiikka ovat lisänneet sosiaalipalveluiden tarvetta. Kun hoidon tarve kasvaa, meidän tulisi varmistaa, että tulevaisuudessa on riittävästi henkilöstöä. Miten luulette sote-alan vetovoimaan vaikuttavan, kun hoitohenkilökuntaa irtisanotaan säästövaatimusten eli leikkausten vuoksi?

Ärade talman! Nedsärningar i den offentliga vården samt från tredje sektorn är ett hårt slag mot servicen på svenska. Om vi ska värna om vård på svenska måste vi prioritera social- och hälsovård mer i Finland framöver.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Keskisarja, olkaa hyvä.

18.59 Teemu Keskisarja ps: Arvoisa puhemies! Menneisyyden vankina melkein väitän, että ennen olivat lasaretit ja kunnantalot puuta ja miehet ja naiset rautaa, mutta ei, jälkiosa ei pidä paikkaansa. Ennenkin oli lahoja ukkoja ja akkoja sekä äkkivääriä nuoria. Aikakaudet erottuvat taloudenpidossa. Ennen olivat markat metallia ja paperia, vähintään numeroita pankkikirjassa ja velkakirjassa. Pitäjä, kunta, ei saanut miljoonaluottoa Säästöpankista, lääni ei saanut miljardia Kansallis-Osake-Pankista. Menot menivät 1800—1900-luvulla aikalaisten piikkiin. Talonpoika, porvarinleski ja lähiön maaltamuuttaja eivät laskuttaneet palveluistaan seuraavia sukupolvia. Vuosituhannen vaihteessa rahakirstut aukesivat ja 2010-luvulla räjähtivät selkosen seljälleen. Vapauduimme ammentamaan yhteisiä ei-kenenkään-miljardeja euroja rannattomilta rahamarkkinoilta.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Nyt välikysymys vaikertelee lisäleikkauksista. Todellisuudessa tuska johtuu neljännesvuosisadan törsäyksestä. Velkarahatulva ei hedelmöitä vaan mädättää. Käytännön asioista, nimenomaan terveydenhuollosta ja koulutuksesta, huolehtiminen on vaihtunut maailmansyleilyyn, vallankin kolmannen maailman syleilyyn, etten sanoisi kuoleman syleilyyn. Pääkaupunkiseutu isottelee kokoaan suurempana himovelkarahalla. Kukapa ikiomasta pussistaan rahoittaisi väestönvaihtoa, joka ei ole työperäistä vaan kulutusperäistä? Himovelka huohottaa ilmakehäkiihkoon. Kun ilmakehäkiihkoilija raiskaa lähiluonnon älypyörätiellä, harmaata siirtymää ei kata kolehti vaan himoverotus. Äyrit kilahtavat jopa aikuisten pyöräilykursseihin ja koululaisten käänteiseen eheytykseen.

Vanhan sananlaskun mukaan hullu mies Huittisista syö enemmän kuin tienaa. Kävin hiljan Huittisissa. Isännät ja emännät kertoivat, että tuo ei tarkoitakaan tuhlausta vaan sitä, että muinoin nälkäpalkka oli pienempi kuin työläisen ruuan hinta, joten työmaa ei lyönyt leiville. Minä, menneisyyden vanki, lähes kaihoan 1800-luvun Huittisiin. Tänä päivänä jyllää silmittömämpi seinähulluus. Hullu mies Espoosta, hullu nainen Vantaalta ja hullu muunsukupuolinen Helsingistä syövät enemmän kuin jälkipolvetkaan tienaa. [Aki Lindén: Erityisesti nämä!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kemppi, olkaa hyvä.

19.03 Hilikka Kemppi kesk: Arvoisa herra puhemies! Palautetaan suomalaisten luottamus julkisiin sote-palveluihin.

Miksi tämä välikysymys on tehty? Siksi, että pääministeri lupasi kertoa eduskunnalle ja Suomen kansalle hyvissä ajoin ennen tänään alkaneita kunta- ja aluevaaleja sekä sosiaalipalveluiden 100 miljoonan säästöt että erikoissairaanhoidon 70 miljoonan euron säästölisan. Onko saatu vastauksia? Kaikkein ei, johonkin on. Esimerkiksi koulutuksen 75 miljoonan euron säästöt ovat vielä täysin pimennossa.

Välikysymyksessä on kyse vakavista, suoraan ihmisten arkeen vaikuttavista leikkauksista, joista on siis epäselvyys. Miten leikataan lastensuojelusta, vammaisilta ja vanhustenhoidosta? Miten sosiaali- ja terveysalan järjestöiltä leikataan? Loppuuko imetyksen tuki, saattohoitopalvelut tai mielenterveyden varhainen tuki? Yrittäjät minunkin maakunnassani kysyvät: mistä te leikkaatte, kun leikkaatte 75 miljoonaa koulutuksesta? Taustalla on tietenkin lähipalveluiden väheneminen ja koulutuksen väheneminen edellisten, 120 miljoonan ammatillisen koulutuksen leikkausten jäljiltä. Kohdistuuko tämä leikkaus pieniin lapsiin vai toiselle asteelle lukioon ja ammatilliseen koulutukseen?

Muutama kysymys alkuun näistä leikkauslistoista, joita olemme tähän mennessä saaneet, ja sitten hiukan isosta kuvasta:

Ensinnä kysyisin sosiaalihuoltolain uudistuksesta, jota ministeri Juuso tänään ansiokkaasti meille salissa avasi. Taustahan on sellainen, että viime torstaina saimme valtioneuvostosta hallituksen päättämän leikkauslistan, jossa tätä 100 miljoonan leikkausta sosiaalihuoltolakiin ei ollut mainittukaan. Eilen, monta päivää sen jälkeen, tuli Ilta-Sanomien haastattelu, jossa ministeri tätä sitten kuitenkin hiukan avasi ja kertoi, että se oli ollut valmisteltuna jo pitkän aikaa, ja tänään hän ensimmäistä kertaa toi tämän tiedon eduskuntaan — siksi tätä nyt kysyn.

Täällä todetaan, että sääntelyä kevennetään ja 40 palvelutehtävää muuttuu kymmeneksi palvelutehtäväksi. Hyvät ystävät, tämän leikkauksen säästölappu on 100 miljoonaa. Kun tänään sanotaan, että tämä ei kohdistu hoitajiin ja tämä ei kohdistu heikossa asemassa ole-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

viin suomalaisiin, niin haluan kyllä kysyä ministereiltä, että mihin tämä sitten kohdistuu. 100 miljoonaa euroa sosiaalihuoltolaista tarkoittaa palveluiden heikentämistä ja sitä, että kaikki eivät saa tarvitsemaansa tukea.

Tai sitten toinen kokonaisuus, lastensuojelu: Täältä leikataan 12,6 miljoonaa euroa vuodesta 2027 eteenpäin ja ensi vuonna jo 2,5 miljoonaa euroa. Nämä ovat haavoittuvassa asemassa olevia suomalaisia, joiden lähtökohdat elämään ovat muita ihmisiä hauraammalla pohjalla, lähtökohdat työelämään ja koulutukseen. Sen takia toivoisin, että heitä erityisesti suojeltaisiin tässä maassa. Käykö tässä lastensuojelun leikkauksessa niin kuin hoitajamitoituksen leikkauksessa aikanaan? Kun eduskuntaan tuotiin tieto siitä, että esimerkiksi Pirkanmaalla oli ehditty jo tekemään nämä hankintasopimukset, niin Pirkanmaa joutui maksamaan yhdeksän miljoonaa korkeammasta palvelutasosta, vaikka hallitus leikkasi rahat yleiskatteellisesta rahoituksesta. Tullaanko tämä lastensuojelun leikkaus toteuttamaan yleiskatteellisesta rahoituksesta niin, että se leikkaa myös haavoittuvassa asemassa olevilta nuorilta?

Sitten lopuksi ehkä nostaisin esiin nämä kolme erityisesti ikäihmisten palveluissa itseäni huolestuttavaa kokonaisuutta. Olen nimittäin tunnistanut, että omassakin maakunnassani Päijät-Hämeessä on tehty virheitä sosiaali- ja terveystalouden kehittämisen vuosien varrella rahojen ollessa tiukoilla, ja nyt te vaikeutatte näitä kokonaisuuksia. Hoitoonpääsyn kriteereitä tiukennetaan RAI-arvioinnin myötä. Leikkaatte 700 000 vanhusten kotihoitokäyntiä tässä maassa ja leikkaatte jälleen ennaltaehkäisevästä työstä niin vammaisilta, vanhuksilta kuin lastensuojelustakin.

Näyttää siltä, että hallitus paikkaa talouspolitiikan epäonnistumistaan haavoittuvassa asemassa olevilla suomalaisilla. Toivoisin kovasti, että ottaisitte keskustan lääkkeitä käyttöön: pidentäkää hyvinvointialueiden alijäämän kattamista kahdella vuodella, ottakaa käyttöön perhelääkärit, siirtäkää Kela-kydyt budjettiin ja tarkastelkaa palvelupolkuja uudelleen. Perukaa nämä sosiaalipalveluiden säästöt.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen, olkaa hyvä.

19.09 Suna Kymäläinen sd: Herra puhemies! Niin, tänään me kysyimme välikysymyksessä, mistä ne tulevat 100 miljoonaa euroa leikataan. Ollaan käyty keskustelua viisi tuntia, ja tulema on, että emme tiedä vielä.

On kuitenkin vielä palattava täällä salissa tänään aiemmin tapahtuneeseen, sillä kyllä myös itse pidän pöyristyttävänä sitä, että varapääministeri, valtiovarainministeri Purra syytti oppositiota epäisänmaalliseksi, siis kun me oppositiossa olemme, kansalaisilta valtakirjan saaneet kansanedustajat käytämme perustuslaillista oikeuttamme haastaa hallitusta välikysymyksellä siksi, että olemme huolissamme ihmisten toimeentulosta, hoivasta ja palveluista. Mitä mahtavat esimerkiksi kotona tätä keskustelua seuraavat ikäihmiset miettiä, kun me kyseenalaistamme leikkaukset vanhusten kotihoitoon — puolustamme siis todellakin juuri niiden ihmisten palveluita, oikeutta fyysiseen kohtaamiseen, jotka ovat tätä meidän isänmaatamme olleet puolustamassa ja rakentamassa — ja, niin, meitä syytetään epäisänmaallisuudesta ja vielä tästä eduskunnan pöntöstä?

No, jos tunnekuohuissa tulee suusta mauttomuuksia joskus itse kullakin, niin kun täällä ministeri vain nyökkäsi, että niin hän tuli sanoneeksi, mutta ei sitten osoittanut minkään näköistä nöyryyttä, ei pahoittelua epäisällisuudesta, niin tätä pidän jopa vielä törkeämpä-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

nä. Mielestäni tämä on kysymys, johon eduskunnassa täytyy palata vielä tulevaisuudessa, voiko ministeritason toimija näin täällä pöntössä käyttäytyä.

Lapset, vanhukset ja vammaiset ansaitsevat puolustajansa. Valitettavasti hallitus ei sitä tee.

No, tässä keskustelussa on myös kuultu ennen kuulematonta. Kysymyksessä näyttävät siis olevan ensimmäistä kertaa sellaiset leikkaukset, jotka eivät tunnu missään, vaan palvelut sen kun vain ovat paranemassa. Tällä logiikalla pitäisi leikata sitten varmasti entistä enemmän, ihan kuin tämä olisi nyt tässä uudeksi keksitty. Miksipä tämä ei ole sitten tuottanut tulosta näiden aikaisempien leikkausten aikana?

Ennen vaaleja pääministeri Orpo sanoi, että kenenkään ei tarvitse kärsiä kohtuuttomasti. Nyt hallituksen kahden vuoden toiminnan jälkeen ja näiden lisäleikkausten ilmoittamisen kohdalla pääministeri Orpo sanoo, että tähtäämme siihen, että jokaisella on kohtuullisen hyvä elämä. Onko kohtuullisen hyvää elämää, että saa hädän ja joutuu kodittomaksi, maksuhäiriöiden ja vuokratien vuoksi ei saa uutta asuntoa? Vielä toivottomampaa on, jos rumba on alkanut työttömäksi jäämisestä.

Lapsiperheköyhyys on kasvanut toimienne johdosta, eikä se tunnu teitä liikuttavan. Toistatte samat virheet, joita tehtiin 90-luvun aikana, vaikka te tiedätte, että niitä kustannuksia maksetaan kalliisti edelleen. Joka neljännellä 90-luvun laman lapsella on mielenterveysdiagnoosi.

Täällä on puhuttu yksityisestä terveysvakuutuksesta, siitä, kuinka yli miljoonalla kansalaisella tällainen on. Mutta tiedätkö, että mielenterveyden ongelmista kärsivät eivät tuota vakuutusta saa, eivät edes syntymättömälle lapselleen, jos vanhemmalla tällainen mielen-terveysdiagnoosi on olemassa?

Köyhyydessä kasvaneiden tie on aina kierteinen ja esteinen. Minusta ei ole kohtuullista, että toimienne johdosta 100 000 ihmistä tippuu toimeentulotuella. Työttömyys on noussut kymmenillä tuhansilla. Sosiaali- ja terveydenhuollon ja varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja on yli puoli miljoonaa mennyt ulosottoon. Ihmisten hoitoonpääsyä on vaikeutettu, venytetty se kahdesta viikosta peräti kolmeen kuukauteen. Lähes 20 000 ihmistä on joutunut odottamaan erikoissairaanhoidon yli puoli vuotta. Häädöt ja asunnottomuus ovat kasvussa, leipäjonot ovat pidempiä kuin vuosikymmeniin. Ja nyt te leikkaatte vammaisilta, vanhuksilta ja lapsilta. On arvioitu, että jopa 100 000 ihmistä lisää tippuu viimesijaiselle toimeentulotuella teidän aiempien leikkausten takia. Eikä tämäkään teille vielä riitä, vaan syksyllä teette 70 miljoonan euron säästöt [Puhemies koputtaa] heidän toimeentuloonsa. Ensin tiputatte ihmisiä viimesijaiselle turvalle ja sitten vielä leikkaatte tätä turvaa.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Oinas-Panuma, olkaa hyvä.

19.14 Olga Oinas-Panuma kesk: Arvoisa puhemies! Tässä kun olen päivän tätä keskustelua enempi vähempi seurannut, niin mieleen on kyllä juolahtanut, että pitäisi meillä ehkä pystyä vähän parempaan. Tuntuu, että tässä sote-keskustelussakin itse asiassa aika pienien asioitten ympärillä pyöritään, vaikka meidän on valittu tähän taloon nimenomaan ratkaisemaan ongelmia eikä oikeastaan luomaan niitä lisää. No, niitä ongelmiahan hallitus nyt toisaalta omalla toiminnallansa luo. [Pia Sillanpään välihuuto]

Minä olen myös viime aikoina hämmentyneenä seurannut kunta- ja aluevaalien ympärillä käytävää keskustelua ja sitten ihan suoraan sanottuna olen miettinyt, että jos me politiikassa identiteettipolitiikalla näpertelyn ja vaikkapa maahanmuuton sijaan keskityttäisiin

välillä enempi oman kotiseudun ja oman isänmaan asioitten ajamiseen ja niitten asioitten hoitamiseen, niin me voitaisiin olla politiikassa oikeastaan paljon pitemmällä — jos esimerkiksi ne vihervasemmistopeikot eivät niin paljon pelottaisi.

Arvoisa puhemies! No, mutta tähän sote-asiaan. Olen aika huolissani siitä polarisaatiosta, mitä meillä tulee tällä hetkellä meidän yhteiskuntaan tämän teidän politiikkanne seurauksena. Se on kuitenkin turvallisuuskysymys, että meillä on yhtenäinen kansa. Jos ja kun leikkaukset osuvat jatkuvasti samoihin ihmisryhmiin, niin totta kai se vaikuttaa siihen, millä tavalla ihminen kokee olevansa osa tätä yhteiskuntaa, ja sitten me ollaan ongelmassa. Tärkeää sotessa olisi keskittyä ennaltaehkäisyyn, nopeisiin, yhdenvertaisiin terveyspalveluihin ja mielenterveyspalveluihin, ja tämä varmaan on semmoinen, mikä tässä salissa jaetaan, keinot vain ovat vähän erit. Erityisesti toivoisin, että kun puhutaan sosiaali- ja terveyspalveluista, niin muistettaisiin puhua siitä kokonaisuudesta, koska aika monesti itse asiassa se ”sosiaali” unohtuu ja puhutaan lähinnä niistä terveyspalveluista. Eli pitäisi muistaa, että murtunut mieli ja murtunut nilkka ovat yhtä vakavia asioita.

Hallituksen politiikka on keskittävää, alueita epätasa-arvoisesti kohtelevaa, ja se näkyy myös tässä sote-politiikassa, koska kun sitä rahaa viedään, niin totta kai alueella joudutaan tekemään niitä lyhytnäköisiä säästöjä. Ajattelen, että aluevaltuuston roolia pitäisi alueilla ennemminkin korostaa kuin sitoa käsiä käsittämättömillä leikkauksilla. Ilman aluevaltuustoja moni päätös näillä meidän hyvinvointialueilla olisi erinäköinen ja myös alueellisesti epäoikeudenmukainen. Ilman näitä aluevaltuutettuja linja voisi hyvinkin monessa maakunnassa ja hyvinvointialueella olla samalla tavalla talouden varjolla keskittävä kuin tämän hallituksen politiikan linja on.

Arvoisa puhemies! Suomi on tunnettu maana, jossa periaatteessa kenestä vain voisi tulla mitä vain, ja tätä meidän pitäisi pystyä vaalimaan, mutta nyt se kehitys menee valitettavasti väärään suuntaan, kun näitten erinäisten leikkausten seurauksena muun muassa meidän lapsiperheköyhyys tulee lisääntymään. Ja mikä tähän on ratkaisu? Leikata suoraan sieltä perhepalveluista ja lastensuojelusta, ja tämä on huolestuttavaa. Harmillisinta tässä viimeisimmässäkin leikkauslistassa on se, että tuntuu, että siellä pidetään hyvinvointialueita, en minä tiedä, vähän niin kuin tyhjänä. Eli esimerkiksi digitalisaatiohan meidän alueilla etenee jo tällä hetkellä hurjaa vauhtia, ja hyvä niin. Minä ainakin otan mielelläni palvelun diginä, jos se vapauttaa ne fyysiset kohtaamiset semmoiselle, joka niitä tarvitsee, mutta digitalisaatio tosiaan etenisi paremmin, jos sitä ei verhoiltais sitten säästöjen lomaan, niin kuin tässä viimeisimmässä paketissa on tehty. Mutta tämä leikkaus lähinnä hidastaa digitalisaatioprosessia. Jälleen on siis ajateltu niin, että sydämen paikalla on ehkä ennemminkin pörssi tai sitten jäätävän sininen sydän.

Pääministeri lupasi säästölistan, ja sitten kun tuo A-nelonen meille tuli, niin sitä on tietenkin luettu, ja kiitoksia, että se meille tuli. Valitettavasti sen sisältö vain on oikeastaan niin, että on raha ja otsikko ja sitten on hokkuspokkus-temppu, eli se konkretiahan sieltä listalta puuttuu. Tänään ministeri Juuso sitä avasi meille tuossa joitain tunteja sitten, mutta täytyy sanoa, että se tuli kyllä semmoisella virkamieskielellä, että minä esimerkiksi en ihan päässyt jyvälle siitä, että mitähän se nyt konkreettisesti tarkoittaa. Toivottavasti muut tässä salissa olivat fiksumpia ja ymmärsivät paremmin. Olisihan se toki reilua kertoa ihan selkeästi, mistä vaikka siellä sosiaalihuollossa säästetään: perhetyö, vammaispalvelu, kuntoutuva työtoiminta, perhehoito, mielenterveyspalvelut, omaishoitajuus. Mikä siellä on se, missä sitä ylimääräistä rahaa on?

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Alueilla pitäisi voida kehittää ja parantaa, mutta se tehdään nyt hyvin vaikeaksi, ja minun mielestäni tässä vaiheessa tärkeintä olisi antaa alueille työrauha. Keskusta on listannut pitkän listan erinäisiä keinoja, joilla sosiaali- ja terveystaloudellisia palveluita voitaisiin parantaa, ja nyt voitaisiin aloittaa vaikka sillä, että ne Kela-korvaukset siirrettäisiin sinne hyvinvointialueitten alle ja annettaisiin lisäaika talouden tasapainottamiseen, koska sairaammat ihmiset eivät tätä meidän valtion lompakkoa paksunna.

Joten, arvoisa hallitus, minun kysymykseni on: milloin meille tuodaan lakiesityksiä, joilla helpotetaan hoitoonpääsyä, ja milloin pää otetaan pois pensaasta mielenterveysongelmien suhteen?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Harakka, olkaa hyvä.

19.20 Timo Harakka sd: Herra puhemies! Vaalit ovat käynnissä. Pääministeri lupasi eduskunnan edessä, että hän kertoo ne 170 miljoonan euron lisäleikkaukset sosiaali- ja terveydenhuoltoon hyvissä ajoin ennen vaaleja. Nyt tänään, kun vaalit ovat jo käynnissä, meille on edelleen epäselvää, ja nämä sadan miljoonan euron leikkaukset, jotka osoittuvat vanhustenhoitoon, lapsiperheisiin ja muuhun sosiaalihuoltoon, ovat edelleen auki. Pääministeri totesi tässä, että tätä hänen lupaamaansa kertomusta ei olekaan nyt annettavissa. Sitteen sosiaali- ja terveysministeri Juuso sanoi, että onkin olemassa jo virkavalmistelu, ja sen jälkeen tarina muuttui jälleen yhden kerran niin, että kyseessä olikin jonkinlainen taustamuistio. Pääministeri poistui täältä jo kello 16, jolloin emme saaneet edelleenkään selvää, muuta kuin sen, että tämä lupaus, joka annettiin eduskunnan edessä, on petetty. Tämän takia me täällä kysymme, miksi täällä eduskunnalle ei puhuta totta. Ja se ei voi olla epäisänmaallista, että täällä opposition tehtäväksi on tullut parlamentarismien ja demokratian puolustaminen. Se on kunniatehtävämme, kuten perustuslakikin edellyttää.

No, mistä sitten nämä valinnat kertovat? Hyvinvointileikkaukset heikentävät niiden asemaa, jotka ovat yhteiskunnassa jo valmiiksi heikoimmilla. Koko kautensa ajan Orpon hallitus on kasannut tasapainottamisen taakan vammaisten, sairaiden, pienituloisten ja ikäihmisten kannettavaksi ja nostanut keskituloisen suomalaisen verotuksen ennätyslukemiin. Melkoinen suoritus, varsinkin kun samaan aikaan kaikkein varakkaimmat, pääomatulojen saajat, on vapautettu kokonaan näistä talkoista, ne kymmenen prosenttia rikkaimmista suomalaisista, joille on kasautunut yli puolet kansallisesta varallisuudesta.

No, kun keskustele ihmisten kanssa, niin monet hyväksyvät sen, että velkaantumista ja alijäämää pitää vähentää. Se on yhteinen tavoite. Mutta sitä suurempi järkytys monelle on, että vaikka hallitus on leikannut koko ajan vanhuksilta, vammaisilta, köyhiltä ja lapsiperheiltä, tätä luvattua tulosta ei saada aikaan. Itse asiassa käynnissä on valtava bluffi. Hallitus toistelee täällä koko ajan yhdeksän miljardin euron tasapainotusta, mutta katsotaanpa, mitä Suomen korkein talousauktoriteetti siitä sanoo: Valtiontalouden tarkastusvirasto on antanut finanssipoliittisen kertomuksen, jonka eduskunta on hyväksynyt — siis myös hallituspuolueet ovat hyväksyneet sen arvion, jonka Valtiontalouden tarkastusvirasto on tästä tasapainottamistavoitteesta antanut — ja se toteaa, että hallitus ei tule pääsemään edes puoleenväliin tästä tavoitteesta. Mistä se johtuu? No, keskeisesti siitä syystä, että tämä kuuluisa yhdeksän miljardia sisältää kaksi miljardia euroa hyvää siitä, että työllisyys nousee sadallatuhannella. Tulos on se, että hallitus on 150 000 tästä tavoitteesta jäljessä. Itse asiassa hallitus on kaudellaan onnistunut saamaan aikaan sata uutta työtöntä joka päivä, mukaan

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

lukien viikonloput. Se on onnistunut saavuttamaan melkein kymmenen konkurssia joka päivä, mukaan lukien viikonloput.

Nyt on tilanne se, että jos pääministeri tai valtiovarainministeri olisi täällä kertomassa, niin olisi puhuttava totta nyt tässäkin asiassa. Onko yhdeksän miljardin tavoite edelleen voimassa? Itse asiassa valtiovarainministeriltä lipsahti tässä taannoin, että itse asiassa sitä tuskin saavutetaan. Jos se on edelleen voimassa, niin silloin puoliväliriihessä pitää löytää vielä se toinen puolikas, neljä ja puoli miljardia euroa uusia leikkauksia ja veronkorotuksia. Vai todetaanko, että tämä ihmiskoe jätetään nyt tähän, ja tunnustatte epäonnistumisen ja että jättettekin tasapainotuksessa puoleenväliin? Tähän olisi hyvä saada suora, rehellinen vastaus: onko tavoite voimassa vai ei?

Työllisyydessä epäonnistuminen on tämän hallituksen kaikkein järkyttävin perintö, koska lähtökohta oli ennätyshyvä työllisyys, koko mittaushistorian korkein työllisyysaste, ja sen te olette tarvelleet, ja sen myötä käytännössä koko tämän valtiontalouden tasapainottamisen, jota täällä hallituspuolueet ovat niin suureen ääneen toittaneet. Tämä hallitus ei huolehdi valtiontaloudesta sen ansaitsemalla tavalla.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Riipi on poissa. — Edustaja Merinen, olkaa hyvä.

19.25 Ville Merinen sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Taas pääsee kehumään hallitusta.

Mietin tässä tätä pakettia, mistä tänään puhutaan. Omasta mielestäni esille nousee tässä kaikessa sekavuudessa eniten tämä vammaispalvelulaki ja vammaisten kohtelu, mitä on ollut viimeiset kaksi vuotta. Mehän siis ensimmäisenä syksynä yritettiin saada vammaispalvelulakia, mutta sitä siirrettiin silloin vuodella eteenpäin. Sitten viime syksynä meillä oli tämä loppuvaiheen paljon uutisoitukin vaihe valiokunnassa, missä menttiin aika pitkää päivää ja tehtiin sitten viimeisten joukossa tätä vammaispalvelulakia. Se oli tosi mielenkiintoinen, koska siinä oli sitten ongelma tämän ikärajaypykälän kanssa, ja tuli aika selkeästi sitten asiantuntijoilta kuulemisissa, että ei voi laittaa tämmöistä, siinä pykälässä on perustuslain kanssa ongelma. [Pia Sillanpää: Ei kai se aivan niin mennyt!] Sitten siinä oli se hetki, kun me katsottiin sitä rahoitusta, kun te otitte lopulta pois sen rajan, että kyllähän me kaikki siinä kohtaa tajuttiin, että tämä rahamäärä ei riitä. Siitä puhuttiin paljon ja yritettiin saada sitä näkyviin enemmän. Nyt sitten yhtäkkiä tulee uusia leikkauksia, joissa taas nyt lähtee pois vammaispalveluista.

Minä mietin lähinnä suomalaista ihmistä, jolla on ongelmia, on joku vammaisuusaste tai jokin, josta ansaitsisi tämän. Onhan hänelle aika sekavaa tämä tämänhetkinen politiikka, varmaan yli hallitus—oppositio-rajojen, voi sanoa. He ovat aika paljon laittaneet viestiä ainakin meille, minulle, varmaan te olette saaneet ihan samalla lailla. Jotenkin itse pidän tosi ongelmallisena sitä, että me voidaan pitää ihmisiä tälleen... Ymmärrän, että tämä vammaispalvelulaki on ollut jo vuosia ongelmallinen, mutta kai sitä aina sitten toivoo, että jotenkin se menisi nopeammin, mutta tämä on ollut jotenkin ihan hirveätä odottelua heille — ainakin tässä tämä kaksivuotinen, mitä on ollut. Ehkä toivon, että tämä asia nyt selkeytyisi ja heille saisi jonkunlaisen selkeyden, miten he saavat sitä apua ja minkä ikäiset saavat. Tämä on tietenkin tosi tärkeä asia, varmaan meille kaikille sote-valiokunnan jäsenille.

Toinen asia, mistä olisin halunnut tänään puhua: Minua on ruvennut häiritsemään etenkin pääministerin tapa puhua näistä leikkauksista. Eli hän usein käyttää tämmöistä retoriikkaa, että me annamme kaksi miljardia, tämä on vain 50 miljoonaa — tai tänään kuulin tam-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

möisen lauseen tyyliin, että se on vain 100 miljoonaa, kun puhuttiin sosiaalitoimen säästöistä. Aina voi verrata tälleen, yrittää pienentää sitä summaa, mutta sitten kun toisaalta jatkuva puhe on siitä, että Suomi on pulassa, kaikesta pitää säästää, se on hirveän tärkeätä, niin jotenkin nämä sote-säästöt ovat aina vain joitakin pieniä määriä ja siellä ne kymmenet miljoonat eivät ole juuri mitään. Se antaa jotenkin tosi väärän kuvan näiden säästöjen oikeista vaikutuksista yhteiskuntaan ja hyvinvointialueisiin ja vaikka siihen lastensuojeluun, että se on vain joitakin prosentteja, mutta kun siellä ollaan valmiiksi jo aivan massiivisessa pulassa osalla alueista, niin ne ihmiset kokevat tällaisen puheen — missä aina vähätellään niitä leikkauksia — että se on aika vastenmielistä kuunneltavaa sen alan työskentelijoille hoitoalan töissä, missä on irtisanomisista jatkuvasti. Ei voi puhua aina ”vain” leikkauksista. Toivoisin, että tämä loputon näitten leikkausten koon vähättely hiljalleen loppuisi. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

19.30 **Pia Sillanpää ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Olisin sen verran halunnut edellisen puhujan puheenvuoroon kommentoida, että samaa retoriikkaahan te käytätte itsekkin, kun te puhutte niistä ”vain” miljoonista, mitä ei saa leikata, että eikö tätä leikkausta voisi perua, kun tämä on ”vain” miljoonan, ja eikö tätä voisi perua, kun tämä on ”vain” miljoonan. Samalla lailla se tulee sieltäkin suunnasta. Tähän vain halusin kommentoida tämän verran. — Kiitos. [Suna Kymäläinen: No niin, avataanko debatti?]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Kymäläinen, olkaa hyvä.

19.31 **Suna Kymäläinen sd** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Niinhän se aina on, että kun puhutaan leikkauksista, niin päätetään, ovatko ne isoja vai ovatko ne pieniä. Toisessa mittakaavassa te olette ilmoittaneet, että te leikkaatte 100 miljoonaa euroa, joista ette ole kertoneet, mistä te tulette leikkaamaan, mutta sitten toisaalta on hyvin pieniä nyansseja, kuten viisi miljoonaa ryhmärahoista, jonka te ilmoitatte. Tämä on sellaista nollasummapeliä näköjään, että te teette valintoja, mihin teillä on varaa. Te halusitte leikata joulukuun lopulla sairaalaverkosta 21 vai 25 miljoonaa — tämä rahasumma on nyt vähän vaihdellut eri vertausosissa — mutta toisaalta teillä oli sitten tästä säästötoimesta huolimatta varaa täysin sama summa menettää kaljaveron alennuksen osalta. Eli jos te olisitte siitä olutverosta luopuneet, niin nytkin te voisitte luopua näistä lastensuojelun leikkauksista tai vanhusten kotihoidon leikkauksista. [Puhemies koputtaa] Nämä ovat arvovalintoja, joita te teette.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

19.32 **Pia Sillanpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan muistuttaa edustaja Kymäläistä, että alkoholin kokonaisverotus nousee tällä kaudella, ja tämäkin on arvovalinta kuitenkin, että teemme tällaista politiikkaa.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Edelleen, kun näistä säästöistä ja miljoonista puhutaan, jostakin meidän on pakko saada aikaiseksi ne yhteiset miljoonat, millä saadaan se yhdeksän miljardin kokonaisuus aikaiseksi. Jokainen hallitus varmasti tekee omat päätöksensä. Me teemme näitä arvovalintoja, jotta me saadaan pelastettua meidän hyvinvointiyhteiskunta eikä eletä velaksi meidän tulevaisuuden nuorten ja lasten kustannuksella. Me kannetaan vastuuta ja me tehdään nämä päätökset, että me saadaan säästettyä sen verran meidän valtiontaloutta, että meillä on mahdollisuus tuottaa nämä palvelut tulevaisuudessakin kaikille meidän asukkaille laadukkaasti.

Puhemies Jussi Halla-aho: Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Merinen, ja sitten palaamme listalle. — Olkaa hyvä.

19.33 Ville Merinen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Jotenkin se vain hirveästi särähtää korvaan, kun sanotaan, että ”vain 100 miljoonaa sosiaalitoimesta” — siis 100 miljoonaa sosiaalitoimesta. [Suna Kymäläinen: Se on valtava raha!] Minun mielestäni pääministeri Orpo käytti jotain, että tämä kokonaisuus on 1 500 miljoonaa ja tämä on vain 100 miljoonaa.

Toinen juttu, mikä itselläni on särähtänyt ihan hirveästi korvaan kahden vuoden aikana: se on vain 550 miljoonaa, Kela-korvaukset. [Pia Sillanpää: Ei ole, 335!] — No, kuitenkin, on puhuttu eri summista. — Aina jotenkin ”nämä ovat vain”. Siis se vain kuulostaa hassulta. Minä tiedän, että sitä on tehty aikaisemmilla kausilla myös, ja ei ole vain tämän hallituksen tyyli puhua, mutta se on aina ”vain”. ”Vain 100 miljoonaa sosiaalitoimesta” kuulostaa tosi väärältä. Kaikki sosiaalityöihmiset varmaan ymmärtävät sen, ja ne, jotka ovat millään tavalla sillä alalla perillä siitä toiminnasta. [Aki Lindén: 2 000 työntekijää!]

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitos. — Edustaja Kallio, olkaa hyvä.

19.34 Vesa Kallio kesk: Kiitos, arvoisa puhemies! Kun täällä tästä pelastamisesta puhutaan, niin olipa siellä hallituksessa nyt mikä porukka tahansa, se porukka ei yksin pelasta tätä maata.

Mutta sitten tähän alkuperäiseen puheeseen, jos nyt saan enää selvää tästä, kun olen jo niin paljon muutoksia tähän tehnyt. [Aki Lindén: Hyvä alkua oli kuitenkin!]

Tänään ovat hallitus ja hallituspuolueiden edustajat toistaneet tätä viestiä, miten hallitus lisää rahaa sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Käytännössähän tämä ei pidä paikkaansa. Hyvinvointialueille ei tule lisää rahaa, vaan hallitus oikaisee voimassa olevaan rahoituslakiin vuoteen 2023 perustuvaa alimitoitettua lähtötason rahoitusta. Sama kaava toistuu myös 2026 ja siitä eteenpäin, tosin jälkikäteisrahoitusta leikaten. Hallitus on samaan aikaan leikkanut rahoitusta lakimuutosten yhteydessä, kuten hoitajamitoitus, hoitoonpääsyn määräajat, asiakasmaksut, ja nyt tuorein leikkauslista tähän päälle. Ja kuten täällä hallituspuolueidenkin edustaja totesi, se on arvovalinta, ja vallassa oleva hallitus tekee sen arvojen mukaisia valintoja. Joku toinen hallituspohja tekisi toisenlaisia valintoja. Hallituksen päättämä rahoitus ei myöskään huomioi riittävällä tavalla viime vuosien korkeaa kustannusten nousua eikä palkkaratkaisua. Käytännössä hallituksen omaa ansiota sen korostamassa rahoituksen lisäyksessä ei ole. Se, mistä hallitus on vastuussa, on jokainen puuttuva sote-euro, joka heikentää ihmisten saamaa palvelua.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Arvoisa puhemies! Yksityisen sairaanhoidon Kela-korvauksiin hallitus on sopinut laitavansa neljän vuoden aikana eli vuosina 24—27 rahaa — siitäkin on kiistaa, onko se nyt 350 miljoonaa vai 500 miljoonaa, mutta joka tapauksessa. Tämä on todellista lisärahaa, ei lainsäädännön velvoittamaa vaan puhdas vapaaehtoinen panostus lääkäriyritysten talouden kohentamiseksi, ja se on arvovalinta. Ja taas hallituksella on siihen oikeus mutta ei mitään velvollisuutta. Kaiken tämän rahan on useaan otteeseen julkisuudessa todettu menevän kutakuinkin lyhentämättömänä yksityisten lääkärifirmojen hintojen korotuksiin. Se on tälläkin viikolla saatu mediasta lukea. Ja päinvastoin kuin hallitus kuvitteli, yksityislääkäreillä käynnit eivät ole juurikaan lisääntyneet. Kohonneista korvauksista huolimatta kaikilla ei ole varaa yksityislääkäriin. Hallituksen toimesta rahat menivät mutta ongelmat jäivät.

Arvoisa puhemies! Näyttää siltä, että hallitus on joko unohtanut, ei ole ymmärtänyt tai ei halua ymmärtää, että palkkojen, korkojen, energian ja tarvikkeiden hintojen raju nousu varsinkin vuosina 22—23 on koskenut myös hyvinvointialueita. Lisäksi lääkkeiden ja terveysteknologian menot kasvoivat ja kasvavat historian valossa kaksi kertaa nopeammin kuin muut menot. Väestön ikääntyminen lisää menoja noin yhden prosentin joka vuosi. Näistä puhumista hallitus aktiivisesti välttelee. Siksi tosiasiaa vuodelle 23 varatussa hyvinvointialueiden valtionrahoituksessa oli jo lähtötilanteessa miljardin aukko. Siitä ei voi syyttää ketään, koska vääristymän syyt ovat tapahtuneet kesäkuun 21 jälkeen, jolloin eduskunta hyväksyi hyvinvointialueita sekä sote- ja pelastustoimen uudistuksia koskevan lakipaketin.

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan talvella 24 teettämän selvityksen yksimielinen johtopäätös oli, että kustannusnousun sekä alijäämien syyt kiteytyivät erityisesti Venäjän hyökkäyssodasta Ukrainaan alkaneeseen voimakkaaseen inflaatioon, kalliiseen sote-palkkaratkaisuun sekä keikkalääkärifirmojen rahastukseen. Kustannuskehitystä vääristi myös koronapandemia, jolloin valtio maksoi koronasta aiheutuvia menoja kunnille. Tuona aikana ei-kiireellisiä sote-palveluja ei annettu. Näiden summana kuntien maksamien sote-menojen nettokasvu hidastui vuosina 21—22.

Edellä kerrotuin syin ja tilastotarkastelun perusteella nettokäyttökustannusten kasvu koronapandemian aikana jäi alle palvelutarpeen kasvun. Hyvinvointialueindeksi, jolla tarkistettiin menoja vuodelle 23, oli alimitoitettu oikaisemaan näin voimakkaita ja samanaikaisia kustannusten nousuun liittyviä tekijöitä. Asiantuntijoiden arvion mukaan hyvinvointialueindeksi kattoi vain 17 prosenttia hyvinvointialueiden kustannusten nousun todellisesta muutoksesta. Sote-palveluiden siirtymävaiheessa kunnilta uusille hyvinvointialueille vuonna 23 inflaatio oli kaikkia ennusteita korkeampi. Kuluttajahinnoissa se oli yli kuusi prosenttia, mutta sote-menoja nostettiin puolta pienemmillä prosenteilla. Kaikista näistä syistä johtuen hyvinvointialueiden valtionrahoitus vuodelle 23 jäi vähintään miljardi euroa alle todellisen rahoitustarpeen. Tähän tilanteeseen hyvinvointialueet eivät voineet mitenkään vaikuttaa. Nyt niiden vastuulle hallitus on sälyttänyt rahoitusvajeen umpeen kuroamisen, mikä on näkynyt jokaisella hyvinvointialueella suurena alijäämänä.

Arvoisa puhemies! Kaikista näistä edellä kuvatuista tosiasioista huolimatta Purran—Orpon hallitus on vastannut hyvinvointialueiden eli Suomen kansalaisten hätään lähinnä moittimalla hyvinvointialueita ja syyllistämällä edellistä hallitusta. Leikkaaminen on jatkunut ja näyttää myös jatkuvan, mikä johtaa [Puhemies koputtaa] kiihtyvään palvelujen keskittymiseen. — Kiitos.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Hamari on poissa. Edustaja Siponen, olkaa hyvä. Edustaja Siponenkin on poissa. — Edustaja Krista Kiuru, paikalla, olkaa hyvä. — Ajattelin vain ääneen, että olette paikalla ettekä poissa kuten aiemmin mainitut. [Krista Kiuru: Oikein hyvä!]

19.40 Krista Kiuru sd: Kiitos, puhemies! Itse jo ehdin pelästyäkin, onko se nyt paikaltaan pitämisen puheenvuoro, koska asiaa olisi kyllä enemmän kuin paikaltaan pidettävän puheenvuoron pituus. Mutta hienoa, että pääsin tähän joitakin näkökulmia tästä hallituksen esittämästä vastauksesta opposition välikysymykseen avaamaan, nimittäin olen kyllä hieman hämmästynyt. Tiedätekö, kun oppositio kysyy hallitukselta kysymyksiä, vähintään hallituksen virallisen vastauksen pitäisi olla sellainen, että siinä niin sanotusti kunnian kukko laulaa.

Erityisen erikoista oli se, että hallitus totesi jo kolmannessa vai neljännessä kappaleessa tuota vastaustaan, että hoitojonojen näkökulmasta hoitoonpääsy ei ole vaarantanut palveluiden saatavuutta eivätkä myöskään vanhustenhuollon leikkaukset. Minusta aika ylimielinen suhtautuminen hallituksen vastauksessa on otettu aikamme suuriin sosiaali- ja terveyspoliittisiin kysymyksiin. Jos hoitoonpääsy ei millään tavalla vaarannu, vaikka siitä leikataan tällä hallituskaudella satoja miljoonia, niin tuntuu aika uskomattomalta väitteeltä, että palveluiden laatu pysyy ainakin samana tai jopa paranee. Samoin vanhustenhuollon osalta: vanhustenhuollon erittäin suuret tasapainotustoimet tällä hallituskaudella johtavat satojen miljoonien säästöön, ja kun vanhustenhuollon ympärivuorokautisen hoivan mitoitustas laskee 0,6:een nyt tämän hallituksen toimesta, niin ajatellaan, että se ei millään tavalla vaaranna vanhusten palveluiden ja erityisesti ympärivuorokautisen hoivan tulevaisuutta.

Olisi kai rehellistä kuitenkin todeta, että näin merkittävät muutokset johtavat nyt siihen, että esimerkiksi vanhustenhuollosta lähes 4 000 työntekijän pois jääminen, se työ, mikä tehtiin vuosien 21—23 aikana, voi vaarantaa nämä palvelut. Mutta kun kirjoitetaan, että nämä eivät vaarannu, niin tästähän voi vetää sen johtopäätöksen, että mitä enemmän leikataan, sitä paremmin palveluilla menee. Eli mitä enemmän leikataan, sitä parempia palveluita saadaan aikaiseksi, tai ainakin varmistetaan se, etteivät ne missään nimessä huononnu. Kyllä sellainen ylimielisyys, joka on aikamme ilmiö, hyvin käy siinä hallituksen välikysymysvastauksessa esille.

Toinen mielenkiintoinen juttu on se, että hallitus siis esittää nyt, että tehtäisiin 166 miljoonan säästöt näihin sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitusta koskeviin palveluihin. Erikoisen tästä vastauksesta tulee siksi, että nyt me emme tiedä, miten nämä sosiaalihuollon leikkaukset toteutetaan, mutta me tiedämme, että ne ovat niin vaikeita toteutettaviksi, että tätä tuupattiin vuodella eteenpäin. Sen lisäksi me tiedämme, että tämä 100 miljoonan säästö jaetaan kahteen osaan: toinen tulee tällä hallituskaudella voimaan, ja toinen, yllättävää kyllä, tulee seuraavan hallituskauden aikana voimaan. [Pia Sillanpään välihuuto] Tämä on minusta kiinnostavaa jo siksi, että nimenomaan on ajateltu kuitenkin, että näissä säästöissä pysyttäisiin. Minusta Juuso ministerinä teki aivan oikein, kun hän totesi, että tällaista pakettia hän ei voi viedä eteenpäin. Vuoden tuo miettimisaika kesti, tässä sitä ollaan. Eli hallitus myöntää nyt, että mitään sosiaalihuollon yksityiskohtia ei voida tietää.

Mutta erikoista oli se, että kun äsken kävimme debattia tämän asian ympärillä, niin pääministeri Orpo oli aivan oikein ajatellut, että tehdään tämä huolellisesti virkavalmistelussa ja sitten kun saadaan aikanaan tiedot, niin sen jälkeen voidaan edetä, mutta yllättävää oli se, että tässä samaisessa pöytäkirjassa ministeri Juuso kävi kertomassa, että kyllä tämä tarina jo

tiedetään, että tämä virkaesityshän on jo olemassa. [Pia Sillanpää: Vääristelyä!] Ja tässä hän kävi niin, että olipa se esitys virkamuistio tai mikä hyvänsä se oli, näyttää siltä, että edes hallituspuolueilla tätä tietoa ei ollut, koska sosiaali- ja terveysvaliokunnan jäsen Castrén täällä muun muassa totesi, että kyllä nämä täytyy hyvin valmistella ja esityksestä sitten toimia. Yllättävää kyllä, esitys tuntuu olevan olemassa, mutta kun kysyin tätä täällä kyselytunnilla muutama viikko sitten, niin silloin ei esityksiä ollut näkynyt, vaikka vuosi oli tuserrettu ministeriössä.

No, arvoisa puhemies, mitä saimme sitten selville? Saimme selville, että säästöt tulevat, 166 miljoonaa. Alun perin tässä on kysymys 100 miljoonan sosiaalihuollon säästöistä ja 70 miljoonan erikoissairaanhoidon säästöistä, jotka piti tehdä priorisoinnilla, ja tämän priorisoinnin, joka erikoissairaanhoidon oli tarkoitus tehdä, hallitus veti tässä nyt yli. Eli kyllä se oli aika kova rullanssi täällä, tämä sairaalaverkon tilkitseminen, ja se näkyy tästä paperista, [Puhemies koputtaa] että sitä nyt ei ole tässä mukana. Mutta sen lisäksi, arvoisa puhemies, 25 miljoonaa tätä ensi vuonna astuvaa säästöä tasapainotetaan monella tavalla. [Puhemies koputtaa]

Tässä on paljon yksityiskohtia, joten käytän mahdollisuuden jatkaa seuraavassa puheenvuorossani. — Kiitoksia.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Mehtälä, olkaa hyvä.

19.46 Timo Mehtälä kesk: Arvoisa puhemies! ”Pois TEPit meiltä kulki, ja leikkaussalit sulki hallitus tämän maan. Kun uusi päivä koittaa, vain yksityiset voittaa, jää Oulaskangas menneeseen.” Luin pari pätkää laulusta, joka esitettiin eilen Oulaskankaan sairaalassa, siis eilen sairaanhoitajien toimesta, [Ville Merinen: Olet hyvä laulaja myös! — Pia Sillanpään välihuuto] kun siellä tehtiin pitkän historian viimeinen tekonivelleikkaus. Tuo ”TEP” tarkoittaa kokotekoniveltä eli totaaliendoproteesia.

Arvoisa puhemies! Aivan pian jäähyväisiä jätetään myös sairaalan yöpäivystykselle. Nämä molemmat surulliset asiat on aiheuttanut Suomen istuva hallitus, siis aiheuttanut Suomen hallitus. Ensin ette halunneet antaa hyvinvointialueille lisää aikaa alijäämien kattamiseen, vaikka sitä olivat esittäneet niin talousasiantuntijat, talouspoliittinen arviointineuvosto, asiantuntijat valiokunnassa kuin hyvinvointialueet. Sitten leikkasitte rahoitusta, vaikka sanoitte, että ette leikkaa. Ja kolmanneksi päätitte ihan omin käsin sulkea yöpäivystyksen muun muassa Oulaskankaalta, vaikka itsekin sanotte ja koko ajan on ollut tarkoitus, että hyvinvointialueet itse päättävät palveluistaan. Kansantalouden kannalta Oulaskankaan toimintojen alasajo on järjetön, kun huomioidaan jo työikäisten poissaolot työelämästä toimintojen siirtyessä OYSiin. [Pia Sillanpää: No muistatteko te nyt, että te lakkautitte ne synnytykset sieltä aikaisemmin?]

Arvoisa puhemies! Onhan tämä aivan käsittämätöntä seurata, millaisia arvovalintoja hallituksessa harrastetaan. [Pia Sillanpää: Sitä se nimenomaan on!] Maakuntien ihmiset, esimerkiksi Oulaskankaan alueen 126 000 ihmistä, jätetään tylästi syrjään, kun keskittämismisvimma jyllää. Esimerkkinä maanviljelijä joutuu lähtemään illalla kello 22 jälkeen ompeleuttamaan haavaa kesken rehunteon OYSiin. Hän selviää seuraavana päivänä takaisin työmaalle. Otetaan pieniltä, annetaan suurille, suljetaan lähi- ja peruspalveluita. Näin se on mennyt kokoomuksen osalta aina, mutta nyt leikissä täysin rinnoin mukana ovat myös perussuomalaiset — myös siinä, että tällä kaudella leikkauksia on toistuvasti kohdennettu yhteiskuntamme heikompiaisille, vanhuksille, vammaisille ja lapsille. [Pia Sillanpää: Kes-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

kusta lopetti Raahesta yöpäivystykset!] Minä tiedän, että Suomella on rahat vähissä, mutta eihän se voi mennä niin, että kun on tiukkaa, niin ensimmäisenä otetaan heikoilta maan hiljaisilta, jotka eivät pysty puolustamaan itse näitä palveluja.

Arvoisa puhemies! Kun päätöksiä tehdään vain Excel-taulukoiden ja suurten keskuskaupunkien ehdoilla, tavalliset ihmiset jäävät jalkoihin. Tässä salissa puhutaan paljon alueellisesta tasa-arvosta, mutta teot kertovat jotain muuta. Tämä taistelu ei päättynyt Oulaskankaan viimeiseen leikkaukseen. [Pia Sillanpää ja Minna Reijonen pyytävät vastauspuheenvuoroa] Me emme suostu hyväksymään kehitystä, jossa lähipalvelut murennetaan pala palalta. Keskusta on ollut ja on jatkossakin se puolue, joka uskoo koko Suomen mahdollisuuksiin, ei vain harvojen ja valittujen. Oulaskankaan henkilökunta, sairaanhoitajat, on samalla linjalla. Laulusta yksi säkeistö: ”Vaan silti iloitsemme, TEPejä muistellemme, soi kiitos työlle parhaalle.” — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

19.50 Pia Sillanpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä kun kuuntelee tätä keskustan puheenvuoroa, niin täytyy kyllä kysyä: Oletteko te täysin unohtaneet sen, kuinka te omilla päätöksillänne silloisessa hallituksessa lakkautitte synnytykset Oulaskaan-kaalta? [Perussuomalaisten ryhmästä: Oho!] Miten se on päässyt unohtumaan?

Toisekseen tänä vuonna Raahesta loppuu perusterveydenhuollon yöpäivystys hyvinvointialueen päätöksillä, ja eikös niin, että keskusta on siellä Pohteella suurin puolue? Oletteko unohtaneet kaikki nämä?

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vastauspuheenvuoro, edustaja Mehtälä, olkaa hyvä.

19.51 Timo Mehtälä kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän on ihan pakko vastata:

Jos edustaja on perehtynyt asiaan, niin tämä synnytyssairaalan lakkauttaminen Oulaisissa oli ensinnäkin Valviran määräys ja korkeimman oikeuden päätös — siis korkeimman oikeuden päätös, että se on lakkautettava. Silloinen ministeri, keskustan ministeri, ei voinut korkeimman oikeuden päätöksen yli kävellä tässä päätöksessä.

Sitten toiseksi: Oulaskankaan sairaalan perusterveydenhuollon yöpäivystyksen lakkauttaminen on aivan eri asia, jos esimerkiksi verrataan Raahen, koska tämä vaikutusalue on 126 000 ihmistä ja etäisyydet ovat Oulusta, niin kuin jo debattipuheenvuorossa aikaisemmin mainitsin, yli kaksinkertaiset verrattuna Raahen.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vielä edustaja Sillanpää, olkaa hyvä.

19.52 Pia Sillanpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Vaikuttaa olevan aina eri asia silloin, kun keskusta on tehnyt nämä lakkautuspäätökset. Muistutan nyt edustaja Mehtälää kuitenkin siitä, että mielestäni se oli keskustan ministeri, joka aikoinaan valmisti synnytystoiminnan osalta nämä säännökset, joihin tulivat ne kriteerit tuhannen synnytyksen rajasta ja yleensäkin siitä, mitä vaaditaan siihen, että synnytystoimintaa voi jatkaa, joten eivätköhän ne päätökset kuitenkin pohjautu sieltä, mitä aikoinaan keskusta on val-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

mistellut tämän synnytystoiminnan suhteen. Jollain lailla olen perillä näistä kuitenkin, kun olen Kokkolassa kättilönä toiminut vuosia ja elin sen ajan, kun Oulaskankaan synnytykset loppuivat ja sieltä tuli meille osa kättilöistä töihin, kun oman paikkakunnan työt loppuivat teidän päätöksillänne.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Mehtälä, olkaa hyvä. Sen jälkeen palaamme listalle.

19.53 Timo Mehtälä kesk (vastauspuheenvuoro): Joo, täytyy tässä vain todeta, että keskustahan on aina syyllinen kaikkeen, koska se on jokseenkin aina ollut hallituksessa. Tämöisen johtopäätöksen tähän tästä voi tehdä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Werning, olkaa hyvä. [Hälinää] — Nyt on puheenvuoro edustaja Werningillä.

19.53 Paula Werning sd: Kiitos, arvoisa puhemies! Hallitus on jälleen kerran osoittanut, mitä se todella arvostaa: ei suomalaisten hyvinvointia, ei lasten ja nuorten koulutusta, ei vanhustenhoivaa, vaan kylmää leikkauspolitiikkaa, jonka lasku lankeaa heikoimmille. Sosiaali- ja terveydenhuollosta leikataan 170 miljoonaa euroa ja koulutuksesta 75 miljoonaa euroa. Nämä eivät ole mitään inhimillisesti kohdennettuja säästöjä, vaan suora isku suomalaisten peruspalveluihin ja suomalaisten hyvinvointiin. Ja mitä tähän sanoo pääministeri Orpo: ”Löytyi ihan järkevä paketti, ja minusta ihan kohtuullinen.” Arvoisa hallitus, mitä kohtuullista tässä on? Onko kohtuullista, että vanhusten hoitopaikat vähenevät, että omaishoitajat, lapset ja vammaiset jätetään oman onnensa nojaan, että koulutuksesta leikataan, vaikka osaamisvaje sen kuin kasvaa? Te, hallitus, sanotte, että nämä ovat kohtuullisia ja välttämättömiä sopeutustoimia, mutta todellisuudessa te teette valinnan, sen valinnan, joka kohdistuu niihin, joilla on jo valmiiksi vaikeaa. Te teette valinnan laittaa vanhukset, vammaiset ja lapset maksamaan teidän epäonnistumisenne talous- ja työllisyyspolitiikassa, joka on sattumoisin myös koko Euroopan epäonnistuneinta talous- ja työllisyyspolitiikkaa. Eikö teitä hävetä?

Arvoisa puhemies! Puhutaan hetki avoimuudesta ja rehellisyydestä. Hallitus, te lupasitte kertoa leikkauksista ajoissa, mutta tänään ennakkoäänestys on jo alkanut eikä kansa edelleenkään tiedä koko totuutta teidän suunnitelmistanne. Onko tämä teidän mielestänne vastuullista päätöksentekoa? Onko tämä sitä avoimuutta, jota lupasitte vaalien alla? Tänään ministeri Juuso totesi aiemmassa keskustelussa, että sadan miljoonan euron osalta on olemassa virkamiesesitys, mutta pääministeri puhui omalla suullaan aivan toista. Kumpi ministereistä puhuu totta? Hallitus on pimittänyt leikkausten todellisia vaikutuksia ja yrittänyt sumuttaa suomalaisia vaalien alla. Missä ovat ne tarkat tiedot, joilla hallitus perustelee leikkauksiansa? Kansalaisilla on oikeus tietää totuus ennen kuin he astuvat äänestämään, mutta hallitus ei tietenkään halua kertoa näitä, koska se tietää, että nämä leikkaukset ovat täysin vastuuttomia ja äärettömän kylmää ja epäinhimillistä politiikkaa, ja hallituksella on pelko siitä, että hallituksen todellinen luonne paljastuu myös niille, keille se on tällä hetkellä hieman epäselvää.

Hyvä hallitus, te olette jo aiemmin kasanneet säästötaakan vammaisten, sairaiden ja pienituloisten sekä ikääntyneiden kannettavaksi, ja nyt te jatkatte samalla linjalla. Hallitus

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

leikkaa vielä tämän lisäksi 80 miljoonaa euroa myös sosiaali- ja terveysjärjestöiltä, joiden työtä tarvitaan juuri niiden eteen, joilta te olette ottaneet ja tulette ottamaan pois.

Arvoisa herra puhemies! Meille sosiaalidemokraateille politiikka on arvovalintoja. Me emme vastusta talouden tasapainottamista, mutta me vastustamme hallituksen epäoikeudenmukaisia arvovalintoja. Oikeudenmukainen ja vastuullinen talouspolitiikka ei tarkoita sitä, että suomalaisten terveys ja koulutus heitetään bussin alle. Me esitämme vaihtoehdon: panostetaan ennaltaehkäisyyn, parannetaan perusterveydenhuoltoa, otetaan omalääkärimalli käyttöön, tuetaan omaishoitajia ja turvataan koulutus kaikille. Nämä ovat arvovalintoja, joilla rakennetaan Suomea eikä hajoteta sitä. Hallituksen valinnat johtavat hyvinvointivaltion alasajoon, ja me tahdomme sen pelastaa.

Arvoisa hallitus, suomalaiset ansaitsevat parempaa. Suomessa on ollut tapana pitää heikommassa asemassa olevasta huolta, mutta nyt, hallitus, teidän tekemänne sote-politiikka on häpeällistä. Te romutatte tämän yhteiskuntamme perusarvon. Suomalaiset ansaitsevat avointa hallitusta, avoimesti toimivaa hallitusta, koko Suomen hallitusta, ei vain hyväosaisten ja hyvinvoivien hallitusta.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Kokko, olkaa hyvä.

19.58 Jani Kokko sd: Arvoisa puhemies! On hyvinkin tarpeellista, että tätä keskustelua nyt käydään, varsinkin kun puolentoista viikon kuluttua meillä on alue- ja kuntavaalit, joissa kansalaiset valitsevat ne päättäjät hyvinvointialueille sekä kuntiin päättämään, erityisesti hyvinvointialueilla niistä sosiaali- ja terveyspalveluista, ja nyt on selkeästi epätietoisuutta siitä, onko kansalaisilla riittävästi tietoa juuri näistä hallituksen suunnittelemista leikkauksista sosiaali- ja terveyspalveluihin. Siinä mielessä ehkä ymmärrän tietysti sen, että kun valtion kymmenien miljardien budjettikokonaisuudessa puhutaan 170 miljoonasta eurosta, niin se saattaa kuulostaa hyvinkin pieneltä summalta, mitä ministerit ovat useasti siellä todenneet, mutta ehkä kun katsoo, mihinkä palveluihin nämä leikkaukset ovat kohdistumassa, niin se yksittäinen euro, joka sieltä ollaan leikkaamassa, aiheuttaa todella suuret vaikeudet monelle suomalaiselle.

Ehkä nyt voin nostaa esille nimenomaisesti nämä lastensuojeluun tehtävät leikkaukset. Summina eivät kuulosta isoilta, vuonna 2026 kaksi ja puoli miljoonaa euroa ja siitä eteenpäin vuodesta 27 lähtien 12,6 miljoonaa euroa, noin kaljaveron suuruinen alennus. Onko summa sitten iso vai pieni, mutta jokainen yksittäinen euro, mikä tästä leikataan, kyllä pahentaa niiden lasten ja perheiden hätää, jotka ovat lastensuojelun palveluiden piirissä, varsinkin kun ottaa huomioon sen, että hallitus on omalla politiikallaan pudottanut 17 000 uutta lasta köyhyyteen. Perheet tarvitsevat apua, ongelmat lisääntyvät ja ongelmat pahenevat, ja sitä kautta sitten lastensuojelun tarve kasvaa.

Tuossa debattipuheenvuorossa muistaakseni salin oikealta laidalta nostettiin esille, miten muun muassa lastensuojeluyksiköiden päivystyssääntöjä kevennetään ja joustavoitetaan — ovatko nämä sitten synonyymeja niille leikkauksille — ja se ei oikeasti aiheuta ongelmia vaan resursseja saadaan käytettyä entistä tehokkaammin. No, nyt kumminkin kun katselee THL:n tilastoja, ainoastaan viidellä hyvinvointialueella pysytään lain sallimissa rajoissa, mitä tulee lastensuojelussa enimmäisasiakasmääriin, ja voidaan kysyä, että jos nykyisellään ne lastensuojeluresurssit eivät ole riittäviä, niin miten sitten tämä joustavoittaminen ja keventäminen muun muassa näissä päivystyssäännöissä loppuviimein tulee edes-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

auttamaan resurssien paranemista ihan siellä lasten arjessa. [Pia Sillanpää: Ovatko resurssit oikeassa paikassa?]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Väyrynen, vastauspuheenvuoro.

20.01 Ville Väyrynen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! En ole ihan varma, viittasiko Kokko allekirjoittaneen puheenvuoroon, mutta ainakin niin lähellä oli, että haluan kommentoida. — Minua on itse asiassa ihmetyttänyt useammissa puheenvuoroissa, että juurikin kaikki ymmärtävät sen, että meillä ei ole lastensuojelussa ylimääräisiä resursseja tässä maassa, ja jos lukee tämän esityksen, niin siinä tosiaan puhutaan tästä kahden lähekkäisen pisteen päivystysten yhdistämisestä, ja toinen on se, että mitoitus lasketaan todellakin lapsien mukaan eikä pelkkien paikkojen mukaan. Ihmettelen sitä, että siinä tilanteessa, kun meillä on resurssit tiukassa, mikä se on se pakonomainen tarve niitä tyhjiä paikkoja siellä vahtia. Eikö se nimenomaan olisi sitä, että silloin me käytetään niitä rajallisia resursseja mahdollisimman hyvin, kun se menee sen todellisen tarpeen kautta? Näin minä sen ainakin näen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Marttila, vastauspuheenvuoro.

20.02 Helena Marttila sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eikö päivystyksen koko idea ole juurikin siinä, ettei ole tiedossa sillä hetkellä, jos sinne vaikka tulisikin lapsia? Tämä on ehkä yksi niistä asioista, mikä näissä hallituksen suunnitelmissa itseäni erityisen paljon hämmästyttää. Sanotaan, että meillä on kaksi vierekkäistä yksikköä, joissa on aiemmin ollut vaikkapa öisin yksi työntekijä kummassakin. Jos tässä nyt haetaan sitä, että yksi työntekijä jatkossa hoitaisi nämä molemmat osastot, käytännössä se voi tarkoittaa myös sitä, että siellä vaikkapa joku itsetuhoinen lapsi joudutaan kutsumaan sinne terveydenhuollon palveluun ja vaikkapa ambulanssi joutuu lähtemään kuljettamaan ja vaatii sitten aikuisen siihen mukaan, jotta lasta voidaan kuljettaa sairaalaan. Kyllä haluaisin tarkemmin nyt kuulla siitä, minkälaisista henkilöstömäärien vähennyksistä näissä on kyse, puhumattakaan sitten siitä, kun mennään työelämäkysymyksiin, ja siitä, onko niin, että jatkossa meillä on lastensuojelussakin enemmän nollasopimuksella työntekijöitä, jotka jo valmiiksi tekevät pienellä palkalla työtä, kenties ovat varalla ilman, että saavat siitä käytännössä varallaolokorvauksia. Ja kyllä suuret huolet heräävät, kun tiedämme vieläpä, että lastensuojelussakin [Puhemies koputtaa] lastenkodeista yli 80 prosenttia on yksityisiä yrityksiä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen, vastauspuheenvuoro.

20.03 Piritta Rantanen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Juuri tästä tässä asiassa on kyse. Mitenkä se sitten aiotaan laskea, jos esimerkiksi on hatkoilla nuoria? Niin kuin kaikki tiedämme, useissa lastenhoitoyksiköissä ne tyhjät paikat ovat vaikka juuri niitä nuoria, jotka ovat hatkoilla. Kuinka se sitten aiotaan laskea? Onko se niin, että kun yöllä jostakin poliisit vaikka löytyvät, niin on nollatuntisopimuksilla sitten niitä yksiköinhoitajia odottamassa, koska mennään takaisin sinne töihin? Ja niin kuin tässä edustaja Marttila sanoi, kun vielä valtaosa näistä palveluista on yksityisen palveluntuottajan tarjoamia palveluita, niin uskotteko todellakin, että sieltä säästö tulee ja että nämä vähennykset menevät hintoihin tosiasiallisesti? Itsepä en jaksa siihen uskoa, mutta tietysti meillä onkin

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

erilainen ymmärrys siitä, mitenkä julkinen ja mitenkä yksityinen puoli toimivat. Uskon, että nekin eurot, jotka sitten tästä säästyvät, menevät kyllä sinne yksityisten jättien tilipussiin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vielä vastauspuheenvuorot, edustajat Lindén ja Sillanpää, ja sen jälkeen puhujalistaan ja varsinainen puheenvuoro, edustaja Lyly.

20.04 Aki Lindén sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Osallistun tähän keskusteluun niiltä osin, että tämä koko aihepiiri, jota me juuri nyt konkreettisesti käsittelemme, kuvaa sitä, mikä ongelma näissä hyvinvointialueiden yleiskatteellisen rahoituksen säästöissä on. Me puhumme nyt ikään kuin niin, että jollakin hyvinvointialueella on jossakin kaksi vierekkäistä lastensuojeluyksikköä ja siellä saadaan joku säästö aikaiseksi. Eihän sitä niin tehdä tässä järjestelmässä, vaan niin, että jos tällaisesta asiasta esimerkiksi ollaan laskettu laskennallisesti saatavan viiden miljoonan euron säästö, niin se jaetaan nykyisten hyvinvointialueiden budjettien yleiskatteellisten rahoitusten kesken niin, että siitä tulee tietty osa niille kaikille siitä riippumatta, onko niiden alueella konkreettisesti tällaisia tilanteita ollenkaan — ihan niin kuin ajokorttitodistuksista säästäminen tai tämä sairaalapäivystyksestä säästäminen, jossa esimerkiksi Pirkanmaan hyvinvointialueelta vähennettiin kolme miljoonaa, vaikka siellä ei koskettu yhteenkään päivystykseen. Tämä koko juttu on laskennallista.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

20.05 Pia Sillanpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri on tehnyt selväksi sen, että yhdenkään lastensuojelua tarvitsevan lapsen tai nuoren hoito ei kärsi tästä tulevasta muutoksesta. [Aki Lindén: Millä he voivat sitten tehdä sen?] Siihen luotetaan. Valmistelu tehdään ja se lainsäädäntö tehdään niin, että lapset ja nuoret eivät tästä kärsi. Ja on samalla selvää, että työntekijöiden oikeuksista ja työolosuhteista on huolehdittava. Turvallisuus pitää tietenkin taata sekä näille lapsille että työntekijöille, ja minä olen ihan varma siitä, että tämä valmistelu tehdään hyvällä tavalla ja riittävällä ajalla, että se saadaan tehtyä asianmukaisesti. Hyvinvointialueethan ovat kuitenkin kannattaneet käsittääkseni tätä ehdotusta ja pitäneet sitä hyvänä. [Helena Marttila: Se on eri asia! — Aki Lindén: Eivät sitä, että niiltä otetaan raha pois!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly, varsinainen puheenvuoro.

20.06 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Olisin mielelläni kuunnellut tätä hyvää debattia tästä asiasta.

Arvoisa rouva puhemies! Minua on mietityttänyt se, kun tässä tänäänkin kuusi tuntia on tätä keskustelua käyty — ja on käyty muutamia kuukausia, lähestulkoon pari vuotta — tästä hyvinvointialueitten tilanteesta ja puhutaan koko ajan, kuinka se edellinen hallitus oli tehnyt tällaisen mallin, että siitä on tullut — erityisesti perussuomalaiset näin sanovat — valuvikainen, ja tänäänkin on tullut semmoisia määritteitä. Mutta kokoomuksessa on pikasen toisin. Tämän kauden alussa kokoomuskin oli sitä mieltä, että tässä ollaan semmoisessa järjestelmässä, joka on rikki, ja he joutuvat sen korjaamaan, mutta nyt viime aikoina, kun pääministeri on puhunut, hänkin on tuonut esiin, että tämä on ihan kohtuullinen pohja

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

ja sitä vain pitää päivittää. Toivoisin, että hallitus nyt sanoisi, onko tämä hyvä malli, minkä pohjalta edetään, vai eikö se ole, kun tässä nyt tulee koko ajan semmoista ristiriitaista tietoa.

Arvoisa rouva puhemies! Minulle tämä näyttäytyy kuitenkin aika selkeänä mallina, jossa näillä tarveperustaisilla tekijöillä terveydenhuollon, vanhustenhuollon ja sosiaalihuollon osalta rahat pääosin jaetaan hyvinvointialueille. Hyvinvointialueille tulee rahaa sillä tavalla, että tätä yleiskatteellista rahaa tulee noin 4 600 euroa per asukas — se on sitä edustaja Lindénin mainitsemaa yleiskatteellista rahaa sinne hyvinvointialueille — ja sitten tätä jaetaan Kainuuseen 5 800 euroa per asukas ja sitä jaetaan Helsinkiin 4 100 euroa per asukas ja meille Pirkanmaalle esimerkiksi 4 600 euroa per asukas. Kuulostaa aika oikeudenmukaiselta tämä perusrahoituksen malli, mikä tässä on, tämä THL:n luoma perusrakenne tässä rahoituksessa. Siellä esimerkiksi terveydenhuollon osalta se keskiarvosumma on noin 2 180, vanhustenhuollon osalta 750 ja sosiaalihuollon osalta 800, asukasperusteinen on vähän yli 600. Tämä on se, millä raha jaetaan pääsääntöisesti.

Mutta sen jälkeen tulevat sitten ongelmat: kuinka tätä pidetään ajan tasalla vuodesta toiseen ja kuinka hoidetaan sitä alijäämän kattamista kuntajärjestelmästä hyvinvointialueille, missä oli selvästi alirahoitettu ensimmäinen vuosi 2023 ja vuosi 2024, ja niistä vuosista on tullut alijäämää 2 600 miljoonaa, jotka pitäisi tänä vuonna ja ensi vuonna rahoittaa. Tämä on se ongelma tässä, yksi juurisyy. Toinen juurisyy on tässä se, että tässä on hoitajamitoitusta heikennetty ja asiakasmaksuja on nostettu, mistä on tullut sitten velvoite, niin että hyvinvointialueet ovat joutuneet niitä nostamaan siinä määrin, ja hoitotakuuta on heikennetty. Näillä on vielä tiukennettu tätä rahoitusraamia, joka tuossa on. Hyvinvointialueindeksi on noin kolmen prosentin luokkaa, ja kulut ovat kuitenkin olleet korkeammat, ostopalvelut ovat nousseet enempi. Tässä rakenteessa on tällaisia tekijöitä, joihin ei tämä rakenne sinänsä itse ole voinut vaikuttaa. Ne ovat tulleet ulkopuolelta, myös tämän hinnoittelun osalta.

Tässä mielessä tämä koko ajan minua häiritsee ja mietityttää, niin että päätetään nyt, onko tämä se malli, joka on se olemassa oleva malli, ja miten sitä viedään eteenpäin. Varmasti siellä painopisteitä näissä tarvekertoimissa jonkin verran muutetaan, ja toukokuussa niihin ilmeisesti on jo tulossa uusia lukuja, ei kovin isoja muutoksia, mutta näin pois päin. Ja jälkikäteistarkastusta on jo hallituksen toimesta leikattu 5:stä 30 prosenttiin. Että kyllä tätä rahoituksellista kiristystä tässä tehdään. Ja nyt sitten täällä on tämä 160—170 miljoonan säästöpaketti taas mukana. Eli tämä vinouttaa koko ajan, ja hyvinvointialueet, hyvinvointialueitten valtuustot, ovat semmoisessa tilanteessa koko ajan, että tyhjästä on paha nyhjäistä, tehdä sitä hyvinvointialueitten palvelurakennetta, kun se rahoitus on niin tiukka. Tässä mielessä se tilanne on erittäin hankala.

Mutta aika näyttää loppuvan, jatkan tätä seuraavassa puheenvuorossa. — Kiitoksia, puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen.

20.12 Saku Nikkanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämän hallituksen leikkaukset sosiaali- ja terveystaloukselta ovat tosiaan osuneet hyvin kipeästi ihmisiin eri puolilla Suomea. Esimerkiksi kotikaupungissani Salossa on saatu hallituksen leikkauksista erityisen paljon iskuja. Hoitoonpääsy on vaarantunut ja vaikeutunut, kun TYKS Salon sairaalan yöpäivystys tullaan lakkauttamaan ja vaativat leikkaussalitoiminnot tullaan siirtämään Turkuun. Terveysasemien lakkautukset korostavat ennestään kurjaa tilannettamme. Mietimme Sa-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

lossa ihan aidosti, mistä seuraavaksi tämä hallitus aikoo säästää meillä Salossa tai muualla Suomessa: lisää sotesta vai koulutuksesta, kulttuurista, järjestöiltä tai nuorilta vai kaikista edellä mainituista? [Keskeltä: Kaikesta!] Vastuullinen hallitus olisi tämän jo kertonut, mutta tämä hallitus haluaa pimittää tietoa vaalien yli. Tänään saimme kuulla joitain sekavia selvityksiä, joista jäi pikemminkin käteen se, että hallituksen sisälläkin on aikamoista epäselvyyttä, mistä loppujen lopuksi leikataan.

Orpon hallitus on vaikeuttanut hoitoonpääsyä, heikentänyt vanhustenhoivaa, korottanut asiakasmaksuja ja karsinut sairaaloiden päivystyksiä sekä nostanut lääkkeiden hintoja. Suomalaisille elintärkeitä lähi- ja peruspalvelut ovat heikentyneet, ja näiden palveluiden saatavuus on huonontunut. Jopa suomalaisten luottamus terveydenhuoltoon on laskenut hallituksen toimien seurauksena. Tämä kaikki on tehty, vaikka pääministeri ennen eduskuntavaaleja lupasi, ettei sotesta leikata.

Kuten todettua, hallituksen politiikan jälki on rumaa. Pääministeri Orpo on omaksunut poliittisen linjansa ehkä EK:n oppikirjasta turhankin hyvin. Julkista terveydenhuoltoa halutaan ajaa alas ja samalla halutaan tukea yksityisiä terveysjättejä. Onneksi voidaan todeta, että pääministerin oman kotikaupungin gallupeissa tämän hallituksen toiminnan jälki näkyy ja kuuluu varsin hyvin. Se jätetty jälki on hyvä näin vaalien allakin muistaa.

Arvoisa rouva puhemies! Myös perussuomalaisten osaamattomuus sosiaali- ja terveydenhuollon asioissa näkyy ja kuuluu. Ihmisten lähipalvelut eivät heitä tunnu kiinnostavan. Perussuomalaisten oma sote-ratkaisu on aina ollut tyhjä paperi. Koskaan emme ole kuulleet vaihtoehtoa siitä, miten heidän mielestään sote-uudistus olisi tullut järjestää.

No, sitten kun sellainen uudistus saatiin viime hallituskaudella tehtyä, niin kaikenlaista jälkiviisastelua olemmekin saaneet taas kuulla, kuten kaikesta muustakin. Ministeriöiden keskittämismisvimmalla ollaan kyllä aktiivisesti tukemassa, vieläpä oman ministerin toimesta. Tämän lisäksi perussuomalaisten sote-palveluiden alasajoa tukee se, että ministeri Purran saksiksi käy ahkerasti kaikkein heikoimmassa asemassa olevien palveluiden saksimisessa. Silloin ei leikkaamisessa säästellä.

Vaaleissa perussuomalaisista todettiin: kaikkein heikoimmassa asemassa olevilta ei leikata. Mutta kuinkas kävikään: samaan aikaan, kun hallitus leikkaa julkisista sosiaali- ja terveyspalveluista, se on kohdistanut 80 miljoonan euron leikkaukset sosiaali- ja terveysalan järjestöjen rahoitukseen. Kuten tiedämme, nämä sote-järjestöt tarjoavat matalan kynnyksen tukea, ehkäisevät syrjäytymistä ja täydentävät julkisia palveluitamme. Leikkaukset näihin järjestöihin vaarantavat sen tuen, jota heikommassa asemassa olevat ihmiset kipeästi tarvitsevat selviytyäkseen arjessa ja kriiseissä.

Arvoisa rouva puhemies! Mennäkseni vielä hieman koulutusasioihin haluaisin tietää, mihin opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan 75 miljoonan euron lisäleikkaus osuu — kenties koulutukseen ja kulttuuriin, joilta on jo leikattu merkittävästi. Onko hallitus kohdistamassa leikkauksia myös perusopetukseen tilanteessa, jossa lastemme oppimistulokset pitäisi saada nousuun, vai onko hallitus leikkaamassa vielä lisää ammatillisesta koulutuksesta aiemman 120 miljoonan euron jättileikkauksen päälle, vai aikooko hallitus kenties säästää lisää suomalaisesta kulttuurista tilanteessa, jossa suomalaiset kulttuuritoimijat on ajettu ahtaalle 20 miljoonan euron leikkauksilla ja arvonalisäveron korotuksilla? Opetusministeri ei ole sulkenut pois mitään näistä leikkauksista. Asia on valitettavasti selvä. Hallitus on tekemässä uusia leikkauksia hyvinvointiyhteiskuntamme palveluihin mutta aikoo pimittää ne vaalien pelossa kaikilta meiltä suomalaisilta. Pimititte äänestäjiltä leikkauksenne eduskuntavaaleissa ja nyt pimitätte leikkaukset myös kunta- ja aluevaaleissa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltonen.

20.17 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Se hyvinvointivaltio, jossa saamme tänä päivänä asua ja elää, on meidän suomalaisten yhteisen työn tulosta. Meitä edeltäneet sukupolvet ovat rakentaneet Suomesta maan, jossa lapset ja nuoret saavat koulusta hyvät lähtökohdat elämään, ikäihmiset tarvitsemansa huolenpidon ja meistä jokainen turvallisen arjen. Meillä tämän päivän suomalaisilla päätöksentekijöillä on suuri velvollisuus huolehtia siitä, että myös tulevat sukupolvet saavat elää hyvinvointivaltiossa, jossa kaikki pidetään mukana ja ketään ei jätetä yksin vaikeinakaan aikoina.

Olen viime viikkoina keskustellut paljon ihmisten kanssa Suomen suunnasta. Käydyissä keskusteluissa huoli hyvinvointivaltiomme tulevaisuudesta on noussut usein esiin, ja se on ollut keskusteluja yhdistävä teema. Moni kantaa huolta siitä, millaista vahinkoa Orpon hallitus aiheuttaa suomalaiselle hyvinvointivaltiolle, joka todellakin olisi vaalimisen arvoinen tässä ajassa.

Koko kautensa ajan hallitus on kohdentanut hyvinvointivaltiomme ytimeen kovia heikennyksiä. Hallitus on leikannut sosiaali- ja terveydenhuollosta vaikeuttamalla hoitopaiksyä ja heikentämällä vanhustenhoivaa. Hallitus on korottanut asiakasmaksuja ja karsinut sairaaloiden päivystyksiä, ja sote-järjestöjen tukea on sitäkin leikattu tuntuvasti. Vielä vaalien alla erityissuojelua nauttinut koulutus on sekin joutunut hallituksen leikkauslistalle. Esimerkiksi ammatillisesta koulutuksesta hallitus on leikannut kautensa aikana jo 120 miljoonaa euroa, aikana, jolloin koulutukseen ja osaamiseen pitäisi heikennysten asemasta panostaa entistä enemmän.

Arvoisa puhemies! Kaikki puolueet tässä salissa ovat varmasti samaa mieltä siitä, että maamme taloutta pitää hoitaa vastuullisesti kaikkina aikoina. Tarvitsemme kasvua, korkeampaa työllisyyttä ja valtion velkaantumisen hillitsemistä pitkäjänteisesti. Haastavana aikoina talouden sopeutus on kuitenkin aivan erityisen tärkeää tehdä oikeudenmukaisesti. Juuri tässä hallitus kuitenkin epäonnistuu. Se tapa, jolla hallitus kasaa talouden tasapainottamisen taakkaa kaikkein heikoimmassa asemassa oleville ja vapauttaa hyväosaiset yhteisistä säästötalkoista, ei ole alkuunkaan reilu. Pyrkimys talouden tasapainottamisen taakan tasapuoliseen jakamiseen loistaa poissaolollaan hallituksen talouspolitiikasta.

Kokemusta oikeudenmukaisuudesta koettelee myös se, että hallitus on päättänyt pimitää jo vuosi sitten soteen ja koulutukseen kohdentamansa yhteensä yli 200 miljoonan euron suuruiset merkittävät leikkaukset. Aiemmin saksilla ja leikkauksillaan ylpeillyt hallitus on päättänyt vaieta näistä lisäleikkauksista kokonaan. Vaikka toisin luvattiin, tiedämme tänään vain jäävuoren huipun hallituksen sote-leikkauksista. Jopa 100 miljoonaa sosiaalihuollosta: tästä kokonaisuudesta, tästä leikkauksesta, emme vielä tiedä mitään. Koulutusleikkaukset on pimitetty kokonaan, ja niiden osaltahan hallitus on jo kertonut, että vaalien alla emme asiasta mitään kuule. Tämä hallituksen menettelytapa säästöjen pimitämiseksi ei ole avoin, ja se uhkaa vain syventää kansalaisten kokemaa epäoikeudenmukaisuuden tunnetta hallituksen talouspolitiikkaa kohtaan.

Erityisen ongelmallinen hallituksen menettely on näin alue- ja kuntavaalien alla, kun kansalaisilla olisi kaikki oikeus saada tietää hallituksen suunnitelmista. Säästöjen pimitäminen vaalien yli koettelee todella äänestäjien kuluttajansuojaa. Siksi tänäänkin on perusteltua kysyä, aikooko hallitus leikata lisää vanhustenhoivasta, lasten, nuorten ja perheiden palveluista tai sieltä ammatillisesta koulutuksesta. Koko opposition välikysymys hallituk-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

selle on perusteltu, koska ilmoilla on edelleen enemmän kysymyksiä kuin hallitus on antanut vastauksia niihin.

Arvoisa puhemies! Hallituksen heikennyksiä olisi edes hieman helpompi ymmärtää, jos niiden tuloksena Suomeen syntyisi kasvua ja työllisyyttä. Päivä päivältä on kuitenkin käynyt yhä selvemmäksi, että hallituksen resepti ei toimi. Euroopan ennätystyöttömyys, velkaantumisen jatkuminen korkeissa lukemissa ja jatkuvat uutiset yritysten konkurseista kertovat karua kieltä siitä, että hallituksen talouspolitiikan pohja on pudonnut pois. Tätä taustaa vasten olisikin perusteltua, että hallitus arvioisi uudelleen politiikkansa suuntaa. Näin ei kuitenkaan ole tapahtumassa. Kaikki merkit viittaavat siihen, että hallitus jatkaa valitsemallaan tiellä sivuille katsomatta, riippumatta siitä, kuinka pahasti kasvu yskii ja kuinka korkealle työttömyys kipuaa. [Puhemies koputtaa] Suomi tarvitsee suunnanmuutoksen hallituksen hyvinvointivaltiota heikentävältä ja epäoikeudenmukaiselta linjalta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Berg.

20.23 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Suomi on rakennettu hyvinvointivaltioksi, jossa jokainen saa tarvitsemansa palvelut varallisuudesta, iästä tai asuinpaikasta riippumatta. Tämä periaate on ollut suomalaisten tuki ja turva sukupolvien ajan. Nyt hallitus purkaa sitä pala palalta. Hallitus on valinnut politiikan, joka iskee kipeimmin niihin, jotka tarvitsevat yhteiskunnan tukea eniten. Sosiaali- ja terveyspalveluista leikataan satoja miljoonia euroja, koulutuksesta ja kulttuurista viedään perusta alta. Vielä vakavampaa on se, että hallitus kieltäytyy kertomasta suomalaisille, mistä tarkalleen aiotaan leikata. Mihin tämä salailu perustuu? Miten kansalaiset voivat luottaa hallitukseen, joka ei uskalla kertoa, mitä heidän palveluilleen tapahtuu?

Arvoisa puhemies! Hoitoonpääsy on jo nyt kriisissä, mutta hallitus aikoo leikata erikoissairaanhoidosta näillä näkymin 70 miljoonaa euroa. Tämä tarkoittaa entistä pidempiä jonoja ja vaikeampaa pääsyä hoitoon. Sairaus ei odota, mutta hallitus pakottaa ihmiset odottamaan. Vanhustenhoidossa leikkaukset tarkoittavat hoivapaikkojen vähentämistä, kotihoidon heikentämistä ja omaishoitajien jaksamisen ajamista äärirajoille. Teknologia voi tukea hoitoa, mutta se ei voi korvata läsnäoloa ja välittämistä. [Pia Sillanpää: Ja juuri näin olemme sanoneet!] Hallituksen leikkaukset tarkoittavat jopa 700 000:ta kotikäyntiä, vaikka tiedämme, että monelle vanhukselle juuri ne ovat elintärkeitä. Tämä ei ole kestävää politiikkaa vaan suoraan heitteillejättöä.

Ja koulutus: koulutuksen piti olla suojassa leikkauksilta, mutta hallitus on pettänyt tämänkin lupauksensa. 75 miljoonan euron uusi leikkaus on tulossa, mutta mistä? Mahdollisesti perusopetuksesta, jossa oppimistulokset ovat jo laskussa; ammatillisesta koulutuksesta, jossa aiemmatkin leikkaukset ovat heikentäneet opetuksen laatua; kulttuurista, jossa toimijoiden mahdollisuudet ovat jo nyt vaakalaudalla. Hallitus vie tulevaisuutta nuorilta ja mahdollisuuksia kulttuurin parissa työskenteleviltä, ja samalla hallitus heikentää vammaisten ja lastensuojelun palveluita. 20 miljoonan euron leikkaus vammaispalveluista tarkoittaa suoraa heikennystä ihmisten perusoikeuksiin. Lastensuojelun resurssien vähentäminen taas vaarantaa kaikkein haavoittuvimmassa asemassa olevien lasten ja nuorten tulevaisuuden. Onko tämä se arvovalinta, jonka hallitus todella haluaa tehdä?

Arvoisa puhemies! Sote-järjestöiltä on jo leikattu 80 miljoonaa euroa, ja nyt aiotaan vielä vielä 50 miljoonaa lisää. Nämä järjestöt paikkaavat julkisten palveluiden puutteita ja auttavat ihmisiä, joilla ei ole muuta turvaverkkoa. Kuka auttaa, kun hallitus leikkaa nekin,

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

jotka nyt pitävät huolta kaikkein heikoimmassa asemassa olevista? Ja sitten tulee toimeentulotuen leikkaus, 70 miljoonaa euroa. Käytännössä tämä tarkoittaa, että juuri ne ihmiset, joilla jo valmiiksi on vaikeaa, joutuvat entistä kovemmalle. Nämä eivät ole irrallisia leikkauksia vaan hallituksen tietoinen linja, jossa vaikeuksia kasataan samoille ihmisille samalla kertaa. Eikö todella löytynyt euroakaan yritystuista? Eikö varakkaimpien veronkevennyksistä olisi voinut leikata? Edes 25 miljoonan euron olutveron kevennystä ei haluttu perua, vaan hallitus maksattaa nyt epäonnistuneen talous- ja työllisyyspolitiikkansa kaikkein puolustuskyvyttömimmillä leikkaamalla ikääntyneiden palveluista, vammaispalveluista ja lastensuojelusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Haatainen.

20.28 Tuula Haatainen sd: Arvoisa puhemies! Olemme täällä nyt kuulleet useamman tunnin ajan siitä konkretiasta, millaista sosiaalipolitiikkaa tämä hallitus harrastaa. Lopputuloksena on, että köyhyys oikeasti kasvaa ja palvelut rapistuvat. Mutta on myös mahdollista toimia toisin. On myös mahdollista toimia reilummin.

Kotikaupungissani Helsingissä me olemme edellyttäneet, että Helsinki satsaa terveyspalveluiden saatavuuteen niin, että kaikilla ihmisillä on mahdollisuus päästä lääkäriin hoitotakuun mukaisesti alle kahdessa viikossa. Jonotilanne vaihtelee edelleen, mutta valtuustossa olemme linjanneet, että satsaamme siihen, että tasa-arvo alkaisi toteutua pääsyssä. Olemme myös ajaneet terveyskeskuslääkärikäynnin maksuttomuutta, ja Helsingissä se on pitkään nyt ollut totta. Tämä on tärkeää, sillä kaikilla ihmisillä pitää olla helposti saavutettava maksuton perusterveydenhuolto kuten työterveyshuollossakin.

Eli Helsinki ei ole alistunut tähän hallituksen lyhytnäköiseen politiikkaan, jossa hoitotakuu venytetään kolmeen kuukauteen ja maksuja nostetaan. Erityisesti maksuttomuuden merkitys korostuu meillä Helsingissä, sillä elämisen kustannukset ovat täällä korkeat ja terveyskeskuspalveluita käyttävät pienituloiset ihmiset — moni on työttömänä — eläkeläiset ja ihmiset, joilla ei ole varaa korkeisiin terveydenhuoltomaksuihin ja lääkkeisiin. Terveydenhuoltomaksut ja lääkekulut ajavat myös monia pienituloisia ihmisiä toimeentulotuen asiakkaisiksi, ja osa ei osaa hakea edes tukea Kelasta, vaikka sitä voisi sieltä saada, ja siinä sitten joutuu miettimään, onko varaa ruokaan vaiko lääkkeisiin.

Arvoisa puhemies! On käsittämätöntä, millaisella vauhdilla Orpon hallitus on nyt romuttamassa ajoissa hoitoon pääsyn, on heikentänyt vanhustenhoivaa, korottanut asiakasmaksuja ja karsinut sairaaloiden päivystyksiä sekä nostanut lääkkeiden hintoja. Suomalaisille elintärkeät lähi- ja peruspalvelut ovat siis heikentyneet, ja näiden palveluiden saatavuus on konkreettisesti huonontunut. Suomalaisen luottamus terveydenhuoltoon onkin laskenut hallituksen toimien seurauksena.

Hyvinvointialueiden suuret alijäämät ovat vaikeuttaneet hallituksen tavoitetta myös velkasuhteen vakauttamisessa, ja kevään 24 kehysriihessä hallitus sitten päätti uusista sopeustoimista. Samalla sitten myös sovittiin 30 miljoonan kertaluontoisesta leikkauksesta, jonka hallitus päätti tehdä hyvinvointialueiden siirtymätasauksista. Eli näin ollen hallitus esittää, että tuo reilu 30 miljoonaa leikataan Helsingiltä tulevina vuosina.

Nyt Orpon hallitus on sitten suuntaamassa edelleen uusia leikkauksia hyvinvointialueille. Mutta emme me tässä keskustelussa vielä saaneet selvyyttä siitä, mihin tarkalleen nämä 170 miljoonan leikkaukset ollaan kohdistamassa: onko lastensuojelusta, vanhuspalveluista ja niin edelleen? Tämäkään ei riitä. Samalla, kun hallitus leikkaa julkisista sosiaali-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

terveyspalveluista, se on kohdistanut 80 miljoonan euron leikkaukset myös sosiaali- ja terveysalan järjestöjen rahoitukseen. Jään miettimään, ymmärtääkö hallitus, millaisia vaikutuksia näillä järjestöjen tukien leikkauksilla on järjestöjen toimintaedellytyksiin ja järjestöjen edellytyksiin tuottaa ihmisille tärkeitä palveluita. Suomessahan sote-järjestöt vastaavat laajasti monista elintärkeistä hyvinvointipalveluista, joihin julkinen sektori ei ole kyennyt, tai ne täydentävät julkisen sektorin toimivuutta. Voi sanoa, että järjestöt ovatkin Suomessa niiden ihmisten välttämätön turvaverkko, joiden ääni ei todellakaan kovimmin kuulu.

No, hallitus toistelee, että koulutus on erityissuojeluksessa, mutta opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle ollaan suuntaamassa 75 miljoonan euron lisäleikkaukset. Emme saaneet siihenkään selvyyttä, mistä leikataan. Koulutuksesta ja kulttuurista on leikattu jo paljon, ammatillisesta koulutuksesta 120 miljoonaa, käynnissä yt-neuvottelut, irtisanomisia, ja koulutusohjelmia lakkautetaan. Tämä 120 miljoonaa tarkoittaa 1 600 opettajaa. Sen verran sieltä pitäisi vähentää.

Toivon, ettei hallitus aio säästää enempää kulttuurista. Olemme tilanteessa, jossa suomalaiset kulttuuritoimijat on jo ahdettu tosi tiukoille. Talouskuuri on ollut kova, 20 miljoonaa euroa, ja on tehty myös arvonlisäveron korotukset. Näitä ei nyt ole näissä puheenvuoroissa ministereiden taholta suljettu pois.

Eli kyllä tämä on tullut selväksi, harvinaisen selväksi. Uusia leikkauksia hyvinvointiyhteiskunnan palveluihin ollaan tekemässä, ja hallitus aikoo vaalien pelossa jättää ne kertomatta suomalaisille. Jos hallitus olisi vastuullinen, se myös vastaisi teoistaan ja kertoisi toimistaan tarkemmin jo ennen vaaleja — ja tekisi myös kestävämmät arvovalinnat. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Gebhard poissa. — Edustaja Mikkonen.

20.34 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tänään on muuten tosiaan täsmälleen kaksi vuotta aikaa eduskuntavaaleista, joissa tämä eduskunta tuli valituksi. Onnea meille, ovat olleet melkoiset kaksi vuotta. Olemme joutuneet kohta pari vuotta seuraamaan Orpon hallituksen toimia, joilla hallitus leikkaa sote-rahoitusta, sulkee päiväystyksiä, nostaa lääkkeiden hintoja, korottaa asiakasmaksuja, pienentää henkilöstömitoitusta, heikentää hoitotakuuta — lista on loppumaton.

Hallituksen toimet ovat kaikkineen uhka kansalaisten potilasturvallisuudelle, ja lisää on luvassa. Hallitus julkaisi niin sanotun säästölistan 170 miljoonan euron edestä, mutta unohiti siinä kertoa, mihin kohdistaa 100 miljoonan euron säästöt sosiaalipuolella. Tänään toki kuulimme ministeri Juusolta, että leikkauslista löytyy jo, mutta jännästi lista on jäänyt pimentoon vaalien yli vähintään kasvuriiehen asti.

Viime viikon säästölistalla hallitus esittää säästöjä vammaisten, vanhusten ja lastensuojelun palveluihin. Saksikäsi Riikka on jo ilmoittanut, että tämä ei riitä, vaan lisää on tulossa. Hallitus on koko ajan toittanut linjanneensa jo vuosi sitten nyt käsittelyssä olevista säästöistä, mutta sisältöjä ei ole kerrottu. Vuosi sitten linjatut säästöt sisälsivät muun muassa yli 70 miljoonan euron leikkauksen erikoissairaanhoidon. Pelkästään hallituksen erikoissairaanhoidon leikkauskaavailut ovat kuitenkin suuruudeltaan yhteensä yli kolminkertaiset joulukuussa tehtyyn kiistelyyn sairaalaverkkokarsintaan nähden. Jännä, että näitä ei uskallettu kertoa ennen kunta- ja aluevaaleja.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Kaikkiaan hallituksen saldona on tähän mennessä ollut muuhun Eurooppaan verrattuna ennätystyöttömyys, heikkenevä koulutusjärjestelmä ja leikkauskierteeseen ajautunut sosiaali- ja terveyssektori. Hallituksen arvovalinnat ovat eriarvoistaneet ihmisiä ja alueita. Hallitus toimillaan heikentää ihmisten osallisuutta yhteiskunnassa. Syrjäytyminen ja huono-osaisuus kasvavat, pienituloisuus ja jopa työssäkäyvien köyhyys lisääntyvät. Orpon hallituksen kaudella yli 17 000 lapsiperhettä lisää on tipahtanut köyhyyteen. Hallitus vastaa tähän leikkaamalla lisää sosiaaliturvasta, lastensuojelusta sekä koulutuksesta. Hallitus lisää toimillaan epävarmuutta ja heikentää ihmisten tulevaisuususkkoa. Hallituksen koulutusleikkaukset ja leikkaukset hoitoonpääsystä ja perusterveydenhuollosta, vanhusten ja vammaisten palveluista, lapsiperheiden tuesta ja lastensuojelusta heikentävät ylipäätään sekä suomalaisten hyvinvointia että arjessa pärjäämistä. Nämä hallituksen leikkaukset ovat kestättömiä ja uhkaavat vaarantaa kansakuntamme kriisinsietokykyä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen erityissuojeluksessa olevasta koulutuksesta pelkästään ammatilliseen koulutukseen on suunnattu yli 120 miljoonan euron leikkaukset. Nämä säästötoimet on kohdennettu varsinkin alueisiin, joissa nuorten oppivelvollisten määrä on pieni, ja jo nykyisellään ammatillista koulutusta vaivaa pula lähiopetuksesta. Tunteja on jouduttu nipistämään ja siirtämään oppimista harjoitteluun tai työpaikoille. Lisäksi hallitus on lopettanut kokonaan aikuiskoulutustuen, eikä korvaavasta mallista ole tietoaakaan. Nykyään työelämä vaatisi kuitenkin vahvaa koulutuspohjaa ja valmiuksia oman osaamisen kehittämiseen ja päivittämiseen. Hallitus toimillaan on romuttamassa jatkuvan oppimisen ideologiaa ja laskee tietoisesti Suomen osaamistasoa leikkaamalla koulutuksesta.

Arvoisa puhemies! Hallituksen politiikka on kestänytöntä ja uhkaa kansakuntamme sivistystasoa, kriisinsietokykyä ja osaamistasoa. Onneksi on olemassa vaihtoehto, koska kaiken voi tehdä reilummin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen.

20.39 Piritta Rantanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Olemme tässä jo useamman päivän, ehkä jopa viikonkin, penänneet hallitukselta tietoa siitä, kuinka se aikoo kohdistaa soiteen suunnittelemansa leikkaukset. Viime viikon torstaina, 20 minuuttia ennen kyselytuntia, me sitten saimme sellaisen A4-pituisen listan, tiedon siitä, että hallitus aikoo siis kohdistaa lisäleikkauksensa vanhuksille, vammaisille ja lastensuojeluun. Oli siellä vielä monta muutakin kohtaa, mutta esimerkiksi nämä.

No, tänään olemme sitten aloittaneet tämän välikysymyksen käsittelyn, ja alkupuheenvuorossaan ministeri Juuso kertoi, että puolustusmenot tulevat haastamaan rahoituksen riittävyyttä tulevaisuudessa, ja ministeri jatkoi puhetta niin, että hallitus ei kuitenkaan nyt leikkaa vaan se sopeuttaa. Osassa puheenvuoroja on tänään puhuttu järkeistämisestä, uudistamisesta ja uudelleenkohdistamisesta. Äskettäin kuulimme puheenvuoron, jossa kerrottiin, että lastensuojelussakin tehtävät säästöt eivät vaikuta palveluihin mitenkään. [Keskeistä: Niin, just näin!] Voi hyvänen aika, onko todella niin, että meillä on sellaista satsote-rahoitusta, joka annetaan alueille aivan tyhjistä ja turhaan? Siltä nämä hallituspuolelta puheenvuorot ovat kyllä tänään kuulostaneet, että ei edes sitä leikkaus-sanaa ole pysynyt suusta sanomaan, vaan sekin on yritetty verhoilla kaikkien muitten termien alle.

No, nyt kuitenkin on tullut selväksi, että esimerkiksi tästä vanhusten kotihoidosta aiotaan leikata yli 16 miljoonaa euroa nimenomaan teknologiaa hyödyntämällä. Kotihoidossa tämä leikkaus tarkoittaa vähintään 700 000:ta kotikäyntiä, ja tässä summassa ei ole vielä

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

huomioitu edes sitä, että jos tosiasiallisesti tämä säästö aiotaan kerätä teknologiaa hyödyntämällä, niin ei se teknologiaakaan ilmaiseksi tule, vaan joillakin euroilla sekin on hankittava. Todellinen lukumäärä siis kotihoidon kotikäyntejä on lähempänä miljoonaa kotikäyntiä ja niistä leikkaamista.

Täällä on puhuttu ja käytetty esimerkkinä, että turvarannekkeet ja automaattinen lääkkeenjako. No, meillä on olemassa teknologiaa, muun muassa liikesensoreita ja ovihälyttimiä, ja näistä osa on ollut käytössä vuosikymmeniä, automaattinen lääkkeitten jako robotillakin. Itse olen lähtenyt opiskelemaan sairaanhoitajaksi vuonna 2010, ja silloin jo oli käytössä lääkkeitten automaattinen jako. En millään voi ymmärtää sitä seikkaa, kuinka 15 vuotta myöhemmin siitä olisi edelleen, samasta teknologiasta, saatavissa näin valtavia hyötyjä rahallisesti. Mitkään näistä teknologisista ratkaisuista eivät yksin auta, jos ei ole sitä hoitajaa, joka on tarvittaessa saatavilla. Teknologiset ratkaisut ovat erinomainen lisä, mutta jos vaikka se ovihälytin tai se sängyn vieressä oleva matto hälyttää, niin ei se kyllä mitään auta, jos ei sitten ole hoitajaa, joka siihen voi reagoida.

Ministeri kertoi täällä tänään myös, että meillä on tilanteita, että useampaan otteeseen kotihoidossa rampataan monta kertaa päivässä ja aivan turhaan. Siitä sai sellaisen kuvan, että vanhukset jopa närkästyvät siitä, kun heidän kotiinsa tullaan niin monta kertaa päivässä. En mitenkään pysty tähänkään asiaan samaistumaan, koska joka ikinen kotihoidon käynti on takuulla käynyt jo niin monen seulan lävitse ja se hoidon tarpeen arviointi on tehty, että on aivan varmaa, että joka ikinen käynti on tarkkaan harkittu ja tarpeeseen tullut. En tiedä yhtään hyvinvointialuetta, jossa kodinhoitajia olisi ylimääräisenä rampaamassa vanhusten luona.

Todellisuudessa kiireen vuoksi aikaa jää käynteihin jo tälläkin hetkellä liian vähän. On selvää, että moni vanhus kärsii esimerkiksi yksinäisyydestä, joka osaltaan aiheuttaa masennusta ja ahdistuneisuutta. Ja on selvää, että hoitajien vaihtuessa epävarmuus ja luottamuksen puute hoitajiin kasvavat, mutta teknologialla emme voi hoitaa yksinäisyyttä, eikä se tuo hallituksen laskemia säästöjä. Voimme vain arvailla, mitä nämä leikkaukset tulevat käytännössä tarkoittamaan.

Aika alkaa olla jo niin pitkällä ja puhe ei ole vielä edes puolivälissä, joten taidan varata uuden puheenvuoron ja jatkaa sitten siitä. — Kiitos, puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

20.45 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä keskustelun alussa kuultiin muutamia hallituspuolueiden puheenvuoroja, erityisesti tarkoitan esimerkiksi edustaja Partasen puheenvuoroa sekä eräitä muita, joissa oli niin paljon sellaisia asioita, joihin tunnen tarvetta vastata, että tässä joutui muutaman tunnin nyt odottamaan, että pääsee edes alkuun niissä vastaamisasioissa.

Otan ihan yhden konkreettisen esimerkin tässä aluksi: Edustaja Partanen toisti kolme kertaa puheenvuoronsa aikana sitä narratiivia tai tarinaa, että Marinin hallituksen tekemät normit aiheuttivat vuokralääkärikulujen voimakkaan kasvun, ja jopa niin, että oli 650 miljoonaa euroa näitä vuokralääkärikuluja. Kuuntelin hyvin tarkkaan sitä puheenvuoroa ja voin sanoa, että tässä narratiivissa ei juuri mikään pidä paikkaansa, paitsi tuo luku 650 miljoonaa, mutta se ei tarkoitaakaan vuokralääkärikuluja, eikä se kasvu liittynyt millään tavalla Marinin hallituksen tekemiin päätöksiin.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Olen itse numeroista aika tarkka, jotenkin ehkä vähän liiankin kiintynyt niihin, mutta mietin aina, kun kuulen jonkun luvun tai numeron, voiko se ihan oikeasti pitää paikkansa. Ilmeisesti ihminen on psyykkisesti sillä tavalla rakennettu, että tämmöisessä yhteisössä, jossa on kuitenkin voimakasta vastakkainasettelua, jos kuulet jonkun luvun, jonka ajattelet palvelevan omaa intressiäsi ja ikään kuin sitten heikentävän sitä vastustajaa, uskot ja nielet sen ihan siitä vain suoraan.

Mietitäänpä nyt ihan vakavasti tätä 650:tä miljoonaa, jos se olisi siis vuokralääkärikulu: Suomessa on 13 000 lääkäriä yhteensä julkisella sektorilla töissä — 10 000 sairaaloissa ja vähän yli 3 000 terveyskeskuksissa. Tämä summa olisi jo yksistään puolet kaikkien lääkäreiden yhteisistä palkkakustannuksista. No, mistä tässä oikeasti on kysymys? Tässä on kysymys koko vuokratyövoiman kaikista kuluista Suomen sote-järjestelmässä sinä kyseisenä hetkenä, eikä tämä kasvu liity millään erityisellä tavalla Marinin hallituksen tekemiin päätöksiin.

Otin tässä ihan istuessani pari nopeaa hakua: Seure on yksi suurimpia vuokrahenkilöstön palveluiden tuottajia täällä sote-järjestelmässä. Sehän on julkisen sektorin omistama henkilövuokrausyritys. En löytänyt tuoreempaa kuin vuoden 2019 toimintakertomustiedot, ja siellä on todettu, että heidän liikevaihtonsa oli silloin 128 miljoonaa euroa. He myivät sairaaloille ja muille 750 000 työvuoroa, ja käytännössä heidän liikevaihtonsa oli vuodesta 2015 vuoteen 2019 kasvanut 50 miljoonalla. Heidän listoillaan oli 13 650 vuokratyöntekijää, ja joka ainoa päivä niistä 3 000 oli töissä jossain sairaalassa tai terveyskeskuksessa. Sillä ei ollut mitään tekemistä pääsääntöisesti lääkärikunnan kanssa, vaan pääpaino oli hoitohenkilöstössä. No, HUSin sivuilta löytyi tällainen suora lainaus: ”Vuokratyövoiman käyttö HUSissa kasvoi voimakkaasti koronapandemian ja hoitoalan työtaistelujen seurauksena. Vuokratyövoimaa käytettiin poikkeuksellisen korkeiden sairauspoissaolojen ja henkilöstön vaihtuvuuden vuoksi, sillä toiminnan jatkuvuutta ei esimerkiksi äkillisissä poissaoloissa voitu turvata oman henkilöstön avulla. Vuoden 23 alusta HUSin henkilöstötilanne alkoi helpottua, kun henkilökunnan saatavuus parani ja sairauspoissaolot vähenivät. Tällöin myös kalliin vuokratyövoiman käyttö saatiin maltillisemmalle tasolle.”

No, viivähdin tässä asiassa nyt ihan tarkoituksellisesti näinkin pitkään, vaikka tämä nyt oli vain yksi esimerkki, eli ei meidän pitäisi täällä, vaikka kuinka vastustamme toistamme tai haluamme uskottavuutta omille tavoitteillemme, käyttää sellaisia lukuja, jotka eivät ollenkaan ole todellisuuden kanssa missään tekemisissä. Haluan vielä tässä mainita ihan toisen esimerkin: olen täällä eduskunnassa työskennellessäni löytänyt hengenheimolaisen edustaja Lylystä, ja muistan, että kun käsitelimme täällä poliittisten lakkojen rajoittamista tai ne kieltävää lakia, niin edustaja Lyly kysyi minulta, voiko tämä pitää paikkansa, että joka vuosi menetetään yksi tunti, ja sitten yhdessä pähkäiltiin sitä ja todettiin, että siinä on kymmenkertainen virhe ja oikea luku oli kuusi minuuttia, josta sitten mediakin kyllä kiinnostui. Eli alkää, hyvät hallituspuolueiden edustajat, käyttäkö ihan sattumanvaraisesti lukuja siten vain, että ajattelette sen itse jollakin tavalla palvelevan omia intressejanne.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen.

20.50 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Koko oppositio yhdessä on jättänyt välikysymyksen hallituksen lisäleikkauksista soteen ja koulutukseen. Viisi oppositiopuoluetta yhdessä vaativat vastauksia Orpon—Purran oikeistohallitukselta. Mielestämme me olemme isänmaallisella asialla, kun me puolustamme sivistystä ja suomalaista hy-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

vinvointivaltiota. On todella surullista kuulla tässä salissa varapääministeriltä väite siitä, että suomalaisen hyvinvoinnin puolustaminen, kun koko oppositio yhdessä on kokoontunut jättämään välikysymyksen, olisi jollain tavalla epäisänmaallista. Sellainen puheenparsi ei sovi tähän saliin, ja me tulemme puolustamaan isänmaallisessa hengessä suomalaista hyvinvointivaltiota ja suomalaista koulutusta, sillä, puhemies, ihmisestä kertoo paljon se, miten hän kohtelee lähimmäistään, mutta hallituksesta kertoo paljon se, miten se tuntuu aina löytävän epäonnistumisilleen maksumiehen kansamme vähäväkisistä: vanhuksista, lapsista, vammaisista ihmisistä.

Me elämme nyt poikkeuksellista aikaa, huolestuttavaakin, mutta tässä ajassa tehtävillä päätöksillä on kauaskantoisia vaikutuksia ihmisten arkeen ja meidän yhteiskuntamme tulevaisuuteen. Luottamuksen yhteiskunta on vahva yhteiskunta. Siksi tässä ajassa on järkevää — ja isänmaallista — panostaa kansakuntamme yhtenäisyyteen ja varmistaa, että kaikki suomalaiset kokevat, että heidät pidetään mukana, että keneltäkään ei vaadita kohtuuttomia. Niin muuten taisi luvata myös pääministeri Petteri Orpo, joka ei ole nyt kuuntelemassa tätä keskustelua ja jonka puoluetoverit eivät myöskään kovin runsaslukuisesti, yhtä lukuun ottamatta siis, ole kuuntelemassa tätä eduskunnan keskustelua.

Istuva hallitus on valinnut tien, joka murentaa suomalaisten uskoa yhteiskuntaan ja sen kykyyn huolehtia jokaisesta jäsenestään. Orpon—Purran oikeistohallitus on epäonnistunut karusti talous- ja työllisyyspolitiikassaan, ja lasku tästä maksatetaan kaikkein heikoimmassa asemassa olevilla. Nämä satojen miljoonien lisäleikkaukset ovat epäonnistuneen talous- ja työllisyyspolitiikan seurausta. Ja tämä lasku nyt maksatetaan vanhuksilla, vammaisilla ja apua tarvitsevilla lapsilla ja heidän auttajillaan.

Puhemies! Hallitus on jo aiemmin tehnyt päätöksiä, jotka heikentävät suomalaisten arkea. Sote-palveluihin kohdistettiin lähes puolentoista miljardin euron leikkaukset, vanhus- ja vanhusten hoidon henkilöstömitoitusta laskettiin, terveydenhuollon maksukattoja nostettiin, ja koulutusleikkaukset — ne ovat heikentäneet koulutuksen laatua ja saatavuutta. Tämä on kestänyt politiikkaa. Se lisää kustannuksia pitkällä aikavälillä ja pahentaa yhteiskunnan eriarvoisuutta. Hallituksen politiikka heikentää hyvinvointivaltiota pala palalta ja murentaa sitä Suomea, jonka tunnemme.

SDP:n vaihtoehto on selkeä: vaikeinakin aikoina on pidettävä kiinni hyvinvointiyhteiskunnan peruseräpäätteistä. Ne ovat ankkuri, joka pitää ihmiset turvassa maailman myrskyissä. Myös ja juuri tässä ajassa on mahdollista tehdä taloudellisesti vastuullisia päätöksiä ilman, että kaikkein heikoimmilta otetaan näin kohtuuttomasti. SDP haluaa kaikkialla Suomessa rakentaa maata, jossa jokainen voi luottaa siihen, että koulutus on laadukasta, lääkärille pääsee ajoissa ja sosiaaliturva toimii, kun sitä tarvitaan. Me haluamme Suomen, jossa hyvinvointivaltiota ei rapauteta lyhytnäköisillä säästöillä vaan jossa investoidaan ihmisiin ja heidän tulevaisuuteensa.

Arvoisa puhemies! Onhan myös talouspolitiikan arviointineuvosto omassa raportissaan puuttanut harjoitettuun politiikkaan. Arviointineuvosto on todennut, että esimerkiksi hyvinvointialueiden menojen nopea kasvu johtuu suurelta osin sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksista riippumattomista tekijöistä, kuten inflaation kiihtymisestä vuosina 2022 ja 2023, ja suhteellisen kalliista palkkatkaisuista. Arviointineuvosto on myös huomauttanut, että keskeisten palvelujen turvaamisen kannalta olisi järkevämpää, että hyvinvointialueet voisivat jakaa menosäästöt pidemmälle ajanjaksolle. Mutta valitettavasti tätäkään asiantuntijapalautetta hallitus ei ole omassa toiminnassaan ottanut huomioon.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

No, suurin osa hyvinvointialueista on vähentänyt sijaisten ja määräaikaisten työntekijöiden käyttöä. Yli 80 prosenttia hyvinvointialueista on joutunut myös supistamaan palvelujaan. Liialliset henkilöstöön kohdistuvat säästöt uhkaavat nyt palveluita, ja jos väkeä irtisanotaan ja lomautetaan, tehtäviä jätetään täyttämättä ja sijaisia palkkaamatta. Se kyllä näkyy palvelua tarvitseville kansalaisille. Hallituksen säästötoimet ovat johtaneet muun muassa siihen, että kaikilla hyvinvointialueilla käydään tuotannollis-taloudellisia yt-neuvotteluja. Sote-alan työntekijöitä on irtisanottu, lomautettu. [Puhemies koputtaa] Määräaikaisten työntekijöiden työsuhteita ei ole uusittu eikä uusia työntekijöitä nyt rekrytoida. Ikäihmisille hallituksen politiikka näkyy hoitohenkilöstön vähenemisenä, palveluiden leikkauksina ja kotihoidon kuormittumisena. Kun apua ei saa, viimeisen kopin ihmisestä ottaa liian usein päivystys, joita niitäkin hallitus on päättänyt lakkauttaa, ja silti säästöjä kaavaillaan lisää.

Puhemies! Suunta ei siis ole muuttumassa, eikä kaikkia säästöjä vielääkään kerrota — ei vielääkään kerrota — vaikka ministeri Juuso tänään aiemmin eduskunnalle totesi, että hänellä on virkamiesesitys siitä, minne 100 miljoonan euron uudet [Puhemies koputtaa] lisäsäästöt sosiaalihuoltolakiin kohdennetaan. Nyt olisi paikallaan kuulla pääministeri Orpolta selvitys siitä, onko todella hallituksella jo tiedossa, minne nämä uudet lisäsäästöt sosiaalipalveluihin kohdennetaan, ja kertoa se eduskunnalle reilusti ennen vaaleja, kuten pääministeri on luvannut.

Pääministeri Orpo, ilta on pitkä. Me täällä eduskunnan salissa odotamme teitä. Me vaadimme selitystä. Koko oppositio on yhdistynyt [Puhemies koputtaa] tähän välikysymykseen. — Kiitos, puhemies.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Muistutan, että puheenvuoron mitta on viisi minuuttia ja senkin jälkeen, kun ennalta pyydetty viiden minuutin puheenvuorot on käytetty, suositus on viisi minuuttia. — Edustaja Mäkinen.

20.57 Riitta Mäkinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Ennen eduskuntavaaleja kokoomus antoi nykyisen pääministerin suulla kolme merkittävää lupaus: velka käännetään laskuun, saadaan 100 000 uutta työllistä ja — tehtiin oikein kerrasta selväksi — sosiaali- ja terveydenhuollosta ei leikata, ja mikä olennaisinta, keneltäkään ei vaadita kohtuuttomia. Myös perussuomalaiset lupasivat yhtä sun toista, muun muassa sen, että ammatilliseen koulutukseen ennemmin lisätään resursseja kuin leikataan.

Orpon ja Purran oikeistohallituksen aloittaessa työnsä heillä oli käsissään ennätyskorkealla oleva työllisyys. Itse asiassa ero Suomen ja Ruotsin välillä oli koko 2000-luvun pienin. Suomalaisen veroaste oli alhaisimmalla tasolla kymmeneen vuoteen. Pandemia-ajan velkaantuminen oli euroalueen kolmanneksi pienintä, ja mikä erityistä, velkasuhde oli laskussa. Kestävyyssvaje oli pienentynyt yli neljästä prosentista noin kahteen ja puoleen prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen. Näistä lähtökohdista nykyinen hallitus aloitti työnsä.

Arvoisa puhemies! Orpon ja Purran oikeistohallituksen taival on kestänyt nyt kaksi vuotta. Vaikka suhdanne on ollut kaikkialla Euroopassa sama, kansalliset tulokset ovat Suomessa karmaisevia. Suomalaisen peruspalveluihin ja sosiaalietuisuuksiin sekä koulutukseen on kohdistettu merkittäviä leikkauksia, mutta siitä huolimatta velka ei vähene, päinvastoin. Veroaste on korkeimmillaan kymmeneen vuoteen. Maassa on uusimpien lukujen mukaan jopa 78 000 työtöntä. Nykyisen kaltaisia irtisanomis- ja konkurssialtoja ei

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

ole nähty sitten 1990-luvun laman. Miesten työllisyys on Euroopan heikoin ja naistenkin työllisyys romahtanut edellisvuoteen verrattuna. Tosiasia on, että tällä hetkellä tavallisten suomalaisten rahat eivät riitä asumiseen, ruokaan, lääkkeisiin, saati lasten harrastuksiin. Hallituksen omien toimien takia jopa 17 000 uutta lasta ja nuorta kasvaa köyhyyydessä. Tämä on, hyvät kollegat, se ihmisten arjen realismi, se arjen todellisuus, josta oikeistohallitus on täysin vieraantunut. Kun kasvutoimet jäivät kauden alussa tekemättä eivätkä työllisyystoimet ole tuottaneet tulosta vaan päinvastoin kokonaistilanne on entisestään heikentynyt, päätyi hallitus tekemään lisäpäätöksiä uusista leikkauksista jo vuosi sitten. Ja juuri näistä lisäleikkauksista me tänään tämän välikysymyksen yhteydessä keskustelemme.

Arvoisa puhemies! Kylmä tosiasia on se, että nyt hallitus on maksattamassa omasta epäonnistuneesta talous- ja työllisyyspolitiikastaan koituneen laskun yhteiskunnan kaikkein heikoimmassa asemassa olevilla, siis apua ja tukea tarvitsevilla lapsilla ja nuorilla, vammaisilla ja vanhuksilla. Noin kuukausi sitten pääministeri Orpo lupasi, että tulossa olevat leikkaukset kerrotaan rehellisesti niin eduskunnalle kuin äänestäjillekin hyvissä ajoin ennen vaaleja. Pääministeri viime viikolla totesi, että hallitus on saanut aikaan ylimääräisistä leikkauksista järkevän ja kohtuullisen paketin. On pakko todeta, että hallituksella on täysin vääristynyt käsitys siitä, mitä kohtuullisuudella tarkoitetaan. Tänään, kun ennakoöänestys on jo käynnistynyt, emme edelleenkään tiedä sitä, miten 100 miljoonan euron lisäleikkaukset sosiaalihuoltoon kohdentuvat, emme vielä viiden tunnin — kuuden tunnin keskustelunkaan jälkeen. Pääministeri kertoi, ettei valmistelua ole vielä aloitettu eikä kerrottavaa ole. Tosin heti perään ministeri Juuso mainitsi, kertoi siitä, että virkamiesesitys itse asiassa on olemassa. Se, mikä tällä hetkellä tämän asian osalta on totuus, on äärettömän epäselvää, ja olen aivan samaa mieltä kuin edustaja Tuppurainen siitä, että olisi ihan asiallista kuulla pääministerin näkemys tähän kysymykseen. Mutta rohkenen epäillä, että kaiken keskustelun jälkeenkään näitä tietoja on kansalaisten turha odottaa saavansa ennen kuin äänestyslaput on uurniin pudotettu.

Arvoisa puhemies! Poliittisia päätöksiä ohjaavat aina viime kädessä arvot. Jos hallituksella olisi ollut tahtoa, sillä olisi ollut vaihtoehtoja, millä vahvistaa taloutta, mutta te ette halua perua päätöksiä, jotka ovat teidän omille äänestäjillenne tärkeitä. Olisitte voineet perua edes olutveron 25 miljoonan alennuksen, mutta ei, ei edes sitä, ei edes symbolisena eleenä. Tämä on käsittämätöntä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Marttila.

21.03 Helena Marttila sd: Arvoisa rouva puhemies! Kyllä tänään sopii kysyä, tätäkö Orpon hallitukselle tarkoittaa inhimillisyys. Hallitus tosiaan kertoi opposition niin vaadittua lopulta osan päättämistään 170 miljoonan euron säästöistä, jotka se aikoo tehdä sosiaali- ja terveyspalveluihin jälleen kerran. Hallitus toki jätti yhä kertomatta, mistä se aikoo leikata vielä 100 miljoonaa. Läpi hallituskauden on käynyt hyvin selväksi, ettei hallituksella ole oikeastaan kovin hyvää käsitystä sosiaalihuollosta, saatikka sen arvostusta.

Orpon oikeistohallitus on tosiaan päättänyt hakea säästöjä yhteiskunnan kaikista haavoittuvimmassa asemassa olevien palveluista. Täälläkin on tänään puhuttu siis lastenkoodeista ja ikäihmisten kotihoidosta. Viime viikolla Orpo sanoi kyselytunnilla, että hallitus on hakenut leikkauksille inhimillisemmän kohteen. Kysyn, miten lapsilta, nuorilta, vammaisilta ja vanhuksilta leikkaaminen on inhimillinen vaihtoehto.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Hallitus hakee säästöjä lastensuojelusta muun muassa vähentämällä lastensuojelulaitoksissa päivystävän henkilöstön määrää. Olen itse tehnyt pitkän uran sosiaalialalla ja muun muassa lastenkodissa ja nähnyt, mitä työ on käytännössä. Erityisesti yöaikaan lapsi saattaa ikävöidä vanhempaansa, nähdä painajaista tai muuten vain haluta aikuisen vierelleen. Onko tämä todella se, mistä on aivan pakko säästää? Lisäksi Suomessa karkaa lastenkodeista arviolta jopa satoja lapsia vuodessa, ja nämä lapset ja nuoret saattavat pahimmillaan joutua jopa hengenvaaraan. Resurssipula on keskeisin syy sille, etteivät työntekijät voi lähteä etsimään näitä lapsia, ja henkilöstön määrää lastenkodeissa tulisikin enemmän lisätä kuin vähentää.

Leikkauksien sijaan perheitä tulisi tukea oikea-aikaisesti ja panostaa ennaltaehkäisyyn. Epäilenpä, että nyt pimitetyt 100 miljoonan säästöt kohdistuvat nimenomaan ennaltaehkäiseviin palveluihin, kuten tukiperhetoimintaan. Myös neuvolatoiminta on julkisuudessa olleiden tietojen mukaan mahdollinen säästökohde — siis neuvolatoiminta, hyvinvointivaltiomme kruununjalokivi.

Yhteiskuntamme epäonnistuu jo nyt suojelun tarpeessa olevien lasten turvaamisessa. Lapsia jonottaa lastensuojeluun. Oikeistohallituksen leikkaukset sosiaaliturvaan lisäävät entisestään perheiden ahdinkoa, ja tutkitusti köyhyys lisää lastensuojelun tarvetta. Ja mikä on hallituksen vastaus tähän? Te leikkaatte lisää. Yhteiskunnan tehtävä on tarjota tukea sekä turvaa, ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tulee saada perheistä koppi, kun tilanne sitä vaatii. Hallitus on tekemässä näitä merkittäviä leikkauksia paitsi sote-palveluihin myös esimerkiksi sote-järjestöjen rahoitukseen. Ne tarjoavat tärkeää tukea ja ennaltaehkäiseviä palveluja hyvin kustannustehokkaasti. Lisäksi samoihin ihmisiin ja perheisiin kohdistuvat kaikki muutkin — esimerkiksi sosiaaliturvaan tehdyt — leikkaustoimet, jotka ajavat yhä useamman perheen taloudelliseen ahdinkoon. Mielenterveys- ja päihdeongelmien sekä taloudellisen ahdingon lisääntyessä on ihan arkijärjelläkin ajateltuna itsestäänselvää, että myös lastensuojelun tarve yhteiskunnassa saattaa lisääntyä, ja tosiaan tutkitusti lastensuojelun kulut lisääntyvät perheiden köyhyyden lisääntyessä. SOSTEn laskelman mukaan hallituksen toimien myötä Suomessa on jopa yli 17 000 uutta köyhyyttä kokevaa lasta. Esimerkiksi pitkän linjan talousvaikuttaja Sixten Korkman on kuvannut leikkauksia lapsiperheiltä taloudellisesti epäviisaiksi, arveluttaviksi ja jopa ilkeiksi.

Hyvinvointialueilla tilanne on parhaillaan erittäin haastava, tai tällä hetkellä erittäin haastava — ehkä ”parhaillaan” on huono sanavalinta — ja se näkyy väistämättä myös lastensuojelussa. THL:n tuoreen tilaston mukaan lastensuojelun järjestäminen käsittelyajat ja henkilöstömitoitus huomioiden on toteutunut vain Etelä-Karjalan hyvinvointialueella ja Helsingissä pääpiirteissään lain mukaisesti. Kysymys on siis pitkälti resursseista, joista hallitus aikoo jälleen vähentää. Nämä leikkauksethan eivät tarkoita sitä, että työntekijöiden työaika kohdistuisi jotenkin järkevämpään tai oleellisempaan. Kyllä nämä leikkaukset tarkoittavat kerta toisensa jälkeen sitä, että laskennallinen määrä henkilöstöä vähennetään ja jäljelle jäävien työtaakka vain kasvaa.

Taidan ottaa myös seuraavan puheenvuoron, sillä asiaa on paljon. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Mäkynen poissa. — Edustaja Eskelinen.

21.08 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Seuraan 88- ja 94-vuotiaiden läheisten, kotona asuvien vanhusten arkea viikoittain. Molemmat sinnittelevät kotona sen kolme kertaa päivässä ”ramppaavan” kotihoidon tukemana. Toinen on odottanut lähes vuoden

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

palveluasumiseen pääsyä. Olen useita kertoja jutellut kodinhoitajien kanssa, ja arvostan heidän työtään kovasti. He pahoittelevat, että ei ole aikaa tehdä kuin rutiinit eikä ole aikaa vanhuksille. Molemmat ikäihmiset tukeutuvat rollaattoriin ja turvapuhelimeen ja ovat käyneet jo useamman kerran erikoissairaanhoidossa tikattavina. Heillä on myös teknologiaa eli lääkeautomaatti, ja siinä rappukäytävässä ei kyllä kukaan nuku, kun se illalla karjaisee ja aamulla sitten herättää. Sen kuulee kadulle asti huonokuuloinen vanhus.

Toisen vanhuksen kohdalla useamman kerran on todettu, ettei ole enää kotikuntainen. Lupauksia ja yhteydenottoja odotellaan viikkoja, ja mitään ei tapahdu. Tämä on varmaan aika tuttua arkea vanhustenhoidossa, ja sillä tuntuu pahalta, että täällä puhutaan kotihoidon leikkauksista. Tuntuu aivan mahdottomalta. Näitten vanhusten osalta digipalveluista ei ole kyllä mitään apua — voi olla, että pitkässä juoksussa parempikuntoisten vanhusten osalta niitä pystyy hyödyntämään. [Pia Sillanpää: Siis vaikka itse ehdotitte tätä edellisellä kaudella? — Välihuuto vasemmalta]

Kotihoidosta ei pysty enää kiristämään. Ajat on vedetty tiukalle. Hoitajat vaihtuvat jatkuvasti, koska henkilöstö on ajettu liian tiukalle. Tätäkö inhimillinen vanhustenhoito on? Näiden ikäihmisten onni on, että me läheiset asumme isolla joukolla samalla paikkakunnalla, mutta tätä ei ole kaikilla vanhuksilla.

Arvoisa puhemies! 2023 sote-järjestämisvastuun siirtyessä hyvinvointialueille kovasti toivottiin työrauhaa hyvinvointialueille ja aikaa rakentaa palveluita alueilla, yhteistyötä niin kuntien kuin eri järjestöjen kanssa. Miten on käynyt? Lisää säästöjä on tulossa niskaan. Hyvinvointialueita ei kuulla. Valtiovarainvaliokunnassakin oli vasta pitkät kuulemiset, ja asiantuntijoiden näkemykset olivat, että heidän talouteensa pitäisi helpotusta saada, eli alijäämän kattamisvelvollisuutta pitäisi pystyä jatkamaan, mutta hallitus ei kuuntele edes asiantuntijoita.

Suomessa hyvinvointialueiden ja kuntien suurena apuna on ollut palveluja tuottamassa laaja järjestökenttä: sote-, liikunta- ja nuorisojärjestöt. Palveluita on tuotettu muun muassa ennalta ehkäisevän toiminnan, viriketoiminnan, liikunnan neuvonnan osalta koordinoimalla vapaaehtoistyötä, ja on tehty ihmisten arjen kohtaamispaikkojen ylläpitämiseksi työtä. Kuntien, hyvinvointialueiden ja järjestöjen yhteistyö on lähtenyt hyvin liikkeelle, ja järjestökentällä onkin ollut iso rooli hyvinvoinnin edistämisessä ja erityisesti arjen tukipalveluissa siellä hyvinvointialueen ulkopuolella. Vasta tehdyn kyselyn mukaan kaksi kolmasosaa järjestöistä kokee, että työ on lähtenyt hyvin käyntiin. No, sepä ei auta. Niin kuin tuossa aiemmin totesin, niin nyt ei ole leka, vaan moukari on tulossa. Kehysriihessä on sovittu OKM:n puolelta 375 miljoonaa, liikunnasta 94 miljoonaa ja STEAn puolelta 52 miljoonaa leikkauksia järjestöpuolelle. Tiedätekö, mitä se tarkoittaa? Se tarkoittaa, että iso osa matalan kynnyksen kohtaamispaikoista, neuvontapalveluista, harrasteryhmistä ja monista pienistä järjestöistä joutuu lopettamaan toimintansa. Aika karsea tämä kuva, ja tämä kaa-tuu sitten sinne hyvinvointialueitten ja kuntien niskaan.

Tänään tavattiin Kuopion piispa Jari Jolkkonen, ja kyllähän hänenkin viestinsä oli hurja. Hallituksen säästöt näkyvät joka puolella. Diakoniatyö lisääntyy koko ajan, työttömyys lisääntyy, niin kuin tiedetään: sata työtöntä lisää vuorokaudessa. Tämä kuva on hallitsematon hallituksella talouden ja suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan osalta, ja täällä kovasti vain sitten puolustellaan, että hyvään suuntaan ollaan menossa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

21.14 **Joona Räsänen sd:** Arvoisa puhemies! Ajattelin oman puheenvuoroni käyttää tästä päivän isoimmasta uutisesta eli siitä, mistä nämä piilotellut lisäsäästöt sosiaalipalveluihin ollaan tulevaisuudessa tekemässä. Mutta ehkä ensin on syytä käydä tämä tausta läpi. Niin kuin tiedätte, hyvät kollegat, välillä harrastan tällaisia arkeologisia kaivauksia, ja ajattelin toimia niin nytkin.

Vuosi sitten neljä miestä edustaja Marttisen johdolla kokoontui Santahaminan saunaan, [Timo Suhonen: Oho!] ja siellähän tämä saunaseura totesi, että sosiaalipalveluista tullaan leikkaamaan lisää 100 miljoonaa euroa. [Timo Suhonen: Ohhoh!] Kukaan tämän saunaseuran jäsenistähän ei yhtään tiennyt, mistä tämä 100 miljoonaa lähtee, mutta niin he siellä löylynheiton lomassa totesivat, että 100 miljoonaa lähtee. Ja sehän on tämä perimmäinen syy, miksi me tästä asiasta tänäänkin täällä puhumme.

No, sitten vuosi meni, kukaan ei päästännyt pihaustakaan. Vasta kun tultiin tämän vuoden helmikuulle, sitten vastuuministeri Juusolle selvisi, mitä tämä 100 miljoonan lisäleikkaus suomalaisten tärkeisiin sosiaalipalveluihin, kuten esimerkiksi vanhustenhoitoon, vammaispalveluihin, lastensuojeluun ja niin edelleen, tarkoittaisi. Ja ministeri Juuso ihan ymmärrettävästi siinä vaiheessa nosti sitten käsijarrusta, että ei herranjumala, eihän nyt tällaista voida kertoa ainakaan ennen kunta- ja aluevaaleja — tästähän ihmiset suuttuvat, kun hallitus menee kertomaan, mistä se 100 miljoonaa edelleen tekee lisäsäästöjä. Tämän jälkeenhän tästä syntyi keskustelu myös täällä eduskunnassa, ja kyselytunnilla ministeri Juuso sitten totesikin, että ei kuulkaa mitään hätää, ei mitään valmistelua ole menossakaan. Ja se valmistelu, mitä siis ei ollut menossakaan, oli tässä vaiheessa jo keskeytetty.

Aivan ymmärrettävästi useammat edustajat alkoivat kyselemään näiden säästöjen perään, että missä vaiheessa hallitus nyt sitten meinaa kertoa, mistä se tämän 100 miljoonan lisäleikkauksen oikein tekee. Tässä vaiheessa päärooliin astui pääministeri Orpo, joka tämän seurakunnan läsnä ollessa ja eduskunnan edessä lupasi, että hallitus julkaisee [Timo Suhonen: Ennen vaaleja!] — siis lupasi, että hallitus julkaisee — hyvissä ajoin ennen kunta- ja aluevaaleja, mistä se tämän lisäleikkauksen, 100 miljoonaa euroa, sosiaalipalveluista meinaa repiä irti.

Sitten tämän jälkeenhän kävi niin, että valitettavasti vastuuministeri Juuso jo sairastui eikä käsittääkseni pystynyt sitten olemaan tässä mukana, paitsi että tänään hän oli sitä mieltä, että kyllä hän myös sieltä sairaavuoteeltaan puhelin kourassa nyt kuitenkin oli mukana näitä neuvotteluja käymässä. [Pia Sillanpää: Mikä naurattaa ministerin sairauslomassa? Käsittämätöntä!] Tätä asiaa en nyt osaa sen enempää arvioida, mitä kaikkea tässä on tapahtunut.

Viime torstaina hallitus sitten julkaisi, mistä kaikkialta näitä lisäsäästöjä ollaan etsimässä. Mutta kappas kummaa, kun tämän valtiovarainministeriön tiedotteen lukee ja päätyy tänne viimeiselle riville, niin täällä edelleen vaan kerrotaan, että sosiaalihuollon lainsäädännön uudistamistyötä jatketaan, ja kappas kummaa, jotenkin sitten syntyy 100 miljoonan säästöt. Siis suurin osa niistä hallituksen pysyvistä säästöistä edelleen piilotetaan suomalaisilta. Ja tämän jälkeen sitten pääministeri totesi, että tämä on tehty siksi, että ei ole mitään valmistelua, mistä tämä 100 miljoonaa voitaisiin ottaa. Ja tähänhän me kaikki tietenkin uskoimme, koska halusimme luottaa pääministeriin.

No, tänään kuitenkin sitten välikysymyskeskustelussa debatissa selvisi, että vastuuministeri Juusolla onkin tiedossa joku lista, mitä palveluita heikentämällä 100 miljoonan säästö saadaankin kasaan. [Pia Sillanpää: Hänhän sanoi, että ei ole listaa!] Ja nyt olisikin kyllä tärkeää, että pääministeri tulisi tähän saliin tämän eduskunnan eteen selventämään,

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

mistä tässä sotkussa on nyt kysymys, kuka tässä ei puhu tällä hetkellä totta — jokuhan tässä tällä hetkellä nyt hieman muunneltua totuutta eduskunnalle antaa — eli onko tiedossa, mistä ne säästöt ollaan ottamassa, vai eikö ole. Sen takia olisi tärkeää, että kun tiedän, että pääministeri tällä hetkellä osallistuu kunta- ja aluevaalitenttiin Maikkarilla, ja kun tämä tenttikin jossain vaiheessa loppuu ja varmasti tämä keskustelu on edelleen käynnissä, niin vaadin, että pääministeri tulee selventämään hallituksen linjaa, [Pia Sillanpään välihuuto] mistä palveluista hallitus on leikkaamassa 100 miljoonaa euroa. Me vaadimme vastauksen, ja pääministerin on tultava tämä sotku tänne nyt selvittämään, koska lopulta tässä koko välikysymyksessähän oli kysymys juuri siitä lupauksesta, jonka hän eduskunnan edessä antoi, ja kyllä eduskunta ansaitsee pääministeriltä [Puhemies koputtaa] vastauksen. [Välihuutoja — Tytti Tuppuainen: Kyllä, Orpo saliin!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Skinnari poissa, edustaja Asell poissa. — Edustaja Väyrynen.

21.20 Ville Väyrynen kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Jossakin määrin odotin erilaista keskustelua kuin mikä tästä on kehkeytynyt. [Paula Werningin välihuuto] — Voinko minä nyt hetken puhua? Kun tässä on kuunneltu pari tuntia muita, niin minä mielelläni silloin, kun minulla on puheenvuoro, puhuisin itse. Minä kyllä lupaan teitä kuunnella sitten yötä myöten ihan rauhassa.

Markus Lohi piti minun mielestäni erittäin hyvän puheenvuoron tässä taannoin ja sanoi, että kyllä meidän ehkä molemmin puolin kannattaa keskittyä siihen, millä tavalla me ruvetaan tätä järjestelmää kehittämään. Lauri Lyly jostain syystä kyseli tuolla, voiko hallitus kertoa, onko tämä sote-ratkaisu hyvä vai huono. Tässä on hirveän paljon hyvää, ja tässä on hirveän paljon huonoa, tässä on paljon korjattavaa, paljon kehitettävää, ja toivoisin, että me jollakin lailla päästäisiin siihen keskusteluun jossain vaiheessa.

Minä olen monta kertaa sanonut, että sote-uudistus tuli kuin tilauksesta. Minä olin silloin itse työelämässä, ja sanottiin, että meillä kohta loppuvat kerta kaikkiaan rahat sen takia, koska meidän palvelutarve kasvaa niin kauheaa vauhtia ja meidän kulut nousevat, että me ei kerta kaikkiaan pärjätä tässä. Tehdään sote-uudistus, joka hillitsee sitä kulujen kasvua. Tehdään asioita uudella tavalla, yhdistetään sosiaali- ja terveydenhuolto, yhdistetään perusterveydenhuolto ja erikoissairaanhoito. Nämä kaikki asiat tehtiin, aivan valtavan hyviä juttuja. Siellä on todella paljon saatavaa.

No, nytten esimerkiksi näissä, mistä tänään ollaan puhuttu paljon — tämä lastensuojeluasia, vammaispalvelulaki — oikeasti pyritään siihen, että ne eurot pystytään kohdentamaan sinne, missä niistä on hyötyä. Tämä, mihin minä viittasin omassa edellisessä puheenvuorossani, että minun mielestäni on täysin perusteltua pyrkiä siitä niukasta lastensuojeluresurssista saamaan oikeasti se kaikki hyöty irti sillä lailla, että meidän palvelut eivät vaarannu: totta kai me kaikki pyritään siihen. Sama on vammaispalvelulaissa. Jo edellinen hallitus pyrki siihen, että sitä rajataan mahdollisimman hyvin. Siinä on ollut ongelmia, kaksi kertaa on törmätty siihen, että siinä on perustuslaillisia ongelmia, mutta kysymys ei ole siitä, että iäkkäiltä ihmisiltä evätään palveluita. Ei kukaan pyri siihen. Kaikki tietävät, ettei se ole mikään itsetarkoitus. Itsetarkoitus on, että palvelut menevät todella sille porukalle, joka niistä hyötyy, joka niitä tarvitsee.

Tämmöinen keskustelu ei johda mihinkään. Meillä on kaikilla samat tavoitteet. Kun me ajatellaan, että vähän eri tavalla päästään sinne, niin voitaisiin keskustella siitä, miten oi-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

keasti sinne päästään. Tämä ei johda mihinkään. Me voidaan keskustella tästä yöhön asti. Minä vain kuunnella täällä ja välillä vastaila teille. Kukaan ei kuuntele mitään, ja sitten mennään samoilla puheenvuoroilla eteenpäin. [Piritta Rantanen: Kyllä me kuunnellaan! Korvat höröllään!] Me ei päästä mihinkään eteenpäin tässä asiassa.

Mitä tulee hoitotakuuseen, mitä tulee hoitajamitoitukseen, mihin on täällä viitattu moneen kertaan tänään, niin äsken mainitsemani Markus Lohi piti syksyllä puheenvuoron — hän oli viime kauden sosiaali- ja terveystieteiden puheenjohtaja — ja sanoi, että se oli virhe. Tässä nykytilanteessa, missä meidän palvelutarve kasvaa ja mitä meillä on henkilökuntaa saatavilla, me ei yksinkertaisesti tulla selviämään sillä hoitajamitoituksella. Esimerkiksi Keski-Suomessa tapahtui niin, että kun hoitajamitoitusta höllennettiin, me saatiin paikkoja auki. Ei ole ideaalitalanne, mutta saatiin palveluita tarjottua.

Tässä on monta puolta. Jotenkin minä kaipaan sitä ratkaisuhakuisuutta. Kyllä täällä voin teidän kysymyksiinne vastaila, mutta ei tämä mihinkään johda. Meillä on molemmilla puolilla varmasti hyviä ratkaisuja tarjottavana, joten etsitään niitä. — Kiitos. [Lauri Lyly: Nimi mainittu!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

21.23 Merja Rasinkangas ps: Arvoisa rouva puhemies! Käsittelyssä on opposition väliskysymys. Täällä on toistuvasti esitetty kysymys, miksi leikataan. Tämä sali tietää vastauksenkin, se on tullut jo monta kertaa, mutta kerrottakoon se vielä muillekin. Tälle hallitukselle tämä sote-himmeli tuli reilusti alibudjetoituna, koska edellinen hallitus jakoi reilummin velaksi rahaa. Lisäksi miksi leikataan? Jotta valtion velkaantuminen saadaan pysähtymään ja talous tasapainoon ja jotta meidän leikkauksista ei päästä Euroopan unioni, kuten esimerkiksi Kreikassa.

Nyt on jo nähtävissä elpymistä taloudessa. Hallitus tekee määrätietoisesti töitä sen eteen, että jokainen suomalainen saa tarvitsemansa sosiaali- ja terveyspalvelut oikeaan aikaan ja mahdollisimman sujuvasti. Kehitystä tapahtuu koko ajan, ja hallitus tukee hyvinvointialueita, yhtenäistää ohjausta sekä huolehtii, että meillä on tarpeeksi osaavaa henkilökuntaa. Tässä on tunnustettu vallitseva tilanne, ja mitoituksia on järkeistetty siten, että esimerkiksi kallista vuokratyövoimaa on saatu hillittyä. Tähän tulee auttamaan myös nyt tuleva vuokralääkäreille määrättävä kattohinta — kiitos tästä perussuomalaiselle sosiaali- ja terveysministerille Kaisa Juusolle.

Tämä hallitus on saanut jo paljon aikaan hyvinvointia edistäviä uudistuksia: lasten ja nuorten terapiatakuu, joka mahdollistaa matalan kynnyksen hoitoonpääsyn, 65 vuotta täytäneillä on mahdollisuus päästä julkisen hinnalla yksityislääkärin vastaanotolle, hedelmöityshoidot Kela-korvauksen piiriin, omalääkärimalli. Lisäksi hallitus antaa hyvinvointialueille lisärahoitusta tänä vuonna 2,2 miljardia euroa yleiskatteellista rahaa. Vaikka täällä koko ajan kuulee sitä, että leikataan, niin 2,2 miljardia euroa yleiskatteellista rahaa jaetaan hyvinvointialueille lisärahoituksena tänä vuonna.

Arvoisa puhemies! Terveystieteidenhuollossa on jo nähty parannuksia. Kiireettömään hoitoon pääsee nopeammin, päivystys toimii edelleen hyvin Suomessa, ja digipalvelut ovat yleistyneet, mikä helpottaa arkea, ja osaltaan tämä vapauttaa resursseja niille, jotka eivät käytä digipalveluita. Tällä alueella onkin tärkeää muistaa, että meillä on henkilöitä, jotka eivät omista digilaitteita ja eivät muutoin voi käyttää digipalveluita. Heille tulee mahdollistaa kasvokkain tapahtuva palvelu.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Merkit alueilla kertovat siitä, että suunta on oikea. Ikäihmisten palveluita on kehitetty niin, että mahdollisimman moni pystyy asumaan kotona turvallisesti ja toimintakykyisenä. Myös omaishoitajien tukemista on vahvistettu, jotta he jaksavat paremmin tärkeässä tehtävässään. Lisäksi teknologiset ratkaisut, kuten turvalaitteet ja lääkeannostelijat, helpottavat kotihoitoa, ja tutkimusten mukaan ne eivät ole vähentäneet asiakastytyväisyyttä.

Lastensuojelun osalta hallitus rahoittaa erityisiä yksiköitä, joissa yhdistetään lastensuojelu ja psykiatrian osaaminen. Lisäksi lastensuojelulakia uudistetaan kahdessa vaiheessa. Ensimmäisenä puututaan muun muassa siihen, miten vakavaa väkivaltaa käyttävien lasten kuntoutusta järjestetään ja miten estetään lasten luvattomat poissaolot lastensuojelulaitoksista. Henkilöresurssit kohdennetaan paremmin eli tarpeen mukaan lapsikohtaisesti.

Hyvinvointialueet tekevät jo nyt hienoa kehitystyötä eri puolilla Suomea. Esimerkiksi Kainuussa vanhuspsykiatrian työryhmä käy kotikäynneillä tukemassa ikäihmisiä. Satakunnassa Combilanssi on vähentänyt päivystyskäyntejä, ja Keski-Pohjanmaalla tekoäly auttaa ennakoimaan asiakkaiden vointia, mikä vähentää ensihoidon tarvetta. Tällaiset ratkaisut säästävät kustannuksia ja parantavat palveluiden laatua. Näitä eri alueilla hyväksi todettuja toimintatapoja tulee ottaa käyttöön laajasti kaikilla hyvinvointialueilla. Myös Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialue Pohteella tämä hyvien toimintatapojen käyttöönotto on yksi tärkeimmistä hyvinvointialueen päättäjien tehtävistä nyt tulevien vaalien jälkeen.

Arvoisa puhemies! Hallituksen tavoitteena on rakentaa kestävä ja toimiva terveydenhuoltojärjestelmä, jossa jokainen saa tarvitsemansa avun oikeaan aikaan. Palveluiden painopistettä on siirrettävä perusterveydenhuoltoon, jotta ongelmia voidaan ratkaista ennen kuin ne muuttuvat vakaviksi ja potilaat ohjautuvat erikoissairaanhoidon piiriin. Hallitus ei jää palvelutarpeen kasvun edessä odottamaan vaan tarttuu toimeen suomalaisten hyvinvointi ja turvallisuus sydämenasianana. — Kiitos. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä vasemmalta]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly, vastauspuheenvuoro.

21.28 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Väyrynen, tykkään tällaisesta keskustelusta, jossa ruvetaan hakemaan ratkaisuja. Minusta tämä, kun kysyin siinä puheenvuorossani, että mikä on se linja, jatketaanko tämän mallin kehittämistä, kun täällä osa väittää, että tässä on ihan valuvikainen järjestelmä, niin mielestäni valuvikainen järjestelmä ei varmaan vaadi edes kehittämistä eteenpäin. Tässä järjestelmässä on paljon hyvää, ja silloin jo, kun tätä on synnytetty edellisellä hallituskaudella, on sanottu, että tämä ei ole täydellinen, tähän pitää seuraavan hallituksen laittaa vielä linjauksia, joilla sitä vielä kehitetään eteenpäin. Tämä meidän pitäisi täällä yrittää ymmärtää ja sitten katsoa, että tämä perusrahoitus on tässä aika lailla kunnossa ja sitten miten näitä indeksejä, kannustavuutta ja muuta tässä kehitetään. Niitähän meidän tässä pitäisi hakea, niitä ratkaisuja, millä me palvelut turvataan täällä ihmisille, ja siihen keskusteluun minä mielelläni lähdän. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen, vastauspuheenvuoro.

21.29 **Piritta Rantanen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Erittäin harmillista, että edustaja Rasinkangas kerkesi jo lähtemään pois, kun tämä 2,2 miljardia on ollut tässä asia, joka on koko päivän toistunut ihan kerta toisensa jälkeen. Jos nyt sitten hallituspuo-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

lueen edustajat kertoisivat, mitä till on tällä 2,2 miljardilla sote-palveluihin tullut — eikä ollutkin kuitenkin niin, että sillä korvattiin työntekijöitten palkankorotukset, inflaation korotukset ja nimenomaan palveluntarpeen kasvuun liittyvät korotukset? Mutta kun te koko ajan tuotte niin kuin te olisitte tätä rahoitusta 2,2 miljardia lisänneet, niin mitä palveluita kansalaiset ovat tässä maassa saaneet enemmän 2,2 miljardilla verrattuna edelliseen hallitukseen?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko, vastauspuheenvuoro.

21.30 Jani Kokko sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin on valitettavaa, että edustaja Rasinkangas juuri poistui salista, koska olisin itsekin nostanut tämän ehkä hieman vääristyneen kuvan, mitä puheenvuoroissa nostetaan esille nimenomaan näistä 2,2 miljardista eurosta, jotka pohjautuvat nimenomaan siihen lainsäädäntöön, mitä on säädetty — johon, kuten edustaja Rantanenkin hyvin totesi, vaikuttavat myös inflaatiokehitys sekä palkat niihin kustannuksiin. Ehkä hallitus omien sanojensa mukaan on sen 2,2 miljardia antanut hyvinvointialueille — mikä siis ei pidä paikkaansa, koska se on ihan lainsäädännön vaatimuksesta — mutta se kyllä on oikeastaan hyvin tarkasti käynyt selväksi, kuinka paljon hallitus on omilla toimillaan leikannut hyvinvointialueiden rahoituksesta. Se on totta, että kun mitoituksia höllennetään, sieltä vapautuu resursseja hyvinvointialueiden käyttöön, mutta jostain kumman syystä hallitus on päättänyt vastaavia euromääriä sitten myös leikata suoraan sieltä hyvinvointialueiden rahoituksesta, mikä ei sinällään ole kyllä parantanut hyvinvointialueiden taloudellista tilannetta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

21.31 Joona Räsänen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun todella täällä monesti hallitus esittää, että se jollakin tavalla nyt parantaa sosiaali- ja terveyspalveluita antamalla hyvinvointialueille lisää rahaa, niin on ehkä hyvä kuitenkin aina muistaa, että se rahahan on vähemmän kuin mikä on todellinen tarve. Siitähän johtuen meillä on hyvinvointialueilla valitettava tilanne, että varsinkin ensimmäisinä toimintavuosina ne ovat olleet raskaasti alijäämäisiä.

Tämä 2,2 miljardia euroahan on laskettu sen mukaisesti, mikä vuonna 23 on ollut kustannustaso. Siltä osin, jos sitten tätä logiikkaa seuraisi, jokainen hallitus voisi todeta, että jos ei ole muuttanut aiempaa lainsäädäntöä, niin esimerkiksi indeksikorotusten osalta tehdään uusia panostuksia, vaikka tämä rahahan tulee sen rahoituslain pohjalta, joka on ollut muuttumaton siitä asti, kun tämä sote-uudistus on tehty tältä osin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen.

21.32 Tytti Tuppurainen sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Se on harmillista, että edustaja Rasinkangas lähti eikä jäänyt kuuntelemaan nyt tätä hänen puheenvuorostaan kirvonnutta keskustelua, koska me haluamme osoittaa sen, että hallituksen linja vain leikata, vähentää menoja sosiaali- ja terveydenhuollosta, ei paranna niitä palveluita kansalaisten näkökulmasta. Jos nyt kerran esimerkiksi tämä 16 miljoonan euron leikkaus ikäihmisten kotihoidosta on jonkinlainen parannus ikäihmisten kotipalveluihin, niin miksei saman tien leikata 160 miljoonaa euroa ja laiteta kaikkea kerralla kuntoon? [Välihuutoja va-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

semmalta — Pia Sillanpään välihuuto] Se on se logiikka, mitä me tässä arvostelemme — myös edustaja Väyrysellä.

Me olemme huolissamme siitä, että nämä jatkuvat lisäleikkaukset ajavat Suomen kuitumisen kierteeseen ja vaarantavat meidän hyvinvointivaltiomme. [Pia Sillanpään välihuuto] Ja päivän uutinen oli todellakin se, että ministeri Juuso kertoi täällä eduskunnalle, että hänellä on virkamiesesitys siitä, minne sosiaalihuoltolain uudet leikkaukset tullaan kohdentamaan. Olisi kyllä paikallaan, että pääministeri Orpo saapuu heti, kun hän kiireeltään kerkeää tänne saliin, kertomaan eduskunnalle, minne ne leikkaukset kohdennetaan, kun ne kerran hallituksen tiedossa ovat, mutta niitä edelleen eduskunnalta pimitetään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Väyrynen.

21.33 Ville Väyrynen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Olen samaa mieltä siinä, että käytännössä ne rahoituslisäykset tulevat rahoituslain pohjalta, ja olen pyrkinyt kyllä välttämään sanomasta, että me olemme lisäämässä sinne, mutta se, mitä olen itse koko ajan korostanut, on se, että hyvinvointialueitten rahoitus nousee vuosi vuodelta. Me tiedettiin silloin kun me lähdettiin tähän hallituskauteen, että ennuste tarpeesta oli valtiovarainministeriöltä noin 66 ja puoli miljardia, ja tavoite oli se, että se saadaan taitettua neljään miljardiin, neljään ja puoleen. Sitä työtä tässä tehdään koko ajan. Ja mitä olen toistuvasti sanonut, niin olen ymmärtänyt, että se oli alun perinkin tämän hyvinvointialueuudistuksen idea, että me yritetään tehdä asioita uudella tavalla, eri tavalla, jotta me pystytään sitä kulukehitystä taittamaan, ja se on mielestäni se juttu. Kaikista tärkeintä siellä sisällä on se, että me löydetään niitä uusia tapoja toimia ja me oikeasti löydetään ne tavat, millä me kohdennetaan ne. Tämä on se pointti, miksi ainakin minä toistan sitä 2,2:ta miljardia, eli se fakta on, että se rahoitus kuitenkin nousee niin kuin sen kuuluukin nousta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Sillanpää.

21.35 Pia Sillanpää ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Aina välillä täällä ihmettelen tätä SDP:n osaamista laskemisessa ja ylipäättänsä taloudenpidossa. [Joona Räsänen: Syyllinen ilmoittautuu — vastauspuheenvuoro!] Olin tavan kansalainen joitakin vuosia sitten tässä, kun yksi SDP:n ministeri teki näitä mielenkiintoisia Uniper-kauppojakin, joissa katosi miljardeja suomalaisilta rahaa [Tytti Tuppurainen: Mihin viittaatte?] — etteköhän tekin sen tiedä — ja nyt äsken edustaja Tuppurainen mainitsi, että miksi ei leikata 16 miljoonan edestä sitten suoraan sata miljoonaa, niin kuin se olisi sama asia.

On nimenomaan ajateltu, että tämä 16 miljoonaa on mahdollista säästää näistä palveluista ilman että tulee haittaa potilaille. Se tehdään järkevällä tavalla, teknologiaa hyödyntäen, niin että saadaan hoitajien ja lääkäreiden aikaa vapautettua potilaille, jotka sitä hoitajien ja lääkäreiden aikaa eniten tarvitsevat. Siihen sitä teknologiaa käytetään, hyödyksi niille potilaille, joille se on mahdollista. [Puhemies koputtaa] On aivan turha pelotella yhtään kehtään sillä, että täällä digit hoitavat potilaita. Se ei pidä paikkaansa. [Helena Marttila: No mistä se säästö tulee?] — No siitä teknologiasta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Berg, vastauspuheenvuoro.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

21.36 **Kim Berg sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Sillanpäälle nyt voi varmaan sanoa ihan lyhyesti, että se meidän ajatus siinä takana on, että te puheenvuoroissa tuotte esille koko ajan sitä, että kun säästetään se 16 miljoonaa, niin sitä kautta ne palvelut paranevat. Se on ihan satavarmaa, että teknologiaa kannattaa käyttää, mutta siihen teknologiaan pitää myös sijoittaa, jotta se sitten aikojen saatossa tuo mahdollisesti säästöjä, mutta sitä kautta, että nyt heti leikataan 16 miljoonaa, tuskin saamme sellaista toimivaa teknologiaa, jolla vuosien jälkeen saamme säästöt aikaiseksi. [Pia Sillanpää: Tehän haluatte siirtää kaikkia säästöjä eteenpäin, se on huomattu!]

Itse asiassa alun perin vastauspuheenvuorossa piti edustaja Väyryselle vastata liittyen tähän rahoituskuvioon ja hyvinvointialueiden tulevaisuuden työn kehittämiseen ja sitä kautta saataviin säästöihin: Se on kyllä juuri näin, mutta tässä tilanteessa, kun hyvinvointialueilla on jo taloudellisesti vaikeata ja he hakevat sitä uutta tapaa järjestää niitä palveluita, [Puhemies koputtaa] nyt ei pitäisi yhtään lisää leikata sieltä, kun siellä ollaan jo todella vaikeassa tilanteessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Tässä on nyt pyydetty aika monta vastauspuheenvuoroa. Otetaan ne tässä vaiheessa, ja mikäli siltä puolelta salia halutaan sitten kommentoida, niin otetaan ne puheenvuorot, ja sen jälkeen mennään puhujalistaan. — Edustaja Räsänen.

21.37 **Joona Räsänen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa edustaja Sillanpää vähän antoi ymmärtää, että 16 miljoonaa kun leikataan, niin sillä voidaan palveluita parantaa, mutta ette tietenkään tarkoittanut, että jos 160 miljoonaa leikataan, niin silläkin myös parannettaisiin palveluita. Mutta kun tässä tämän päivän koko keskustelua on kuunnellut ja lukee tätä teidän viime viikolla julkaisemaa listaa, niin tässähän nämä pysyvät säästöt ovat noin 166 miljoonaa euroa, ja jokaisesta yksittäisestä toimenpiteestä perustelut tänään olivat ministeriäitiöstä, että nämä suinkaan eivät heikennä kenenkään palveluita tai etuisuuksia vaan parantavat tilannetta. Eli se logiikka, jota te äsken vastustitte ja josta te meitä syytitte, itse asiassa on pätenyt koko tämän keskustelun ajan. Eli jos nyt sitten kotihoidosta te 16 miljoonaa leikkaatte ja se vain parantaa palveluita, niin parannetaan niitä nyt sitten lisää, parannetaan porukalla ja otetaan budjettikirja esille ja aletaan katsomaan, mistä vielä voidaan leikata, jos se nyt näin helppoa on, että palveluita vain parannetaan, kun rahoja viedään pois. [Puhemies koputtaa] Tosiasia on se, että lopulta, vaikka mitä lukee näissä lauseissa, miinusmerkki on perässä ja hyvinvointialueilta lähtevät palvelut.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko.

21.39 **Jani Kokko sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Edustaja Väyrynen puhui siinä mielessä hyvin, että hyvinvointialueilla on tehty uudenlaisia tapoja tuottaa palveluita, paljon innovaatioita siinä, miten hyödynnetään etävastaanottoja, digitaalisia palveluita, miten sitä kotiin tuotavaa palvelua saadaan tehtyä entistä paremmaksi. Mutta kyllähän nämä hallituksen toimet näyttävät tietyssä mielessä suurelta mikromanageeraukselta, että puututaan nimenomaan siihen hyvinvointialueiden itsehallintoon ja niiden omaan toimintaan, varsinkin ehkä tässä alkuvaiheessa. Tunnette Keski-Suomenkin tilanteen varsin hyvin: 25 organisaatiota kun laitetaan yhteen, niin siellä riittää paljon työtä siinä, miten saadaan yli 12 000 työntekijää, yli yhden miljardin euron budjetti pelaamaan hy-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

vin yhteen. Se vaatii paljon uudistuksia, paljon monenlaisia toimintatapoja. Varmasti siellä tehdään huonoja päätöksiä, virheitä, joita sitten hyvinvointialueilla tullaan korjaamaan. Mutta toivoisin itse, että ainakaan valtio ei omalta osaltaan enempää nyt lisäisi sitä hyvinvointialueiden taakkaa nimenomaan näillä leikkauksilla, mitä on tulossa, tai ryhtymällä mikromanageroimaan tiettyjä palveluita, [Puhemies koputtaa] kuten nyt nähtiin vaikka tässä päivystysäänestyksessä, josta jo osa hyvinvointialueista oli tehnyt [Puhemies koputtaa] ihan omia ratkaisuja itsehallinnon puitteissa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vastauspuheenvuorot ovat minuutin mittaisia. — Edustaja Lyly.

21.40 **Lauri Lyly sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tässä kun puhutaan näistä rahoista, niin tästä 2 200 miljoonasta, mikä tälle vuodelle tuli jälkikäteistarkastuksena, 1 400 miljoonaa on vuoden 2023 jälkikäteisrahoitusta, ja sitten tämä loppu, vajaa 800 miljoonaa, on inflaatiotarkastusta, hyvinvointialueindeksin noin 3 prosentin luokan tarkistusta. Jos se lasketaan vaikka siitä 26 000 miljoonasta, niin siitä tulee noin 770 miljoonaa suuruusluokaltaan. Me ollaan tällaisilla lukusarjoilla, että niitä kustannuksia yritetään korvata. Hyvinvointialueiden indeksi on hieman alimittainen ollut tähän inflaatioon ja ostojen kulurakenteeseen verrattuna, ja siitä tulee lisärasitteita hyvinvointialueille. Nämä lukusarjat pitää avata. Mitään uutta palvelua sillä ei ole tullut, niin kuin edustaja Rantanen hyvin tässä aikaisemmin sanoi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Perholehto.

21.41 **Pinja Perholehto sd** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! En malta olla kommentoimatta myöskään näitä digitaalisia palveluita siellä ikääntyvien kotihoidon puolella. Varmaan kaikki tässä salissa tietävät, että hyvinvointialueilla on etsitty kissojen ja koirien kanssa säästöjä tähänkin mennessä jo aika monta kuukautta miljoonatolkulla. Varmaan on niin, että jos tällaisista palveluista voitaisiin saada niin helposti säästöjä aikaan kuin mitä te esitätte, niin ne säästöt olisi jo tehty. Siellä hyvinvointialueilla on jouduttu tekemään paljon kipeämpiä päätöksiä nimenomaan siksi, että ei ole ollut mahdollisuutta säästää tällaisella tavalla, minkä vuoksi tosiasiasahan me puhutaan leikkauksista. Me ei puhuta säästöistä, vaan me puhutaan leikkauksista.

Samaan aikaan Suomessa on yli 300 000 ikäihmistä, joilla ei ole digitaitoja. Voi kuvitella, että tämä määrä pätee aika hyvin myös sinne kotihoidon tarpeessa oleviin, jolloin voi kysyä myös: onko todella niin, että te keuhutte yhtä vuolaasti leikkauksia näiltä ihmisiltä, jotka todellakin tarvitsevat paljon tukevampaa apua? [Pia Sillanpään välihuuto]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Marttila.

21.43 **Helena Marttila sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin arvostan, että täällä on muutama hallituspuolueen edustaja käymässä meidän kanssamme tätä keskustelua, ja ihmettelen erityisesti RKP:tä, joka ei ole tänään keskusteluun ottanut osaa.

Suomalaiset ovat tällä hetkellä aidosti huolissaan siitä, mikä on sote-palvelujen tulevaisuus. Minusta olisi rehellistä nyt sanoa ääneen, mitä nämä leikkaukset todellisuudessa tar-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

koittavat. Tiedämme, että hyvinvointialueiden budjetista suurin osa menee henkilöstökuuluihin, eikä silloin tietenkään tarkoiteta sitä, että välttämättä tehtävämäärä vähentyy, vaan kyllä siinä laskennallisesti vähennetään sitä rahoitusta, mikä vääjäämättä tarkoittaa sitä, että henkilöstömäärää vähennetään. Länsi-Uudellamaalla pilotoidaan tällä hetkellä tekoälyä, ja on viitteitä, että sillä voidaan säästää jopa 20 prosenttia työajasta, mikä on kaksi tuntia päivässä, ja silloin se työaika vapautuu siihen, että ihminen tekee sen, mihin hänet on tarkoitettu. Mutta kun se raha viedään ennakoiden niiltä alueilta, niin kyllä se vain tarkoittaa sitä, että työntekijöiden määrää siellä joudutaan vähentämään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Merinen.

21.44 Ville Merinen sd (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tätä retoriikkaa, missä sanotaan, että rahojen poisotto onkin parannus, kuulimme viime syksynä täällä eräässä myöhäisessä keskustelussa, missä puhuttiin vanhuspalvelun hoitajamitoituksesta. Kokoomuksen riveistä tuli semmoisia puheenvuoroja, missä sanottiin, että tämä on itse asiassa parannus vanhustenpalveluun. Onhan se niin kuin megaluokan... Ei se ole totta millään tavalla. Silloin vanhuspalvelukeskusteluun kysyttiin tosi paljon ihmisiltä kokemuksia, hoitoalan työntekijöiltä, ja he laittoivat paljon just kotihoidosta viestiä, että siellä on todella tiukka tilanne, että lasketaan minuuteissa joillakin alueilla ne hetket, mitä siellä kotona vietetään, ja että ei jää aikaa mihinkään ylimääräiseen. Sieltä se pienikin säästö on aina joitakin minuutteja pois siitä. Tuo retoriikka, että jos pois otetaan ja se on parannus, ei kyllä pidä paikkaansa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Halusiko edustaja Väyrynen käyttää vielä vastauspuheenvuoron? En ollut varma.

21.45 Ville Väyrynen kok (vastauspuheenvuoro): Kiitos, mielellään. — Tämä on jo toinen kerta viikon sisään, kun te tarjoatte minulle puheenvuoroa. [Naurua] Minä otan sen jälleen vastaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Tämä epätasapaino täällä salissa jotenkin velvoittaa siihen. [Naurua]

No, se kelpaa aina. — Ensimmäisenä Merisen puheenvuoroon: Minä olen itsekkin käyttänyt tätä ja varmaan oikeastaan kaikista useimmin, koska nimenomaan Keski-Suomen hyvinvointialueelta tuli ihan aktiivisesti sitä viestiä, että sillä hetkellä, kun saatiin mitoitusta löysennettyä, saatiin paikkoja auki. Kyllä se silloin tarkoittaa myös sitä — me tiedetään se henkilökuntaproblematiikka siitä — että kyllä se saatavuus silloin parani.

Ja mitä tulee tähän mitoitukseen, niin se ongelma on silloin, kun meidän resurssit heittelevät, jos me sidotaan itsemme hirveän tiukkoihin normeihin. Ja sitten vielä viitaten tähän teknologiseen, digitaaliseen kehitykseen, niin meidän pitää olla lainsäädännönkin kanssa vähän varovaisia, koska meillä rupeaa kohta kehitys kulkemaan niin kovaa vauhtia eteenpäin, että meillä ei lainsäädännöllisesti enää pysytä mukana. Meidän ei kannata ehkä ihan täysin sitoa itseämme normeihin, missä me ei sitten enää pysytä tämän kehityksen mukana, mutta aina pitää pyrkiä tarjoamaan tarvittavat palvelut tarvittavalla tasolla. Sitä ei varmasti kiistä kukaan. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Ja sitten mennään puhujalistaan. — Elikkä edustaja Valtola poissa, edustaja Junnila poissa, edustaja Kettunen poissa. — Edustaja Suhonen on paikalla.

21.46 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Keskustelu on kestänyt tästä aiheesta yli seitsemän ja puoli tuntia, josta minä olen ollut salissa kuusi ja puoli tuntia, ja nyt pidän ensimmäisen puheenvuoron. [Kim Berg: Siitä se alkaa!]

Arvoisa rouva puhemies! Lisäleikkaukset siis kohdistuvat jälleen sinne haavoittuvamassa asemassa oleviin, kuten lastensuojeluun. Lastensuojelusta ei tulisi leikata millään perusteella senttiäkään. Ei ole mitään perustetta sille, että toimintaa muuttamalla leikataan esimerkiksi esille nyt tullut noin 15 miljoonaa euroa eli leikkaus kahden vuoden aikana kokonaisuudessaan.

Arvoisa hallitus, luen teille lastensuojelun ammattilaisen huoliviestin lastensuojelun tilanteesta. Tämän viestin laittoi lastensuojelualalla erittäin tärkeää työtä tekevä henkilö sen jälkeen, kun hallitus ilmoitti lastensuojelua koskevista säästöistä eli lisäleikkauksista:

”Muutos esimerkiksi lapsissa ja nuorissa sijaishuollossa on nähtävissä, jos vertaa vuosia taaksepäin. Nykyisin lapset ja nuoret ovat kiertäneet useita sijaishuoltopaikkoja, eli tarkoittaa sitä, että heidän erityistarpeensa ovat jo niin vaativia, ettei esimerkiksi sijaisperheessä eläminen onnistu. Tarvitaan jo tukevampia olosuhteita esimerkiksi perhekodissa tai laitoksessa. Jokainen voi varmasti arvata, miten jokainen hylkäämiskokemus vaikuttaa lapsen kiintymyssuhteeseen ja psyykkiseen vointiin. Yleensä lapsen ja nuoren tilannetta omissa biologisissa perheissä on katsottu jo lähtökohtaisesti liian pitkään ja huostaanottoa ja kodin ulkopuolelle sijoittamista viivytetty ollen näin siinä tilanteessa, että saatetaan olla jo myöhässä ja lapselle ja nuorelle on kertynyt jo peruuttamattomia, traumaattisia kokemuksia haavoittuvissa olosuhteissa.

Ennakoivin tukitoimin saavutettaisiin paras lopputulos lasten elämän kannalta: Tarpeeksi tukevat toimet alkumetreille äitiysneuvolasta lähtien jatkuen lastenneuvolaan, perhetyöhön, lapsiperheiden kotipalveluun, lastensuojelun avohuollon tukitoimiin ja niin edelleen, mutta myös tarpeeksi sosiaalityöntekijöitä tekemään lastensuojelun kentälle työtä, niin että olisi aikaa tuntea perheet ja lapset sekä heidän tuen tarpeensa, ja myös tekemään ajoissa päätöksiä kodin ulkopuolelle sijoittamisesta, jolloin pystyttäisiin täällä sijaishuollossa kasvattamaan pelkästään korjaamisen sijaan. Toimivat lastenpsykiatrian sekä nuorisopsykiatrian palvelut lähellä lasta: esimerkiksi Varkaudesta ohjataan Kuopioon terapiaan — melko rankkaa pienelle lapselle viikoittain kulkea kaksi tuntia matkoja tunnin terapian vuoksi koulupäivän lisäksi. Tarvittava määrä sosiaalityöntekijöitä etenkin lastensuojelussa varmistaa laadun sekä omalta osaltaan valvontaa niin, että jokainen lapsi saa sijaishuollossa laadukasta ja lapselle oikeanlaista hoivaa ja huolenpitoa. Lapsi pysyy keskiössä kaikilla toimijoilla hänen ympärillään, ja sosiaalityöntekijöiden pysyvyys työssään on lapsen etu. Tukitoimet biologisille vanhemmille: Heidän tukitoimensa vähenevät tai jopa päättyvät siihen, kun lapsi otetaan huostaan. Miten kuvitellaan vanhempien omassa varassaan kuntoutuvan, kun tavoite pitäisi kuitenkin olla, että lapset voisivat palautua mahdollisesti joskus vanhemmilleen?

Ja viimeisenä ajatuksena: Meillä on tällä hetkellä eniten pahoinvoivia lapsia ja nuoria. Huumemaailma on yhä nuorempien todellisuutta. Lapsia joudutaan lääkitsemään enemmän kuin koskaan. Väkipalvot ja käytöshäiriöt ovat kouluissa todellisuutta. Ei tässä voi karsia palveluita tai säästää lasten ja nuorten elämästä. Kallis hintalappu on edesspäin.”

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Arvoisa rouva puhemies! Hallitus tekee jälleen peruuttamattoman kohtalokkaita leikkauksia ajatellen meidän lapsiamme ja nuoria ja heidän tulevaisuuttaan leikkaamalla lastensuojelusta. Näissä säästötoimissa ei ole mitään järkeä. Säästöt kääntyvät inhimillisen hädän lisääntymisen myötä kustannusten nousuun, valitettavasti. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Ovaska.

21.50 Jouni Ovaska kesk: Arvoisa rouva puhemies! Meinas mennä tiukille, kun Ilves ratkaisi nyt tuon Tampereen herruuden ainakin tältä keväältä, mutta ehdin juuri. — Pirkanmaasta tulin puhumaan. Meillähän Pirkanmaalla on puhuttanut ikäihmisten päivätoiminta. Sinänsä tämä on ikävä ehkä tässä salissa tämä kritiikki nyt osoittaa, kun osasyyllisiä on myös täällä vasemmalla.

Muistan, että meillä ennen joulua talousarviokäsittelyssä Pirkanmaan hyvinvointialueella — jossa en ole siis itse valtuutettuna, mutta totta kai seuraan hyvin tarkkaan tätä — käytiin keskustelua ikäihmisten päivätoiminnan tulevaisuudesta. Siellä talousarviokäsittelyssä oli, että vähennettäisiin tätä päivätoimintaa. Valtuustohan näin sitten päätti, ja sitä äänestystulosta tukivat kokoomuksen ohella myöskin sosiaalidemokraatit ja perussuomalaiset. Vasemmistoliitto ja keskusta olivat eri mieltä. Mutta nyt kevään aikana, kun vaalit ovat lähellä, se tuulihan on kääntynyt. Kansalaiset keräsivät adresseja tuolla Hämeenkyrössä erityisesti, muutama tuhat nimeä tuli, ja sitten se lähti leviämään muuallekin Pirkanmaalle. Huomattiin, että kyllä se ikäihmisten kasvokkainen päivätoiminta on tärkeää eikä sitä voi siirtää etäyhteyksien varaan. Nyt sitten Pirkanmaan hyvinvointialueella puolueet ovat yhdessä sopineet, että näin ei nyt sitten tehdäkään, että siirryttäisiin vain digilaitteille ja mobiilidataan ja tablettien pariin, vaan sitä kasvokkain kohtaamista tarvitaan.

Toivon, että tämä välikysymys herättäisi nyt ihmiset tajuamaan, mikä tilanne nyt sosiaali- ja terveyspalveluiden parissa ympäri Suomen on. Kuitenkin kunta- ja aluevaalit ovat se paikka, jossa voidaan nyt näyttää, onko hallituksen politiikka edellisen kahden vuoden aikana ollut onnistunutta sosiaali- ja terveyspalveluissa vai olisiko jotain parannettavaa. Mielestäni, arvoisa puhemies, parannettavaa on paljon.

Tänään ehkä kaikista erikoisinta on ollut se, kun ministeriäitiosta on puhuttu, että nämä eivät ole leikkauksia vaan nämä ovat palveluiden järkevöittämistä. Totta kai palveluiden järkevöittämistä tehdään koko ajan, mutta silloin kun se tehdään tällaisen leikkauspaineen alla, niin pelkään, että siellä hyvinvointialueilla ei välttämättä aina tajuta sitä, mikä olisi oikeasti järkevää ja tehokkainta. Teknologisia ratkaisujahan haetaan erittäin voimakkaasti, mutta esimerkiksi kotihoidon puolella kotihoidon päälliköt sanovat, että kun on tehty jo paljon teknologisia ratkaisuja, niin miten sitten huolehditaan, jos leikkauksia tulee entistä enemmän, että niissä palvelusuunnitelmissa pysytään tosiasiallisesti, koska sitä kasvokkainkin kohtaamista tarvitaan.

Tämä välikysymys on ollut erittäin ajankohtainen ja tarpeellinen, ja sen takia me tätä nyt tänään haluamme juuri nostaa, että kun ihmiset menevät tuonne vaaliuurnille, niin todella tietävät, mistä nyt on kysymys. Olisin tietysti toivonut, että täällä olisi ollut muutama muukin hallituspuolueiden edustaja kuin yksi kokoomuslainen ja yksi perussuomalainen, mutta kiitän heitäkin tästä aktiivisuudesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nurminen, poissa. — Edustaja Perholehto.

21.54 **Pinja Perholehto sd:** Arvoisa rouva puhemies! Ensinnä haluan kiittää edustaja Väyrystä. Nimittäin edustaja puhui tuossa aiemmin ihan perin fiksuja liittyen sosiaali- ja terveyspalveluiden integraatioon, ja pidin oikein paljon siitä — eikä ihme, koska sehän oli itse asiassa jo alkujaan yksi tällaisista sosiaali- ja terveyspalveluiden palveluita koskevan uudistuksen kantavista ajatuksista. Koko sote-uudistuksen tavoite siis on parantaa palveluiden saatavuutta, niiden laatua sekä palveluiden ja eri toimintojen välistä integraatiota, mistä päästään oikeastaan siihen ongelmaan, joka on tosin se, että valitettavasti tällä hetkellä tuntuu siltä, että hallitus tekee aika hartiavoimin töitä nimenomaan estääkseen tämän integraation toteutumisen. Konkreettisenä esimerkkinä hyvinvointialueiden alijäämien kattamisvelvoite: varmasti moni on täällä kuullut siitä, että se aiheuttaa tilanteen, jossa alueet joutuvat etsimään aika lyhytnäköisesti säästöjä sellaisistakin paikoista, jotka nimenomaan eivät mahdollista tätä palveluiden kehittämistä ja niiden yhteensovittamista vaan päinvastoin jopa ajavat siiloihin, kun joudutaan vaan katsomaan, mistä omassa putiikissa voidaan leikata.

Edustaja Rasinkangas puolestaan sanoi, että painopistettä pitäisi siirtää perusterveydenhuoltoon. Minusta se oli toinen erittäin hyvä asia, joka tässä keskustelussa on noussut eteen. Olen siitäkin periaatteessa aivan samaa mieltä — varmaan oikeastaan kaikki muutkin tässä salissa ehkä ovat — mutta jälleen kerran ongelmana on se, että hallitus tekee tämänkin itsessään ihan hyvän tavoitteen kohdalla perin uutterasti töitä estääkseen sen toteutumisen. Otan tässäkin konkreettisen esimerkin: hyvinvointialueiden pakottaminen nostamaan ihmisten asiakasmaksuja. Esimerkiksi poliklinikkamaksu, joka saattoi olla aiemmin ihmiselle 46 euroa, nousi joillakin ihmisillä 66 euroon. Voidaan keskustella toki siitä, onko 20 euron korotus paljon vai vähän. Monelle aivan tavalliselle ihmiselle se on aika paljon, jolloin kysymykseni kuuluu: tälläkö tavalla perusterveydenhuoltoon ohjataan ihmisiä enemmän? Onko asiakasmaksujen nostaminen ja sosiaali- ja terveyspalvelujen tekeminen aiempaakin kalliimmaksi tapa saada ihmisiä nopeammin ohjautumaan hoitoon? Minä en siihen ainakaan itse usko ollenkaan.

Mutta oikeastaan varsinainen asia, jonka takia pyysin puheenvuoron, ei liity sosiaali- ja terveyspalveluihin, pelastustoimeen, vaan se liittyy ammatilliseen koulutukseen. Tämä on yksi keskeisistä kysymyksistä, joiden takia olen itsekin oikeastaan aikanaan edes lähtenyt mukaan politiikkaan. Nimittäin olen käynyt amiksen, opiskellut siellä tarjoilijaksi, ja se oli sellaista aikaa, jolloin hallituksessa viimeksi olivat perussuomalaiset, myös keskusta, kokoomus. Silloin tehtiin Suomen historian suurimpia koulutusleikkauksia. Ammatillisesta koulutuksesta lohkottiin rahoitusta todella, todella paljon, ja se oli syy siihen, miksi liityin puolueeseen ja päätin, että se puolue ei muuten ole ainakaan silloiset hallituspuolueet.

No, niitä jälkiä on kannettu ammatillisen koulutuksen puolella aika pitkään. Tämä hallitus päästessään valtaan päätti, että ammatillisesta koulutuksesta on silti varaa leikata lisää. Sieltä päätettiin viedä 120 miljoonaa euroa rahoitusta. On varmasti tätä taustaa vasten varsin ymmärrettävää, että kun opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalta etsitään tällä hetkellä lisäsäästöjä reilulla 70 miljoonalla eurolla, niin moni ympäri Suomen ammatillisissa oppilaitoksissa työskentelevä pelkää, että tälläkin säästökerralla leikkuri iskee nimenomaan ammatilliseen koulutukseen, koska sitä pidetään jonakin sellaisena, josta on aina varaa leikata.

Amiksissa on tähän mennessä jo käyty monia muutosneuvottelukierroksia, on irtisanottu työntekijöitä, on karsittu lähiopetustunteja ja niin edelleen. Tilanne on siellä monin paikoin aidosti todella hankala. Kun huomioidaan samalla se, että ammatilliset oppilaitokset

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

tuottavat paitsi ammattitutkintoja myös perustutkintoja ammatillisen koulutuksen puolella, erikoisammattitutkintoja, erilaisia yksittäisiä koulutuksia, tutkinnon osia, niin kyllä siinä vähemmästäkin alkaa ihminen olemaan huolissaan, onko meillä oikeastaan jatkossa edes varaa siihen, että meillä on elinvoimaista ammatillista koulutusta. Kysehän ei ole pelkästään nuorten palveluista, vaan kyse on myös erittäin vahvasti työikäisen väestön elinikäisestä oppimisesta, jatkuvasta koulutuksesta, ja kyllä tällaisessa työllisyystilanteessa, joka Suomessa on — kiitos hallituksen toimien — erityisen paljon pitäisi myös kantaa huolta siitä, millä tavalla voidaan ammatillisen koulutuksen kautta myös tukea näitä ihmisiä jatkossa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

21.59 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Tähän sote-keskusteluun on hyvä tuoda tässä vaiheessa iltaa myös sosiaali- ja terveydenhoitoalan työntekijöiden näkökantaa. Nyt monet hoiva-alan työntekijät elävät epävarmuudessa, ja epävarmuus heikentää työhyvinvointia, ja sillä on myös suora tuottavuutta heikentävä vaikutus. Voin vain kuvitella, miltä hoiva-alan ammattilaisesta tuntuu, kun resurssit eivät riitä antamaan niin hyvää hoivaa kuin haluaisi antaa. Tämän vuoksi pelkäänkin alan henkilöstön työhyvinvoinnin heikkenemistä ja sen vuoksi vaihtuvuuden kasvamista sote-alalla entisestään. Työtä tekevien ammattilaisten määrä vähenee, ja palvelut heikkenevät myös sen myötä.

Arvoisa puhemies! Tosiaan työntekijöiden epävarmuus on lisääntymässä, ja palkansaajan asemaa on heikennetty rajusti. Monilla hyvinvointialueilla on käyty jo useasti ja käydään myös parhaillaan yt-menettelyitä, ja moni on menettänyt työnsä. Nyt onkin hyvä kysyä: mitä kuuluu julkisuudessa olleelle työttömyysturvan karenssin kiristämiselle? Mikäli kiristystä tulee, se kurittaa entisestään epävarmassa tilanteessa olevia ihmisiä.

Näiden täällä jo paljon keskustelua herättäneiden sote-leikkausten ja koulutusleikkauksien lisäksi on hallitus mediassa olleiden tietojen mukaan taas kerran leikkaamassa myös työttömyysturvasta. Ensin leikataan hyvinvointialueilta, jotka joutuvat irtisanomaan hoitajia, ja sitten vielä heikennetään näiden hallituksen leikkauksien toimien takia myös työttömäksi jääneiden ihmisten työttömyysturvaa — aika huono kombinaatio, toden totta. Mediassa olevien tietojen mukaan työttömyysturvan karenssia kiristetään, jolloin työttömät joutuvat entistä vaikeampaan asemaan. Jos henkilö rikkoo velvoitteitaan, ensimmäisestä rikkomuksesta seuraisi viikon mittainen karenssi ja toisesta jopa kuuden viikon mittainen. Nykyinen asteittainen seuraamusjärjestelmä halutaan korvata jyrkemmällä mallilla, jossa tukia leikataan nopeammin ja ankarammin.

Hallituksen epäonnistuneen työllisyys- ja kasvupolitiikan takia työttömien määrä on lisääntynyt merkittävästi. Nämä ihmiset ovat jo työpaikkansa menettäessään kärsineet hallituksen epäonnistuneesta politiikasta, ja nyt he vielä joutuvat maksamaan työttömyysturvastaan lisää hallituksen virheiden maksamiseksi. Tämä linja on täysin kohtuuton ja epäoikeudenmukainen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kymäläinen, pois. — Edustaja Harakka.

22.03 Timo Harakka sd: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on kilvan todisteltu hallituspuolueiden toki harvenevista riveistä, että nämä leikkaukset ovat parannuksia ja tehostuk-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

sia ja järjeistykksiä. Mikäs siinä, mutta se, miksi täällä tämä välikysymys jouduttiin esittämään ja sitä kysymystä joudutaan toistamaan, on se, että kun pääministeri lupasi eduskunnan edessä, että koko se 170 miljoonan euron lisäleikkauspaketti käsitellään täällä salissa, ja kun siitä nyt vähintään sata miljoonaa on sellaista, johon tänäänkään ei saatu selkoa, niin tämän lupauksen rikkominen ja tämän lupauksen pettäminen on se aihe. Mielellämme kävisimme tästä hyvää debattia ja pohtisimme, ovatko nämä leikkaukset vanhusten elinoloihin, nuorisotyöhön tai lastensuojeluun parannuksia vai eivät, mutta me emme pääse nyt pääministerin lupauksesta huolimatta siitä keskustelemaan. Tästä on kysymys, ja tämä on vakava vakava asia.

Täällä myöskin sitten kyseenalaistettiin lukuja ja laskutaitoa, mutta kyllä se kaikkein merkitsevin vaillinki ja kaikkein merkittävin virhe on se, että tämä moneen kertaan toistettu yhdeksän miljardin euron sopeutus ei toteudu, hyvä jos puoliksikaan. Eduskunta sai käsiteltäväkseen Valtiontalouden tarkastusviraston finanssipolitiikan valvontaraportin. Se on siis puolueeton asiantuntijaelin — sitä eivät edes perussuomalaiset ole kiistäneet —, eräänlainen tilintarkastaja, joka käy läpi hallituksen lupaukset näistä sopeutuksista, ja kuinka ollakaan, he totesivat, että ehkä 4,4 miljardia tästä sopeutuksesta tulee toteutumaan, siis jäädään alle puoleen. Ja kun se tuli tarkastusvaliokuntaan, niin tarkastusvaliokunta yksimielisesti hyväksyi nämä laskelmat. Toisin sanoen valiokunta, jossa enemmistö on hallituspuolueiden edustajia, totesi, että kyllä, tämä pitää paikkansa. Ja silti te puhutte edelleen yhdeksän miljardin sopeutuksista, kun ette pääse puoleenväliinkään siitä.

Ja miksi ei? Selitys on varsin yksinkertainen: Kaksi miljardia tästä kuvitteellisesta yhdeksästä miljardista piti tulla työllisyyden parantumisesta niin, että saataisiin satatuhatta uutta työpaikkaa, tilanteessa, jossa hallitus sai aloittaa ennätystyöllisyyden oloissa. Ja mitä tapahtui? Te onnistuitte hävittämään siitä 57 000 työpaikkaa tähän päivään mennessä. Sata työpaikkaa olette menettäneet ja sata uutta työtöntä tehneet joka ikinen päivä tämän hallituksen aikana, mukaan lukien viikonloput — sata uutta työtöntä joka päivä. Ja miksi näin? Tässä on selkeä kierre, koska myös yritykset ovat joutuneet vaikeuksiin tämän hallituksen aikana. Lähes kymmenen konkurssihakemusta on joka päivä tämän hallituksen aikana kolahtanut luokkuun, mukaan lukien viikonloput.

Nämä liittyvät toisiinsa, koska se, miksi joudutaan leikkaamaan, on tämä totaalinen haaksirikko talouden ja työllisyyden ”hoidossa”. Se on se syy, mikä on aiheuttanut tällaisen kamalan kierteen, joka täytyy saada poikki. Se kierre on se, että tulee konkurssveja ja ihmiset pelkäävät työpaikkansa puolesta — aika aiheellisesti, koska olette onnistuneet niitä hävittämään — ja silloin ihmiset eivät uskalla kuluttaa. Kuluttajien luottamus on aivan pohjamudissa. Ihmiset eivät uskalla ostaa jääkaappia, asunnosta puhumattakaan. Tämän te olette saaneet aikaan, ja tämän takia ollaan loputtomassa leikkaamisten ja veronkiristysten kierteessä, joka ei johda talouden kasvuun ja joka ei johda niihin teidän kuvitteellisiin laskelmiinne.

Nyt se kysymys kuuluu puoliväliriihessä: pidätekö härkäpäisesti kiinni tästä fiktiivisestä yhdeksän miljardin leikkaustavoitteesta tai sopeutustavoitteesta, vai tunnustatteko epäonnistuneenne? Koska jos te pidätte kiinni siitä yhdeksästä miljardista, niin silloin teidän täytyy rehellisyyden nimissä se toinen neljä ja puoli miljardia lisää leikata ja kiristää veroja. Tai sitten tunnustatte, kuten itse asiassa puheenjohtaja Purra jo yhdessä vaiheessa lipsauttikin, että ei tästä tavoitteesta oikeasti voi pitää kiinni, ja silloin voitaisiin todeta, että tämä ihmiskoe, johon olette altistaneet koko Suomen ja ennen kaikkea kaikkein heikko-osaisimmat, on nyt aika lopettaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kiuru, Krista, pois-
sa. — Edustaja Werning.

22.08 Paula Werning sd: Arvoisa rouva puhemies! Vuosi sitten hallitus päätti uusista, massiivisista leikkauksista: 170 miljoonaa euroa pois sosiaali- ja terveyspalveluista, joista 100 miljoonaa suoraan sosiaalihuollon palveluista ja 70 miljoonaa erikoissairaanhoidosta. Koulutukseen, kulttuuriin, nuorisoon ja liikuntaan kohdistettiin uusi 75 miljoonan euron leikkaus. Vielä tänäkään päivänä suomalaiset eivät tiedä, mistä tarkalleen ottaen leikataan, sillä hallitus on pimittänyt tiedon, ja tuntuu pimittävän edelleen. Tämä ei ole vastuullista hallintaa, vaan tämä on tietoista harhaanjohtamista vaalien alla.

Arvoisa rouva puhemies! Pääministeri Orpo lupasi, että uudet leikkaukset kerrottaisiin hyvissä ajoin ennen vaaleja. Ennakkoäänestys on alkanut, ja pimitys jatkuu edelleen. Miten ihmeessä ihmiset voivat tehdä harkittuja päätöksiä, kun hallitus edelleen salaa, mihin säästöt kohdistuvat? Onko hallitus leikkaamassa vanhusten hoitopaikkoja, vaikka tuhansia vanhuksia on jonossa, viedäänkö vammaisilta apuvälineet vai laitetaanko ne kenties maksullisiksi, onko hallitus lakkauttamassa kuntouttavan työtoiminnan, nostaako hallitus asiakasmaksuja vielä lisää, vaikka nyt jo pienituloiset joutuvat jättämään lääkkeensä hakematta ja käyttämättä palveluja?

Arvoisa puhemies! Kyllä suomalaisilla on oikeus tietää, mitä hallitus oikein on tekemässä. Hallitus puolustelee toimiaan sanomalla, että ei ole tekemässä uusia leikkauksia, vaan leikkausten sijaan jo päätettyjä leikkauksia. Mutta mitä väliä tällä on niille ihmisille, joiden hoitoonpääsyä hallitus hankaloittaa tai jopa estää? Kylmä tosiasia vain on, että hallitus on kasannut tasapainottamisen taakan vammaisten, sairaiden, pienituloisten ja ikäihmisten kannettavaksi.

Entäpä sitten koulutus? Hallitus on tehnyt historiallisen 120 miljoonan euron leikkauksen ammatilliseen koulutukseen ja aikoo leikata vielä 75 miljoonaa lisää. Oppimistulokset ovat laskeneet, opettajat uupuneet, ja koulutusleikkaukset vaikuttavat suoraan tulevaisuuden osaamiseen. Hallitus ei ole sulkenut pois lisäleikkauksia peruskouluun, lukioihin, korkeakouluihin tai kulttuuriin. Onko siis todellakin niin, että koulutuksen erityissuojelu tarcoitti vain pelkkiä puheita vaalikentillä?

Arvoisa puhemies! Suomalaisessa poliittisessa kulttuurissa on ollut perinteisesti yksi perussääntö: ei kannata lähteä lupaamaan sitä, mitä ei voi pitää. Hallituksen uskottavuus murenee päivä päivältä. Nyt olisi viimeinen hetki kertoa suomalaisille totuus. Missä ovat leikkauksien tarkat kohteet? Miten hallitus voi väittää, ettei se vie palveluita kansalaisilta, kun todellisuudessa se tekee juuri niin?

Arvoisa puhemies! Sosiaalidemokraatit eivät hyväksy hallituksen julmaa arvovalintaa. Me emme vastusta vastuullista talouspolitiikkaa, mutta vastustamme epäoikeudenmukais-
ta politiikkaa, jossa maksumiehiksi joutuvat heikoimmassa asemassa olevat. Suomalaiset ansaitsevat hallituksen, joka toimii avoimesti, vastuullisesti ja rehellisesti, ei hallitusta, joka pimittää leikkauspäätöksiä vaalien alla.

Hyvä puhemies! Tätä avoimuutta toivoisi nyt pääministeri Orpolta. Vaikka täällä täysistuntosalissa kellon ollessa 12 yli kymmenen illalla hallituspuolueiden penkit ammottavat tyhjyyttään muutamaa kahta poikkeusta lukuun ottamatta, niin, arvon pääministeri, täällä on kuitenkin liuta opposition edustajia odottamassa teitä tänne välikysymyskeskusteluun. Ymmärtääkseni siellä on Maikkarin vaalipaneeli päättynyt, ja nyt olisi teidän aika tulla kertomaan se, mikä on totta ja mikä ei. Te sanoitte täällä aiemmin keskustelussa, että 100

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

miljoonan euron säästöistä ei ole olemassa mitään leikkauslistaa, mutta ministeri Juuso taas omassa puheenvuorossaan kertoi, että tästä on olemassa virkamiesesitys. Pääministeri Petteri Orpo, nyt olisi hyvä aika tulla tänne saliin kertomaan, minkälaisen sopan olette keittäneet, ja kertomaan, mikä on totta ja mikä ei. Täällä teitä odotellaan.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Hamari.

22.13 Lotta Hamari sd: Arvoisa rouva puhemies! Yhteiskunnan menestys mitataan sillä, miten hyvin saamme pidettyä jokaisen mukana. Meillä ei ole varaa heikentää lasten ja nuorten palveluita. Tarvitsemme hyvinvoivia ja osaavia nuoria, onnellisia ja koulutettuja ihmisiä, jotka voivat osaltaan jatkaa vaikka sote-opintoihin ja omalla vuorollaan pitää huolta ikäihmisistämme. Lapset ovat tulevaisuus, ja heiltä leikkaaminen on valitettavan lyhytnäköistä.

Sosiaaliturva tasaa tuloeroja. On meidän kaikkien etu, että yhteiskunnassa vallitsee luottamus ja turvaverkkoja löytyy. Hallitus on ennennäkemättömällä tavalla heikentänyt sosiaaliturvaa ja pienituloisten asemaa. SOSTEn mukaan jopa 17 000 uutta lasta putoaa lapsiperheköyhyyteen. Mielestäni tällainen politiikka ei ole oikeudenmukaista, eikä talouskasvuakaan näillä toimilla ole saatu aikaan. Ja politiikassahan on kyse arvoista. Mielestäni ei ole oikea arvovalinta leikata vammaisilta ihmisiltä, iäkkäiltä, lapsilta, varsinkin kun samalla annetaan verohelpotuksia varakkaimmille. Hyvä hallitus, epäonnistunut talouspolitiikka ei ole huonompiosaisten syy. Silti rankaisette juuri heitä.

Ennakkoäänestys on alkanut tänään, ja moni pohtii äänestyspäätöstään. Ihmisillä on oikeus tietää, mistä tarkalleen aiotte vielä leikata, siis leikata lisää. Lasten ja ikääntyneiden asemaa ei voi enää heikentää.

Jokainen ansaitsee arvokkaan vanhuuden. Pakkosäästöjen edessä tehdään huonoja valintoja, kuten iäkkäiden päivätoiminnan muuttaminen kasvokkaiseksi Teamsiin, kuten Pirkanmaan hyvinvointialueella on nähty — onneksi tätä päätöstä nyt ollaan perumassa.

Sote-palveluista karsiminen koskettaa monia. Monen kokemus tällä hetkellä on se, että apua on todella vaikea saada. Tämä nousee esiin kansalaisia kohdatessa, ja ihmiset ovat ymmärrettävästi tosi surullisia, jopa vihaisia.

Kun taloutta halutaan tasapainottaa, kaikkien on osallistuttava siihen, mutta lastensuojelusta, vammaisilta ihmisiltä, muistisairautta sairastavilta tai ikääntyneiltä ei voi enää säästää. Miten tämä on teistä oikeudenmukaista?

Ja kyllä minäkin tässä haluaisin nostaa esiin vielä sen, että meidän olisi hyvä ihan pääministeriltä kuulla, mitä nämä säästöt koskevat.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

22.16 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Jatkan siitä, mihin äsken puheenvuorossani jäin. Puhuttiin hyvinvointialueitten rahoituksesta, joka on nyt tänä vuonna 26 200 miljoonaa 89 000 miljoonan budjetista. Se on valtava summa kaiken kaikkiaan. Mutta kun tiedetään jo nyt, että meillä on tämä hyvinvointialueitten tilanne sellainen, että siellä tarvittaisiin rahaa, niin tässä juuri eilen tai toissa päivänä tuli tieto, että me olemme nostamassa puolustusmenomme kolmeen prosenttiyksikköön, ja se on tästä samasta julkisen talouden kukkarosta pois. Voi sanoa, että varmasti semmoinen 2 000, lähemmäs 3 000, miljoonaa vuodessa pitäisi olla tämän vuosikymmenen loppuun mennessä lisää rahaa per vuosi puo-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

lustusmenoihin, ja se on tästä samasta potista kiinni. Kun tässä nyt puhutaan hyvinvointialueitten toiminnasta ja siitä kyvystä järjestää hyvinvointia Suomeen, niin meidän toisella kädellä pitää laittaa puolustukseen lisää rahaa ja pitää maanpuolustustahtoa yllä tässä yhtälössä. Tämä tulee olemaan aika haastava kokonaisuus, kun katsotaan tätä isoa kuvaa, joka meillä tässä on edessä. Sen vuoksi olisi viisasta tässä kehityspolussa, mikä meillä tässä hyvinvointialueitten rahoituksen osalta on lähivuosille tulossa, mihin edustaja Väyrynenkin tässä viittasi — sitä nousua koko ajan sinne tulee — ja missä nyt puolustukseen ollaan laittamassa lisää rahaa joka vuosi vähän enemmän, miettiä, miten tämä yhtälö voidaan laittaa pakettiin niin, että molemmat voidaan toteuttaa ja silti säilyttää hyvinvointiyhteiskunnan palvelut, sillä tavalla, että me saadaan ne tarvittavat palvelut ja se maanpuolustustahto ja muu pidettyä yllä. Tämä tulee olemaan ehkä meidän isoimpia haasteita tässä 2020-luvun loppupuolella.

Arvoisa rouva puhemies! Meillä tulee olemaan iso tilanne sen osalta, että näiden leikkauslistojen, mistä meillä tässäkin on tänään ollut puhetta aika paljon, pituus ratkeaa sillä, kuinka meillä talouskasvua on tästä eteenpäin olemassa. Se minua huolestuttaa tämän hallituksen toimissa erityisen paljon. Mikäli hallitus veisi oikeasti Suomea kasvun tielle, niin se tarttuisi toimiin, joilla muun muassa tuottavuutta ja investointeja saadaan kasvatettua, ja sen pitäisi panostaa osaamiseen, koska se on yksi tuottavuutta nostava tekijä. Hallitus on toiminut koulutuksen puolella juuri päinvastaiseen suuntaan leikkaamalla muun muassa toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta 120 miljoonaa, aikuiskoulutustuesta, joka on työelämän sisällä osaamisen kehittämistä, 170 miljoonaa. Eli näitä välineitä ollaan viemässä pois sillä, että osaaminen kaikilla henkilöstöryhmillä säilyisi.

Sitten jos katsotaan hallituksen toimia, eilen tai toissa päivänä — näitä uutisia tulee päivittäin — tuli tieto, että työttömyysturvaa ollaan edelleen leikkaamassa ja kiristämässä tässä näin. Meillä on tänäkin päivänä tilanne se, että meillä on yli 326 000 työtöntä työnhakijaa ja meillä on yhtä avointa työpaikkaa kohti noin kymmenen työnhakijaa tällä hetkellä. Miten niitä työpaikkoja sinne tulee, kun työttömien olosuhteita kiristetään? Niitä on monessa aallossa jo kiristetty, ja tässä taas jatketaan lisää työnhakukuvion osalta. Miten niitä työpaikkoja syntyy? Haastaisin kyllä nämä laskennalliset työpaikat erittäin voimakkaasti. Hallitus esitti, että 100 000 uutta työpaikkaa tulee tämän hallituskauden aikana. Nyt ollaan siinä tavoitteessa noin 70 000 huonommalla puolella, eli tilanne on 170 000, missä tällä hetkellä ollaan siitä tavoitteesta. Ja voi arvella, että tämän hallituskauden lopussa meillä on huonompi työllisyysaste ja korkeampi työttömyys kuin tämän hallituskauden alussa. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Peltonen.

22.21 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Olemme tänään keskustelleet hallituksen lisäleikkauksista soteen ja koulutukseen, siis hyvinvointivaltiomme ytimeen, kahteen sen keskeiseen peruspilariin. Kuten moni on puheenvuorossaan tänään todennut, hätkähdin minäkin valtiovarainministerin tässä keskustelussa aiemmin tänään käyttämää puheenvuoroa. Piti vielä pöytäkirjasta tarkastaa, kun en tahtonut ensi alkuun korviani uskoa — pöytäkirja sen toden totta oikeaksi vahvisti. Valtiovarainministeri Purra todella syytti tässä salissa käyttämässään puheenvuorossa opposition kansanedustajia epäisänmaallisiksi, kun olemme tämän välikysymyksen kehdanneet Orpon hallitukselle tehdä. [Tytti Tuppurainen: Todella matalaa!]

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Pidän tätä syytöstä erittäin sopimattomana ja vakavana. [Pia Sillanpään välihuuto] Vaikintunut parlamentaarinen käytäntö lähtee siitä, että tässä salissa puheenvuoroissa noudatetaan vakaata ja arvokasta käytöstä. Toisten kansanedustajien leimaaminen edes välillisesti epäisänmaallisiksi ei ole mielestäni vakaata tai arvokasta käytöstä. Jos tässä salissa olisi vielä paikalla pääministeri tai muita hallituksen ministereitä, tahtoisin kuulla, allekirjoittavatko muutkin ministerit ja hallituspuolueet valtiovarainministerin esittämän näkemyskyksen opposition välikysymyksestä. [Pia Sillanpää: Kuinka paljon kansaa saa pelotella turhaan?]

Välikysymys on toden totta opposition järein työkalu. Siihen ei koskaan ole tällä vaalikaudella tartuttu kevyin perustein, eikä niin ole tehty nytkään. Parhaiden parlamentaaristen periaatteiden mukaisesti hallituksen pitäisi kunnioittaa ja ymmärtää niitä syitä, miksi oppositio välikysymyksen on ylipäättään hallitukselle esittänyt, ja vastattava siihen parhaan kykynsä mukaan. Tehdään se vielä kerran selväksi, kun asiasta kerran on epäselvyyttä hallituksen riveissä: tämä välikysymys on jätetty siksi, että hallitus on pimittänyt yhteensä yli 200 miljoonan euron säästöt hyvinvointivaltiomme ytimeen, koulutukseen sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoon alue- ja kuntavaalien jälkeiseen aikaan. Ajattelen itse niin, että hyvinvointivaltion puolustaminen ja oikeudenmukaisen talous- ja työllisyyspolitiikan vaatiminen ovat mitä suurimmassa määrin isänmaallinen teko, etenkin tässä ajassa, jossa sen perustaa nakerretaan nyt eri tavoin.

Arvoisa puhemies! Valitettavasti hallitus on pettänyt lupauksensa kertoa hyvissä ajoin ennen vaaleja, miten se aikoo toteuttaa edes ne 170 miljoonan euron leikkaukset, jotka se on kohdistanut sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Kuten tiedämme, koulutukseen kohdistamista säästöistä hallitus ei ole kertonut eikä aio kertoa sitäkään vähää, mitä se on tähän asti sote-säästöistään julki ja eduskunnalle kertonut. Nyt, kun ensimmäinen ennakköänessäpäivä on jo päättynyt, voimme viimein todeta, että hallituksen lupauksen ”hyvissä ajoin ennen vaaleja” parasta ennen -päivämäärä on lopullisesti ohi. Olen pettynyt siihen, että hallituksen sanaan tässä asiassa ei voinut luottaa ja lupaus säästöjen julki tuomisesta on nyt petetty.

Arvoisa puhemies! Tänään olemme syystäkin puhuneet paljon hallituksen sadan miljoonan euron sosiaalihuollon palveluiden leikkauksesta. Siitähän hallitus ei ole kertonut mitään konkreettista tähänkään päivään mennessä. Sosiaalihuollon palveluissa on kyse esimerkiksi vanhusten kotihoidosta, mielenterveydestä ja lapsiperheiden palveluista ja monista muista tavallisille ihmisille hyvin tärkeistä palveluista. Olisi oikein ja kohtuullista, että hallitus avoimesti kertoisi, miten se aikoo näitä tärkeitä palveluita jo aivan lähiviikkoina päätöksillään heikentää.

Tämä välikysymyskeskustelu ja ministerien puheenvuorot ovat jopa hämmäntäneet entisestään käsillä olevaa tilannetta. Vaikka pääministeri on toisin antanut ymmärtää, vastuuministeri toi tässä salissa esiin, että hallituksella olisi jokin pohjapaperi tai esitys sosiaalihuollon sadan miljoonan säästöistä ja sitä olisi vieläpä virkavastuulla valmisteltu. Kun asiasta nyt vallitsee epäselvyys, katseet kääntyvät hallituksen politiikasta viime kädessä vastaavaan pääministeriin. Vetoan, että pääministeri saapuisi tähän saliin ja selventäisi sitä tilannetta ja hämmennystä, joka tässä tämän päivän salikeskustelussa on syntynyt. Onko hallituksella tiedossa jonkinlainen ehdotus tai paperi siitä, miten sadan miljoonan sosiaalipalveluiden leikkaus tehdään? Milloin hallitus aikoo tämän suunnitelman julkistaa — sitä kysyy nyt moni.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Berg.

22.27 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Hallitus purkaa suomalaisen hyvinvointivaltion perusteita ennennäkemättömällä vimmalla. Sekä sosiaaliturvaa että ihmisille tärkeitä arjen sosiaali- ja terveyspalveluita on leikattu rajusti, ja leikkaukset vain jatkuvat. Alueilla käydään toistuvia muutosneuvotteluita, ja palveluita on ajettu minimitasolle. Sote-uudistus antaisi edellytykset palveluiden kehittämiseksi ja painotuksen siirtämiselle perustasolle ja ennaltaehkäisyyn sekä hyvinvoinnin vahvistamiseen, mutta hallitus on armoton eikä anna alueille mahdollisuutta nyt kehittää palveluita.

Leikkaaminen näkyy ihmisten sote-palveluiden heikentymisenä. Hallitus on romuttanut perusterveydenhuollon hoitotakuun niin, että lääkärin vastaanotolle terveyskeskukseen pitää jonottaa pahimmassa tapauksessa jopa kolme kuukautta. Tämä on kohtuutonta. Hallitus on karsinut lainsäädännöllä sairaaloiden päivystyksiä ja leikannut rahoitusta ikääntyneiden palveluista. Välimatkat palveluihin pitenevät, ja arjen turvattomuus lisääntyy.

Sote-järjestöjen toiminnasta on leikattu kymmeniä miljoonia euroja, mikä näkyy jo, kun järjestöt joutuvat lopettamaan ja karsimaan esimerkiksi neuvontapalveluitaan tai chat- ja kriisipuhelinpalveluja. Hyvinvointialueet taas ovat säästösyistä vähentäneet vaikuttavien palveluiden ostoja näiltä järjestöiltä.

Arvoisa puhemies! Sakset viuhuvat aina, kun hallitus kokoontuu yhteen. Viime keväänä hallituksen neljä nokkamiestä istahti saunaan päättämään sote-palveluiden 170 miljoonan euron lisäsäästöistä. Tieto tuli vastuuministeri Juusolle yllätyksenä. Kokonainen vuosi ehti kulua ennen kuin ministeri vihelsi valmistelun poikki. Säästöjen hakeminen hallituksen aikataululla oli osoittautunut mahdottomaksi, aivan kuten soten asiantuntijat olivat arvelleet.

Kuitenkin ministeri Purra linjasi, että säästöt tehdään suunnitelman mukaan, ja pääministeri Orpo vieläpä lupasi, että leikkaukset kyllä tuodaan eduskunnan tietoon hyvissä ajoin ennen vaaleja. Ja lyhyessä ajassa on löytynyt säästöjä: vuosittain 166 miljoonaa euroa vähemmän ihmisille tärkeisiin sosiaalipalveluihin. 100 miljoonaa te edelleen kuitenkin piilotatte, mutta osan leikkauksista me tiedämme.

Te leikkaatte vanhuksille kotiin tuotavista palveluista yli 16 miljoonaa euroa vuodessa. Te siis leikkaatte hyvinvointialueilta tämän rahan ja perustelette sitä teknologian käytön lisäämisellä kotihoidossa. Hyvä hallitus, tilanteissa, joissa asiakkaan palvelutarve ja toimintakyky sen sallivat, teknologiaa jo käytetään hyvin paljon. Teknologian käyttöönottoa on vielä mahdollista laajentaa, kun lainsäädäntöä kehitetään. Se tarkoittaa kuitenkin rahan lisäämistä, ei leikkaamista, jotta voidaan laajemminkin investoida teknologisiin ratkaisuihin. Kun te leikkaatte nämä rahat, se voi tarkoittaa tosiaan jopa 700 000:n kotikäynnin vähentämistä. Teidän mallillanne vanhukset uhkaavat jäädä kotiinsa heitteille digilaitteiden kanssa tai ilman. [Pia Sillanpään välihuuto]

Vanhuspalveluista leikkasitte jo aiemmin jopa yli 100 miljoonaa euroa vuodessa, kun heikensitte henkilömitoitusta ympärivuorokautisessa hoidossa. Olette tietojen mukaan esittämässä vielä tänä keväänä 30 miljoonan euron vuosittaista leikkausta vanhuspalveluihin, kun heikennätte edelleen henkilöstömitoitusta ja lisäätte teknologiaa ympärivuorokautisessa hoivassa. [Pia Sillanpään välihuuto] Jälleen, hyvä hallitus, teknologia on tärkeä apuväline, mutta mahdotonta on ymmärtää, miten te lisäätte sen käyttöä leikkaamalla rahoitusta.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kari.

22.32 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Haluan itsekkin toistaa sen, jota edustaja Peltonen tuossa hyvin ja ansiokkaasti esillä piti, asian, josta mainitsin tuossa debatissa. Tässä eduskunnassa on 200 kansanedustajaa, isänmaataan rakastavia suomalaisia ihmisiä, kaikki isänmaallisia, kaikki valmiina laittamaan oman ja yhteisen ajan tämän tasavallan hyväksi, ja toivon, että enää varapääministeri ei kutsu oppositiota epäisänmaalliseksi, ei oppositiota, ei kansanedustajia hallituspuolueissa eikä ketään muutakaan. On äärimmäisen tärkeitä, että tässä talossa pidetään kiinni hyvistä tavoista ja kunnioituksesta toisiamme kohtaan, vaikka välillä sanan säilällä iskemmekin joissain toisissa asioissa lujaa, mutta tässä asiassa toivottavasti ei enää tarvitse vastaavaa puheenvuoroa kuulla.

Tässä yhteydessä haluan kiittää myös ministeri Juuso siitä, että hän tänään tuli paikalle. On arvokasta johtaa asioita edestä, ja tätä edestä johtamista olisi nyt mahdollisuus myös pääministeri Petteri Orpon tehdä eduskunnan edessä, näin kuntavaalien ensimmäisenä päivänä hallitus pääministerin johdolla voisi hyvissä ajoin ennen vaaleja kertoa, missä ne 100 miljoonan leikkaukset ovat, minkätyyppisiin väestöryhmiin, minkätyyppisiin palveluihin nämä leikkaukset ovat tulossa. Tämä olisi tietenkin arvokasta myös sen osalta, että eduskunnassa vastaisimme myös omista lupauksistamme.

Tänään epäselväksi jäi myös ministeri Juuson virkamiesten esityspuheenvuoro, joka kahden tunnin keskustelun jälkeen muuttui ”valmistelijoiden taustapaperiksi”, oliko se sitaatti näin. Tämänkin johdosta olisi erittäin hyvä, että vielä näin iltatunneilla pääministeri eduskuntaan saapuisi ja kertoisi, onko sairauslomien aikana ministeri Juuso mahdollisesti vaikkapa saanut väärää tietoa. Hän kuitenkin ilmoitti johtaneensa prosessia enemmänkin puhelimen kautta kuin paikalta, ja sen ymmärtää sairauslomalla hyvin.

Arvoisa puhemies! Haluan myös nostaa keskusteluun ammatillisen koulutuksen 120 miljoonan leikkaukset, ja vielä näköpiirissä ei ole tämänkään päivän keskusteluiden jälkeen ja ministereiden puheenvuorojen jälkeen näistä 75 miljoonan euron lisäleikkauksista eli yhteensä lähes 200 miljoonan euron leikkauksista, mihinkä nämä kohdistuvat. Sain olla täällä eduskunnassa isäntänä oman alueeni, Päijät-Hämeen OAJ:n edustajien vieraillessa täällä talossa. Tässä ryhmässä oli monta ammatillisen koulutuksen opettajaa, entistä kollegaani, jotka kysivät ihan aidosti sen perään, kuinka paljon hallitus arvostaa nimenomaan ammatillista koulutusta. Kun usein käytetään ilmaisua, että koulutuksesta emme leikkaa, koulutus on meille tärkeä, se on tulevaisuusinvestointi, niin kuitenkin ollaan valmiit nipistämään suomalaisesta toisen asteen ammatillisesta koulutuksesta 120 miljoonaa. Varsinkin kun hallitus oman ohjelmansa pohjalta on sitoutunut kasvun tuottamiseen, niin itselleni ja edustamalleni alueelle, Päijät-Hämeelle ja Lahden seudulle, nimenomaan erilaisten teollisuuden työpaikkojen osalta meidän ammatillisen koulutuksen osaamisen tason nostaminen ja se, että saisimme koulutettua työväkeä erilaisiin tehtäviin omalla alueella, on äärimmäisen tärkeä kasvun kysymys. Kyse on tuottavuuden kasvusta, kyse on osaamisen kasvusta. Ammatillinen toinen aste on siinä meillä merkittävässä roolissa yliopistojen, ammattikorkeakoulun ja tietenkin ihan perusasteen oppilaitoksen lisäksi.

Sokerina pohjalla vielä aikuiskoulutustuen leikkaus. Nämä kaikki leikkaukset, kaikki me ymmärrämme, ovat täysin vastoin hallituksen oman ohjelman kasvun tavoitteita. En ymmärrä, millä tavalla sivistyksestä, koulutuksesta leikkaaminen tukee kasvua.

Puhemies! Ihan vielä lopuksi: Odotin kyllä hallitusohjelmalta paljon tämän omaishoidon kohdalla. Hallitusohjelmassa oli kuvattu sitä, millä tavalla tätä omaishoitoa nostetaan

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

yhtenä tärkeänä palveluntuottajana julkisen ja yksityisen palvelutuotannon lisäksi, mutta se, että hallitus tyytyy pienen esitteen tekemiseen omaishoidon kehittämisestä pontevien puheiden jälkeen, on minusta omaishoidon kohdalla kohtuutonta. Toivoisin, että hallitus ryhdistäytyisi oman ohjelmansa ja erityisesti omaishoidon kehittämisen osalta vielä tulevana kuukausina tai vuosina, niin kauan kuin tällä hallituksella matkaa riittää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mikkonen, Anna-Kristiina.

22.38 Anna-Kristiina Mikkonen sd: Arvoisa rouva puhemies! Vielä 15 vuotta sitten lähes 90 prosenttia suomalaisnuorista suhtautui tulevaisuuteensa optimistisesti. Nyt tulevaisuuteen uskovien osuus on romahtanut 61 prosenttiin. Samalla, kun nuorten usko tulevaan horjuu, hallitus tekee päätöksiä, jotka vievät heiltä entisestään turvaa ja toivoa. Nuorisotyöstä leikataan, opiskelijoiden toimeentuloa heikennetään, työttömyys kasvaa, ja hyvinvoinnin tukirakenteita puretaan. Nämä ovat juuri niitä asioita, joiden varassa nuoret rakentavat tulevaisuuttaan.

Me tiedämme, mitä tapahtui 90-luvun laman jälkeen: nuorilta vietiin tuki, moni jäi pysyvästi koulutuksen ja työelämän ulkopuolelle, ja syrjäytymisen kierre siirtyi sukupolvelta toiselle. Silloiset virheet maksettiin inhimillisesti ja taloudellisesti kalliisti, eikä niitä ole vielääkään täysin korjattu. Silti hallitus valitsee toistaa historian virheet ja säästää sieltä, missä leikkausten hinta on suurin: nuorten tulevaisuudesta. Kyllä tässä omassa siunatussa tilassani alkaa kohta jo hirvittämään, minkälaiseen yhteiskuntaan pieni tulokkaamme tuleekaan syntymään.

Arvoisa puhemies! Hallitus aikoo säästää lastensuojelusta, siis niiltä lapsilta ja nuorilta, jotka ovat kaikkein haavoittuvimmassa asemassa tässä yhteiskunnassa. Samaan aikaan, kun nuorten mielenterveysongelmat ja niistä aiheutuvat kustannukset ovat historiallisen korkealla tasolla, hallitus leikkaa juuri niistä tukiverkoista ja ennalta ehkäisevistä palveluista, jotka auttaisivat vahvistamaan mielenterveyttä ja vähentämään inhimillistä kärsimystä pitkällä aikavälillä.

Hallitus tekee ennätysuuret leikkaukset sosiaaliturvaan, pimitettyjen sosiaali- ja terveyspalvelujen leikkauslistojen lisäksi. Edelleen on kuitenkin epäselvää vielä tämän välityksymyskeskustelun jäljiltä, miten hallitus aikoo kohdentaa OKM:n alaiset miljoonaluokan leikkaukset, 75 miljoonaa euroa: nuorisotyöhön, liikunnan edistämiseen, kulttuuriin vai ammatilliseen koulutukseen? Nuorilta leikkaaminen on aina leikkaamista koko Suomen tulevaisuudesta. Kulttuurista on jo massiivisesti leikattu. Taide ja kulttuuri ovat sekä taloudellisen kasvun moottori että keskeinen tekijä sosiaalisen pääoman ja hyvinvoinnin vahvistamisessa.

Arvoisa puhemies! Hallitus on jo kuluvana vuonna leikannut sote-järjestöiltä 80 miljoonaa euroa, ja tulevina vuosina leikataan vielä lisää. Järjestökyselyn mukaan leikkausten seurauksena niiden kohdistamille järjestöille on tapahtunut muun muassa niin, että 24 prosentissa järjestöistä on ollut henkilöstön irtisanomisia, 13 prosentissa henkilöstön lomautuksia, 27 prosentissa määräaikaisten työsuhteiden lopettamisia, 26 prosentilla joidenkin toimintamuotojen kokonaan lopettamisia. Järjestöjen avustusten leikkaukset ja avustustoiminnan tulevaisuuden linjaukset vaikuttavat osin poliittisesti värittyneiltä.

Kansalaisyhteiskunnan toiminta on oleellinen osa demokraattista yhteiskuntaa, mutta hallitus ei sitäkään näköjään lainkaan arvosta. Järjestöt tekevät monin paikoin korvaamat-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

toman arvokasta työtä niin ennalta ehkäisevien kuin esimerkiksi kuntouttavien palvelujen kanssa. Tuoreen SOSTEn sosiaalibarometrin mukaan sote-järjestöt paikkaavat julkisia sosiaali- ja terveyspalveluita ja alueilta ohjataan ihmisiä järjestöjen piiriin. Tämähän käy ilmi hyvinvointialueiden, sosiaalityöntekijöiden ja sosiaali- ja terveysjohtajien vastauksista. Syynä on ennen muuta se, että järjestöillä on asiakkaiden tilanteeseen paremmin sopivia palveluita, etenkin kun hyvinvointialueet ovat vähentäneet omia ja ostopalveluita sekä tiukentaneet kriteereitä.

Sote-järjestöt edistävät hyvinvointia ja terveyttä sekä vähentävät julkisen sote-sektorin kustannuksia tekemällä korvaamatonta työtä asiakasrajapinnassa. Vapaaehtoistyön arvo Suomessa on muuten lähes 3,2 miljardia euroa vuosittain. Hallituksen leikkaukset kohdistuvat järjestöjen ydintoimintaan, neuvontaan, koulutukseen ja vertaistukeen, mikä uhkaa heikoimmassa asemassa olevia ja yhteiskunnan hyvinvointia. On ilmiselvää, että sosiaalipalveluihin kohdennettavat 100 miljoonan euron lisäleikkaukset lisäävät pahoinvointia yhteiskunnassa ja lisäävät entisestään tarvetta järjestöjen tekemälle työlle.

Muistuttaisin vielä loppuun, että kokoomuksen vaalislogan viime eduskuntavaaleissa 23 oli se, että kuka tämän sotkun siivoaa. Nyt tänne nimittäin kaivattaisiin pääministeri Orpoa kertomaan, kuka tämän hallituksen sotkun siivoaa.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Rantanen.

22.43 Piritta Rantanen sd: Arvoisa puhemies! Erinomaisen hyvä kysymys oli tämä edustaja Mikkosen kysymys, että kuka tämän sotkun oikein siivoaa.

Omassa edellisessä puheenvuorossani jäin tähän kotihoidon asiaan, josta vielä vähän jatkan. Sitten ajattelin ottaa sosiaalihuollon työllistymistä ja työ- ja toimintakykyä edistävistä palveluista, joista tänään vähemmän on puhuttu, mutta joilla kuitenkin oma erittäin tärkeä seikkansa on, ja katsotaan, jos sitten kerkeäisin vielä sinne lastensuojeluunkin, johon en ole vielä kerennyt kantaa ottamaan. [Vasemmalta: Vielä kerkeää!]

Edustaja Vuornos täällä aiemmin tänään perusteli näitä kotihoitoon tehtäviä säästöjä tekoälyn tekemillä kirjauksilla potilastietojärjestelmään ja arvioi, että sieltäkin on säästöjä saatavilla. Niin kuin täällä edustaja Perholehtokin sitten myöhemmin kommentoi, kyllä meillä on jo olemassa pilottihankkeita tässä maassa näiden kirjaamisasioitten ja tekoälyn hyödyntämisessä — mikä on erinomaisen tärkeää ja erinomaista, että sellaisia tehdään — mutta on kuitenkin kummallista, että tälläkin teknologialla hallitus perustelee niitä yli 16 miljoonan euron säästöjä, vaikka ne ovat vasta pilotointivaiheessa. Leikkaukset tehdään kuitenkin jo nyt. En ole varma, ymmärtävätkö edustaja ja hallitus yleisestikään, kuinka monta potilastietojärjestelmää meillä on tässä maassa käytössä. On ihan selvää, että esimerkiksi tämä potilastietojen ja tekoälyn hyödyntäminen tulee viemään vielä hyvin pitkään aikaa. Asiantuntijat ovat arvioineet, että yleisestikin tekoälyn hyödyt saadaan todellisuudessa monessa asiassa käyttöön vasta jopa kymmenenkin vuoden kuluttua, mutta silti tämä hallitus tekee ne leikkaukset jo nyt.

Itselläni on kokemuksia kotihoidosta jo työharjoittelujen aikaan, ja muistan jo silloin, että yksinäisyys oli iso ongelma, mutta kyllä siellä monenlaista muutakin haastetta oli, ja kyllä ne aina kilpistyivät siihen, että aikaa oli liian vähän. Muistan erittäin hyvin, kun viimeisellä harjoitteluviikollani otin työtakin taskuun kynsilakkapurkin ja lakkasin useamman vanhan mummun kynnet — opiskelija-aikana sellaiseen oli aikaa. Te ette voi käsittää, kuinka onnellisia ne ihmiset olivat siitä, että sai punaiset kynnet, tai siitä, että laitettiin

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

papiljotit päähän suihkutuksen jälkeen. Ne ovat niitä aivan, erittäin yksinkertaisia asioita, joista ne ihmiset ovat äärimmäisen onnellisia, ja senkin vuoksi en voi käsittää niitä lausuntoja tänään siitä, että hoitajat ravaavat siellä kotona antamassa palveluita, joita vanhukset eivät edes halua. [Pia Sillanpään välihuuto]

Mutta tähän hoitajamitoitukseen, johonka täällä tänään viitattiin, ja kun haastettiin myös tästä, että meidän pitäisi käydä enemmänkin semmoista debattia siitä, kuinka asioita pitäisi saada eteenpäin, niin perussyyhän esimerkiksi hoitajamitoitukselle on ollut nimenomaan se laatu, johonka me olemme halunneet kiinnittää huomiota. Me olemme halunneet, että hoitajilla olisi edes joskus se pieni hetki aikaa antaa jotakin extraa. Me olemme kaikki kuulleet uutisia ja MOT-ohjelmia ja monia, monia muita siitä, että nämä teknologiset laitteet ovat vain yksi osa. Me olemme kuulleet uutisia siitä, että vaikka turvaranneke on ollut, niin silti aamulla tuleva kotihoitaja onkin löytänyt potilaan tai asukkaan sieltä kylpyhuoneen lattialta heikossa kunnossa. Ne ovat erittäin isoja uutisia, ja niihin liittyy aina kaikki, niin inhimillinen kärsimys sille itse asiakkaalle mutta koko lähipiirille ja se huoli siitä, onko minun vanhukseni tai onko minun omaiseni varmasti hoidossa ja asiat kunnossa. Ne ovat ihan aitoja tunteita, ja teknologia ei ole aina se mahdollisuus, jolla voisimme näihin asioihin puuttua. [Pia Sillanpää: Se on monta kertaa kerrottu tänä iltana!]

Nyt näyttää siltä, että en vielä kerkeäkään puheenvuorossani tähän lastensuojeluun enkä sitäkään vähää työllistymisen ja työ- ja toimintakyvyn asioihin, niin että otan ne sitten seuraavassa puheenvuorossani. Mutta kyllä minullakin oli oikeus nämä asiani tässä sanoa, edustaja Sillanpää. [Vasemmalta: Kyllä! — Pia Sillanpään välihuuto]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lindén.

22.48 **Aki Lindén sd:** Arvoisa rouva puhemies! Olin ajatellut aloittaa eräästä tietystä asiasta, mutta tuossa odottaessani puheenvuoroa silmiini osui aivan tuore kannanotto, jonka on julkaissut Nuorten Lääkärien Yhdistys, joka on Suomessa usean tuhannen eri-ikäisen lääkärin yhdistys — myös vähän varttuneempien, jos ovat niin sanotusti mieleltään nuoria — ja se otsikko tässä on näin:

”Hallitus leikkaa terveydenhuollon osaamisesta:

Petteri Orpon hallitus julkaisi torstaina 27.3. listan toimista, joilla se kohdentaa uudelleen osaa sosiaali- ja terveydenhuoltoon aiemmin kohdennetuista säästöistä. Hallitus ilmoittaa uutena toimenä vähentävänsä sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköille sote-henkilöstön erikoistumiskoulutukseen maksettavia korvauksia kertaluontoisesti 15 miljoonalla eurolla vuonna 2026.

Nuorten Lääkärien Yhdistys ry:n puheenjohtaja, akuuttilääketieteeseen erikoistuva lääkäri Lauri Heiskanen on leikkauspäätöksestä tyrmistynyt. Heiskasen mukaan leikkaus vaikuttaa kohdistuvan myös erikoislääkärikoulutukseen.

’Koulutuksesta leikkaaminen tulee johtamaan siihen, että erikoislääkäripula on tulevaisuudessa ennakoituakin hankalampi. Tämä on räikeässä ristiriidassa sen kanssa, että hallitus on aikaisemmin ollut huolissaan osaavan sote-työvoiman ja erityisesti lääkärin riittävyydestä työmarkkinoilla’, Heiskanen toteaa.

Heiskasen mukaan hallituksen säästöpäätös on erityisen tuhoisa siksi, että se vie edellytyksiä tehdä vaikuttavaa terveydenhuoltoa tulevaisuudessa.

NLY:n mukaan erikoistumiskoulutukseen kohdistuva leikkaus on myös potilasturvallisuudesta leikkaamista. Jälkimmäisen kehittäminen olisi ensiarvoisen tärkeää myös hyvin-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

vointialueiden kustannusten kasvun hillitsemisen vuoksi, kuten Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuskin on hiljattain todennut.

’Osaaminen on sosiaali- ja terveydenhuollon tärkein pääoma ja perusta sille, että sotessa tehdään oikeita asioita. Osaamisesta leikkaaminen leikkaa tulevaisuuden suomalaisten hoidon laadusta ja lisää kustannuksia’, Heiskanen sanoo.

NLY:n Heiskasen mukaan on myös epäselvää, miten leikkaus olisi tarkoitus hyvinvointialueilla käytännössä toteuttaa. Hyvinvointialueille maksetuilla korvauksilla on katettu se osa erikoistumiskoulutuksessa olevien lääkärien palkkakustannuksista, mikä menee kouluttautumiseen potilastyön ohella. Hyvinvointialueille maksetut korvaukset eivät tälläkään hetkellä kata kuin pienen osan erikoistumiseen liittyvistä kustannuksista. Erikoistuvien lääkärien kokemuksen mukaan koulutuksiin pääseminen on jo vaikeutunut hyvinvointialueiden säästöjen myötä.

’Irtisanovatko hyvinvointialueet nyt leikkauksen summaa vastaavan osuuden erikoistuvista lääkäreistä’, Heiskanen kysyy. ’Vai jäävätkö erikoistuvat lääkärin vuonna 2026 työn ohessa ilman koulutuksia, ja tämän myötä valmistuminen erikoislääkäriksikin viivästyy’, hän pohtii.”

Siihen loppui tämä kannanotto, mutta kun täällä on nyt salin sieltä oikealta laidalta usein kommentoitu, että me pelottelemme näistä leikkauksista, niin ei tämä ollut lähtöisin meiltä oppositiosta, vaan tämä oli Nuorten Lääkärien kannanotto tähän tilanteeseen suoraan sen perusteella, mitä Orpon hallitus linjasi viime viikon torstaina.

Tänään kuulumme täällä myös tämän hyvin mielenkiintoisen episodin, joka antaa perustelut todellakin painokkaasti pyytää pääministeri Orpoa tänne paikalle. Tietävästi se Mainostelevisioin puheenjohtajakeskustelu on päättynyt, ja pääministerillä on tietysti monia kiireitä, mutta täällä on usein hallituksen toimesta korostettu, että sote-menot ovat kolmasosa koko valtion budjetin menoista ja siellä on todella tärkeitä asioita hyvinvointialueilla ja hyvinvointialueiden vaalit ovat tässä lähellä. Nimittäin tässä ministeri Juuso kertoi, että se virkamiesvalmistelupaperi, niin kuin hän totesi, sisältää ajatuksen siitä, että sosiaalihuoltolain 14 §:n ja parin muun pykälän yhteensä luettelemat noin 40 eri palvelua aiotaan ryhmittää uudella tavalla noin kymmeneksi kokonaisuudeksi ja silloin pystytään tekemään nämä leikkaukset. Eli tähän tarkoittaa juuri sitä, että nyt ei uskalletakaan ottaa konkreettisesti kantaa niitten sisältöön, mutta ne ryhmitellään uudelleen ja työnnetään sellaisena hyvinvointialueille ja tehdään sieltä yleiskatteisesta rahoituksesta se leikkaus ja sitten jätetään alueiden itsensä tehtäväksi niin sanotusti se likainen työ. Tämä jo vaatisi pääministerin kannanottoa täällä. [Ville Merinen: Lindén, te olette nuori lääkäri!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Tuppurainen.

22.54 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tässä opposition yhteisessä välilyksymyksessä hallituksen lisäleikkauksista soteen ja koulutukseen on kysymys suomalaisen hyvinvointivaltion ytimestä. Pohjoismaisen hyvinvointivaltion ajatus on sinänsä helppo esittää. Hyvinvointivaltio turvaa sen piirissä asuville ihmisille sosiaaliset ja sivistykselliset perusoikeudet. Kaikille taataan perustoimeentulo, riittävät terveys- ja sosiaalipalvelut sekä koulutus- ja kulttuuripalvelut. Hyvinvointivaltion sosiaalivakuutus, sen ansioturva, antaa takuun sille, että työttömyys, tapaturma tai sairastuminen ei suista kenenkään työtä tekevän kotitaloutta raiteiltaan: asuntolainat voidaan maksaa ja muukin elintaso likimain pitää yllä kohtuullisen määräajan. Sosiaalivakuutus on omiaan luomaan turvaa, mikä tu-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

kee yksilön riskinotto-kykyä: kannattaa etsiä sopivaa työtä, kannattaa kouluttautua, kannattaa vaihtaa maisemaa.

Jotta hyvinvoinnin kustannuksia ei kokonaan ulkoisteta valtiolle, hyvinvointimalliin kuuluvat toimeentulon turvaava palkkataso ja muut reilut työehdot. Palkalla pitää elää, ja työpaikkojen turvasta ja terveellisyydestä pitää huolehtia. Näistä sovitaan työehtosopimuksin keskenään tasavahvojen osapuolten kesken.

Hyvinvointimalli ei ole vain hyvinvoinnin jakamista, siihen kuuluu myös yhteinen käsitys hyvinvoinnin luomisesta. Hyvinvointivaltio perustuu vapaalle ja avoimelle markkinataloudelle. Se edellyttää talouden ympäristöllisesti ja sosiaalisesti kestävä kasvua. Talouden kasvu puolestaan edellyttää, että tuotannon tekijöitä, pääomaa ja työvoimaa on riittävästi. Se edellyttää, että pääoma on tuottavassa käytössä ja että työn tuottavuus paranee.

Arvoisa puhemies! Hyvinvointivaltio on helppo määritellä, toimeenpano onkin vaikeampaa. Työvoiman määrää työtuotantotekijänä voidaan ensinnäkin avata työllisyytenä: tarvitaan työllistä työvoimaa. Tässä hallituksen talouspolitiikka on epäonnistumisten sarja. Viimeisin numero työllisyyskehityksestä on katastrofaalinen: vuodessa pudotusta on yli 50 000. Tämä tuli aiemman laskun perään. Hallitus mainostaa hyvinvointivaltion pelastamisessa yhdeksän miljardin euron summaa. Tämän verran julkisen talouden tasapainon pitäisi parantua. Tästä kaksi miljardia euroa on laskettu 100 000 lisätyölliselle. Kun työllisyys on kasvun sijaan pudonnut liki 70 000, tasapainotavoitteista on sulanut pois noin puolet.

Pitkällä tähtäyksellä työvoiman turvaaminen edellyttää myös työperäistä maahanmuuttoa. Kysymys ei ole työvoiman haalimisesta, kysymys on siitä, että Suomen on oltava houkutteleva maa tulla, asua ja työskennellä. Työvoiman tuottavuudesta huolehtiminen on hankalaa sekin — hankalaa, mutta ei mahdotonta. Se edellyttää, että koulutukseen panostetaan, mutta hallitus on tässäkin suhteessa kääntänyt suunnan kohti konkurssia. Ammatillista koulutusta on leikattu, täydennyskoulutusta leikataan, aikuiskoulutustuki on poistettu, mitään ei tule tilalle. Siis talouskasvun pohja on pudonnut.

Arvoisa puhemies! Myös pääoman tuottavuudesta on pidettävä huolta. Suomella on edellytykset olla vihreän siirtymän toimeenpanija, tässä suhteessa siis kokoaan suurempi. Se, että hallitus elää maailmassa, jossa ilmastonmuutosta ei oikeastaan ole ja jossa vihreään siirtymään ei tarvitse panostaa, merkitsee kestävien investointien hiipumista. Suomesta ei saa tulla takapajula.

Arvoisa puhemies! Hyvinvointivaltion osatekijät tukevat toisiaan, ne ovat vuorovaikutuksessa. Hallituksen politiikka on leikannut ansioturvaan niin rajusti, että sosiaalivakuutuksen idea on rapautumassa. Työttömyys merkitsee pieni- ja keskituloisille putoamista yhä niukemmaksi käyvään perusturvaan, toimeentulotukeen. Tällöin yksilön riskinotto-kyky vähenee, liikkuvuus heikkenee.

Myös reilun työelämän pelisäännöt ovat haurastuneet. Työmarkkinoiden osapuolten epätasapainoa on lisätty. Edellytyksiä turvata elämiseen riittävä palkka ja muutenkin reilut työehdot on huononnettu. Nämä hyvinvointivaltion tulopuolen tekijöihin tehdyt heikennykset leikkaavat myös panoksia.

Arvoisa puhemies! Pohjoismaisen hyvinvointivaltion erityisominaisuus ovat hyvinvointipalvelut. Meillä tässä on kyse julkisista sosiaali- ja terveystalouksista. Talouden pohjan heikkeneminen ajaa sote-palveluiden leikkaamiseen. Sote-palveluiden leikkaaminen kiertyy taas heikommiksi talouden panostekijöiksi. Siis Orpon—Purran oikeistohallitus on ajanut Suomen alenevaan kierteseen: siinä vain leikataan, siinä vain köyhdytään. Köyh-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

tyminen johtaa leikkauksiin ja leikkaukset köyhtymiseen. Tästä kierteestä on päästävä eroon. Sosiaalidemokraatit haluavat saada suomalaisen hyvinvointivaltion taas nousukierteeseen.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Mäkinen.

23.00 Riitta Mäkinen sd: Arvoisa rouva puhemies! Olemme tänään käyneet keskustelua hallituksen antamista tiedoista sosiaali- ja terveydenhuollon rahoitukseen kohdennettavista leikkauksista. Tällä hetkellä me siis todella tiedämme sen verran, että merkittäviä leikkauksia oltaisiin kohdentamassa nimenomaan sosiaalipalveluihin, kuten lastensuojeluun, vammais- ja vanhuspalveluihin. Hallitus hakee nyt esimerkiksi vanhustenhoidossa kotiin tuotavista palveluista 16 miljoonan euron leikkauksia teknologiaa hyödyntämällä. Laskennallisesti tämä tarkoittaa 700 000 kotikäyntiä, noin 350 hoitajan työpanosta.

Ajatus nykyaikaisen teknologian hyödyntämisestä on lähtökohtaisesti positiivinen. Parhaimmillaan se voi vapauttaa käsipareja tarvittavaan hoivatyöhön. SDP on myös itse pitänyt tätä kehitystä esillä. Keskeinen ero hallitukseen on kuitenkin se, että me emme ensi sijassa olisi hakeneet, saati oikeuttaneet sillä mittavia leikkauksia palvelujen rahoitukseen, ja siitähän tässä nyt on nimenomaan kysymys: 16 miljoonan euron rahoitusleikkauksista.

Tosiasiallinen tilanne kotihoidon kentällä on ympäri Suomen jo nykyisellään vaikea. Kotihoidon saamisen kriteerejä on tiukennettu, mikä tarkoittaa käytännössä sitä, että hoidettavat ovat jo hyvin huonokuntoisia. He tarvitsevat konkreettista fyysistä apua, tukea ja hoivaa. Hoiva-alaa yhtään paremmin tuntevat kuitenkin tietävät, että esimerkiksi turvarannekkeet ja automatisoitu lääkkeidenjako ovat olleet kentällä käytössä jo vuosikausia. Tämä herättää väkisinkin kysymyksen, onko realistista odottaa saatavan merkittäviä lisäsäästöjä jo nykyisin käytössä olevalla teknologialla.

Tuoreessa Itä-Suomen yliopiston tutkimuksessa havaittiin, että kotihoitoa saavat iäkkäät jäävät jo nykyisellään herkästi ilman riittävää tukea ja palveluja ja ovat vaarassa jäädä syrjään erityisesti sosiaalisista suhteista ja kodin ulkopuolisesta ympäristöstä. Lähes puolella tutkimukseen osallistuneista oli vaikeuksia tulla toimeen taloudellisesti, ja lähes kolmannes koki yksinäisyyttä melko usein tai jatkuvasti. Tutkijoiden mukaan tulokset vahvistavat huolta siitä, etteivät nykyiset kotihoidon palvelut pysty riittävästi vastaamaan kotona asuvien ikääntyvien tuen tarpeeseen. Säästötoimet tulevat heikentämään tilannetta entisestään, millä tutkijat näkevät olevan merkittäviä taloudellisia ja inhimillisiä kustannuksia.

Arvoisa puhemies! Mielestäni on myös huomionarvoista, että Suomessa on tosiasiallisesti 300 000 iäkästä ihmistä, jotka ovat täysin vailla digitaitoja. Vähintään yhtä moni ei pysty asioimaan itsenäisesti sähköisissä palveluissa. Kaksi kolmesta yli 65-vuotiaasta sanoo tarvitsevansa muiden tukea, kun he asioivat sähköisesti. Moni on joutunut jättämään palveluja käyttämättä tai etuisuuksia hakematta, koska viranomaisasiointi muuten kuin sähköisesti on käynyt hankalaksi.

Mielestäni hallituksen olisi syytä tarkentaa, kuinka se varmistaa, ettei esimerkiksi digilaitteiden käyttö syrjäytä ihmisiä kokonaan palvelujen piiristä. Mittavien määrärahaleikkausten hakeminen digitalisaation kautta ei mielestäni ole mahdollista ilman, ettei myös ihmisten tarvitsemasta palvelusta ja sen saatavuudesta tingitä. Onko hallitus todella valmis tähän?

Arvoisa puhemies! Tänään on päättynyt ensimmäinen ennakkoäänestyspäivä. Olen todella pettynyt siihen, että vakaista lupauksista huolimatta eduskunta, saati suomalaiset, ei

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

edelleenkin tiedä, mihin mittavat 100 miljoonan euron lisäleikkaukset sosiaalihuoltoon tulevat kohdentumaan. Pääministeri totesi tänään, ettei ole mitään kerrottavaa, koska valmistelua ei varsinaisesti ole aloitettu. Heti perään ministeri Juuso kuitenkin kertoi, että hänellä ainakin on virkamiesesitys siitä, miten tämä summa olisi mahdollista saada kasaan. Tilanne on tällä hetkellä vähintään epäselvä, ja pitäisin kyllä tärkeänä, että pääministeri saapuisi eduskunnan eteen selventämään, mikä tässä asiassa pitää paikkansa ja mikä ei.

Totean vielä lopuksi, että politiikassa on lopulta aina kyse arvoista. Vaikka hallitus väittää, että sen on pakko tehdä nämä leikkaukset vanhuspalveluihin, ei tämä yksinkertaisesti pidä paikkaansa. Teillä olisi ollut myös muita vaihtoehtoja, joilla vahvistaa taloutta. Niitä te ette vain yksinkertaisesti halunneet käyttää, koska se olisi esimerkiksi edellyttänyt, että kaikkein varakkaimmat, pääomatuloilla elävät ihmiset otettaisiin mukaan näihin talkoisiin. Juuri heidät, arvoisa hallitus, olette tietoisesti päättäneet vapauttaa säästöistä. Sen sijaan te leikkaatte nyt niiltä, jotka eivät kykene puolustamaan itseään. Mielestäni tämä on suorastaan häpeällistä. Tätä eivät myöskään suomalaiset hyväksy.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Marttila.

23.05 Helena Marttila sd: Arvoisa rouva puhemies! Jatkan vielä näistä lastensuojeluun kohdistettavista säästöistä. Voi sanoa, että lastensuojelu on kriisissä kaikkialla Suomessa, ja sen sijaan, että hallitus tarttuisi kriisin ratkaisemiseen, se uhkaa hyvinvointialueita jälleen lisäleikkauksilla. Oletettavasti nämä nyt tehtävät säästöt tehdään sitä paitsi yleiskatteellisesti, ja jos käykin niin, että yksityiset palveluntuottajat eivät laske odotetusti hintaan, on säästöt pakko tehdä muualta.

Sosiaali- ja terveysministeriön tuoreen raportin mukaan lasten ja nuorten mielenterveys- ja päihdepalvelut ovat vaarantuneet kaikilla hyvinvointialueilla, henkilöstöpula vaikeuttaa palvelujen järjestämistä ja ennaltaehkäisevät tukitoimet ovat riittämättömiä. Kun apua ei saa ajoissa, yhä useampi lapsi päätyy raskaampien lastensuojelutoimien piiriin, mikä kasvattaa kustannuksia ja lisää inhimillistä kärsimystä. Ja nyt hallitus tosiaan kohdistaa säästöjä lastensuojelun sijaishuoltoon.

Hallitus on jo leikannut lastensuojelun jälkihuollosta ja alentanut lastensuojelun työntekijöiden kelpoisuusehtoja. Nytkään ei ole tarjolla ratkaisuja, vaan hallitus entisestään pahentaa tilannetta näillä uusilla säästötoimilla. Hallituksen valitsema linja on yksinkertaisesti vastuuton, ja me vaadimme, että hallituksen on peruttava suunnittelemansa leikkaukset ennen kuin tilanne karkaa lopullisesti käsistä.

Meillä on jo raportin vahvistama hätätilanne, jossa lapset ja nuoret eivät saa tarvitsemaansa apua, eikä mikään määrä terapiatukea paikkaa rikki olevaa järjestelmää tai poista perheiden ahdinkoa. Lapset eivät ole budjettiluokka, josta leikataan kylmästi ilman vastuuta seurauksista. Lapset, jotka tarvitsevat kipeästi apua, joutuvat tällä hetkelläkin jonottamaan lastensuojeluun. Näistä lastensuojelun jonoista puhutaan huomattavasti vähemmän kuin hoitojonoista. Nämä lisäleikkaukset uhkaavat lapsia, perheitä ja koko yhteiskunnan tulevaisuutta. Jos hallitus ei tätä ymmärrä, sen on todella syytä harkita koko mandaattinsa uudelleen.

Arvoisa puhemies! Ydinongelma on, että Orpon hallitus on jättänyt hyvinvointialueet täysin oman onnensa nojaan ja teettää likaisen työn aluepäättäjillä. Hallitus ei ole millään tavalla, ei yhdelläkään tavalla, helpottanut hyvinvointialueiden tai erikoissairaanhoidon ti-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

lannetta vaan päinvastoin tehnyt jatkuvalla syötöllä uusia leikkauksia, jotka kohdistuvat suoraan sairaaloihin, sote-palveluihin, sote-henkilöstöön.

Samaan aikaan, kun hallitus moukaro i julkista sote-tanteretta leikkauspommeillaan, riittää rahaa kuitenkin satoja miljoonia yksityisiin lääkäripalveluihin. Hallitus kohdentaa resursseja yhteiskunnan kaikkein hyväosaisimmille eikä sinne, missä on tarve suurin, ja nyt päinvastoin räikeästi leikkaa juuri heiltä, jotka ovat haavoittuvimmassa asemassa. Tätä menoa julkinen tuotanto on pian niin raunioina, että sairaalatkin joudutaan myymään pilkkahinnalla terveysjäteille — liekö se kokoomuksen perimmäisenä tavoitteenakin. Tällainen on täysin vastoin ihmisten oikeustajua, ja hallituksen tulisikin avoimesti kertoa kansalaisille, jos sillä on haluja rajata julkista palveluvalikoimaa.

Oikeistohallitus runnoo läpi historiallisen määrän soteen iskeviä säästölakeja. Pelkääntään hoitotakuun pidennys ja asiakasmaksujen korotus ovat jo vähentäneet hyvinvointialueiden rahoitusta valtakunnallisesti 270 miljoonalla. Tämä likainen työ teetetään aluepäätäjillä, eivätkä hyvinvointialueet ole irrallaan valtakunnan politiikasta, koska rahoitus tulee lähes 100-prosenttisesti valtiolta.

Vielä haluan puhua tästä hoitotakuun pidennyksestä, joka on kaikista järjettömin leikkaus eikä helpota näiden hyvinvointialueiden taloudellista ahdinkoa, sillä eivät vaivat parane jonossa, vaan sairaudet pahenevat, vaativampien hoitojen tarve kasvaa ja sen myötä kasvavat myös kustannukset. Täälläkin tänään paljon hehkutettu omalääkäri ei paljoa auta, jos vastaanotolle pääsyä joutuu odottamaan kolme kuukautta. Eikä näissä ole kyse mistään abstrakteista kirjauksista tai mitoituksista, vaan konkreettisesti siitä, että esimerkiksi Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueella vähennettiin yhdeksän miljoonaa perusterveydenhuollon rahoituksesta — yhdeksän miljoonaa, joka on suoraan pois henkilöstöstä.

Säästöjä tulisi hakea ennen kaikkea tunnistamalla, mitkä tekijät vaikuttavat kustannusten syntyyn ja palvelujen käytön kasaantumiseen. Meidän tulee pystyä vähentämään kaikista kalleinta erikoissairaanhoidoa ja korjaavaa sosiaalihuoltoa. Nyt hallituksen toimet päinvastoin romuttavat perustason palveluja.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Kokko.

23.10 Jani Kokko sd: Arvoisa puhemies! Olemme täällä nyt keskustelleet jo lähestulkoon yhdeksän tuntia sosiaali- ja terveyspalveluihin kohdistuvista leikkauksista, ja olemme vilpittömästi oppositiossa olleet sen toiveen takana ja lupauksen, jonka pääministeri itse tässä salissa on tehnyt, että vielä ennen kunta- ja aluevaaleja hallitus kyllä antaa selvitksen niistä lisäleikkauksista, mitä sosiaali- ja terveyspalveluihin ollaan tekemässä. Mutta valitettavasti tuntien keskusteluista huolimatta vastausta ei ole kuulunut, ja tuntuu siltä, että tilanne on oikeastaan mennyt entistä epäselvemmäksi, kun iltapäivän keskusteluissa sekä pääministeri että vastuuministeri puhuivat, voisiko sanoa, toisensa suoranaisesti ristiin, että onko listausta säästöistä olemassa. Pääministerin mukaan ei ole minkäänlaista valmistelua tehty, mutta vastuuministeri kertoo, että ihan virkakunnaltakin on tullut jo selkeää listausta ja toimenpiteitä siitä, mitä tultaisiin tulevaisuudessa tekemään, joten voin kyllä yhtyä niiden edustajien pyyntöihin, että olisi hyvä, että pääministeri, jonka velvollisuus ja tehtävä on hallituksen johtaminen ja sitä kautta viedä sitä kokonaiskuva eteenpäin, tulisi kertomaan eduskunnalle, mikä tilanne on. Nyt toki kansalaiset ovat tietysti antaneet jo äänensä ensimmäisenä ennakköäänestyspäivänä — lähes neljä prosenttia suoma-

laisista on jo äänestänyt — joten toivon mukaan vielä ennen ennakkoäänestyksen loppua saisimme tähän selvyyden. 170 miljoonaa euroa, ja ei ole oikein tietoa, mistä säästetään.

Mutta ainakin yksi asia, mistä hallitus tulee säästämään, on tullut erittäin selkeästi esille. Erityisesti perussuomalaisten ryhmäpuheenvuorossa ja edustaja Huhtasaaren puheenvuorossa se kyllä nostettiin erittäin ylpeästi esille, että nyt laitetaan poliittista rälssiä kuriin ja leikataan näistä ryhmärahoista. 170 miljoonaa euroa, ja sieltä nyt on se 5 miljoonaa euroa lähdössä. Olen itsekin Keski-Suomen hyvinvointialueella säännöllisesti käynyt tätä keskustelua myös perussuomalaisten kanssa, jotka toki ovat ilolla ottaneet ryhmärahat vastaan. Siellä on ostettu uutta peräkärryä ja muuta. Olen käynyt kyllä tätä keskustelua hyvinkin säännöllisesti. Ja tietysti ymmärrän sen kansalaisten näkökulman, kansalaisten huolen, kun palveluita joudutaan sopeuttamaan, että säästetäänkö myös niistä ehkä hieman ydinpalveluiden kannalta vähäpätöisemmistä asioista. Se kyllä tietysti käy minulle. Olen aivan valmis leikkaamaan nämä 69 000 euroa vuodessa, jotka Keski-Suomen hyvinvointialueella menevät ryhmärahaan, mutta tässä meidän 1,3 miljardin euron kokonaisuudessa se on valitettavasti aika pieni summa. Sillä ei juurikaan terveysasemaa pyöritetä tai järjestetä muitakaan palveluita, mutta välillä tässä keskustelussa tuntuu, että nämä ryhmärahat ovat todella lähestulkoon pohjaton kaivo, samanlainen kaivo kuin perussuomalaisilla on maahanmuutto, että sieltä voi aina leikata lisää, lisää, lisää, ja taianomaisesti sillä paikataan koko tämä yhdeksän miljardin euron kestävyysvaje, alijäämät, kaikki kyetään tällä kattamaan. [Timo Harakka: Taikaseinä!] — Kyllä, nimenomaisesti se taikaseinä, että sieltä löytyy rahaa. — Ja ymmärrän, että vaalien alla tietysti on herkullista tarttua nimenomaan näihin valtuustoryhmien ryhmärahoihin, koska niitähän voi käyttää ehkä semmoisiin hyvinkin erikoisiin tarkoituksiin, jotka eivät välttämättä palvele sitä sosiaali- ja terveyspalveluiden järjestämistä.

Huomasin, että Helsingin Sanomat on aktiivisesti selvittänyt sitä, mihin ryhmärahoja on käytetty. Muun muassa kansanedustaja Minna Reijonen, joka on tehnyt itse asiassa lakialoitteen ryhmärahojen karsimisesta, toimii aluevaltuutettuna Pohjois-Savossa. Hän on tosiaan maaliskuussa jättänyt toimenpidealoitteen ryhmärahan kieltämiseksi, ja hänen oma valtuustoryhmänsä on silti hyödyntänyt ryhmärahoja ostamalla liki 8 000 eurolla pastillirasioita, huulirasvoja ja nenäliinoja, joissa oli perussuomalaisten logo. [Sosiaalidemokratien ryhmästä: Ohhoh!] No, Itä-Uudellamaallakaan ei välttämättä mene perussuomalaisilla sen kunniakkaammin, sillä he ovat käyttäneet ryhmärahaa muun muassa Kikka-elokuvan näytökseen ja siellä tarjottuihin popcorneihin. [Naurua] Sen lisäksi valtuustoryhmä tilasi nimikoituja untuvatakkeja ja softshell-liivejä — itse en edes tiedä, mitä ne ovat — noin 1 500 eurolla, ja päälle vielä huulirasvoja. [Timo Harakka: Mikä siinä huulirasvassa on? — Tytti Tuppurainen: Mikä siinä huulirasvassa on? — Eduskunnasta: Mitä ihmettä?]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Räsänen, Joona.

23.15 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Palaan nyt tämän välikysymyksen alkujuurteen, koska tämän välikysymyksen hän laittoi liikkeelle tuosta ministeriaitiosta tämän pöntön takaa pääministeri Orpo, [Tytti Tuppurainen: Ei ole paikalla! — Timo Harakka: Missä on?] joka kyselytunnilla helmikuun 27. päivä tuosta paikalta lupasi, että kaikki nämä lisäleikkaukset, joita hallitus sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin on tekemässä 170 miljoonan euron arvosta, tullaan julkaisemaan hyvissä ajoin ennen vaaleja. Tämä oli pääministerin lupaus eduskunnan edessä, ja tämän takiahan me oikeastaan olemme tänään täällä.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Ainakin itse halusin tuolloin helmikuussa kyselytunnilla tämän pääministerin lupauksen kuultuani uskoa siihen, että pääministeri ja hallitus todella toimivat siten, miten lupasivat. Siksi odotimmekin, että hallitus todella kertoo, mistä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista se tulee säästämään 170 miljoonaa euroa. No, viime torstaina hallitus sitten kertoi, että erilaisilla toimenpiteillä näitä säästöjä haetaan, mutta edelleen, kun tätä listaa lukee, yli puolet niistä pysyvistä säästöistä, joita hallitus täältä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista ajattelee löytävänsä, pimitetään. Edelleen yli puolet näistä säästöistä pimitetään. Kennelläkään ei siis ole mitään hajua, mistä palveluista jatkossa tullaan säästämään — paitsi että tänään kyllä keskustelussa aiemmin ministeri Juuso totesi, että tästä on kyllä valmiina virkaesitys, josta tarkalleen sitten selviää, miten tämä 100 miljoonan euron lisäsäästö täältä sosiaalihuollon palveluista tehdään. Ja jos näin on, niin silloin minusta olisi suoraselkäistä pääministerin saapua tänne saliin ja kertoa koko eduskunnalle, mistä nämä 100 miljoonan euron lisäsäästöt ollaan ottamassa. Jos siis tällainen tieto on ja kun pääministeri on luvannut, että nämä kaikki säästöt tullaan eduskunnalle hyvissä ajoin ennen vaaleja kertomaan, niin nyt alkaa olemaan kyllä aika viimeinen hetki, koska tänään on jo ensimmäinen ennakkoonäestyspäivä päättynyt.

Arvoisa puhemies! Moni hallituspuolueista ajattelee, että tätä keskustelua käydään sen takia, että ne vaalit ovat tulossa, että tästä pitäisi jotenkin opposition takia puhua. Ei, vaan tästähän pitää puhua sen takia, että kyllä äänestäjien pitää tietää, mitä sosiaali- ja terveyspalveluille on tapahtumassa. Ja kyllä muuten täytyy niiden valittavien hyvinvointialueiden päätöksentekijöidenkin tietää, mitä sosiaali- ja terveyspalveluissa on tapahtumassa. Ja miksi tämä on tärkeää? Siksi, että jokainen näistä säästösummista viime kädessä tullaan säästämään siitä yleiskatteellisesta rahoituksesta. Yleiskatteellisesta hyvinvointialueiden rahoituksesta tullaan nämä kaikki eurot ottamaan pois. Ja viime kädessä se on sitten näiden hyvinvointialueiden päätöksentekijöiden vastuulla miettiä, miten paikallisesti ja alueellisesti hommat organisoidaan niin, että tullaan toimeen vähemmillä rahoilla. Eli toisin sanoen, mikäli tämä 100 miljoonan piiloteltu säästö — josta kukaan muu kuin ministeri Juuso ei näytä tietävän, mistä se otetaan — otetaan täältä hyvinvointialueiden yleiskatteellisesta rahoituksesta, niin siinähan tosiasiallisesti vastuu näiden säästöjen kohdentamisesta jätetään tulevien aluevaltuutettujen harteille. [Helena Marttila: Juuri näin! — Aki Lindén: Juuri näin tapahtuu!] Siksi minusta olisi suoraselkäistä ja oikein, että pääministeri nyt saapuisi tänne saliin kertomaan äänestäjille, mitä hallituksen mielestä sosiaali- ja terveyspalveluille on jatkossa tapahtumassa, mutta myös niille tuleville päätöksentekijöille, mitä heiltä ollaan odottamassa. Ja senpä takia ajattelin, että tätä keskustelua pitää varmaan jatkaa niin kauan, että saamme pääministerin saliin vastaamaan hänen omasta lupauksestaan tälle eduskunnalle. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Just näin! — Tytti Tuppurainen: Kello käy, Orpoa ei näy!]

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: No niin, ja sitten seuraavaksi edustaja Väyrynen.

23.21 Ville Väyrynen kok: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Nyt ei ole Orpoa saatavilla, niin otetaan parasta, mitä on saatavilla. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Miksei?] — Te voitte itse ottaa yhteyttä pääministeriin ja kysyä häneltä. Minä en pysty vastaamaan siihen. — Tämä on vähän hankalaa tässä, kun tuntikaupalla seuraa tätä keskustelua, [Aki Lindén: Arvostamme sitä! — Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Respect!] kun tämä aaltoilee välillä

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

itse asiassa aika kauas välikysmyksen ulkopuolellekin noin niin kuin otsikkotasolla. Pari asiaa:

Toinen hoitotakuusta, mikä on pyörinyt tässä todella paljon, ja se on otettu kampanjakärjeksikin joissain puolueissa. Minä vielä muistuttaisin, että tässä menevät välillä vähän kaksi asiaa sekaisin, rahoitus ja velvoitteet. Tästä keskusteltiin viime talvena paljon, ja minäkään en ihan tarkkaan nyt tiedä, mitä tässä vastustetaan, sitä rahoituksen poistamista vai sitä, että hoitotakuu pidennettiin kolmeen kuukauteen. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Molempia!] Muistutan edelleenkin siitä, kun tästä on nyt sanottu, että me romutetaan hoitoonpääsy ja perusterveydenhuolto, kun me tehdään tällainen epäinhimillinen kolmen kuukauden jonotusaika, että se oli koko viime hallituskauden, tämä kolmen kuukauden hoitotakuu, voimassa. [Helena Marttilan välihuuto] Oliko silloin perusterveydenhuolto teidän mielestänne täysin heitteillä, hoitoonpääsy heitteillä, ja mikään ei toiminut?

Silloin kun me keskusteltiin tästä hoitotakuun höllentämisestä, niin itse asiassa iso osa hyvinvointialueista oli tämän hoitotakuun höllentämisen kannalla, mutta he vastustivat totta kai täysin ymmärrettävästi sitä, että siihen kytketään se rahoituksen vähentäminen. Sen minä ymmärrän täysin. Se liittyy rahoituslakiin, ja silloin ei pystytty mitään muuta tekemään eikä vielääkään pystytty muuta tekemään. Jos me velvoitteita kevennetään, niin silloin rahoitusta vähennetään ja toisinpäin. Samoin kuin tehtiin silloin, kun hoitotakuuta kiristettiin, lisättiin rahoitusta, joka muuten ei mennyt suoraan hoitoonpääsyn parantamiseen, minkä myös hyvinvointialueet sanoivat, samaten kun nyt otettiin rahoitusta pois, niin he sanoivat, että se ei mene hoitoonpääsyyn, mikä me ollaan nyt huomattu, että he pystyvät tuottamaan todella monella hyvinvointialueella kahdessa viikossa sen hoitoonpääsyn, mikä on hyvä asia.

Toinen asia, täysin erillinen asia liittyen tähän vanhustenhoivaan, mistä itsekkin olen huolissani ilman muuta: Kun puhutaan tästä digitaalisuudesta, teknologisista keinoista, niin tämä, mihin on viitattu, tekoälyratkaisu kirjaamisissa, ei ole enää ihan pelkkää semmoista nyrkkipajatouhua, vaan sitä tässäkin kaupungissa käytetään jo tietyissä potilastapaamisissa, ja siitä on erittäin hyviä kokemuksia. Se on taatusti semmoinen, mikä voi helpottaa hoitajienkin kirjaamista. Löysin tuossa yhden blogin jostain kotipalvelun päivästä, jossa kahdeksan tunnin päivään mahtui kolme tuntia yhteenlaskettuna potilastyötä ja kirjaamista. Tavallaan meillä on ehkä semmoinen erilainen näkemys siitä, pyöriivätkö kaikki meidän julkiset palvelut tällä hetkellä täydellä teholla vai olisiko siellä jonkun verran sille tuottavuudellekin saatavissa lisää, että me voitaisiin esimerkiksi kotipalveluhoitajalla saada puolet työvuorosta käytettyä potilastyöhön, jolloin se kaikki muu, siirtymiset ja muut, saataisiin.

Eli meillä on paljon tekemistä näissä toiminnan sisällöissä, ja toivon, että me päästään niihinkin keskusteluihin ja saadaan niihin paljon enemmän vaikuttavuutta ja kustannusvaikuttavuutta. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Seuraavaksi edustaja Merinen.

23.24 Ville Merinen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Ihan ensimmäisenä, edustaja Väyrynen, mikä blogi se oli oikeasti? Siis että kolme tuntia? Minä olen kuullut ihan erilaisia juttuja kotipalvelusta ja kotihoidosta, kotisairaanhoidosta. Siis oikeasti yleisviesti siltä

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

alalta on, että he ovat aivan niin kuin äärettömän kiireisiä. [Ville Väyrynen: Tule tänne katsomaan, niin minä näytän!] — No minä tulen katsomaan.

Hei, minä löysin, arvoisat edustajat, sen päivän, kun pääministeri Orpo lupasi nämä. Se on 27.2. Hän on kyselytunnilla vastannut, että hän kertoo nämä säästöt eduskunnalle hyvissä ajoin ennen vaaleja. No, nyt tietysti vaalit ovat jo käynnissä. [Timo Harakka: Riippuu vaaleista!] — Totta.

”Pääministeri Petteri Orpon mukaan hallitus aikoo tuoda 100 miljoonan euron sote-säästöt julkisuuteen ennen vaaleja. ’Jos siellä on joku säästö, josta todetaan valmistelun myötä, että sitä ei ole järkevää toteuttaa tai se ei tuo haluttua tavoitetta, niin se korvataan jollain muulla. Meillä on prosessi käynnissä. Haemme näille puuttuville säästöille korvaavat toimet, ja tulemme niistä tiedottamaan ja kertomaan teille ennen vaaleja.’” ”Orpo kertoi kyselytunnilla asiasta torstaina. Kyseessä on muutos hallituksen aikaisempiin kaavailuihin.” ”Yle kertoi viime viikolla, että sosiaali- ja terveysministeri Kaisa Juuso on ottanut aikalisän hankaliksi osoittautuneiden säästöjen valmistelussa.” ”Vielä eilisen kyselytunnin aluksi ” — tämä on siis seuraavan päivän uutinen — ”Juuso kertoo, että sosiaalihuollon ja erikoissairaanhoidon säästöistä keskustellaan muiden hallituspuolueiden kanssa puoliväliriihessä, joka järjestetään vaalien jälkeen. Kyselytunnilla oppositio hiillosti hallitusta säästöjen piilottelusta kevään alue- ja kuntavaalien yli.” ”Juuso perusteli valmistelussa otettua aikalisää sosiaalihuollon palveluihin liittyvällä puutteellisella tietopohjalla, minkä takia palveluista on vaikea löytää järkeviä ja kohdistettuja säästötoimenpiteitä.” Siis kuunnelkaahan oikeasti, ihmiset, ei ole päästy tästä yhtään eteenpäin, ja nyt ollaan täällä. ”Yle ei tavoita Juusoa kommentoimaan...”, tuo on vanhaa.

Mutta siis yleisesti ottaen: tämä homma ei nyt mennyt jotenkin hirmu nätisti. Eihän tuo tilanne ole muuttunut yhtään. Meillä on edelleen 100 miljoonan sote-säästöt. [Timo Harakka: Paitsi vaalit on jo!] — Vaalit on menossa, ja tänään taas oli aika sekavia viestejä. Nyt on äärettömän tärkeätä, että tämä asia pitää saada selviämään viimeistään nyt. Nyt ollaan jo ihan yliajalla.

Yksi asia, mistä haluaisin vielä, tähän kun jäi aikaa, puhua: Tänään kuulin monen ministerin suusta, että näissä on järkeviäkin päätöksiä. Yksi järkevä päätös, mihin vedotaan tässä isossa leikkausjutussa, on se, että siirrytään lastenkodeissa siitä yksikkökohtaisesta siihen lapsikohtaiseen. Se esitellään semmoisena täysin ongelmattomana juttuna ”ei ole mitään haittoja taas kerran, se on vain hyvä juttu oikeastaan kaikille”. Mutta jos me nyt ihan tosiasiassa mietitään, että joku lapsi tai nuori on lastenkodissa jossain tuolla maaseudulla, missä monesti ne lastensuojeluyksiköt ovat — voi olla vaikka joku semmoinen maalaispihapiiri, missä on monta eri rakennusta — niin kyllä se jonkun ikäisille lapsille, jotka ovat aika nuoria, on aika tärkeätä, että esimerkiksi jokaisessa talossa on joku aikuinen. Minä olen ihan varma tai tämä on oma veikkaus — olen ollut sillä alalla, nuorisopuolella, en ole ollut suoraan lastensuojelussa mutta käynyt näissä laitoksissa — että sielläkin nähdään tämä tietyllä tavalla niin, että tällä tavalla me voidaan taas vähän säästää, että me laitetaan tuossa pihapiirissä yhteen yksikköön valvomaan ihminen ja muut voivat olla tyhjiällä. Ei se aina ole vain hyvä asia. Täällä esitetään asioita semmoisina itsestään selvinä, että tämä on vain hyvä asia. Mutta ei se ole niin yksinkertainen asia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Suhonen.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

23.28 Timo Suhonen sd: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Valtiovarainministeri totesi aiemmin tässä salissa keskustelun tuoksinassa, että oppositio on epäisanmaallinen. Arvoisa valtiovarainministeri, väittekö te, että minä olen epäisanmaallinen, kun minä puolustan lastensuojelua ja se on minulle sydämenasia?

Arvoisa rouva puhemies! Sosiaali- ja terveyspalveluihin kohdistuvien leikkauksien lisäksi hallitus tämän vaalikauden aikana vähentää sote-järjestöjen avustuksia 130 miljoonalla eurolla. Näin jyrkkä ja nopealla aikataululla tehty leikkaus heikentää järjestöjen tarjoamaa apua lapsille, nuorille ja perheille. Lähes joka kolmas sote-järjestö on lapsi- ja perhejärjestö. Lastensuojelun Keskusliiton toiminnanjohtaja Ulla Siimes totesi hallituksen leikkauksista seuraavaa: ”Lapset eivät voi odottaa parempia taloudellisia aikoja, vaan heidän lapsuutensa on tässä ja nyt. Olemme erittäin huolissamme siitä, miten massiivinen säästöbudjetti heikentää tämän päivän lasten ja nuorten hyvinvointia. Meidän ei pidä toistaa 90-luvun laman virheitä.”

Arvoisa rouva puhemies! Lastensuojelussa on haavoittuvassa asemassa olevia lapsia ja nuoria, jotka tarvitsevat apua ja tukea pikaisesti jo tänään. Ei siis ole kenenkään etu tässä yhteiskunnassa, että hallitus leikkaa lastensuojelusta euroakaan. Vetoan vielä hallitukseen ja ministereihin, että harkitsisivat kuitenkin vielä nyt sitä, että näitten leikkausten sijaan toimintatapa olisi toisenlainen. Lapsiperheisiin, nuoriin ja lapsiin pitää satsata. Heiltä ei pidä leikata. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Koskinen.

23.30 Johannes Koskinen sd: Arvoisa puhemies! Keskustelussa on moneen otteeseen hallituksen toimesta korostettu, että hyvinvointialueet saavat lisää rahaa. Sehän tapahtuu tietysti voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti kompensaatona niistä kustannusten kasvuista, joita on tapahtunut. Samaan aikaan tehdään tavallaan mikromanageeraavia leikkaussuunnitelmia, joissa sitten saneltaisiin hyvinvointialueille, mistä pitäisi vähentää, mistä palveluista leikata, kun se koko uudistuksen idea oli päinvastoin, että meillä on lakisääteisesti tiedossa vakaa rahoituspohja hyvinvointialueille ja ne voivat sitten itsehallintoonsa nojautuen parhaalla mahdollisella tavalla hoitaa sillä rahalla alueen asukkaiden palvelut ilman, että sieltä Helsingistä tai hallituksen kabineteista sitten tultaisiin saksikäsi ojossa puuttumaan näiden palvelujen käytännön järjestämiseen tai niitä vähentämään.

Suuressa sote-uudistuksessa koottiin monenkirjavien kuntayhtymien ja kuntien hoitamat palvelut maakuntapohjaisille itsehallinnollisille organisaatioille eli juuri näille hyvinvointialueille. Niillä ja hyvinvointialueiden toimialueiden kunnilla on yhteiset asukkaat. Sekä kunnissa että hyvinvointialueilla päätöksenteon pitää perustua demokraattisesti valittuun kansalaisten itsehallintoon, ja niissä äänestykset, vaalit, ovat juuri tänään käynnistyneet.

Sosiaali-, terveys- ja pelastuspalvelujen siirto kunnilta isomman väestöpohjan hyvinvointialueille ei tarkoittanut sitä, etteivätkö asukkaiden hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta huolehtiminen ja palveluihin vaikuttaminen edelleen kuuluisi osaltaan myös kunnille. Laissa edellytetään myös hyvinvointialueen ja sen toimialueen kuntien nimenomaisia neuvotteluja yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta. Erityisesti hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palvelut ovat sellaiset, jotka ovat tällä hetkellä vähän tuuliajolla monilla alueilla sen takia, että siellä pitäisi myös kuntien panostaa siihen ennalta ehkäisevään työhön selvästi enemmän.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Hyvinvointialueilla ovat käynnistysvuosina olleet kädet täynnä työtä toimintojen organisoimisessa ja sopeuttamisessa tiukkoihin talousraameihin. Siitä huolimatta on huolestuttavaa, että eri selvityksissä kuntajohtajat ovat katsoneet hyvinvointialueiden epäonnistuneen yhteydenpidossa ja yhteistyössä kuntien kanssa. Esimerkiksi palveluverkon suunnittelussa valtaosa, yli 80 prosenttia, kyselyyn vastanneista kuntajohtajista katsoi, että omaa kuntaa on kuultu täysin tai jokseenkin riittämättömästi. Tämähän on jatkunut, eli kun alkujaan tehtiin näitä palveluverkkosuunnitelmia, niin nyt paraikaakin käydään neuvotteluja, millä vuokrilla, millä ehdoilla pystytään sitten mahdollisimman monet lähipalvelut säilyttämään sote-pisteinä tai -asemina.

Kansalaisten kannalta on elintärkeää, että yhdenvertaisten ja luotettavien palvelujen turvaamiseksi toimitaan yhdensuuntaisesti. Kun koronan jälkivaikutusten, palkkaratkaisujen, ostopalvelujen hinnankorotusten ja monen vuoden inflaatiopaineiden aiheuttama kustannuskriisi johtaa herkästi hyvinvointialueita virheellisiin hätäratkaisuihin, tarvitaan sekä valtiota että kuntia aktiivisesti mukaan välttämättömiin korjaustoimiin. Tätä hyvinvointialueiden alijäämien miljardisumaa on määrätietoisesti hoidettu sekä jälkikäteen kompensointia avulla että myös hyvinvointialueiden omilla toimilla. Sitä ei pitäisi sekoittaa sitten tällaisilla ylhäältä sanelluilla, vinoutuneilla leikkaustoimilla.

Valtiovalan pitää järjestää vuosia lisää hyvinvointialueiden poikkeusaikojen alijäämien kattamiseen ja aientaa lakisääteisiä kustannusten kompensatioita. Tässä on mielenkiintoista, että hallitus ei tähän ole suostunut, mutta sitten puolustusmenojen kolmen miljardin vuositasen korotukseen löytyykin hyvin joustavia järjestelyjä. Nythän hallitus katsoo, että vuoteen 27 mennessä ei tarvitsisi mitään lisää rahaa löytyä. Nyt kuitenkin tämä trendi kasvaisi erilaisilla järjestelyillä niin, että vuonna 29 pitäisi olla sitten tämä usean miljardin nousutavoite täytettynä. Tähän nähden ne hyvinvointialueiden vaatimat joustot alijäämien kattamiseen ovat hyvin pieni erä, ja kuitenkin niillä pystyttäisiin kansalaisten perusturvallisuutta tärkeimmissä palveluissa parantamaan. Siihen kannustan, ja koko välikysymykselläkin kannustetaan hallitusta, että pitäisi tämä suhteellisuudentaju säilyttää myös tällä sektorilla. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Viitala.

23.36 Juha Viitala sd: Arvoisa rouva puhemies! Tämä hallitus vie Suomea totisesti väärään suuntaan. Sosiaali- ja terveyspalvelut, erityisesti vammaispalvelut, kotihoito ja lastensuojelu, ovat joutuneet jälleen leikkausten kohteeksi. Nämä eivät ole vain budjettilukuja paperilla, vaan ne vaikuttavat suoraan monen suomalaisen arkeen, erityisesti niiden, jotka tarvitsevat tukea ja turvaa kaikkein eniten. Se ei ole suunta, mihin hyvinvointivaltiota pitää viedä. Se on totisesti väärä suunta.

Julkisen talouden tasapainottaminen on tarpeen, siitä varmasti olemme kaikki samaa mieltä, mutta hallituksen keinot ovat epäoikeudenmukaisia ja kohtuuttomia todella monia ihmisiä kohtaan. Vammaispalveluiden leikkaukset tarkoittavat sitä, että moni erityistä tukea tarvitseva jää ilman riittäviä palveluita. Kotihoidon heikentäminen tarkoittaa, että yhä useampi iäkäs suomalainen joutuu selviytymään yksin ilman riittävää apua ja tukea.

Jokaisella lapsella tulee olla mahdollisuus tasapainoiseen tulevaisuuteen, ja jokaisella ikäihmisellä tulee olla arvokas vanhuus, ja nyt näihin tavoitteisiin pääsyä vaikeutetaan jatkamalla tätä leikkauspolitiikkaa. Voimavarat kannattaisikin keskittää nyt niihin aitoihin kasvutoimiin, jotta saisimme mahdollisuuden siihen, että tämä yhteiskunta saadaan sillä ta-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

valla vakaaseen tilaan, että täällä on mahdollisuus kaikilla nuorilla luoda se tasapainoinen tulevaisuus itselleen.

Politiikka on totisesti arvovalintoja, ja SDP:n vaihtoehto on reilu ja kestävä. Me uskomme, että vahva hyvinvointivaltio on sekä inhimillinen että taloudellisesti järkevä ratkaisu sen sijaan, että leikataan niiltä, joilla on jo valmiiksi vaikeaa. Me esimerkiksi voisimme vahvistaa julkista terveydenhuoltoa ja sote-palveluita sen sijaan, että syydämme miljoonia yksityiseen terveysbisnekseen. Voisimme turvata vammaispalvelut, jotta jokainen saa tarvitsemansa tuen elämäänsä. Voisimme kehittää kotihoitoa niin, että iäkkäät voivat asua turvallisesti omassa kodissaan mahdollisimman pitkään, ja voisimme panostaa lastensuojeluun, jotta lapset saavat riittävän tuen ajoissa ja perheet voivat saada tarvitsemansa avun.

Arvoisa puhemies! Me haluamme palauttaa ihmisten luottamuksen siihen, että Suomi voi olla reilu yhteiskunta, jossa kenenkään taakka ei ole kohtuuton, ja SDP seisoo niiden puolella, jotka eivät voi itseään puolustaa. Kaikki voidaan tehdä reilummin, ja se, mikä on reilua, on myös järkevää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Harakka.

23.39 Timo Harakka sd: Arvoisa rouva puhemies! Kun täällä on moneenkin otteeseen puhuttu digitalisaatiosta, niin puhutaan nyt sitten siitä, varsinkin kun se aiheutti ilmeisesti tuolla Mainos-tv:n puheenjohtajatentissä kaikkein hauskimman tilanteen ainakin yleisön naurureaktiolla mitattuna, kun pääministeri Orpo kovasti sitä puhisi muitten mukana, että kouluissa tämä digilaitteiden käyttö on mennyt aivan liian pitkälle, ja sitten häntä muistutettiin, että itse asiassa se oli kokoomuslainen ministeri, joka sen digiloikan sinne kouluihin halusi tehdä. Ja sitten kun pääministeri Orpo sanoi, että no se digiloikka on mennyt vähän liian pitkäksi, niin sitten opposition edustaja sanoi niin, että paitsi siellä kotihoidossa, ja tämä oli herättänyt ansaitustikin melkoisen naurunmylläkän. Ja totta vieköön, kyllähän suhtautuminen on melko lailla ristiriitaista, jos lapsilta pitää ottaa digivälineet pois mutta sitten vanhuksille niitä pitää erikseen oikein tyrkyttää siitä huolimatta, onko heillä kykyä niitä käyttää vai ei.

No, ristiriitaista sinänsä, mutta oikeastaan vakavasti puhuttuna se digitaalisuus herättää paljon vastarintaa, ja siihen on olemassa aivan yksinkertainen syy: koska ihmiset eivät ole tyhmiä. Aina lähtökohta on se, että haetaan säästöjä. Aina lähtökohta on se miinusmerkki, ja sitten se säästö löydetään digitalisoinnista. Hyvin harvoin on tilanne se, että näillä data- ja digiratkaisuilla etsittäisiin aidosti parannusta palveluihin miettimättä sitä hintalappua, vaan valtiovarainministeriön lähtökohta on aina se, että pitää saada jotain säästöä, ja silloin siihen otetaan keinoksi digitaalisuus.

No, kansalaiset epäilevät ihan aiheesta, että siltä osin kuin on tullut elektronisia ja digitaalisia palveluita aina joku ihmispalvelu on silloin kadonnut. Ihmiset muistavat kyllä aika hyvin sen, että on ollut ensinnäkin syrjäseuduilla saatavilla erilaisia pankkikonttoreita, jotka sitten korvattiin automaateilla. Sama on sitten julkishallinnon palveluissa tapahtunut, että nekin kun ovat digitalisoituneet, niin se on sitten tarkoittanut sitä, että ne henkilöpalvelut poistuvat seudulta.

On aivan perusteltua epäillä, että kun haetaan niitä säästöjä, niin se tarkoittaa sitä, että ne lähipalvelut ja hoivapalvelut heikkenevät. Näin ei välttämättä tietenkään tarvitse olla, ja on paljon hyvin rakentavia ajatuksia siitä, millä tavalla digitalisaatiolla ja datan käytöllä ja ennen kaikkea esimerkiksi fiksummalla tekoälyn käytöllä voidaan saavuttaa parannuksia pal-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

veluihin ja tehostuksia, mutta koskaan ei lähdetä liikkeelle siitä, mikä palvelisi ihmisiä paremmin, mikä saisi parempaa hoitotulosta aikaan, vaan aina lähdetään siitä, mitä kautta saataisiin säästöjä.

Esimerkiksi Sitra on esittänyt erittäin hienoja ja onnistuneitakin pilotteja siltä osin, kuinka esimerkiksi moninkertainen epikriisi, minkä lääkärit tekevät, voitaisiin tehdä huomattavasti helpommin ilman, että kenenkään ihmisen tarvitsee sitä sanelua purkaa ihmisvoimin. Tällaisia hyvin matalalla roikkuvia hedelmiä on paljonkin saatavilla, mutta sen pitää lähteä ihan toisesta lähtökohdasta kuin siitä, että etsitään miinusmerkki ja sitten digitalisaatio. Itse asiassa se, että lähtökohtaisesti halutaan säästää ja sen keinoksi otetaan digitalisaatio, heikentää tämän yhteiskunnan digitalisoitumista, koska se herättää fiksuissa kansalaisissa vastareaktion. Pitää toimia siten, että se digitalisaatio, tekoälyn käyttö ja datan käyttö ovat aidosti palvelujen parantamisen lähtökohta, ja silloin ei laiteta sitä miinusmerkkiä siihen eteen.

Mutta tähän on ikävä kyllä tämän hallituksen aiheuttama kierre, kun talous- ja työllisyyspolitiikka on totaalisesti epäonnistunut, että joudutaan leikkaamaan ja sitten kiristämään veroja. Kun taas se johtaa huonompaan tulokseen, joudutaan leikkaamaan lisää ja kiristämään veroja ja ollaan tilanteessa, jossa tämä kierre, kuten edustaja Tuppurainen tuossa hyvin kuvasi, on käynyt sekä kansakunnan että kansantalouden kannalta täysin kestäättömäksi, ja se on pakko oikaista tavalla, joka katsoo tulevaisuuteen, tavalla, joka katsoo siihen, millä tavalla aidosti palveluita voidaan parantaa muuten kuin tällaisella julmalla, epäinhimillisellä ihmiskokeella.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Werning.

23.44 Paula Werning sd: Arvoisa rouva puhemies! Täällä istuntosalissa on keskusteltu lähes kymmenen tuntia opposition tekemästä välikysymyksestä, ja kyllä täytyy sanoa, että keskustelu on ollut varsin monipuolista ja hallituksen järjestömät leikkaukset ovat tulleet täällä varsin selväksi. Mutta on kuitenkin yksi ryhmä, joka on jäänyt täysin hallituksen leikkauslistojen ulkopuolelle, nimittäin rikkaat ja hyväosaiset. Kun hallitus leikkaa vanhustenhoivasta, vammaisten palveluista ja sote-järjestöiltä, se samalla suojelee varakkaiden veroetuja ja antaa yrityksille helpotuksia. Miksi reiluus tarkoittaa hallitukselle sitä, että heikompia kuritetaan ja rikkaita suojellaan? Miksi joka kerta on näin? Kun vanhus kaatuu kotonaan eikä saa riittävää ja ripeää apua, kun vammaisen ei enää saa palvelua elääkseen ihmisarvoista elämää, silloin hallituksen prioriteetit ja arvot paljastuvat. Tämä ei ole säästöpolitiikkaa. Tämä on luokkasotaa heikompia vastaan. Tämä paljastaa, kuinka häpeällistä hallituksen sote-politiikka on. Tämä hallitus puhuu vastuullisuudesta, mutta heidän vastuunsa ulottuu vain hyväosaisiin. Heiltä ei leikata. Leikkaukset iskevät aina vain samoihin: eläkeläisiin, sairaisiin, vammaisiin, pienituloisiin, lapsiin, koululaisiin, nuoriin. Onko tämä reilua? No ei se ole.

Edelleen on epäselvää, mihin hallitus tulee kohdentamaan kymmenen miljoonan euron säästöt, ja toki ymmärrän, niin kuin kaikki me täällä, että kahdessa paikassa on vaikea olla samaan aikaan, mutta Maikkarin tentti päättyi jo aikoja sitten. Olisin todellakin toivonut, että pääministeri Petteri Orpo olisi ollut mies paikallaan, nimittäin täällä täysistunnossa kertomassa meille, mikä on ministeri Juuson esiin tuoma tieto siitä, että säästöt on jo virkamiestyönä tehty. Elikkä lista on olemassa Juusolla, mutta pääministeri kuitenkin itse omassa puheenvuorossaan tänään aikaisemmin sanoi, että ei ole mitään listoja olemassa.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Arvoisa pääministeri, ette te voi pakoilla tätä asiaa ja painaa päätä pensaaseen. Teidän tulee kantaa vastuu sanomisistanne ja hallituksen tekemisistä. Täytyy sanoa, että tämä käytös ja tämä salailu on kaikkea muuta kuin sitä avointa politiikkaa, mitä luvattiin ennen vaaleja. Pääministeri Orpo, tässä on vielä parisen tuntia aikaa tupsahtaa paikalle. Nyt tarvitaan miestä eikä mikkihiirtä.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Nikkanen.

23.48 Saku Nikkanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan nyt näiden hallituksen lisäleikkauksien pimittäminen on se kannustin, mikä meidätkin on tähän välikysymyksen käyttöön ajanut. Vaikka tässä tänään olemme saaneet paljon lisätietoa, silti varsinainen konkretia näistä lisäleikkauksista edelleen puuttuu. Se luo luonnollisesti sitten aika isonkin huolen siitä, mitä kaikkea sieltä vielä paljastuu, koska emme me voi tämän pohjalta vielä kyllä olla tyytyväisiä selvityksiin. Itse haluaisin nyt tässä puheenvuorossa nostaa huoleni leikkauksista, jotka tiedämme ja jotka ovat tulevaisuudessa tulossa, että jos näistä samoista kohteista vielä tullaan leikkaamaan, niin mihin tämä sitten johtaa, eli sote-järjestöjen leikkauksista, niitä tässä jo aikaisemmin hieman sivuttiinkin.

Tosiaan tänä vuonna sieltä ollaan 79,5 miljoonaa leikkaamassa ja sitten tulevina vuosina 130 miljoonaa ensi vuodesta ja sitä seuraavasta myös. Nämä ovat niin valtavia leikkauksia, että olen itsekkin käyttänyt tässä jonkun verran aikaa vierailla eri sote-järjestöjen vieraana — muun muassa psoriasisyhdistyksen aluekokouksessa juuri tässä viime viikonloppuna, sen lisäksi Salossa Klubitalossa, sitten myöskin Salon omaiset ja läheiset eli omaishoitoyhdistyksessä ja sitten tänään vielä viimeisenä Tukikohta ry:n vieraana täällä Helsingissä. Kyllä oikeastaan näiden kaikkien järjestöjen pääviesti on ollut se valtava huoli, miten heidän tässä tulevaisuudessa nyt käy, ja myöskin tietynlainen pettymys siellä siihen, että kun kolmatta sektoria on tämänkin hallituksen puolesta kovasti nostettu esiin eräänlaisena ratkaisuna kaikkeen ennaltaehkäisevään työhön sekä sitten kaikkeen sellaiseen palveluun, jota julkinen sektori ei todellakaan pysty tuottamaan tai jota sillä ei ainakaan missään nimessä olisi varaa tuottaa, niin miten tämä aiotaan sitten korvata, jos he joutuvat laittamaan lappuja luukulle tai keskittämään omia palveluitaan esimerkiksi meidän hyvinvointialueen sisällä ja niin edelleen. Eli kyllä siellä näiden leikkausten alla kasvaa sekä heillä mutta luonnollisesti myöskin sitten meillä suuri huoli siitä, ollaanko tätä kolmannen sektorin toimintaa, joka on vuosikymmenien aikana kehittynyt tukemaan tätä meidän terveydenhuollon järjestelmää, ajamassa peruuttamattomasti alas.

Haluaisin nostaa vielä, arvoisa rouva puhemies, tästä tämänpäiväisestä vierailusta, joka oli ehkä nyt kaikkein pysäyttävän tähän hetkeen: Tukikohta ry siis tarjoaa päihdenuorille palvelua ja turvallisen paikan viettää aikaa ja sellaista apua, jota hyvinvointialueet eivät millään pysty järjestämään. He siellä meille tietoisuudessa kertoivat esimerkiksi vuoden 2023 päihdekuolematilastoja, ja kyllä se on aika pysäyttävää, että meillä on 310 päihdekuolemaa ollut vuonna 2023 — 310 päihdekuolemaa vuonna 2023. Tämä on, arvoisat edustajat, kyllä niin suuri luku, että meillä on, voisi sanoa, tulipalokiire tehdä tälle asialle jotain. Tästä luvusta voi vielä vertailun vuoksi sanoa, että liikenneonnettomuuksissa 2023 kuoli 170 ihmistä, eli kyllä puhutaan massiivisen luokan ongelmasta. Tässä vielä kaikista kouriintuntuvinta olivat nuoret, eli nuorien, alle 25-vuotiaiden päihdekuolemia oli 91 kappaletta. Tämänkin määrä oli kaksinkertaistunut vuodesta 2022. Se toiminta, mitä tämä Tukikohta ry näille nuorille tarjosi, oli aivan valtavan arvokasta, ja kuulin, miten pienillä re-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

sursseilla he tätä toimintaa siellä pyörittävät. Nyt heillä on huoli siitä, että tämä toiminta ajetaan vielä ahtaammalle ja ne vähäiset työntekijät siellä joutuvat entisestään lujemmalle ja he joutuvat vielä irtisanomaan näitä henkilöitä.

Kyllä tällaisten ongelmien äärellä äärimmäisen huonosti sopivat tällaiset leikkaukset sosiaali- ja terveysjärjestöihin mutta myös tietysti meidän kaikkiin sosiaali- ja terveyspalveluihin. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Lyly.

23.53 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Jatkan taloudellisen tilanteen arvioinnista vielä vähän eteenpäin.

Tuossa kun on käyty näitä työllisyysasteita ja työttömyystilannetta läpi, niin voi nopeasti sanoa, että meidän työllisyysaste 15—64-vuotiailla oli tämän Orpon hallituksen alkaessa 73,8, ja tällä hetkellä se on 71,3 eli kaksi ja puoli prosenttiyksikköä tullut alas. Työllisiä, kausitasoitettu sarja, on 76 000 vähemmän kuin aloittaessa, ja tietenkin työttömyysaste on korkeampi, reilu kaksi prosenttiyksikköä. Nämä luvut kertovat tosi paljon siitä tilanteesta. Ja juuri, varmaan 10—15 minuuttia sitten, tuli uutisia tuolta Amerikan mailta. Trump on laittanut tuontitulleja EU-tuotteille 20 prosenttia ja autoille 25 prosenttia — kertoo siitä, että kun Suomen viennistä noin reilu kymmenen prosenttia viedään USA:han, niin se vien ti vaikeutuu. Etlan Ali-Yrkkö arvioi, että tämä tulee vaikuttamaan meidän talouskehitykseen todella isolla miinuksella myöskin. Eli tämä lähtökohta, että me saataisiin talouskasvua aikaiseksi, vain vaikeutuu, ja sen vuoksi tässä pitäisi panostuksia tehdä nimenomaan osaamiseen ja tuottavuuden kasvattamiseen.

Itse tässä vuosien varrella olen ihmetellyt sitä, että me ollaan tässä oltu 17 vuotta ilman merkittävää kasvua ja sinä aikana on tehty paljon siirtoja yrityksille: arvonlisäveroa on pudotettu neljä prosenttiyksikköä, noin miljardi, Kela-maksu on siirretty yrityksiltä pois, noin miljardi, ja sitten työntekijöitten sosiaalimaksuja on siirretty yrityksiltä työntekijöille, kaksi miljardia. Eli neljällä miljardilla on helpotettu yritysten asemaa, ja sitten on tehty erittäin maltillisia palkkaratkaisuja, jotta yritykset pärjäisivät. Mutta sitä ei ole tässä juurikaan arvioitu, että kun meillä oli pitkään käytännössä nollakorot, niin sitten voi kysyä, miksi yritykset sinä aikana, kun meillä oli tällainen tilanne, eivät pystyneet omilla investoinneillaan lyömään sitä nollaa.

Eli jotenkin tämä yritysten oma kehittämistoiminta on jäänyt jälkeen ja tässä on koko ajan menty siihen suuntaan, että yritetään duunareitten selkänahasta ottaa enempi koko ajan ja viedä työehtoja heikommiksi, niin kuin tämä hallitus on kaikissa päätöksissään, jotka liittyvät työelämään, työntekijöitten asemaa heikentänyt. Ajatellaan koko ajan, että sillä puolella tämä tuottavuus alkaa kasvamaan, ja kun pitäisi osaamiseen panostaa ja innovatiivisia investointeja saada aikaiseksi, niin hallitus ei tee sentyyppeisiä toimia. Vihreä siirtymä odottaa liikkeellelähtöä. Tässä niistä investoinneista on puhuttu, että niitä on pitkä litania putkessa, mutta nyt on kaksi vuotta kohta oltu ja niitä ei vain tule. Tässä mielessä me ei näitä leikkauslistoja saada pois millään muulla tavalla kuin sillä, että me yritämme kääntää talouden kasvuun. Se on se meidän tärkein tapa hoitaa talous kuntoon.

Se, mistä ajattelin vielä puhua, oli tästä hyvinvointialueitten rahoitustilanteesta, ja minä palaan siihen seuraavassa puheenvuorossa. — Kiitoksia.

Ensimmäinen varapuhemies Paula Risikko: Kiitoksia. — Edustaja Berg.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

23.58 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Suomalaiset ovat tottuneet siihen, että terveydenhuolto toimii, apua saa silloin, kun sitä tarvitsee, ja että peruspalvelut ovat osa hyvinvointivaltion ydintä. Mutta nyt tämä perusta murennetaan. Hallituksen linja on selvä: leikkauksia tehdään, mutta vastauksia ei anneta. Sosiaali- ja terveystieteiden leikataan 170 miljoonaa euroa. Mutta mistä? Tämä kysymys on esitetty monta kertaa, eikä hallitus vastaa. Tämä tarkoittaa, että ihmiset eivät tiedä, mitä tapahtuu omalle hoivalle, omalle terveyskeskukselle, omille palveluille. Leikkauksia tehdään summittain ilman, että hallitus itse edes tietää, millaisia seurauksia niillä on. Jo nyt ihmiset joutuvat odottamaan hoitoonpääsyä kohtuuttoman kauan. Hoitotakuuta on höllennetty niin, että terveyskeskukseen voi joutua jonottamaan jopa kolme kuukautta. Se on pitkä aika kenelle tahansa, mutta se on pitkä aika erityisesti vanhukselle, pitkäaikaissairaalle, mielenterveysongelmista kärsivälle. Ja nyt hallitus aikoo säästää vielä lisää lastensuojelusta, kotihoidosta, ikäihmisten palveluista. Mitä hallitus ajattelee tapahtuvan, kun hoitoon ei pääse ajoissa? Seuraukset ovat aivan selvät: sairauksien paheneminen, terveyserojen kasvaminen, kiireellisten hoitojen ruuhkautuminen. Pahimmillaan tämä tarkoittaa inhimillistä kärsimystä ja jopa ihmishenkiä.

Arvoisa puhemies! Tämä ei ole kestävä poliitiikka, tämä ei ole vastuullista päätöksentekoa. Tämä on leikkaamista vain leikkaamisen vuoksi, ilman että mietitään seurauksia. Ja seuraukset tulevat olemaan raskaat, eivät pelkästään yksilöille vaan koko terveydenhuoltojärjestelmälle. Meidän on huolehdittava siitä, että jokainen saa tarvitsemansa hoidon ajallaan ja ilman, että joutuu taistelemaan palveluiden puolesta. On aika lopettaa tämä hämäreperäinen sumutus ja kertoa kansalaisille, mistä hallitus aikoo leikata. Ja jos hallitus ei halua vastata, se kertoo vain yhdestä asiasta: he itsekin tietävät, että nämä leikkaukset ovat väärin.

Arvoisa puhemies! Hallitus leikkaa hyvinvointivaltion ytimistä: terveydenhuollosta, vanhustenhoidosta, koulutuksesta, kulttuurista ja järjestöistä. Ja mikä pahinta, se ei uskalla kertoa kansalaisille, mistä tarkalleen ottaen leikataan. Tämä on vastuutonta, epäoikeudenmukaista ja epädemokraattista. Pääministeri Orpo sanoi, että hallitus halusi ottaa aikansa, jotta se löytäisi parhaan mahdollisen tuloksen suomalaisten kannalta. Kysynkin: Onko tämä paras mahdollinen tulos? Onko tämä oikeudenmukainen suunta Suomelle? SDP:n vastaus on selkeä: ei ole. Me emme hyväksy hallituksen eriarvoistavaa politiikkaa. Me emme hyväksy hyvinvointivaltion alasajoa. Suomalaiset ansaitsevat avoimuutta, rehellisyyttä ja politiikkaa, joka turvaa hyvinvointivaltion — ei romuta sitä pala palalta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltonen.

0.03 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Ammatillinen koulutus on ollut hallituksen leikkauskohteena jo aiemminkin kuluvalle vaalikaudella. Kuten tiedämme, hallitus on leikkannut ammatillisesta koulutuksesta jopa 120 miljoonaa euroa aiemmilla leikkauspäätöksillään. Nämä leikkaukset ovat näkyneet karulla tavalla eri puolilla Suomea ammatillisen koulutuksen kentällä. Esimerkiksi omalla alueellani Keski-Uudellamaalla koulutuskuntayhtymä Keuda joutui järjestämään yhteistoimintaneuvottelut ja vähentämään niiden seurauksena henkilöstöään, syynä hallituksen tekemät leikkaukset.

Juuri tänään, kun olemme keskustelemassa hallituksen soteen ja koulutukseen kaavailemista lisäleikkauksista, huoli ammatillisesta koulutuksesta on jälleen ajankohtainen. Opetus- ja kulttuuriministeri ei ole eduskunnan edessä sellaista lupautta antanut, että ammatillinen koulutus olisi näiden lisäleikkausten ulkopuolella. Siksi moni kantaa nyt huolta siitä,

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

aikooko hallitus pian alue- ja kuntavaalien jälkeen toteuttaa lisää uusia leikkauksia juuri ammatillisen koulutuksen rahoitukseen.

Tilanteessa, jossa tarvitsemme Suomessa kipeästi ammattitaitoisia uusia tekijöitä eri aloille ja yhä vahvempaa osaamista sekä korkeampaa kasvua ja työllisyyttä, leikkaukset ammatilliseen koulutukseen ovat aivan erityisen lyhytnäköisiä ja huonosti harkittuja. Olisi oikein ja perusteltua, että hallitus ei enää kasaisi lisää säästökuormaa ammatilliseen koulutukseen opettajien ja opiskelijoiden kuormitusta kasvattaen.

Tässä välikysymyskeskustelussa hallituksella olisi ollut mahdollisuus hälventää tätä epätietoisuutta koulutuksen ympärillä laajemminkin. Valitettavasti hallitus ei tätä mahdollisuutta käyttänyt ja leikkausten pimentäminen yli vaalien jatkuu myös koulutuksen osalta. Tämä on valtava pettymys siihen nähden, että vielä jokin aika sitten hallituksen riveistä koulutuksen annettiin ymmärtää olevan jonkinlaisessa erityissuojelussa. Näin ei kuitenkaan ole.

Arvoisa puhemies! Pelkään pahoin, että nämä hallituksen lisäleikkaukset soteen ja koulutukseen tulevat ikävänä yllätyksenä paitsi vaaliuurnille suuntaaville kansalaisille myös tuleville päätöksentekijöille kuntien ja hyvinvointialueiden valtuustoissa. Hehän eivät nyt kunnolla tiedä sitä, millaisessa todellisuudessa he tulevat yhteisistä asioista päätöksiä tekemään pian vaalien jälkeen käynnistyvällä valtuustokaudella. Kuntien ja aivan erityisesti hyvinvointialueiden päättäjät ovat jo valmiiksi merkittävilta osin hallituksen politiikan seurauksena vaikeassa välikädessä. Hallitus on leikannut hyvinvointialueiden rahoituksesta muun muassa hoitopääsyä vaikeuttamalla ja henkilöstömitoitusta leikkaamalla. Myöskään merkittävät sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustusten leikkaukset eivät ole ainaakaan helpottaneet hyvinvointialueiden tilannetta, järjestöt kun ovat tähän asti tukeneet merkittävästi alueiden toimintaa tarjoamalla tärkeitä ennaltaehkäiseviä ja myös korjaavia palveluita alueiden palveluiden tukena ja rinnalla. Nämä hallituksen jo aikaisemmin soteen kohdistamat laajat säästöpäätökset ovat konkreettisesti ja kipeästi leikanneet alueiden rahoitusta ja ihmisten palveluita, ja vielä lisää siis näitä sote-heikennyksiä olisi luvassa.

Arvoisa puhemies! Hallitus on jääräpäisesti kieltäytynyt pidentämästä hyvinvointialueiden alijäämien kattamisaikaa, tämä siitä huolimatta, että monet tahot, viimeksi talouspolitiikan arviointineuvosto, ovat vedonneet hallitukseen, että se antaisi alueille lisää aikaa alijäämiensä kattamiseen. Tämä toimenpide mahdollistaisi sen, että alueilla voitaisiin välttyä tekemästä niitä kaikkein lyhytnäköisimpiä heikennyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin sekä pelastustoimeen.

Ymmärrän, että opposition viestien kuuleminen voi olla hallitukselle vaikeaa. Siinä tapauksessa kuunnella kannattaisi edes omia rivejä. Melko tuoreen uutisen mukaan Yleisradion vaalikoneeseen vastanneista hallituspuolueiden aluevaaliehdokkaista enemmistö on sitä mieltä, että alijäämien kattamisaikaa tulee pidentää. Tämä on merkittävä tieto ja kertoo siitä, että myös hallituspuolueiden riveissä nykyinen alijäämien kattamisaika nähdään liian lyhyeksi. Perussuomalaisten ehdokkaista jopa 60 prosenttia vastustaa tiukkaa säästöaikataulua ja tahtoo sitä pidentää. Tätä viestiä hallituspuolueiden kannattaisi nyt kuunnella ja näiden lyhytnäköisten leikkausten sijaan antaa hyvinvointialueille lisää aikaa taloutensa tasapainottamiseen kestäväällä tavalla.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kari.

0.09 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Tähän aikaan illasta vielä katse kääntyy tuonne kokoomuksen suuntaan ja ministeriaition suuntaan — vielä ei pääministeri Orpoa näy, mutta vielä on iltaa aikaa tulla.

Haluan tässä muutaman sanan käyttää myös oman hyvinvointialueeni eli Päijät-Hämeen hyvinvointialueen valtuuston puheenjohtajan hatun alta ja kertoa käytännön esimerkin siitä, mihin tämä joustamattomuus alijäämien kattamisvelvollisuudesta huonoimmillaan voi johtaa. Tämänkin päivän aikana on käytetty useita puheenvuoroja siitä, että hyvinvointialueet tekevät näitä leikkauksia eikä tämä johdu maan hallituksen rahoituksesta, mutta käytännön tilanne alueilla on kuitenkin niin, että hyvinvointialueet joutuvat tekemään lyhytnäköisiä, huonosti suunniteltuja leikkauksia sen takia, että alijäämän kattamisvelvollisuus, joka on menneitä syntejä, painaa taloudessa.

Joustamattomuus hallitukselta tämän aikataulun suhteen pakottaa vaikkapa Päijät-Hämeen yli 200 000 asukkaan hyvinvointialueen tekemään ratkaisuja, jotka eivät edistä hoitoonpääsyä eivätkä hoidon laadun ja saatavuuden varmistamista vaan johtavat huonoon lopputulokseen. Kun olen keskustellut meidän oman alueen asiantuntijoiden sekä valtiovarainministeriön ja sosiaali- ja terveysministeriön asiantuntijoiden kanssa, kaikki ovat olleet herttaisen yksimielisiä siitä, että on murheellista, että sinänsä terveestä taloudesta ja hyvästä toiminnasta, jonka sisäinen ja ulkoinenkin arviointi antaa varsin hyvät tunnusluvut Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle, huolimatta joudutaan tilanteeseen, jossa toimivista järjestelmistä joudutaan luopumaan hyvin lyhytjänteisesti. Pidän kuitenkin hyvänä, että tässä maassa on hyvinvointialueiden valtuustojen puheenjohtajilla myös oma verkosto, ja myös tässä verkostossa ollaan laajasti jaettu huoli siitä, mihin tällainen pakottava aikataulu huonoimmillaan johtaa.

Mutta ilonaiheita tänään on ollut myös, ja yksi iso ilonaihe on ollut se, että myös hallituspuolueiden riveistä on tunnustettu se, että Marinin hallituksen aikana käynnistetty soteuudistus on kuitenkin alkanut saavuttamaan tavoitteita, joita sille lain rakentamisen aikana asetettiin. Ei pelkästään nyt asiantuntijoilta vaan myös hallituspuolueiden riveistä tätä palautetta on tullut, ja se antaa tietenkin luottamusta siihen, että hyvinvointialueiden rahoituksesta ja palveluista kantaisimme tässä salissa yhteisen huolen ja näkisimme myös sen, että nyt on saatu rakenteet sille tulevaisuudelle, että sote-palvelut ja palo- ja pelastuspalvelut ovat löytäneet kotipesän, jota tulee tulevaisuudessa entisestään kehittää. Mutta kehittämisen linjoista me olemme hallituksen ja opposition välillä aivan eri linjoilla, millä tavalla se pitää toteuttaa.

Sitten edellisessä puheenvuorossa en ehtinyt tähän omaishoitoon laajemmin paneutua, ja kello käy nytkin varsin vinhaa, mutta haluan kuitenkin sanoa sen, että joitain vuosia sitten julkisuudessa arvioitiin omaishoidon ikään kuin tämmöiseksi kansalliseksi säästöpotentiaaliksi, tai miksi sitä halutaan kutsua, kaksi—kolme miljardia, jonka verran siis läheiset hoitavat läheistään ilman, että yhteiskunnan tarvitsee siihen omaa panosta suoranaisesti laittaa. Siinä tämä hyöty oli kuitenkin useamman miljardin verran. Ja kun sanoin, että olen ollut pettynyt erityisesti siihen hallitusohjelmakirjaukseen, että oli korkealle asetetut tavoitteet omaishoidon uudistamiseksi, niin tässä palveluiden ja maksuluokkien ja muiden kehittämisessä hallitus ei nyt lunasta omia hallitusohjelmapuheitaan, vaan tyydytään tällaiseen pieneen ja kiireiseen tekemiseen, jolla omaishoitoa niin sanotusti kehitetään.

Hallituksella nyt olisi kaksi vuotta aikaa laittaa tähän asiaan vauhtia, ja vaikka ymmärrän, ettei ministeri täällä nyt sairausloman jälkeen iltaa vietä, niin haluan kuitenkin jättää ministerille viestin, että arvoisa ministeri, laittakaa tähän omaishoidon kenttään nyt vauhtia.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

tia. Meillä on kasvava ikärakenne, palvelutarve kasvaa kovaa vauhtia, ja meillä on läheisiä ihmisiä, jotka haluavat auttaa omia läheisiään, ja valtiolla on samaan aikaan kova työ etsiä tähän sosiaali- ja terveyssektorille riittävää rahoitusta. Omaishoito tarjoaa aikaa, rahoitusta ja läheisen. Ei muuta kuin töihin. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen.

0.14 Piritta Rantanen sd: Arvoisa rouva puhemies! En malta olla kommentoimatta hiukan tätä edustaja Karin esille nostamaa asiaa omaishoitajista. Kun täällä on puhuttu myös siitä, mikä on ollut se sote-uudistuksen perimmäinen tarkoitus, niin kyllähän se yksi tarkoitus on ollut myös se, että me pystyisimme tarjoamaan eri puolilla Suomea niitä palveluita samalla lailla. On kyllä erittäin huomattavaa se eriarvoisuus, mikä edelleenkin palveluissa on eri puolilla Suomea. Täällä Helsingissä esimerkiksi omaishoitajille pystytään tarjoamaan kahdeksan hengen ryhmissä viikoittain kokoontumisia, joissa käydään lävitse sitä palveluvalikkoa, jota Helsingin kaupungilla on tarjota omaishoidon tueksi, ja omassa kotimaakunnassani Keski-Suomessa kaikilla paikkakunnilla ei pystytä tarjoamaan edes niitä lakisääteisiä vapaapäiviä. Tämä kertoo myös siitä epäsuhdasta, mikä omaishoitajia kohtaa eri puolilla Suomea, ja esimerkiksi tämä olisi sellainen asia, joka kiireesti kyllä korjaamista tarvitsisi. Tämä kertoo juuri siitä, että kun se rahoitus on muuttunut epätasa-arvoiseksi, niin niillä alueilla ei pystytä tekemään tasa-arvoisia päätöksiä.

Edellisessä puheenvuorossani jo ajattelin kerkeäväni puhumaan näistä sosiaalihuollon työllistymistä ja työ- ja toimintakykyä edistävistä palveluista, joista hallitus nimenomaan tässä viime viikolla julkistamassaan leikkauslistassa kertoi, että se aikoo säästää. Siellähän hallituksen ajatuksena on, että siirretään kuntouttava työtoiminta ja sen resurssit kuntiin ja kehitetään palvelua vahvemmin työllistymistä edistäväksi — siis kehitetään palvelua vahvemmin työllistymistä edistäväksi. Itse tavoitteessahan ei ole mitään vikaa, se on erinomaisen hyvä tavoite. Ehkä kerronkin tässä, että viime viikolla sain olla vierailemassa täällä Helsingissä tällaisessa Vamos-paikassa, jossa on 16—29-vuotiaita nuoria, joilla ei ole opiskelupaikkaa eikä työpaikkaa. He saavat tällaisen valmennuksen, jonka jälkeen puolet näistä nuorista joko työllistyy tai saa opiskelupaikan. Ajattelen niin, että se on erinomaisen hyvä väylä saada nuoret tähän yhteiskuntaan mukaan. Sielläkin nämä toimijat korostivat sitä, että älkää tehkö sellaisia sopimuksia tai älkää ostako palveluita, joissa ostetaan vain kappalemääriä — vaikka että nyt me tarjoamme tätä palvelua sadalle nuorelle — vaan ostakaa sitä vaikuttavuutta. Ostakaa sata uutta työllistä nuorta tai sata kouluun päässyttä nuorta, koska ne palvelut eivät todellakaan, jos valitaan aina se halvin, ole vaikuttavia, vaan usein on niin, että se kalliimpi hinta tuo sitten myös aidosti sitä vaikuttavuutta. Nämä ovat niitä lähtökohtia, mitä me tarvitsisimme tässäkin kokonaisuudessa näistä leikkauslistoista, että sijoitettaisiin ne vähätkin eurot nimenomaan vaikuttaviin palveluihin, eikä niin, että me ajattelemmekin joillakin ratkaisuilla saavamme hyötyjä, jotka me leikkaamme jo ennen kuin edes mitään mahdollisia tuloksia on näköpiirissä.

Mutta nyt haluan vielä keretä tähän lastensuojeluasiaan. Nyt tässä on myös tämä lastensuojelu otettu leikkauslistalle, nimenomaan kun täällä on puhuttu tästä, että lastensuojelun toimintoja muutetaan lapsikohtaisiksi, ei siis yksikkökohtaisiksi. Mitä nämä nyt sitten käytännössä tarkoittavat — ne tarkoittavat kyllä varmasti sitä, että palveluntuottajista kun suurin osa on yksityisiä, niin tuskinpa on niin, että heidän maksujaan alennetaan, vaikka näitä muutoksia sinne palvelun tarjoamiseen tehdään. Se tarkoittaa sitä, että henkilökunta siellä

on entistä epävarmemmassa tilanteessa siitä, kuinka sitä työtä on. Oma tyttärenikin tekee tällä hetkellä nimenomaan lastensuojeluyksikössä keikkalaisena töitä, ja se on nimenomaan niin, että vuorot varataan järjestelmästä. Joka päivä niitä tulee tarjolle tietty määrä, ja sitten sieltä nopeimmat nappaavat, mitä nappaavat, mutta ei puhuta edes nollatuntisopimuksista, vaan se on jokainen keikka erikseen. Olen sitä tästä sivusta seuranneena ihmetellyt, että erikoinen on systeemi, mutta en voi edes kuvitella, mitä se sitten on, jos mennään siihen, että kun hatkalainen palaa, niin sen tason täytyykin nousta. [Puhemies koputtaa] Onko se sitten niin, että niitä työntekijöitä aletaan kutsumaan entistä nopeammalla aikataululla? En oikein usko, että se on meidän kenenkään edun mukaista, ja toivottavasti todella ei tarvitse mennä sellaisiin tilanteisiin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

0.20 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Väyrynen, jos voisitte ihan hetken vielä kuunnella. Ei tietenkään ole välttämättömyys, mutta minulla olisi juuri teille terveisiä tässä. [Ville Väyrynen: Voi että, onpa harmi!] — No niin. — Tämä liittyy siihen puheenvuoroon, jonka edustaja Väyrynen tässä hoitotakuusta piti hetki sitten. Pyysin silloin siihen vastauspuheenvuoroa, mutta ymmärrän, ettei puhemies silloin siinä sitä antanut.

Rupesin tässä muistelevaan, miten hoitotakuu tuli Suomeen. Siinä aika keskeisessä asemassa oli kokoomuksen silloinen kansanedustaja, Eero Akaan-Penttilä Uudeltamaalta. Kun rupesin täsmentämään niitä päivämääriä, milloin hän teki sitä koskevan aloitteen, niin kuinka ollakaan, Google vei minut vuoden 2003 Lääkärilehden sivuille ja sieltä löytyi mielenkiintoinen kirjoitus: ”Tulossa terveysvaalit. Kansanedustajat kannattivat hoitotakuuta. Lääkäriliitto on korostanut tulossa olevien eduskuntavaalien merkitystä terveysvaaleina ja haastanut puolueet kiinnittämään huomiota terveyskysymyksiin. Lääkäripäivien terveyspoliittisessa keskustelussa suurimpien puolueiden neljä kansanedustajaa ruoti ajankohtaisia terveyspoliittisia kysymyksiä. Kaikki kansanedustajat kannattivat hoitotakuuta ja katsoivat terveydenhuoltoon tarvittavan lisärahoitusta. Kokoomuksen kansanedustaja Eero Akaan-Penttilä korosti jokaisen potilaan oikeutta hoitoon silloin, kun hoitoa tarvitaan. Kokoomus katsoo, että hoitotakuu on kirjattava lakiin.” [Välihuuto vasemmalta]

Nyt kuulumme täällä, että oli ihan huuhaata koko tämä lakiin kirjoitettu hoitotakuu, mutta käytännössähän tämä tapahtui niin, että Eero Akaan-Penttilä teki kantelun eduskunnan oikeusasiamiehelle siitä, että Uudenmaan alueella oli ryhdytty käyttämään kuntakohtaisia jonoja HUSiin hoitoon pääsyssä. Sitten oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio suoritti asiasa perusteellisen tutkimuksen ja päätyi antamaan vahvan kannanoton oikeusasiamiehen kannanottona siitä, että se ei voi olla mahdollista, että kuntakohtaisesti säädellään sairaanhoitopiirien palveluita niin, että jonkin kunnan, joka antaa enemmän rahaa sairaanhoitopiirille, asukkaille tarjotaan enemmän ja parempia palveluita ja vastaavasti sitten toisinpäin.

Tämä johti siihen, että Suomessa säädettiin eduskunnan oikeusasiamiehen aloitteesta hoitotakuu. No, miksi se ei koskenut perusterveydenhuoltoa silloin? Se johtui siitä, että 2000-luvun alussa perusterveydenhuollossa hoitoonpääsy oli niin erinomainen, ettei kenellekään tullut mieleen, että sinne pitäisi laittaa joitain kiristyksiä. 80 prosenttia suomalaisista pääsi silloin samalla viikolla terveyskeskukseen. Meillä oli 10 miljoonaa terveyskeskuslääkärikäyntiä, kun niitä nyt on viisi miljoonaa. Tilanne oli siis monin verroin parempi. Silloin ongelmat olivat ennen kaikkea erikoissairaanhoidossa, pitkissä leikkausjonoissa. Vuonna 2001 oli ollut lääkilakko, ja sen jälkeen jäivät erittäin pitkät hoitojonot kiireet-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

tömään hoitoon. Siksi silloin säädettiin ennen kaikkea erikoissairaanhoidon tämä kuuden kuukauden hoitotakuu kiireettömissä toimenpiteissä ja sitten sitä edeltävä kuuden viikon aika, jonka aikana täytyy lähete käydä läpi. Ja sitten, jos lähetteen pohjalta on päädytty polikliiniseen käyntiin, siitä on kolmen kuukauden aika, ja sitten jos päätetään, että tehdään vaikka leikkaus, niin siitä on tämä kuuden kuukauden aika.

No se, että sitten pääministeri Marinin hallituksen aikana teimme hoitotakuuta perusterveydenhuollossa tiukentavan lain, johtui juuri siitä, että tilanne oli 20 vuodessa huonontunut niin paljon perusterveydenhuollossa, kuten äsken mainitsin esimerkiksi nämä käyntiluvut. Nyt nähtiin välttämättömäksi, että juuri sitä pitää kiristää. Aivan kuten edustaja Väyrynen tuossa sanoi, tässähän raha ja velvoite kulkivat käsi kädessä. 127 miljoonaa euroa kohdennettiin sinne hyvinvointialueiden yleiskatteelliseen rahoitukseen, mutta sitä voidaan lain avulla ohjata käytettäväksi juuri perusterveydenhuoltoon, kun säädetään tiukka hoitotakuulaki — kahden viikon ja sitten peräti viikon.

Aivan samaa logiikkaahan täällä kymmeniä kertoja kuullussa terapiatakuussa on noudatettu. Hallituksen edustajat sanovat, että me säädimme terapiatakuun, siihen käytettiin 22 miljoonaa ja sitten pitäisi päästä kuukaudessa terapiaan. Aivan sama logiikkahan siinä siis rakenteellisesti on kuin yleisessä hoitotakuussa, mutta yleinen hoitotakuu oli tietysti kattavampi ja parempi kuin pelkkä alle 25-vuotiaisiin kohdistuva mielenterveyden terapiatakuu. [Vasemmalta: Olisi Väyrysen kannattanut jäädä saliin!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen.

0.26 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Yleensä suomalainen äänestäjä menee vaaliurnille tietäen, millaista politiikkaa puolueet aikovat vaalien jälkeen harjoittaa. Istuupa hallituksessa nytkin kuitenkin puolue, joka on aiemmin rehvakkaasti julistanut, että sitä saat, mitä tilaat. Siitä, onko näin, voinee olla kahta mieltä, mutta tällä kertaa siitä, mitä luvassa on, ei ole kenelläkään tietoa. Orpon—Purran oikeistohallitus ei uskalla kertoa kansalaisille etukäteen, mistä se aikoo leikata sosiaali- ja terveystalvakuista, koulutuksesta ja kulttuurista — 170 miljoonaa euroa pois sosiaali- ja terveystalvakuista, 75 miljoonaa euroa pois opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalta, eikä vielääkään ole suomalaisille kerrottu, mistä nämä summat aiotaan repiä.

Viime viikolla eduskunnassa hallitus esitteli tynkälisan leikkauksistaan. Se oli aivan liian vähän ja aivan liian myöhään. Me saimme listan, joka edelleen jättää yli puolet suunnitelluista säästökohteista hämärän peittoon. Tänään kuulin ministeri Juusolta, että kyllä se virkamiesesitys on näistä sosiaalipalveluiden säästöistä, mutta tätäkään hallitus ei uskalla eduskunnalle kertoa. Ja jo helmikuussa pääministeri Orpo lupasi eduskunnalle, että näistä leikkauksista kerrotaan hyvissä ajoin, ennen vaaleja, mutta nyt on ennakoöänestys käynnissä kohta jo toista päivää. Hyvissä ajoin meni jo. Pääministeri Orpo on pettänyt tämän lupauksen, vaikka me yhä edelleen odotamme pääministeriä saliin kertomaan meille edustajille, mistä nämä leikkaukset tehdään.

Mitä hallitus oikein pelkää? Pelkääkö se, että kansa näkee totuuden ja tuomitsee sen politiikan äänestämällä? Jos näin on, niin olisiko sittenkin ollut järkevää tehdä politiikkaa, joka ei aseta maksumiehen taakkaa aina yhteiskunnan heikoimmille? Vaihtoehtoja hallituksen politiikalle olisi ollut. SDP on tuonut tähän saliin joka vuosi vaihtoehtoon, joka on inhimillisempi, reilumpi, joka luo kasvua ja on kansalaisten näkökulmasta oikeudenmukaisempi.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Rouva puhemies! Otetaan nyt tässä puheenvuorossa esimerkiksi koulutus. Sivistys on pienen kansakunnan turva. Tätä J. V. Snellmanin ohjesääntöä noudattaen Suomi on rakentanut menestystarinansa. Meidät tunnetaan maailmalla koulutuksen ja osaamisen suurvaltana, mutta tämä oikeistohallitus tekee kaikkensa romuttaakseen sen, mikä on tehnyt Suomesta vahvan. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalle ollaan kohdistamassa 75 miljoonan euron leikkausta. Koulutuksen piti olla erityissuojeluksessa, niinhän hallitus lupasi, mutta nyt vaarana on, että tosiasiassa myös perusopetuksen edellytykset heikentyvät, ammatillinen koulutus rapautuu entisestään ja korkeakoulut jäävät jälkeen kansainvälisessä kilpailussa. Me vaadimme, että hallituksen on kerrottava, mistä aiotaan leikata ja miten nämä leikkaukset aiotaan perustella kansalaisille. Vai onko hallituksella pokkaa myöntää, että tämä koulutuksen ja kulttuurin alasajo onkin tietoinen valinta? Suomi on jo nyt tilanteessa, jossa oppimistulokset laskevat ja koulutustaso uhkaa jäädä jälkeen kilpailijamaisitamme. Silti hallitus aikoo leikata lisää. Tämä on kestämaton polku Suomelle ja suomalaisille lapsille ja nuorille.

SDP haluaa pitää kiinni ja kehittää suomalaisia kouluja. Koulujen ja oppilaitosten on oltava rauhallisia ja turvallisia paikkoja oppia ja työskennellä. Jokaiselle lapselle on turvattava laadukas perusopetus, oppimisen tuki ja tarpeenmukaiset oppimateriaalit lähikoulussa. Opetuksen ja ohjauksen resursseista ei voi tinkiä. Kouluihin on turvattava oppimisrauha, ryhmäkoot on pidettävä kohtuullisina, ja opettajien pedagogista vapautta on vahvistettava. Meidän mielestämme kaksivuotinen esiopetus vahvistaa lasten kouluvalmiuksia ja kaventaa oppimiseroja. Varhaiskasvatusoikeuden rajaaminen sen sijaan olisi lyhytnäköistä. Varhaiskasvatusta on lapsen oikeus. Ammatillisessa koulutuksessa on huolehdittava riittävästä lähiopetuksesta. Opiskelijan on saatava oppia ammatissa pätevän opettajan ohjauksessa. Hallituksen jo nyt tekemät rajut leikkaukset ammatilliseen koulutukseen ovat myrkyä osaamistason nostolle.

Puhemies! Mielenterveysongelmat ovat vakava asia, ja ne näkyvät niin lasten ja nuorten hyvinvoinnissa kuin mahdollisuuksissa opiskella. Myös kouluihin tarvitaan enemmän tukea. Tarvitsemme lisää matalan kynnyksen mielenterveyspalveluita, ennaltaehkäisevää tukea ja nopeaa apua. Mutta samaan aikaan oikeistohallitus kuitenkin heikentää ihmisten hoitoonpääsyä romuttamalla hoitotakuun, josta edustaja Lindén edellä aivan erinomaisesti puhui.

Arvoisa puhemies! Hallituksen tulisi nähdä koulutus investointina, ei menoeränä. Se on se syy, miksi me tällä välikysymyksellä haastamme hallituksen myös koulutusleikkauksista. Kouluissa rakennetaan lapsi kerrallaan Suomea, sen taloutta ja hyvinvointia. Jokainen lapsi ansaitsee hyvän koulupolun ja hyvät eväät elämään. [Puhemies koputtaa]

SDP on kertonut avoimesti oman vaihtoehdonsa hallitukselle. Me suojelemme koulutusta ja kulttuuria leikkauksilta. Me haluamme, että jokaisella suomalaisella on mahdollisuus sivistykseen ja kulttuuriin myös tulevaisuudessa. Nyt on aika tehdä oikeita valintoja. SDP puolustaa suomalaista sivistystä, osaamista ja koulutusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Asell.

0.32 Marko Asell sd: Arvoisa puhemies! Kuten täällä aiemmissa puheenvuoroissa jo alussa todettiin, eletään epävarmoja ja epävakaita aikoja, turvallisuus on tärkeätä meille suomalaisille ja olemme siinä aika yhteneväisiä puolueesta riippumatta, mutta jotenkin tuntuu, että Orpon hallituksen ymmärrys kokonaisturvallisuudesta ei ole sama kuin meillä.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Se tarkoittaa nimittäin myös sisäistä turvallisuutta, luottamusta yhteiskunnan perusrakenteisiin, kuten koulutukseen, terveydenhuoltoon, sosiaaliturvaan ja niin edespäin, mutta Orpon hallitus murentaa luottamusta ja lisää epävarmuutta ja heikentää monien ihmisten uskoa tulevaisuuteen. Luottamus keskeisiin instituutioihin, kuten terveydenhuoltoon ja koulutukseen, on heikentymässä ja monen mielestä jopa romahtamassa.

Hallitusohjelmassaan hallitus päätti valtavista leikkauksista hyvinvointiyhteiskunnan perusrakenteisiin: koulutukseen, kulttuuriin, sosiaali- ja terveydenhuoltoon sekä nuorisotyöhön. Tämä ei ole vastuullista politiikkaa vaan arvovalinta, joka lisää eriarvoisuutta ja näivettää suomalaista osaamista.

Suomi on aina ollut maa, jossa koulutus on ollut tärkein investointi tulevaisuuteen, mutta hallituksen päätöksillä koulutus ei enää ole erityissuojeluksessa, päinvastoin. Hallitus leikkaa ammatillisesta koulutuksesta 120 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa yli 11 000 opiskelupaikan katoamista ja 1 600 opettajan työpaikan menetystä. Korkeakoulujen rahoitusta supistetaan, opiskelijoiden toimeentuloa heikennetään ja opintotukea leikataan. Samaan aikaan asumistuen ja opintotuen indeksijäädytykset vievät opiskelijoilta yhteensä yli 800 miljoonaa euroa hallituskauden aikana. Tämä tarkoittaa, että opiskelijat joutuvat rahoittamaan opintojaan lainalla tai tekemään töitä, mikä hidastaa valmistumista ja syventää eriarvoisuutta.

Hallitus myös vähättelee koulutusleikkausten vaikutuksia, puhuu vain muutamista miljoonista, mutta todellisuus on toinen. Kun koulutuksesta leikataan, se tarkoittaa suurempia opetusryhmiä, vähemmän henkilökohtaista ohjausta ja heikompia oppimistuloksia. Se tarkoittaa myös, että ammatillisen koulutuksen supistukset osuvat aloille, joilla on jo nyt huutava työvoimapula, kuten hoiva-, liikenne- ja ravintola-alalle.

Tämän kaiken lisäksi hallitus leikkaa vapaasta sivistystyöstä 19 miljoonaa euroa heikentäen kansalaisten mahdollisuuksia kouluttautua elämänsä eri vaiheissa. Tämä ei ole säästöä, tämä on kansakunnan osaamistason heikentämistä ja tulevaisuuden näköalan kaventamista.

Myös kulttuurista leikataan paljon. Kulttuuri ei ole pelkkää viihdettä. Se on identiteettiämme, luovuutta ja sivistystä. Hallitus suhtautuu kulttuuriin pelkkänä menoeränä ja leikkaa siitä enemmän kuin miltaan muulta opetus- ja kulttuuriministeriön sektorilta.

Valtionosuusjärjestelmästä leikataan rajusti, mikä pakottaa teatterit, orkesterit ja museot yt-neuvotteluihin. Jokainen miljoonan euron leikkaus tarkoittaa 40 työpaikan menetystä, ja vapaalla kentällä, jossa suurin osa suomalaisista taiteilijoista työskentelee, leikkaukset ovat erityisen tuhoisia.

Lisäksi hallitus nostaa liikunta- ja kulttuuripalveluiden arvonlisäveroa, mikä tekee harrastamisesta ja kulttuurista entistä kalliimpaa. Pienituloisille tämä tarkoittaa, että teatteriin, konserttiin tai museoon ei enää ole varaa. Kulttuurin alasajo on hallituksen tietoinen valinta. Se kertoo, että hallitus ei arvosta suomalaista luovuutta, historiaa ja sivistystä.

Myös nuorisotyön määrärahoja leikataan 5,5 prosenttia, mikä tarkoittaa, että nuorisokeskuksia suljetaan ja syrjäytymisvaarassa oleville nuorille suunnattujen leirien määrä puolittuu.

Liikunnan määrärahoista katoaa 11 miljoonaa euroa ja seuratoiminnan tuista leikataan 20 prosenttia. Tämä heikentää nuorten harrastusmahdollisuuksia ja lisää pahoinvointia.

Hallitus perustelee leikkauksia säästöillä, mutta todellisuudessa nämä päätökset siirtävät kustannukset tulevaisuuteen. Jokainen syrjäytynyt nuori maksaa yhteiskunnalle 1,2

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

miljoonaa euroa elämänsä aikana. Hallitus ei säästä, se kasvattaa tulevaisuuden menoja ja lisää inhimillistä kärsimystä.

Hallitusohjelmassa päätettiin myös sosiaali- ja terveyspalveluiden lähes puolentoista miljardin euron leikkauksista. Tämä tarkoittaa, että hoitoonpääsy vaikeutuu, perusterveydenhuollon resurssit supistuvat ja hoitojonot pitenevät. Hallituksen linjauksen myötä perusterveydenhuollon hoitotakuu on romutettu. Kahden viikon sijaan voi joutua odottamaan hoitoa kolme kuukautta. Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut ovat nousseet jopa 45 prosenttia. Lääkkeiden omavastuut ovat kasvaneet, mikä on erityisen kohtalokasta pienituloisille. Vanhusten ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoitusta on heikennetty, mikä vaarantaa hauraimpien oikeuden ihmisarvoiseen elämään.

Hyvinvointialueet ovat joutuneet massiivisiin säästötoimiin, ja sen seurauksena palveluiden laatu ja saatavuus ovat heikentyneet. Tämä ei ole ollut sote-uudistuksen tarkoitus. Hallitus ei tue hyvinvointialueita, se heikentää niitä entisestään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Marttila.

0.37 Helena Marttila sd: Arvoisa rouva puhemies! Ensinnäkin haluan kiittää edustaja Rantasta, joka toi hyvin esiin niitä huolia, joita meillä on lastensuojelun mitoituksiin ja erityisesti työntekijöiden asemaan liittyen. — Ajattelin, että käydään vielä läpi hieman näitä hallituspuolueiden väitteitä, joita täällä tänäänkin on useampaan kertaan kuultu. Ensimmäinen väite: ”Te olette vastustaneet jokaista säästöä, joka ainutta, ja sitten te olette muka huolissanne velkaantumisesta. Ei voi samaan aikaan tehdä molempia.” Emme me vastusta säästöjä, vaan hallituksen tekemiä arvovalintoja. Taloutta on tasapainotettava oikeudenmukaisesti ja kestävästi, ja säästetään ennemmin vaikkapa niistä 86 miljoonasta, joita käytetään maataloustukiin, jotka kohdistuvat tiloille, jotka eivät tuota mitään. 86 miljoonaa on muuten vieläpä aika lailla enemmän kuin nämä 70 miljoonan säästöt, joista tänään on koko ilta täällä puhuttu.

Toinen väite on, että hallitus lisää rahaa soteen 2,2 miljardia tänäkin vuonna. On selvää, että hallituksen hyvinvointialueille maksamat rahat perustuvat tähän lainsäädäntöön ja summa määräytyy nimenomaan palvelutarpeen kasvun, hintojen kehityksen ja palkkojen kehityksen pohjalta. Tämä, mistä hallitus puhuu mielellään lisäyksenä, ei siis ole hallituksen päätöksiin pohjautuvaa rahoitusta, vaan lainsäädännön perusteella maksettavaa, ja päinvastoin hallitus on heikentänyt soten palvelulakeja niin, että on voinut leikata hyvinvointialueilta rahoitusta jo satoja miljoonia euroja nimenomaan tästä yleiskatteellisesta rahoituksesta.

Arvoisa puhemies! Olen puhunut nyt paljon lastensuojelusta, mutta jatkan vielä näistä kotihoitoon tehtävistä säästöistä ja nostan esiin yhden näkökulman, jota täällä ei pitkän illan aikana kenties vielä olla niin nostettu, nimittäin hoivavastuun:

Moni varmasti miettii nyt, mitä leikkauspäätökset tarkoittavat oman ikääntyneen vanhemman arjessa käytännössä. Saako oma äiti tai isä riittävästi apua, jos kotihoidosta vastaa yhä useammin robotti tai se tapahtuu etäyhteyden välityksellä? Jokainen haluaa, että oma perheenjäsen saa tarvittavaa apua ja tukea, ja jos yhteiskunta ei sitä tarjoa, moni päätyy ottamaan itse enemmän vastuuta.

Tämä koskee etenkin naisia, koska hoivavastuu on jo nyt jakautunut epätasaisesti. Suomessa jopa 70 prosenttia omaishoitajista on naisia. Euroopan tasa-arvoinstituutin tutkimuksen mukaan työssäkäyvät naiset tekevät palkatonta hoivatyötä keskimäärin 22 tuntia,

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

mutta työssäkäyvät miehet alle kymmenen tuntia. Ikäihmisten kotihoidosta leikkaaminen tarkoittaa sitä, että hoivavastuu siirtyy entistä enemmän omaisille, ja useimmiten siis naisten vastuulle. Tämä vaikuttaa esimerkiksi naisten palkkaan, eläkekertymään, jopa terveyteen ja jaksamiseen ja heikentää sukupuolten välistä tasa-arvoa. Tämä ei ole reilua. Hallituksen leikkausten hintana ei voi olla se, että naiset joutuvat jäämään pois työelämästä tai uuvuttamaan itsensä yrittämällä yhdistää työnteon ja hoivavastuun. Me varmasti jokainen tunnemme tämän elämänvaiheen ja tilanteen läheltä.

SDP:n mielestä hoidon epätasaiseen jakautumiseen pitää puuttua ja yhteiskunnan pitää kannustaa myös miehiä ottamaan enemmän vastuuta hoivasta ja hoidosta. Tärkeintä on, että päätös osallistua hoivaan lähtee aina omasta tahdosta, ei pelosta, että oma vanhempi jää muuten ilman tarvitsemaansa tukea tai robottien varaan. Varmistamalla toimivat kotihoidon palvelut emme sido naisia kotiin, vaan rikomme kaavaa hoivan epätasaisesta jakautumisesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko.

0.42 Jani Kokko sd: Arvoisa puhemies! Tunnelma oli hetki sitten jo kuin SDP:n sosiaali- ja terveystoimittajissa työryhmässä, jota edustaja Kim Berg loistavasti vetää, mutta onneksi myös hallituksesta saatiin edustaja paikalle, joten kiitokset edelleen edustaja Väyrykselle, että hän jaksaa tätä keskustelua seurata ja siihen osallistua.

Arvoisa puhemies! 10 097 — näin monta ehdokasta on aluevaaleissa ehdolla kaikilla 21 hyvinvointialueella. Näin moni suomalainen on halunnut asettaa itsensä kansalaisten arvioitavaksi, demokraattiseen prosessiin osalliseksi ja antaa oman panoksensa sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen kehittämiseksi. Heidän hyvinvointialueensa ovat erilaisissa tilanteissa. Väestöllinen kehitys on hyvinkin vaihteleva hyvinvointialueiden välillä, se, minkälaiset sosiaali- ja terveyspalvelut hyvinvointialueilla on ollut, miten ne on järjestetty, vaihtelee suuresti alueilla, kuten myös itse rahoitus. Nämä jo oikeastaan vaikuttavat hyvinkin merkittävästi siihen, minkälaiset vaikutusmahdollisuudet tulevilla aluevaltuutetuilla tulee olemaan siihen heidän työhönsä eli kuinka hyvin he pystyvät tässä erittäin haasteellisessa tilanteessa, talouden ja henkilöstön asettamissa reunaehdoissa täyttämään niitä kansalaisten odotuksia entistä paremmista sosiaali- ja terveyspalveluista.

Siinä mielessä on hankalaa, että koska suurin osa hyvinvointialueiden rahoituksesta, oikeastaan se merkittävin osa, tulee valtiolta, mikä se heidän itsenäinen demokraattinen päätöksentekokykynsä tulee olemaan näillä aluevaltuutetuilla tulevaisuudessa. Alueilla yritetään tehdä erittäin luovia ratkaisuja, jotta henkilöstö ja ennen kaikkea ne taloudelliset resurssit saadaan riittämään, ja siinä suhteessa olisi toivottavaa, että valtio tulisi edes pienellä tavalla hyvinvointialueita vastaan. On useasti tässä salissa oppositiosta toivottu, kuten myös eri asiantuntijoiden toimesta nostettu esiin, että tämä alijäämien kattamisvelvollisuuden pidentäminen yhdellä tai kahdella vuodella olisi jo merkittävä kädenojennus hyvinvointialueille, jotta siellä pystyttäisiin huomattavasti paremmin ja kunnolla tekemään niitä uudistuksia eikä tämmöisiä pikaratkaisuja, joita nyt nähdään useilla hyvinvointialueilla merkittävien säästöjen ja leikkauksien muodossa. Toki sitä tilannetta ei sinällään edesauta myöskään tämä hallituksen mikromanagerointi, josta on puhuttu muun muassa tässä päivytyksessä, vaan sekin voitaisiin antaa hyvinvointialueiden itsensä päätettäväksi.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Arvoisa puhemies! Haluaisin vielä nostaa esille hallituksen sosiaali- ja terveysjärjestöihin kohdistamat leikkaukset. Sote-järjestöt ovat usealla hyvinvointialueella erittäin merkittävässä roolissa hyvinvointialueen työn tukena. Esimerkiksi meillä Keski-Suomessa on järjestöt otettu erittäin vahvasti mukaan, ja he ovat oikeastaan kiinteä osa sitä itse päätöksentekorakennelmaa. On luotu muun muassa tällainen palveluntuottajien foorumi, jossa järjestöt ovat yrityksiensä ja muiden toimijoiden kanssa erittäin vahvasti mukana, ja yleensä ne järjestöt ovat niitä toimijoita, jotka erittäin pienellä panostuksella tuottavat merkittävää lisäarvoa, ei pelkästään hyvinvointialueille taloudellisessa mielessä vaan monipuolistavat palveluita sekä ennen kaikkea osallistavat ihmisiä, jotka niissä järjestöissä toimivat. Voidaan jopa sanoa, että se yksi euro, mikä näille järjestöille annetaan, tulee moninkertaisesti takaisin kuin vaikka yksityisille palveluntuottajille annettu. Siksi on erittäin harmillista, että vaalikauden loppuun mennessä nämä järjestöavustuksien leikkaukset nousevat yli 130 miljoonaan euroon, mikä on koko vaalikauden aikana jo kolmannes sote-järjestöjen rahoituksesta.

Tilanteesta on tullut erittäin huolestuttavaa viestiä. SOSTE on kyselytutkimuksissa selvittänyt, että noin 24 prosentilla järjestöistä on ollut jo henkilöstön irtisanomisia ja 26 prosentilla joidenkin toimintamuotojen lopettamisia, joihin kuuluu muun muassa alueellista toimintaa, kohtaamispaikkatoimintaa, koulutusneuvontaa, chat- ja kriisipuhelinpalveluja, vertaistoimintaa ja erilaisia tapahtumia, sekä 61 prosentilla joidenkin toimintamuotojen toteuttamista supistettummin. Nämäkin ovat jo niitä edellä mainittuja tehtäviä, jotka ovat yleensä olleet niitä matalan kynnyksen palveluita, joista kansalaisten on ollut erittäin helppo saada sitä apua, kun sitä on tarvittu, joten toivoisin tässäkin suhteessa, että huolimatta siitä, että säästöpainee ovat julkisessa taloudessa erittäin kovat, mietittäisiin toisenlaisia ratkaisuja, että pystyttäisiin edes lieventämään näitä sote-järjestöihin kohdistuvia leikkauksia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Räsänen.

0.48 Joona Räsänen sd: Arvoisa puhemies! Täytyi ihan kurkata tuonne ministeriaation pulpetin alle, että josko siellä nyt olisivat olleet ne piilotellut sosiaalipalveluiden 100 miljoonan lisäsäästöt, mutta ei näkynyt, eikä siellä kyllä näkynyt pääministeri Orpoakaan. [Naurua — Timo Suhosen välihuuto] — Edustaja Suhoselta oikein hyvä välihuuto, ei näkynyt myöskään niitä työministeri Satosen lupaamia piilotyöpaikkoja. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Ei ole näkynyt!]

Moni asia on tänään istunnossa jäänyt valitettavasti kyllä piiloon, ja uskoisin, että suomalaiset eivät anna suurta arvoa sille, että asioista, joista näyttää hallituksella tietoa olevan, syystä tai toisesta tätä tietoa suomalaisilta nyt pimitetään ja piilotellaan ja ei suostuta kertomaan, mistä nämä 100 miljoonan euron lisäsäästöt suomalaisille tärkeistä sosiaalipalveluista otetaan. Tämä kysymys on edelleen jäänyt vastaamatta, ja muistutan, että tämän välikysymyksen alullepanija oli juuri pääministeri Orpo, kun hän itse lupasi, että nämä säästöt suomalaisten tietoon hyvissä ajoin ennen kunta- ja aluevaaleja kerrotaan, mutta valitettavasti tästä lupauksesta pääministeri ei ole pitänyt kiinni.

Onkin siis paikallaan edelleen kysyä sen perään, että kumpaa tässä pitää uskoa: pääministeri Orpoa, joka totesi, että mitään selvyyttä tästä 100 miljoonan euron lisäsäästöstä sosiaalipalveluihin ei ole ja valmistelu vasta alkaa, vai sitten vastuuministeri Juusoa, joka tänään todella totesi, että tästä virkaesitys on jo valmiina. Ministeri Juusohan luutteli jopa

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

nämä kaksi pykälää sieltä sosiaalipalvelulaista, muistaakseni 11 ja 14 §:t, että niitä rukkaamalla jollakin tavalla 100 miljoonaa euroa syntyy säästöjä. Jos tämmöinen esitys todella on tehty, niin minusta olisi ihan oikeutettua, että pääministeri myös sen eduskunnalle kertoisi ja kuvaisi nämä konkreettiset vaikutukset, koska näin hän todella itse täällä eduskunnan salissa 27. päivä helmikuuta tänä vuonna lupasi.

Arvoisa puhemies! Näitä yksittäisiä säästökokonaisuuksia on tässä salissa käyty nyt tämän päivän keskustelussa paljon lävitse, ja itsekin puutun nyt tähän ehkä kaikista puhuttavimpaan kokonaisuuteen eli kotihoidon tilanteeseen ja siihen, millä tavalla teknologiaa hyödyntämällä nyt ensi vuoden alusta alkaen olisi mahdollista saada yli 16 miljoonan euron säästöt. Tosiasiahan on, että kaikki ne teknologiset ratkaisut, joita on jo voitu ottaa käyttöön, joilla on sekä helpotettu hoitajien työtä että tuotu uusia palveluita kotihoidon asiakkaille ja sitä kautta totta kai pyritty myös järkevöittämään sitä kokonaisuutta ja hakemaan myös kustannusten nousupaineen taittamista, on jo otettu käyttöön. Mitään sellaista taikaseinää, mistä nyt kaivetaan joku uusi teknologinen ratkaisu tai robotti tai muu vastaava, joka nyt tässä reilun puolen vuoden aikana saadaan sitten kentällä toimeen ja joka alkaa heti vaikuttamaan sillä tavalla vuoden alusta, että tämä säästää 16 miljoonaa euroa valtakunnallisesti, ei ole. Minusta on epärehellistä väittää, että tällä säästöllä tosiasiallisesti parannettaisiin palveluita, niin kuin hallitus on tänään yrittänyt meille kertoa, vaan tosiasiahan on se, että ensi vuoden alusta kotihoitoonkin on käytettävissä 16 miljoonaa euroa vähemmän, ja sitten alueet joutuvat pähkiilemään, millä ihmeellä he pystyvät tämän kokonaisuuden hoitamaan. Ja niin kuin olemme kuulleet, jos tämä suoraan vähennetään sitten kotihoidon asiakaskäynneistä, niin se tarkoittaa yli 700 000:ta käyntiä vähemmän. Senpä takia toivon, että ainakaan enää emme kuulisi tässä salissa sellaista keskustelua, millä tämä kotihoidonkin säästö muuttuu jollakin tavalla palveluiden parantamiseksi, koska siihen eivät suomalaiset usko.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Suhonen.

0.53 Timo Suhonen sd: Arvoisa rouva puhemies! Kello käy, Orpoa ei näy. Kuinkahan meidän suomalaisten vielä käy? [Naurua] Hallitus leikkaa lisää sosiaali- ja terveyspalveluista, vaikka sieltä palveluiden ääreltä suoraan olemme saaneet varmasti jokainen tässä salissa istuva edustaja ja ministeri toiveita siitä, että nyt riittää. Eikä mitä: hallitus siis leikkaa lisää ja esimerkiksi kotihoidosta, joka alan ammattilaisten sekä hoidettavien omaisten mielestä tarvitsee selkeästi satsausta eikä heikennystä leikkausten kautta, kuten hallitus jälleen tekee.

Kotihoidossa töitä tekevä hoitoalan ammattilainen laittoi viestiä Varkaudesta heti kuultuaan järkyttävän uutisen hallituksen lisäleikkauksista. Viesti kuuluu seuraavasti: ”Terveisiä aamuvuorosta. Tässä olisi taas 20 paikkaa juostavana ja turvapuhelinhälyt päälle. Lisää digiä kotihoitoon, kun nytkin mummot ja papparaiset oottaa lattialla hoitajan käyntiä, kun eivät osaa enää painaa turvapuhelimen nappia. Hoidettavat ei kun lisäänty, kuten myös kotona tehtävä saattohoito. Järkyttävä on meininki hallituksen puolelta. Hulluhan tässä pitää olla, kun vielä jaksaa työtä tehdä, vaan eipä ole tulijoita alalle. Ei tällä meaningillä.”

Arvoisa hallitus, arvoisat sosiaali- ja terveysministeri, valtiovarainministeri, pääministeri ja kaikki yksi hallituksen edustajaa tässä salissa tällä hetkellä, ettekö te ymmärrä, mitä todellisia vaikutuksia teidän politiikallanne ja säästöillä on vanhustenhoidossa, siellä kotihoidon äärellä? Sain kunnian olla edellisellä kuntapäättäjäkaudella kaupunginhallituksen

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

puheenjohtajana kutsuttuna kahden päivän ajan kotihoitajan mukana siellä hoidettavien luona. Voin todeta, että kotihoidon tutustumiskäynnit olivat suorastaan pysäyttäviä. Suurin toive hoidettavilta vanhuksilta oli se, että hoitaja ennättäisi paremmin olla heidän luonaan. Yksinäisyys oli näiden hoidettavien osalta vahvasti esillä, ja tämä sai todella surulliseksi.

Arvoisa hallitus, leikkaamalla kotihoidosta se yksinäisyys tulee pahimmillaan lisääntymään, ja olen tästä todella surullinen näiden vanhusten, hoidettavien, puolesta. Voin, arvoisat ministerit ja hallituksen kansanedustajat, todeta, että vastaavanlaiset käynnit kotihoidossa tutustumassa vaikkapa juuri siellä kotihoidon ammattilaisen mukana kentällä tekisivät varmasti kaikille teille hyvää, koska kaikella kunnioituksella minulla on erittäin vahva tunne siitä, että te kaikki ette tiedä sitä todellisuutta, mikä esimerkiksi kotihoitajien arjessa tällä hetkellä on. Tuo äsken välittämäni oikea, aito viesti hoitoalan ammattilaiselta on jäävuoren huippu, valitettavasti.

Arvoisa rouva puhemies! Esitän hallituksen ministereille avoimen haasteen siitä, että jalkautukaa sinne hoitajien ja hoidettavien luokse. Saattaa mieli muuttua säästöleikkausten suhteen. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Perholehto.

0.57 Pinja Perholehto sd: Arvoisa rouva puhemies! Täällä on monesta asiasta käyty tänään keskustelua. Itsekin olen käyttänyt puheenvuoroja jo aiemmin tästä hallituksen kertomasta leikkauksesta kotihoitoon digitalisaation keinoin. Huomasin, että tässä illan mittaan Yleltä oli tullut ajankohtainen artikkeli koskien digitaalista eriarvoisuutta, ja ajattelin, että kerron teille muutaman sanan siitä, koska se liittyy hyvin vahvasti myös tähän teemaan. Tämän Ylen artikkelin mukaan yli miljoonalla suomalaisella ei ole edes virallista henkilöllisyystodistusta. Jo julkisten digipalveluiden ensimmäinen askel, siis se, että ihmisellä on sähköinen henkilöllisyys, on ihan valtavan monelle liian suuri. Meillähan on tälläkin hetkellä kanta.fi ja suomi.fi, meillä on vero.fi, Kela ja niin edelleen. Hyvin monet yhteiskunnan palvelut ovat menneet digiin, mutta ihmiset eivät ole menneet perässä. Minun sukupolvelleeni tämä ei ole varmasti mitenkään ihmeellinen asia. Taisin olla itsekin kuusi-vuotias, kun ensimmäisen puhelimen sain käteeni, mutta monelle muulle on kyllä. Myös kotihoidossa käytetään jo tänä päivänä paljon teknologiaa. En ole lainkaan sitä mieltä, etteikö sille olisi aikaansa ja paikkaansa. Se ei ole tietenkään aina mikään mörkö, mutta jos sitä yritetään käyttää keppihevosena leikkauksille, kuten hallitus nyt tekee vanhoissaan leikkaavansa 16,3 miljoonaa euroa yhtäkkiä kotihoidosta digillä, ollaan useammastakin syystä pulassa. Ajattelin puhua niistä nyt kahdesta.

Ensinnä, kuten todettu, kotihoidossa käytetään jo tällä hetkellä paljon teknologiaa. Moni asiantuntija on sanonut, että juuri siksi, että sitä käytetään jo tällä hetkellä niin paljon, hyvinvointialueilla on todella tiukka paikka yrittää löytää sen käytön kautta, sen käytön lisäämisestä, mitään uusia säästöjä. Asiantuntijat ovat viime päivinä kommentoineet, että heidän mukaansa on myös selvää, että leikkaukset tulisivat todennäköisesti johtamaan siihen, että etäyhteyksien käyttöä pitää lisätä paljon, jotta tällaisia valtavia säästösummia saadaan kotihoidosta aikaan. Kysyn, onko se inhimillistä. Onko inhimillistä asettaa lähtökohdaksi ajatus siitä, että säästöt, leikkaukset ja digi tulevat ensin ja ihminen vasta sitten?

Toinen asia ja nimenomaan toinen syy siihen, miksi olen tästä kotihoitoon kohdennettavasta leikkauksesta niin huolissani: Jo viime syksynä uutisoitiin laajasti Suomessa siitä,

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

että julkisesti järjestettyä kotihoitoa saavien ihmisten kokonaismäärä on vähentynyt, vaikka ikääntyneiden määrä kasvaa. Siis ikääntyvien määrä kasvaa, mutta kotihoidon määrä Suomessa vähenee. THL:n mukaan kaikkien kotihoidon asiakkaiden määrä väheni viime vuonna edellisvuodesta noin 10 000 henkilöllä. Asiantuntijoiden mukaan tämä on signaali siitä, että hyvinvointialueet ovat jo lähteneet tiukentamaan kotihoidon myöntämisen kriteereitä.

Lisäksi on jo hyvin tiedossa, että kotihoito on vaativaa, se on kuormittavaa työtä, jossa aikapaine on jatkuvasti läsnä. Alan ammattilaiset ovat varmasti lähettäneet monelle teistäkin arjesta terveisiä. Minulle eräs kotihoidon työntekijä kertoi taannoin, että yksi merkittävä tekijä kuormituksessa on päivän rytmitys. Koko korttipakka voi sortua tai vähintäänkin horjua pienemmästäkin muutoksesta, siis vaikka siitä, että asiakaskäynti kestää kauemmin kuin on suunniteltu, koska ikäihminen on esimerkiksi huonovointinen tai tarvitsee toimitaan tavallista enemmän tukea ja ohjausta. Ja jos asiakkaan voinnissa tapahtuu muutoksia, myös esimerkiksi kirjaamiseen menee enemmän aikaa. Moni käynti myös poikii monenlaista lisätyötä, selvittelyä, ja nimenomaan näistä tehtävistä moni hoidetaan jo tällä hetkellä hyvinkin vahvasti diginä. Välitöntä työaikaa on tälläkin hetkellä kotihoidossa liikaa, ja toisaalta käyntiajat, kuten pyrin kuvaamaan, on suunniteltu aika lyhyiksi, jotta varsinkin kotihoidon työntekijät pystyisivät toteuttamaan kuntouttavaa työtettä. Tällaiseen tilanteeseen, tällaiseen tilannekuvaan, ei sovi ajatus leikkauksista ja niin sanotusta pakkodigistä. Ammattilaisille pitäisi antaa työrauha, heille pitäisi antaa riittävät resurssit, samalla tietenkin mahdollisuus etsiä hyvällä, positiivisella tavalla keinoja kehittää toimintaa, samalla taaten se, että jokaisella ikäihmisellä on aidosti oikeasti oikeus turvalliseen digillä tai ilman digiä olevaan kotihoitoon myös jatkossa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Werning.

1.02 Paula Werning sd: Arvoisa rouva puhemies! Hallituksen mukaan kotihoidosta voidaan leikata reilut 16 miljoonaa euroa ilman, että palvelut heikkenevät. Kysymys kuuluu: miten, ja hallitus toteaa, että teknologia pelastaa ja teknologian avulla leikataan. Mutta totuus on tämä, että kaikki järkevät digitaaliset ratkaisut, mitä on mahdollisuus käyttää, ovat jo tällä hetkellä käytössä: kotihoidon asiakkaat käyttävät turvarannekkeita, lääkkeiden koneellinen annostelu toimii jo niillä asiakkailla, keiden kohdalla sitä on järkevää käyttää, etähoitoa ja videopuheluita käytetään jo silloin, kun se on mahdollista — jos digitalisaatio voisi enää pelastaa kotihoidon, se olisi sen jo tehnyt. Nyt hallitus käyttää teknologiaa vain tekosyynä, jolla peitellään hoitajien vähentämistä ja palveluiden heikkenemistä.

Mitä nämä säästöt tarkoittavat käytännössä? Hoitajia saa lähteä töistä, henkilöstömitoituksesta säästetään, yli 700 000 vanhusta jää ilman riittäviä päivittäisiä kotikäyntejä, ja ihmiset, jotka eivät enää jaksaa tai kykene käyttämään teknologiaa, jäävät yksin oman onnensa nojaan. Ajatellaanko nyt ihan vakavissaan, että vanhus, joka tarvitsee apua syömiseen, kotona pärjäämiseen ja lääkkeiden ottamiseen, voi hoitaa asiansa videopuhelulla? No, voin sanoa sairaanhoitajan työtä yli 20 vuotta tehneenä, että Teams ei tässä tilanteessa auta. Entä muistisairas, joka ei muista ottaa lääkkeitään? Kuinka se pärjää ilman hoitajaa, koska josain on digiratkaisu?

Arvoisa puhemies! Tässä ei ole kyse teknologiasta, vaan tässä on kyse säästöistä, jotka hallitus toteuttaa täysin piittaamatta seurauksista. Vanhusten kotihoitoa on jo vuosia kuor-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

mitettu äärirajoille. Nyt hallitus riisuu siltä viimeisetkin resurssit ja kehtaa vielä väittää, että palvelut eivät heikkene. Tämä ei ole reilua. Tämä on täysin vastuutonta ja kylmää politiikkaa. Kotihoidon ongelma ei ole se, ettei teknologiaa olisi tarpeeksi, vaan kotihoidon ongelma on se, että hoitajia ei ole riittävästi, mutta tämä hallitus ei aio sitä ongelmaa ratkaista, vaan todennäköisesti pahentaa sitä.

Palaan minäkin vielä tuohon eilisen vuorokauden aikana käytyyn keskusteluun, jossa ministeri Juuso totesi tässä salissa näin: ”Kaikki eivät arvosta sitä, että kotona rampataan.” Nämä ministerin toteamat ramppaajat ovat kotihoidon työntekijöitä, koulutettuja lähihoitajia ja koulutettuja sairaanhoitajia, jotka ramppaavat siellä asiakkaiden luona siitä syystä, että nämä henkilöt tarvitsevat apua, siitä syystä, että omat taidot eivät enää riitä, siitä syystä, että omainenkaan ei jaksa huolehtia kaikesta. Nämä ramppaajat ovat rautaisia hoitotyön ammattilaisia, joita potilas tarvitsee siinä arjessaan. En tiedä, miltä näistä ministerin kuvauksista ramppaajista tuntuu se, että arvostus on tätä luokkaa. Itse ainakin koen todella ikävänä tämän. Pitää myös muistaa se, että ei siellä kukaan huvikseen mene sinne asiakkaan luokse koputtelemaan tai pimpottelemaan tai sähköisellä avaimella, niin kuin tänä päivänä teknologia mahdollistaa. Jokainen käynti on ammattilaisen arvioima ja hoidon tarpeeseen ja asiakkaan tarpeeseen perustuva. Ei siellä ole neljästä käynnistä kolme niitä, mitkä ovat turhia käyntejä, vaan kyllä ne kaikki neljä on katsottu sen mukaan, mitä se asiakas tarvitsee. Toivon myös sieltä hallituksen suunnalta arvostusta näitä ammattilaisia kohtaan, eikä vähätellä heidän tekemäänsä työtä, eikä kutsuta näitä rautaisia ammattilaisia ”kiusantekijöiksi” tai ”ramppaajiksi”. Kyllä nämä ovat ihan paikkansa ansainneet siellä työkentällä ja tarpeellisia monen ikääntyneen arjessa selviytymisessä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nikkanen.

1.08 Saku Nikkanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Minäkin ajattelin omassa puheenvuorossani tästä vanhusten kotihoidosta puhua.

Ensinnäkin tässä on jo käyty ansiokasta keskustelua kotihoidon arvostamisesta ja arvostamisen tarpeesta ja siitä, miten vaativaa työtä se tänä päivänä on. Tässä keskustelussa on monesti nostettu esiin, että meillä on täällä henkilöitä, jotka ovat myöskin itse toimineet kotihoidon palveluksessa ja tuntevat tämän työtehtävän varsin hyvin ja ovat tuoneet esille, että tekisi ihan hyvää jokaisen päättäjänkin käydä tutustumassa tähän työhön, ihan siihen, mitä se konkreettisesti on.

Itselläni oli mahdollisuus noin kymmenen vuotta sitten osallistua, kun toimin kotikaupungissani Salossa sosiaali- ja terveyslautakunnan puheenjohtajana. Pyysin silloin ihan itse, että saisinko tehdä yhden työvuoron kotihoidossa, ja täytyy sanoa, että se oli kyllä todella, todella avartava kokemus. [Piritta Rantanen: Ramppaajana!] — En kyllä tunnista siitä sellaista ramppaamista. — Kymmenkunta vuotta sitten saattoi ehkä olla tilanne vielä hieman parempi. Silloinkin paljon puhuttiin siitä, miten Salon kaupungillekin tuotiin kotihoidon toiminnanohjauksen järjestelmää, ja tavallaan pyrittiin saamaan lisättyä sitä asiakkaan luona vietettävää aikaa, mikä tietysti pitkien etäisyyksien isossa kuntaliitosalueessa oli aika iso haaste: löytää riittävästi sitä aikaa siellä asiakkaan kanssa. Silloin kuitenkin vielä löydettiin, mutta nyt ovat koko ajan viestit kentältä olleet sen suuntaisia, että aikaa koko ajan kiristetään. Kyllähän tämä hallituksen esitysikin nyt sitä tarkoittaa, että tuodaan tämä digi tähän tilalle ja sitä kautta saadaan sitten säästöjä aikaiseksi, ja silloin se säästö tulee niiden työntekijöiden ajasta, joka muutenkin on todella kortilla.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Yksi tuttava lähestyi minua sosiaalisen median kautta yksityisviestillä, kun hänen tuttavansa, joka on kotihoidon asiakas, halusi jakaa oman tarinansa meille tänne eduskuntaan, ja lupasin sen tänne välittää. Linaan suoraan tämän hänen viestinsä:

”Säästetään kotihoidosta. Just, nytkin jo palveluja tiukennettu. Minullakin kotihoidon käynti supistettiin 15 minuutista 10 minuuttiin. Oveen asennettiin sähkölukko, joten hoitaja jo rappuja noustessaan pääsee kännyn kautta soittamaan ovikelloa ja lukko aukeaa, ettei sekuntiakaan aikaa mene odotteluun, että köpötän avaamaan oven.

Hoitajilla tarkka valvonta, kuinka kauan kenenkin luona. Kännykkään he joutuvat laitamaan, kun ovat kohteessa sisällä ja kun lähtevät pois. Lääkkeenantorobotti ja puhelimen kautta valvonta myös tulossa. Kahden viikon välein he sitten käyvät lääkeautomaatin täyttämässä. Ei he jouda paljon keskustelemaan. Aika menee kännykän kanssa. Sinne kommentoivat päivittäistä vointia, jonka hätäisesti eteisestä huudellen ennättävät kysäistä. Aina ei sitäkään. Huomenta, hyvää päivän jatkoa, heippa ovat heidän ainoat kommentit useimmiten. Toki poikkeamiakin hoitajissa on. Osa heistä ei myöskään kielitaidottomuuden vuoksi paljon enempiin keskusteluun kykene. Kyllä tulevaisuus kovin mietityttää, pe-lottaakin.”

Tällainen viesti suoraan kentältä tietysti pistää kovastikin miettimään sitä, onko meillä aidosti varaa enää supistaa näistä ajoista, joita meidän hoitajilla on käyttää siellä asiakkaan luona.

Itse olen ainakin sitä mieltä, kuten meidän puoluekin on ja täälläkin on useasti esille tuotu, että kyllä, teknologiaa, digitalisaatiota tulee hyödyntää, mutta sitä tulee hyödyntää nimenomaan niin, että hoitajilla olisi enemmän aikaa olla siellä asiakkaan kanssa, eikä niin, että joka ainoa härveli ja härpäke ja sovellus, mikä me keksitään sitä työtä tehostamaan, siten automaattisesti otetaan siitä asiakkaan luona vietettävästä ajasta pois. Asiakkaat tarvitsevat sitä ihmiskohtaamista ja myöskin seuraa, vaikka se ei mikään seuralaispalvelu varsinaisesti olekaan, mutta nämä ajat, mitä nykyään hoitajilla on mahdollista siellä asiakkaan luona viettää, ovat aivan liian lyhyitä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Viitala.

1.13 Juha Viitala sd: Arvoisa puhemies! Tässä vaiheessa yötä, kun luovuus oikein pääsee valloilleen, on hyvä puhua muutama sana tutkimus- ja innovaatiotoiminnasta ja sen merkityksestä hoitomenetelmien kehittämisessä ja siitä, että julkisella sektorilla on merkittävä rooli tässä asiakokonaisuudessa. Sanon kuitenkin tähän alkuun väärinymmärrysten välttämiseksi, että tekoäly tai Teams tai edellä mainitut härpäkkeet eivät korvaa kuitenkaan sitä fyysistä hoivaa ja läsnäoloa, elikkä tarvitsemme laadukasta tutkimustoimintaa. Tämä on tässä puheessani nyt se fokus.

Samaan aikaan, kun hallitus leikkaa, pitäisi kuitenkin hyvinvointialueilla kehittää toimintaa ja ottaa käyttöön uusia innovaatioita ja parempia toimintatapoja. Julkinen sektori eli hyvinvointialueet ovat keskeisiä tutkimus- ja kehitystoiminnassa. Heikentämällä julkista sektoria heikennetään tosiasiallisesti myös tutkimus- ja kehitystoimintaa, joka tosiaan on tulevaisuuden toimintatapojen kehittämisessä äärimmäisen tärkeää. Rajalliset resurssit jarruttavat innovaatio- ja kehittämisosaamisen edistämistä hyvinvointialueilla.

Sote-sektorin kustannukset kasvavat jatkuvasti, ja niiden hallinta on suuri haaste, kuten tänään on oikein hyvin tullut esille. Tämä vaatii tehokkaita toimintamalleja, joiden myötä tuotantotehokkuus paranee. Uudet innovatiiviset ratkaisut voivat vähentää kustannuksia il-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

man, että palvelujen laatu tai saatavuus kärsii. Kehittäminen on itse asiassa välttämättömyys, ja nyt sitä kehittämistä ei voida tehdä, koska leikkaukset ajavat alueet tekemään lyhytkatseisia säästöjä.

Sote-sektorin tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminta on tärkeässä roolissa sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisessä Suomessa. Tki-toiminnan tavoitteena on parantaa palvelujen laatua, kustannustehokkuutta ja saavutettavuutta, ja tämä edellyttää tiivistä yhteistyötä julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden välillä. Terveysteknologia on yksi nopeimmin kasvavista korkean teknologian aloista. Julkinen sote-sektori on aktiivinen toimija tki-toiminnassa, ja se ei ainoastaan mahdollista innovaatioita sääntelyn ja kehittämisohjelmien kautta vaan osallistuu myös niiden kehittämiseen ja käyttöönottoon. Julkisen sektorin rooli on siis tärkeä, sillä se voi tarjota resursseja ja infrastruktuuria, jotka tukevat innovaatioiden skaalautumista ja hyödyntämistä laajemmin tuoden kustannussäästöjä pitkällä aikavälillä. Ja jos oikein optimistisesti tässä yön pikkutunneilla ajattelee, niin voisiko uusista innovaatioista saada jopa uusia korkeaa lisäarvoa tuovia vientituotteita? No, leikkauskierteeseen joutuvat hyvinvointialueet joutuvat kamppailemaan kuitenkin sen tosiasian kanssa, että toimintojen kehittämiseen ei aidosti löydy resursseja.

Arvoisa puhemies! Kokonaisuus tässä sote-sektorin ympärillä vaikuttaa siltä, että julkista terveydenhoitoa heikennetään ja yksityisille terveysjärjestöille luodaan lisää liiketoimintamahdollisuuksia. Yksityisten terveysjärjestöjen voittoihin menevällä rah summalla voitaisiin kehittää meille useimmille elintärkeitä julkisia terveyspalveluita. Poliitikassa on kyse arvoista, ja asioita voidaan tehdä reilummin. Nyt menemme väärään suuntaan, kun ihmisen terveydellä tehdään bisnestä eikä uusia innovaatioita. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lyly.

1.17 Lauri Lyly sd: Arvoisa rouva puhemies! Jatkan sitä linjaamista, josta tänä iltana olen muutaman puheenvuoron käyttänyt, eli hyvinvointialueitten tulopuolesta.

Nytten on puhuttu työllisyydestä ja kasvun tarpeellisuudesta, ja siltä osin pitäisi tehdä toimenpiteitä. Vielä on semmoinen alue, josta tässä ei ole puhuttu, ja se liittyy siihen, että kun hyvinvointialueilla on merkittävä puute rahasta ja se vaarantaa omalla tavallaan myös kansalaisten palvelut, niin sitten tässä tarvittaisiin hyvinvointialueille työrauhaa. Se tarkoittaisi sitä, että taloudessa pitäisi päästä pitkäjänteisempään tekemiseen ja pitäisi olla aikaa tasapainottaa taloutta. Nyt kun tämä tilanne on näin kireä, niin se johtaa hätäisiin leikkauksiin, kun vaaditaan vähän liian tiukoilla aikatauluilla tehtäviä ratkaisuja.

Valtiovarainministeriön asiantuntijat, hyvinvointialueitten johtajat ja sote-asiantuntijat ovat kaikki sanoneet, että alueiden nopea kustannusten nousu ei johdu sote-uudistuksesta vaan ulkoisista tekijöistä, joihin uudistuksella ei ole voitu vaikuttaa. Tietenkin VM on myös huomauttanut ihan oikein, että vanha kuntapohjainen malli ei pärjäisi tässä tilanteessa yhtään sen paremmin. Tosiasiassa, kun pelkistetysti sanotaan, nämä kustannusten nousut olisivat olleet kunnilla ja tämä olisi käytännössä tarkoittanut yhden prosenttiyksikön suuruista kuntaveron nousua pelkästään tästä syystä. Tämä aina unohtuu näissä keskusteluissa. Se yksi prosenttiyksikkö on noin 250 euroa henkilöä kohti, ja nyt kun tämä hyvinvointialueitten alijäämä on kahden vuoden aikana vajaa 500 euroa, niin siitä aika nopeasti pääsee siihen 250 euroon per vuosi.

Arvoisa rouva puhemies! Alueilla ei ole nykyisessä tilanteessa ja nykyisessä sote-mallissa verotusoikeutta, ja niillä ei ole itsellään mahdollisuutta ja keinojakaan lisätä rahoitus-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

taan. Tämä on yksi semmoinen asia, joka täällä salissa on aika ajoin noussut esiin, että alueilla pitäisi olla verotusoikeus. Itse en oikeastaan kannata sitä tässä tilanteessa, koska hyvinvointialueitten rahoitus tulee nyt valtion kautta ja valtio kantaa verotulonsa. Se kantaa tuloveron, yhteisöveron, arvonlisäveron ja niin poispäin erilaisten verojen kautta, ja siihen kansalaiset osallistuvat suhteellisen oikeudenmukaisesti jakaantuen eri tuloryhmiin ja niin poispäin. Tämä pohja on veronkannon kannalta parempi kuin se, jos hyvinvointialueilla olisi veronkanto-oikeus. Se johtaisi samanlaiseen jakoveroon kuin kuntaverot tällä hetkellä on. Se johtaisi myös siihen tilanteeseen, että niillä alueilla, joilla palvelujen tarve on suuri, verotustarve olisi suurin ja niillä, joilla on nuori ja terve väestö, verotustaso olisi matala, ja tämä johtaisi aika isoihin veroeroihin. Silloin kun tätä on selvitetty, niin se on myöskin tullut selväksi. Tämä johtaisi aika lailla samanlaiseen tilanteeseen kuin kuntapuolella nyt tällä hetkellä on, että kuntapuolen pienin vero on 4,4 prosenttiyksikköä ja suurin vero 10,8 prosenttiyksikköä. Tämä näyttää sen alueitten välisen eron. Parhaimmillaan yhden kuntaveroprosentin tuotto on 450 euroa, ja pienimmillään se on keskimäärin 135 euroa, eli tässäkin tulopohja ratkaisee sen tulokertymän.

Näiden seikkojen vuoksi pidän nykyistä tilannetta parempana, ja sen takia alueille ei ainakaan tässä tilanteessa olisi mitään järkeä viedä verotusoikeutta. Jos me yritämme pitää myöskin kokonaisveroasteen nykyisellä tasolla, niin ettei sitä ainakaan tällaisella ratkaisulla nosteta, niin sekin puoltaa sitä perustetta, että pidetään tämä nykyinen tilanne ja hoidetaan hyvinvointialueitten rahoitus kuitenkin valtion kautta. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Berg.

1.23 Kim Berg sd: Arvoisa puhemies! Pohjanmaalla tiedetään, mitä tapahtuu, kun palvelut viedään kauemmaksi, kun terveysasemia lakkautetaan, kun sairaalapalveluita keskitetään, kun kotihoidosta leikataan. Se tarkoittaa sitä, että hoidon saavutettavuus heikkenee. Se tarkoittaa sitä, että palveluiden perässä joudutaan matkustamaan eikä aina ole varmaa, onko palvelua edes riittävästi tarjolla.

Nyt hallitus aikoo säästää kotihoidosta ja perustelee sen sillä, että teknologia korvaa fyysiset käynnit. Mutta mitä tämä tarkoittaa käytännössä? Se tarkoittaa, että yli 700 000 käyntiä jää tekemättä. Etäyhteydet ja digipalvelut voivat tukea hoitoa, mutta ne eivät voi korvata sitä. Ne eivät voi auttaa vanhusta sängystä ylös. Ne eivät voi vaihtaa lääkkeitä. Ne eivät voi varmistaa, että kotona pärjääminen on turvallista. Ja nyt hallitus leikkaa varoja siltä pohjalta, että teknologia jotenkin itsestään ratkaisisi tämän ongelman.

Pohjanmaalla välimatkat ovat pitkiä ja harvaan asutuilla alueilla palveluiden saavutettavuus on jo nyt haaste. Jos hallitus nyt vielä karsii palveluista, se tarkoittaa, että monille avun saaminen vaikeutuu entisestään.

Arvoisa puhemies! Säästölistaltanne löytyy myös vammaispalveluista leikkaaminen, 20 miljoonaa euroa vuodessa. Aiotteko siis jälleen yrittää rajata palveluita vammaisilta ikäihmisiltä? Tällainen palveluiden rajaaminen todettiin viimeksi joulukuussa perustuslain vastaiseksi. Millä taikasauvalla hallitus aikoo tällä kertaa ratkaista esityksen perustuslainvastaisuuden?

Myöskään sijoitetut lastensuojelulapset eivät saa hallitukselta suojelua. Sinnekin suunnat te leikkurin ja heikennätte valvontaa ja työntekijäresurssia. Lisäksi te jatkatte 100 miljoonan euron lisäsäästöjen hakemista sosiaalipalveluista. Lehtitietojen mukaan se tarkoittaisi sosiaalihuoltolain palveluiden niputtamista niin, että palveluiden saantia voisi hel-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

pommin rajata. Eli kaikkein heikoimmassa asemassa olevilta henkilöiltä karsitaan palveluita, vaikka tiedätte hyvin, että riskinä on heidän tilanteensa heikentyminen edelleen.

Eikä se teille riitä, vaan samoihin sosiaalipalveluiden käyttäjiin kohdistuu helposti myös toinen ison mittakaavan leikkaus, kun tuotte syksyllä budjettilakina 70 miljoonan euron säästön toimeentulotukeen. Paitsi että toimeentulotuki on rahaa, se on myös tärkeä sosiaalityön palvelu. Nyt te kasaatte yhä uutta taakkaa samojen ihmisten kannettavaksi. Vaadimme, että teette kaikista leikkauksistanne kokonaisvaikutusten arvioinnin ja otatte sen myös vakavasti huomioon.

Arvoisa puhemies! On selvää, että SDP:n arvoihin nämä leikkaukset eivät sovi. [Tytti Tuppurainen: Eivät sovi!] Me emme pidä näitä hyvinä valintoina. Emme hyväksy hallituksen eriarvoistavaa politiikkaa. Meillä ei ole varaa tehdä politiikkaa, joka sysää ihmiset oman onnensa nojaan. Meillä ei ole varaa tehdä ratkaisuja, joissa vanhukset, vammaiset ja apua tarvitsevat jätetään selviytymään yksin. Tämä ei ole se Suomi, jota haluamme rakentaa. Me haluamme Suomen, jossa jokaisella on oikeus saada hoitoa riippumatta siitä, missä asuu. Me haluamme Suomen, jossa ihmiset voivat luottaa siihen, että yhteiskunta pitää heistä huolta. Nyt on aika korjata suunta ja laittaa ihmiset leikkauslistojen edelle.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Peltonen.

1.29 Eemeli Peltonen sd: Arvoisa puhemies! Hallitus on asettanut hyvinvointialueet ja niiden asukkaat, palveluita käyttävät ihmiset, vaikeaan tilanteeseen. Hyvinvointialueiden vasta käynnistellessä toimintaansa ja ryhtyessä järjestämään sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluita on hallitus kohdistanut alueiden rahoitukseen merkittäviä heikennyksiä kautensa aikana. Nämä hallituksen heikennykset ovat osaltaan vaikeuttaneet hyvinvointialueiden toiminnan käynnistymistä jo entuudestaan vaikeassa toimintaympäristössä. Nyt hallitus on esittämässä jo pian alue- ja kuntavaalien jälkeen taas uusia heikennyksiä hyvinvointialueiden rahoitukseen jo entistenkin päätösten jatkoksi. Tuntuu erikoiselta, että hallitus on kohta kahden vuoden ajan tarjoillut hyvinvointialueille lähinnä rahoituksen heikennyksiä ja uutta tiukempaa valtionohjausta. Mitään sellaisia toimia, joilla tuettaisiin alueita niiden haastavassa tilanteessa, emme ole vielä nähneet.

Hallitus on myös sulkenut korvansa hyvinvointialueiden toiveilta. Esimerkiksi täällä salissa on useasti tänä iltana mainittu alueiden alijäämien kattamisvelvoitteen pidennys, joka toisi konkreettista helpotusta alueiden tilanteeseen, kun ne saisivat lisäaikaa etsiä hallitusti kustannussäästöjä toiminnastaan. Tätä lisäaikaa juuri hyvinvointialueet ovat esittäneet ja pyytäneet hallitukselta, mutta hallitus ei ole tähän tarttunut. Tosiasiahan on, että moni alue on jo siirtänyt maalia alijäämiensä kattamiselle. Tässä salissa taitaa nytkin olla edustettuna useita sellaisia hyvinvointialueita, joiden taloussuunnitelmissa sanotaan jo avoimesti ja suoraan se, että valtion asettamassa aikataulussa alijäämiä ei saada kurottua umpeen. [Sosiaalidemokraattien ryhmästä: Keski-Suomi!] Omallakaan hyvinvointialueellani Keski-Uudellamaalla ei enää tähän aikatauluun uskota ja maalia on siirretty. Olisikin siis korkea aika, että hallituskin havahtuisi tähän todellisuuteen, jossa hyvinvointialueilla eletään, ja ryhtyisi toimiin. Muuten hyvinvointialueilla on edessä vain lisää heikennyksiä ihmisille tärkeisiin arjen palveluihin.

Arvoisa puhemies! Sosiaali- ja terveydenhuollon piirissä toimivat järjestöt ovat varmas-ti meille kaikille tärkeitä ja tuttuja. Moni meistä toimii asiakas- ja potilasjärjestöissä sekä muissa sote-järjestöissä erilaisissa rooleissa, tai tunnemme muutoin niiden toimintaa hy-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

vin. Sote-järjestöt ovatkin erittäin tärkeitä kumppaneita hyvinvointialueille ja myös kunnille. Ne ovat tuottaneet monia sellaisia palveluita, jotka tukevat hyvinvointialueiden palveluiden valikoimaa ja toimintaa. Järjestöt ovat toiminnallaan tuoneet helpotusta monien ikäihmisten yksinäisyyteen, tarjonneet kuntouttavaa toimintaa esimerkiksi mielenterveyskuntoutujille ja mahdollistaneet hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palveluita eri-ikäisille suomalaisille.

Järjestöjen valtavan yhteiskunnallisen, taloudellisen ja sosiaalisen merkityksen tiedostaen tuntuu aivan erityisen epäoikeudenmukaiselta, että hallitus kohdistaa myös järjestöille merkittäviä heikennyksiä. Sosiaali- ja terveysjärjestöiltä leikattiin lähes 80 miljoonaa euroa yksin tänä vuonna, mikä on valtavan suuri summa, kun ottaa huomioon, miten pienistä toimijoista usein on kysymys. Järjestöille toteutetun kyselyn perusteella hallituksen järjestöleikkaukset ovat jo tehneet hyvin karua jälkeä. Leikkausten kohteeksi joutuneista järjestöistä 24 prosenttia oli irtisanonut henkilöstöään, 13 prosentissa on jouduttu tekemään lomautuksia, ja 26 prosenttia kyselyyn vastanneista järjestöistä on lopettanut joitakin omia toimintamuotojaan. Tämä ei voi olla näkymättä ihmisten hyvinvoinnissa ja heidän kokemassaan terveydessä tulevina vuosina, kun näiden järjestöjen toimintaa on jouduttu supistamaan ja jopa ajamaan alas. Hallitusohjelmassa ja hallituksen useissa päätöksissä järjestöjen rooli kyllä nostetaan esiin ja tunnustetaan, mutta käytännön teoissa hallituksen politiikan saldo sote-järjestöille on pahasti miinusmerkkinen. Tämä on ongelmallista yhdistettynä hallituksen hyvinvointialueille tarjoilemaan kylmään kyytiin.

Arvoisa puhemies! Tänä päivänä moni kantaa perustellusti huolta turvallisuudesta. Elämme vakavia aikoja, jolloin turvallisuudesta on huolehdittava. Valitettavasti hallitukselta vaikuttaa unohtuvan, että myös hyvinvointivaltion ytimeistä, peruspalveluista ja turvaverkoista, huolehtiminen on sekin turvallisuusteko. Samalla kun huolehdimme Suomen ulkoisesta ja sisäisestä turvallisuudesta, meidän on tärkeää vaalia yhteiskuntamme eheyttä ja hyvinvointia. Siihen tarvitaan laajaa hyvinvointivaltiota, jonka lupauksiin on aina kuullut se, että kaikki kansalaiset pidetään mukana. Palveluihin, koulutukseen [Puhemies koputtaa] ja turvaverkkoihin kohdistettujen leikkausten suurena riskinä on, että juuri kansalaisten kokemaa eheys heikkenee. Tässä ajassa onkin aivan erityisen tärkeää, että pidämme huolta myös hyvinvointivaltioistamme kaikkien näiden maailman myrskyjenkin keskellä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kari.

1.35 Mika Kari sd: Arvoisa rouva puhemies! Tänään tästä ministeriaitiosta sanottiin jotta-kuinkin niin, että puolustus tarvitsee sosiaali- ja terveyspalveluidenkin rahoja. Varmaan sen oikeamman muotoilun pitäisi olla niin, että Suomen puolustus tarvitsee rahoitusta. Se on yleiskatteellista ja valtion budjetista ohjattavaa. Automaattista kotipesää sille lisärahal- le ei suoraan ole. Mutta tilannehan ei ole uusi. Me, jotka eduskunnassa olemme olleet aikaisemmin, muistamme vaikkapa vuodelta 2020 koronakriisin, joka vaati akuutin lisärahoituksen, jonka myös silloin Marinin hallitus teki. Eikä tämä tuska siihen tietenkään lopunut, vaan sitten jo 2022 Ukrainassa käytävä Venäjän hyökkäyssota vaati Suomelta nopeata lisärahoitusta oman puolustuksensa tiettyjen asioiden parempaan hoitoon. Myöhemmin Nato-jäsenyys — huomenna perjantaina tulee kaksi vuotta tästä Nato-jäsenyydestä muuten täyteen, 4.4. — ja tällä kaudella puolustuksen budjetit kulkevat siellä kahden ja kolmen prosentin välissä, ja odotettavissa on, että seuraavalla kaudella mahdollisesti jopa yli kolmen. Käytän näitä esimerkkejä muistuttaakseni siitä, kuinka tärkeää on huolehtia sii-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

tä, mihin edustaja Peltosenkin viittasi, että myöskään yhteiskunnan sisälle ei jakolinjoja rakenneta sillä, että olisi pakko sosiaali- ja terveysasioista säästää.

Me olemme tässä salissa olleet pitkään hienolla ja arvokkaalla tavalla yksimielisiä siitä, että tasavallan turvallisuus ja suvereniteetti ovat meille kaikille tärkeimmässä prioriteetissa, ja näin täytyy olla myös jatkossa. Mutta on hyvä muistaa, että kun katsoo historiakuvaan, millä tavalla suomalainen tai eurooppalainen maailmanjärjestys ja yhteiskuntajärjestys ovat säilyneet, niin jos muistamme 80-luvun, niin tuolloin Euroopassa puolustusbudjetit kulkivat neljässä, viidessä, jopa kuudessa prosentissa bkt:stä, ja eurooppalaiset maat tuosta ajasta kuitenkin selvisivät ilman, että olisivat romuttaneet heidän sosiaali- ja terveysjärjestelmänsä. Vertailun vuoksi samaan aikaan, kylmän sodan aikaan, Varsovan maat satsasivat jopa 10, jopa 15 prosenttia bruttokansantuotteesta sotilasmenoihin, ja tämän kylmän sodan päätös oli se, että läntiset maat pystyivät kuitenkin voittamaan kylmän sodan ja rauhaa Euroopassa rakennettiin. Nyt olemme valitettavasti palanneet pitkälti tuon ajan henkeen, ja sen takia haluan tuoda esiin myös tämän, että ensimmäinen etulinja — termi, joka nyt kulkee paljon tässä suomalaisessakin keskustelussa — ei kulje kartalla eikä maantieteessä, vaan se kulkee suomalaisten ihmisten mielessä, että suomalaiset kokisivat jatkossakin maan puolustamisen arvoiseksi, että meillä on hyvinvointiyhteiskunta, jota puolustaa. Se etulinja kulkee ihmisten mielessä, ja on tärkeää, että tässä salissa myös kaikki yhdessä jaamme — samalla kun jaamme yhteisen ajatuksen siitä, että turvallisuus on tärkeää — myös tämän kansalaisten turvallisuuden laajempaa kokonaisuutena, johon kuuluvat sivistys, koulutus, terveys, hyvinvointi. Ne ovat siellä bruttokansantuotteessa sisällä, ne ovat sitä puolustuksen kovaa ydintä, sotilaallisen maanpuolustuksen lisäksi luonnollisesti.

Näillä sanoin, arvoisa puhemies. Kiitän kollegoja jo tässä vaiheessa erittäin hyvistä keskustelusta ja uskon, että se keskustelu toivottavasti vielä jatkuu. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rantanen.

1.39 Piritta Rantanen sd: Arvoisa rouva puhemies! Vaikka täällä on nyt viikkotolkulla tästä asiasta jauhattu, emme edelleenkään tiedä, mistä hallitus aikoo lisäleikkaukset tehdä. Salattu 100 miljoonaa sosiaalipalveluista on edelleen epäselvä. Vaikka ministeri Juuso hie-man avasi asiaa päivällä ja kertoi, että nämä säästöt tullaan kohdistamaan hallinnolliseen työhön ja hankintoihin, niin sen jälkeen, kun edellisessä puheenvuorossani käytin esimerkiksi lastensuojelusta, voin vain ihmetellä, ajatteleeko hallitus leikkaavansa juuri siitä työstä, jota se tilaa itse asiassa lisää tekemällä näitä muutoksia muun muassa lastensuojelun päivystyksiin — siis siitä hallinnollisesta työstä. Ja jos ajatus oli leikata myös niistä hankinnoista, niin kuin ministeri Juuso sanoi, niin kysymykseksi jää, onko tarkoitus alkaa tekemään hankintoja jatkossa sitten Temusta, vai mistä te aiotte saada mainitsemanne säästöt? Perussuomalaisethan omassa puheenvuorossaan kyllä sanoivatkin, että nämä leikkaukset ovat moderni tapa.

Hallitus kertoo kaiken tämän keskellä tekevänsä näitä päätöksiä vastuullisesti ja järkevästi. Olen vahvasti eri mieltä. Ja on valtiovarainministeri Purra tänään syyttänyt oppositiota epäisänmaallisuudestakin. Oi näitä aikoja.

Tänään me puhumme siitä, miten yhteiskuntaamme todella mitataan ja kuinka huolehdimme heikoimmista, vanhuksista, vammaisista ja lapsista, jotka tarvitsevat meidän suoje-

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

luamme. Hallituksen päätökset osoittavat kylmää piittaamattomuutta juuri niitä kohtaan, joiden tulisi saada tukea, turvaa ja arvokasta elämää.

Ensinnäkin mitä tulee vanhustenhuoltoon ja kotihoidosta leikkaamiseen, tämä hallitus leikkaa siis vanhusten kotihoidosta ja puhuu kauniisti täällä samaan aikaan esimerkiksi omaishoidosta, vaikka juuri näillä toimilla se sysää vastuun yhä enemmän sinne omaisten harteille. Tästäkään asiasta täällä ei ole kyllä tänään riittävästi puhuttu. Jokainen meistäkin, täällä salissa vielä tähän aikaan illalla istuvista, vanhenee. Jokaisella meillä on läheisiä, jotka tarvitsevat hoivaa. Onko todella niin, että tämä on se Suomi, jossa haluamme vanhustemme viettävän eläkepäivänsä liian usein yksin odottaen sitä apua, joka tuleeikin sitten modernisti uusilla teknologisilla laitteilla?

No, entä sitten ne vammaispalvelut? Onko todella niin, että hallitus aikoo romuttaa yhdenvertaisuuden periaatetta? 20 miljoonan euron säästö vammaispalveluista ei ole vain säästö, vaan kyllä se aidosti on myös ihmisoikeuksien polkemista.

Ja sitten vielä se lastensuojelu: Nekin leikkaukset kohdistuvat jo valmiiksi vaikeimmasa asemassa oleviin lapsiin, niihin lapsiin, jotka ovat kokeneet valtavan paljon ikäviä asioita elämässään, ja ne leikkaukset, joista pääministeri sanoi, että ne on parhaan kykymme mukaan tehty, kohdistuvat niihin lapsiin, jotka ovat lastensuojelussa. Lastensuojelun ammattilaiset kertovat jo nyt, jo tässä tilanteessa, uupumuksesta ja resurssien riittämättömyydestä, ja on kyllä aivan päivänselvää, että nämä leikkaukset eivät tule vähentämään siellä lastensuojelussa työskentelevien työntekijöiden hätää. Kyllä se on niin, että nämä leikkaukset tulevat lisäämään sitä.

Hyvät ystävät, ilta alkaa olla pitkällä. Hyvinvointivaltio mitataan siinä, kuinka pidämme huolta heikoimmistamme. Tämä hallitus on tehnyt selväksi, että he eivät pidä sitä tärkeänä, mutta me sosiaalidemokraatit pidämme. Me emme hyväksy sitä, että vanhukset jätetään heitteille, vammaiset ovat säästöjen etulinjassa ja lasten oikeuksia poljetaan. Meidän tehtävämme oppositiossa — vaikka meitä on siitä syytetty, että olemme suorastaan rikkureita — on taistella sen puolesta, että jokainen saa tarvitsemansa hoivan, avun ja suojelun, eivät vain he, joilla on varaa maksaa siitä itse. Emmekä me anna periksi. Me olemme valmiita rakentamaan oikeudenmukaisemman Suomen, jossa kenenkään ei tarvitse pelätä jäävänsä yksin.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Lindén.

1.45 Aki Lindén sd: Arvoisa rouva puhemies! Kaiken nyt käydyn keskustelun taustalla on tietysti tämä hyvinvointialueiden rahoituskysymys, jota täällä on monessa puheenvuorossa jo käsitelty. Pidän tuossa istuntopaikkani laatikossa hallitusohjelmaa ja tarkistin siitä juuri ennen tähän siirtymistäni, mitä hallitusohjelmassa oli kaavailtu hyvinvointialueiden osalta, ja sen voi tiivistää kolmeen lukuun. Siellä oli sellaisia tehtävämuutoksiin perustuvia säästöjä noin 450 miljoonan euron edestä. Toisaalta oli sitten 113 miljoonan euron edestä myös lisäyksiä eli vaikkapa terapiatakuu tai eräät muut asiat, jotka sitten vaativat lisärahoitusta. Sittenhän siellä on se kaikkein suurin kokonaisuus, eli oletetaan hyvinvointialueiden tekevän itse tiettyjen toimintojen muutoksia, mistä sitten seuraisi vuoteen 28 mennessä peräti yli 1 100 miljoonan, siis 1,1 miljardin, euron säästöt. Tämähän on yksi osa, niin kuin toki nämä tehtävämuutoksetkin, sitä yhdeksän miljardin kokonaisuutta, ja juuri tämä osa on näiden työllisyysasioiden ohella se, joka ei ole tietenkään toteutumassa, siis tämä noin 1 100 miljoonaa. Sitten siellä on myös tähän itse rahoituslakiin perustuva

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

leikkuri. Sehän on jo säädetty täällä, mutta se tulee asteittain voimaan, ja siinä hallitusohjelmassa luki, että vuonna 28 sillä tavalla saadaan 225 miljoonan euron säästö hyvinvointialueista.

No, nyt näitä tietysti tehdään eri vuosina budjeteissa. Kävin ennen tämän keskustelun alkua läpi vuosien 24 ja 25 talousarviot ja otin sitten jopa mukaan tuon vuoden 25 talousarvion, kun arvelin, että täällä varmasti syntyy tämä jatkuvasti uudelleen ja uudelleen syntyvä keskustelu siitä, leikkaako hallitus vai ei.

Minusta täällä on sekä oppositiossa että hallituksessa älykkäitä ja kokeneita ihmisiä kansanedustajina, ja ei pitäisi olla kovin vaikeata ymmärtää, että totta kai, jos me laskemme, että se ei ole leikkaus, jos saadaan indeksikorotus, eli kun palkat nousevat vaikkapa viisi prosenttia, jos sitten se huomioidaan jollakin tavalla rahoituksessa, ja sillä korotetulla rahallahan voidaan sitten palkata sama määrä ihmisiä kuin oli aiemminkin vähän pienemmällä rahalla. Eihän me silloin sitä pidetä minään volyymin lisäyksenä tai rahoituksen lisäämisenä, se on sitä indeksikorotusta. Samalla tavalla sitten, kun me vuoden 23 noin viiden prosentin, eli koko maan tasolla viiden prosentin, kertyneestä alijäämästä, jonka rahallinen summa oli se 1,4 miljardia, lain mukaan sitten kompensoimme hyvinvointialueille kaksi vuotta myöhemmin, eli tälle vuodelle kohdentuvan 1,4 miljardia, niin sehän on tarkoitettu sen jo aiemmin syntyneen alijäämän kattamiseen. Tai jos se käytetään tänä vuonna, niin kuin se käytännössä käytetään, niin silloin se aiempi alijäämä jää kattamatta, ja se sitten taas kuitenkin olisi pakko kattaa tässä neljän vuoden aikana vuosien 23 ja 26 välissä. Eli eihän tämäkään ole todellinen väestön palvelutarpeen lisääntymiseen tai palveluiden lisäämiseen perustuva rahoitus.

Sitten meillä ovat ihan erikseen nämä, joissa on tehty näitä suoria tehtävämuutokseen perustuvia leikkauksia, jotka täällä on moneen, moneen kertaan mainittu. Hoitotakuusta leikattiin 126 miljoonaa euroa, viisi miljoonaa oli siellä viime vuoden budjetissa ja loput, eli 121 miljoonaa, tämän vuoden budjetissa. Sitten tämä hoitajamitoituksen muutoskin näkyy siellä eri vuosina palasina. Siellä on tämän vuoden budjetissa miinus 45 miljoonaa euroa, mutta se kokonaisuus on 119 miljoonaa euroa. Sitten tämä sairaaloiden päivystysasia, jota viime vuoden lopulla käsittelimme, 30 miljoonaa. Asiaksmaksujen korottamisella kompensoitavissa oleva, alueiden omilla päätöksillä kompensoitavissa oleva, eli tietynlainen pakote, 150 miljoonan leikkaus. Lastensuojelun jälkihuollon alentaminen, 25 miljoonaa, ja sitten tämä kokonaan uusi 170 miljoonaa, joka nyt sitten on laukaissut tietysti sen keskustelun tässä viime viikkoina, että mikä sen todellinen sisältö on, ja niin kuin olemme nähneet, se on jatkuvasti muutoksen alaisena.

Eli kyllä, aivan kiistattomasti tämä hallitus leikkaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista hyvinvointialueiden rahoituksen kautta, vaikka siellä sitten tämä indeksikorotus ja sitten jälkikäteistarkistuskin tietysti ovat talousarviossa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Tuppurainen. — Edustajille tiedoksi tässä vaiheessa, että kello lähestyy kahta, joten tämä on tämän illan viimeinen puheenvuoro tähän asiaan. Sen jälkeen keskustelu keskeytetään.

1.50 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa rouva puhemies! Tällä välilyksymyksellä muistutamme, että lapset ja nuoret ovat maamme tulevaisuus. Heidän hyvinvoinnistaan huolehtiminen ei ole vain moraalinen velvollisuutemme, vaan se on myös investointi, jonka arvoa ei voida mitata pelkissä euroissa. Hallituksen päätös leikata koulutuksesta, nuorisotyöstä ja

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

erityisesti lastensuojelusta on paljon puhuva arvovalinta. Se kertoo karua kieltä tämän hallituksen prioriteeteista. Julkistamassaan listassa hallitus toteaa, että lastensuojeluyksiköiden päivystysääntöjä kevennetään ja joustavoitetaan. Tällä tavalla apua tarvitsevilta lapsilta haetaan miljoonasäästöjä.

Hallitus on jälleen kerran tehnyt arvovalinnan, joka siis kohdistuu yhteiskuntamme haavoittuvimmassa asemassa oleviin, lastensuojelun piirissä oleviin lapsiin. Hallitus suunnittelee hallinnon tehostamiseen ja norminpurkuun vedoten leikkauksia, jotka osuvat suoraan lastensuojelun ja sosiaalityön kriittisiin rakenteisiin. Sosiaalityöntekijöiden tehtävänjakoa aiotaan keventää, RAI-arviointia aiotaan keventää ja samoin lastensuojeluyksiköiden päivystysvelvoitteita. Miten nämä toimet tuovat säästöjä ja millä hinnalla? [Helena Marttila: Niinpä!] Lastensuojelutyö on jo nyt äärettömän vaativaa. Asiakasmitoitukset turvaavat sekä lasten että työntekijöiden hyvinvointia ja turvallisuutta myös väkivaltatilanteissa. Jos näistä velvoitteista aletaan säästää, vaarana on, että jo valmiiksi kuormittunut järjestelmä murenee entisestään eikä lasten turvallisuutta voida enää taata.

On selvää, että palveluita voidaan ja niitä pitää kehittää. Tarvitsemme joustavampia ja tehokkaampia toimintamalleja, mutta kehittäminen säästöt edellä on väärä valinta. Lastensuojelun painopisteen on siirryttävä ennaltaehkäisevään työhön ja perheiden tukemiseen arjessa, mutta se ei saa tarkoittaa raskaimmista palveluista leikkaamista. Lapset eivät saa joutua maksajiksi hallituksen epäonnistuneen talouspolitiikan virheistä.

Arvoisa puhemies! Hallituksen asettamat säästötavoitteet lastensuojeluun ovat paitsi huolestuttavia myös kyseenalaisia toteutettavuudeltaan. Miten nämä säästöt oikein saavutetaan? Mekaaninen säästötavoitteen asettaminen ei ole kehittämistä eikä uudistamista. Näin ei luoda toimivampaa järjestelmää vaan ainoastaan leikataan palveluista, joita ihmiset, siis lapset, tarvitsevat. Ennaltaehkäisy ei ole kulu. Se on investointi. Se on investointi lasten ja perheiden hyvinvointiin, joka maksaa itsensä takaisin sekä inhimillisesti että taloudellisesti. Tästä syystä sosiaalidemokraatit katsovat, että sosiaalihuoltolain 14 §:ssä määritelty palveluiden minimilistaus on perusteltu.

YK:n lapsen oikeuksien komitea on jo kesäkuussa 2023 huomauttanut Suomea siitä, että merkittävä osa lapsista elää erillään perheestään ja että lastensuojelulle ei ole varattu riittäviä taloudellisia ja henkilöstöresursseja. Hallitus ei ole kuitenkaan reagoinut tähän vaan nyt leikkaa entisestään lastensuojelusta. Hallitus suunnittelee keventävänsä lastensuojeluyksiköiden päivystämistä ja sosiaalityöntekijöiden tehtävänjakoa säästösyistä, mutta siis mitä tämä tarkoittaa käytännössä? Vaara on, että näillä muutoksilla ei helpoteta lastensuojelutyön arkea vaan se päinvastoin vaikeutuu.

Lastensuojelussa eletään jo nyt kädestä suuhun. Työntekijät uupuvat, ja yhä useampi lapsi joutuu odottamaan apua liian pitkään. Silti tästä edelleen leikataan — leikataan juuri sieltä, missä apua tarvitaan kipeimmin. Meillä ei ole varaa siihen, että lastensuojelun työntekijät joutuvat kantamaan sietämättömän raskaita asiakasmääriä. Meillä ei ole varaa siihen, että lapsi, joka tarvitsee apua, putoaa läpi turvaverkkojen. Tähän ei ole varaa, ei taloudellisesti, ei inhimillisesti.

Nämä leikkaukset eivät tapahdu tyhjiössä. Niiden lisäksi nuorten ympärillä ohennetaan turvaverkkoja monin tavoin. Hallitus on päättänyt leikata koulutuksesta, nuorisotyöstä, järjestöiltä ja matalan kynnyksen tukipalveluista. Näillä leikkauksilla on suora vaikutus lasten ja nuorten hyvinvointiin. Meillä ei ole varaa antaa yhdenkään lapsen tai nuoren pudota. Meillä ei ole varaa kääntää selkäämme heille: lapsille, nuorille ja perheille, jotka tarvitsevat eniten tukea.

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Arvoisa puhemies! Hallituksen politiikka syventää eriarvoisuutta. Se heikentää perheiden mahdollisuuksia saada tukea ja sysää vastuuta hyvinvoinnista takaisin heille, jotka jo valmiiksi kamppailevat ongelmien kanssa. Tämä on lyhytnäköistä, epäoikeudenmukaista ja vastuutonta politiikkaa. Lastensuojelu tarvitsee kokonaisvaltaista uudistamista, ei pelkkiä leikkauksia. Uudistaminen ja tehostaminen ei voi tapahtua pelkästään mekaanisten säästötavoitteiden kautta. Hallituksen tulee kuunnella ammattilaisia, lapsia ja perheitä. Heidän äänensä ja kokemuksensa tulee olla keskiössä, ei budjetin kylmät numerot. Tällaisen lyhytnäköisen politiikan seuraukset maksamme myöhemmin moninkertaisesti niin inhimillisesti kuin taloudellisesti. Kovimman laskun hallituksen kurjistavasta politiikasta maksavat maamme lapset ja nuoret. Me haluamme kuulla pääministeri Orpolta: [Puhemies koputtaa] tämäkö on se valinta, jonka teidän hallituksenne tekee, ja mitä lisää meidän on vielä odotettava?

Keskustelu ja asian käsittely keskeytettiin.

3. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tulotietojärjestelmästä annetun lain ja positiivisesta luottotietorekisteristä annetun lain 22 ja 25 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 216/2024 vp

Valiokunnan mietintö VaVM 3/2025 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 216/2024 vp sisältyvät 1.-2. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

4. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi työsuojelun yhteistoimintahenkilöiden rekisteröinnistä sekä työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain 47 §:n ja panostajalain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 200/2024 vp

Valiokunnan mietintö TyVM 2/2025 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 200/2024 vp sisältyvät 1.-3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle luotonostajia ja luotonhallinnoijia koskevaksi lainsäädännöksi ja laiksi arvopaperimarkkinalain 7 luvun 5 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 208/2024 vp

Valiokunnan mietintö TaVM 5/2025 vp

Pöytäkirja PTK 33/2025 vp

Toinen käsittely

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 208/2024 vp sisältyvät 1.-9. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.

6. Valtioneuvoston oikeuskanslerin kertomus vuodelta 2023

Kertomus K 11/2024 vp

Valiokunnan mietintö PeVM 2/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 3.4.2025 pidettävään täysistuntoon.

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaalaislain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 179/2024 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 8/2025 vp

Mietinnön pöydällepano

Mietintö pantiin pöydälle 3.4.2025 pidettävään täysistuntoon.

8. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on torstaina 3.4.2025 klo 16.00.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Tämä täysistunto on päättynyt. Hyvää yötä kaikille!

Täysistunto lopetettiin klo 1.58 torstaina 3.4.2025.

Pöytäkirjan vakuudeksi: